فهرست ترجمهٔ وقایه منظومه

باب.

استصحبه الفقير الحقير بالذنب والتقصير
الهادي شريعة سيد الكونين
ورسول الثقلين فرونمه زاده
علي التوفيق ابن جمالي
غفر الله له ولوالديه
واحسن اليهما
واليه ١٢٨٤

ترجمه وقايه

بسم الله الرحمن الرحيم

اول اسم الله اله بشلايلوم
ايشي بسم الله اله اشلايلوم

اشكم انوك ادله بشلنسه كر
ختم هم خيرله اوله معتبر

بس انوك ادیله کر بشلنمیا
عاقبت ابتر قلاو اشلنمیا

چونكه بن بشلادوق اسم الله اله
خيرله ختم ايلين الله اوله

حمد ادالوم هم اكا اولدر كريم
اولدر غفار و رحمن رحيم

شكر ادالوم هم دخي انعامنه
نعمتنوك خاصنه هم عامنه

اولدر عالملري وار ايلين
فرشی ساكن عرشده وار ايلين

اولدر كم ادمه وردی وجود
اندن ايردي ادمه هم لطف وجود

كلدي اندن نيجه بيك بيك انبيا
قلدي اندن نيجه دولو اوليا

خاص كم اول عالمك فخري رسول
رحمة للعالمين اول اولدي اول

اول حبيب الله اول كان صفا
اول محمد مصطفى و مرتضى

اولدرر جمله نبيلر سروري
قامو مرسل انبيانوك اكملي

طغری يولي بين اول قلدي عيان
حكم شرعي بين اول قلدي بيان

الصلوة والسلام والدعا
حق جلبندن دائما ارسون اكا

آلنه اصحابنه داخي يقين
رحمة الله عليهم اجمعين

مجتهدلر جاننه داخي بهم
داخي مؤمنلر كم اولشدر امم

فصل في بيان سبب نظم الكتاب

دكله امدي نيجه بو منظوم كتاب
اندن اوچون سز بكا اتمك عتاب

اي نيجه كوردوك الو عالملري
علميله عامل وكاملري

تورك دلنجه دوزدلر بو نجه كتاب
معنى يوزندن كتوردیلر نقاب

كمسه اني كورب انكار اتمدي
هم ادنلر داخي هيچ عار اتمدي

عذرني هم انده قلدیلر بيان
خير ناس اولمق دلاديلر هان

يعني معنى فهم اولونه التباس
منفعت كوره بس اندن جمله ناس

بس بلا زكله بنوم عذرم بتر
نظم اچون داخي نظمه بتر

منظومه دلر كتاب وار عيان
مسئله سين نظمله ايتدي بيان

بوکتابک داخی لفظی ترکیدر / کندودن عالملری بو ارکیدر
لیک ایچون معنیدر مقصود همان / ترک دلنجه نوله گر اولمز بیان
ترکجه دردنسی مذهب سکز اخی / هم محدث تلی مفسرلر داخی
بوحنیفه کم اودر صاحب اصول / معنی در قران ددی بر قولی او
پارسیجه قرانی جائز کوردی بس / کم نمازده اوقسه ک قلسه ک هوس
ایله اولسه هر نه دلجه اولسه گر / لفظ الت معنی اولور معتبر

چون مراد بن محمد خان ایچون / اول شهنشاه جهان سلطان ایچون

اول مظهر اصل عثمان اوغلیدر / هم او سلطان بن سلطان اوغلیدر
هم بدیع اتدن خان اولدی او / قامو عالم جانینه جان اولدی او
اولدر شمدی سلیمان زمان / تخت و بختی شهنشاه جهان
هم کمال خلق ایچنده مصطفی / هم شجاعتده علیدر مرتضی
عدل الله عالمده ایچنده فرید / هم سعادتده اولدر بوسعید
منبع خلق حسن حسن عطا / معدن انعام و احسان و سخا
الله تحفه قلمغیچون بونی بس / بشلدم دزدم اکا قلدم هوس

گرچه انوک حضرتنده بو همان / ذره در کونشه قتنده بی گمان
لیک انوک اول مبارک ادنی / کیم مرادم اولدی اکله انی
بوکتابک اولنده یاد ایدم / انوک ادینه بنی بنیاد ایدم
هر کم انوک ادنی ایشیده بس / انی اوقومقلغه قیله هوس
هم دعا ایده اکا جمله انام / اولدر بنم مرادم والسلام
گرچه بنجه عذرله سرمایه یوق / دولت اوغلی یوسفک نقصانی چوق
بالکسر ایدر هم انوک مولدی / کم سکز یوز داخی بیگرم ایدی
هجرت تاریخ اکا ارمیشکن / هم یکرمی ساکن کرمیشکن
بونی نظم ایتدی اول ایلکده همان / اوله کم اول لطف چون شاهی جهان
میل ایده بر لحظه نوله اله گر / لطف احسان ایلیه قیله نظر
ای بنجه چوق مسئله معلوم ایده / اله اندن حاصل اوله فائده
معنی نظمنده بولنمسه صواب / انی تصحیح ایلیه بوله ثواب
یعنی کم عیبن کورب رد اتمیه / لطف ایله بن کندودن سد اتمیه
زیره بینم بونده عیبم چقدر / چونکه بنده اول بضاعت یقدر
هر سری موزون مصفی سلیم / بونجه درلو مسئله حل ایلیم

بر کیشی کم مسئله قلسه بیان　　کندودن سوز سیلسه اولمز همان
مسئله نك صورتنی بیلسه تمام　　نظمله انی دیبس والسلام
آیله اولسه ترك دلیلدن طار اوله　　بونجه الفاظ اندن پس تکرار اوله
نیتکم بن دیمشم بونجه اخی　　هم انوك بیکی عبارت کلدی دخی
شویله کم ای یار جانی ای ددم　　چون ضرورت اولجق یاپس ندم
نوله کرچه عیب نقصان چقدیسه　　حالیا باری زیانی یقدیسه
انجق الملدن کلور آیرق ندم　　مقصود اولکم مسئله معلوم ایدم
دکله اقل فرض اولن ایماندر　　حق جلبندن اول بن احساندر
فرض اولندر داخی بوندن صکره هم　　انکله اولدی قاموی محترم
شویله کم هم بش فرض اولدی نماز　　آندن حاصل بن دنلو نیاز
هم زکات صومله حج ای اخی　　بش فرض اولدی قمو بیلکل دخی
لیك بیلکلدن نماز اولدی اهم　　حق تعالی حضرتنده ای ددم
قاموسندن شوکلو بودر همان　　وقتیله انی نیتهان بیکمان
بس قیلاسن انی ترك اتمایسن　　کم ظلالت یولنه کتمایسن
هر کم انی ترك ادر اولسه اکر　　انوك اسلامی هم اولمز معتبر

فاسق اولور دکله انی بیدل　　اکه تعزیر ایلیه حبس ایدل
تاکه اوله توبه ایده بینه همان　　کامل اولدی کتدی نقصان بیکمان
شافعی قولنده کوندرکم هم دخی　　بر کیشی درت وقت نمازی ای اخی
ترك ادرسه قصدیله اولیکمان　　کافر اولدی یوا اولدورر همان
هم رسولك قول اولدر ای اخی　　کیم مسلمان اوله بر کیشی اخی
قصدیله بر وقت نمازین ترك ایده　　کافر اولدی یو مطلق ای دده
بوندن اکلندی که اولدر کوزنی　　انی ترك ایدب دنوك بقیه سقین
بس کتکدکم انی اقل تمام　　بلدرالوم سا که اقل ای امام
داخی بوندن صکره فرضا ولندی　　بلدرالوم سا که بر بر اندی
چون صلاه توك شرط قیلنبود صو　　بس اکا داخی کرك البته صو
هم صونك اوصافنی ذکر ایدلوم　　صکره ابدستك دخی فکر ایدلوم

کتاب الطهارة

چون مقدم در طهارت ذکری خوش　　بن دخی قلدق مقدم انی خوش
شول صوکم فی نفسه طاهر اوله　　داخی برتنایی هم طاهر قیله
بس طهارت اوله انکله روا　　چون مطهر ایلدی انی خدا

باب ما يجوز به الوضوء وما لا يجوز به

كلدك امدي شول صولركم كوكدن اينر — كرچه طپراقدن بيتر لوني دونر
داخي دكزلر دره لر صولري — هم بكانلر صولري جمله اري
غسل آبدست اوله بونلردن روا — چون مطهر قلدي بونلري خدا
صوكه ما اغاجدن يمشدن سيقله — صو دمكلدن مطلق آنلري چيقله
پس درست اولمايه آنلردن وضو — كم تيمم ايليه بولمزسه صو
ليك شول كم باغ آغاجندن طمه — هم وضو آنكله اولور معتبر

فصل

شول صوكه بر نسنه آله قاريله — شويله كم اول صودن اوله غالب اوله
يعني شول كه قاريلور اول مايله — غالب اولورسه اگر اجزا بيله
هم طبيعتدن آني اخراج ايده — رقت سيلان اول صونك كيده
ماء باقلا كبي سركه دخي — هر نكم بونلر بكزر اي اخي
پس روا اولمايه آنكله وضو — ماء مطلق اولمدي زيرا بو صو
يا خود بر طاهر قريشه ناگهان — گرچه تغيير ايده بر وصفي همان
شويله كم صابون يا اشنان اوله — يا آنونك مثلي دخي زعفران اوله

يعني بونلر ايله جائزدر وضو — ماء مطلقدر بونلرك جمله بو صو
ذكله شول نسنه كه صويه قاريله — جامد اوله اول يا خود مايع اوله
مايع اولدركم آقر اولور روان — جامد آنونك عكسي اولور پس همان
اول صودن اوله غالب اولمقدر مكر — آني تفصيل ايلمشلر بعضلر
شويله كم اول صويه قاريلان مكر — مايع اولوب جامد اولمزسه اگر
لون صو لوني كبي اولسه دخي — فنقيسي غالب اولور بيل اي اخي
لذتينه قيلدلر بونده نظر — پس بونلرك طعم اولور معتبر
طعم غالب اولسه صونك همان — پس وضو جائزده كلدوني كمان
لون صو لوني كبي اولمزسه گر — هم بكرده لون اولدي معتبر
يعني صونك لون غالب اولسه هم — كم وضو آندن روادر اي ددم
لون غالب اولسه صونك همان — پس وضو جائزده كلدرني كمان
شويله كم سركه كبي يا خود لبن — بو دخي كلا بري كبي فهم ايله سن
شولكم آنوك طعم لون اولميا — صو ايله قاريله هيچ بارمية
قاتي آرتوغ كبي يا خود حمار — بونده اجزا معتبر اولدي ياد
يعني صو اجزاسي چوق اولسه همان — بينه صو حكمنده در اول بي كمان

لیك صو اجزاسی چوق اولمزسه اگر / آندن آبدست آلمق اولمز معتبر

یعنی وزن اولنسه ایکیسی دخی / وزن صونك آرتوغ اولسه ای اخی

جامد اولسه قاردن صویه دگن / رقته غلظت اولور بندن گکن

یعنی اعضا اوستنه اولسه روان / کیم وضو اتمکله جایزدر ای جوان

آقمز اولسه اعضا اوستنده اگر / جایز اولمز صو طبیعتندن چقر

بو دیدیگم امام تانیده / کیم محیطدن نقل قلمش نقل ادن

بونده عالملرك اقوالی آخی / نقل اولنمش واردر ترجیح دخی

بونده ذکر اولنمدی اول ای پسر / کیم مطول اولمیه بو مختصر

فصل

شول صو کیم دایم دره آقمایه اول / کینکلکی دارکلکی اولمایه بول

گر نجاست واقع اولسه اکه هم / اول نجسدر اوله یا خوذ اولمیه کم

هم اوصو عشر فی عشر اولمیا / چون نجاست ایرده طاهر قلمیا

یعنی درت یانندن انی اولچلر / هر بیری اون آرشون اولمایه مگر

پس وضو آندن دخی اولمز روا / غسل قلمق هم دخی اولور خطا

لیك اول عشر فی عشر اولسه هم / اوچ کیله صوین آلسك ای ددم

بیر کورنمیا انوك ای پسر / اول نجاست هیچ اکا ایتمز اثر

غسل آبدست پس اولور آندن روا / قنغی یانندن دیلرسك آل آغا

حاصلی اولدر که قوق آرشون اوله / یا دکزمی یا اوزون اولسون نوله

بر اولو صویه نجس دشدی مگر / قورسه آز قلسه انوك صوی کر

یعنی قوق آرشوندی اول تمام / ینه طاهردر نتکه انی والسلام

گر بو صودر نایب اقسه روان / هم نجاستدن آتیفدر ای جوان

قوقسی یا لذتی یا لونی هم / اول صویله بیر اولمایه بهم

اول صودن داخی اولور آبدست روا / غسل قلمق داخی هم اولمز خطا

شول صو کیم دیرلر اکا اقر روان / بر صمان الب گیدا اوله همان

بر صو ایچنده کی بر حیوان اوله / دغدغی اولدوغی آنده اوله

یا خوذ اول حیوانك اولمایه قنی / اول صو مردار اولمیه اکله انی

شیله کیم بیك کاج قورباغه بلق / هم سکاك و اوقرو عقرب بیلق

کابلك بیکی ارو بیکی دخی / هم طکزلق قوردی کیبی ای اخی

بنلرك بو قیده دخی گوریش کر / یعنی مردار اولمدی اول داخی هم

فصل فی الماء المستعمل

كلدك اولكم ماء مستعمل دور — طاهر اولمز يعني مستعمل اولور

شول صوكه قلدي تمازي ويا حلال — زير انكله حدث بولدي زوال

يا خود ابدستا سنه ابدست اوله — اول صودخي بلو مستعمل قله

انكله زايل اولمز چون حدث — اندن ابدست المق اولور پس عبث

بنيوايتدى نجس در اول سقين — احتيا طدن طوتكي قلمه يقين

بو حنيفه يعني اول امام — خم كيب قلدي هم انكله تمام

خم يعني چون نجس در مطلقا — كيم طهارت اولمز انكله روا

پس طونه درهمدن ارتق ار گی — كيم نمازي اولمز انكله معتبر

هم امام ثاني قولي اي اخي — بول شاة كيب قلور هم اول دخي

يعني طونك ربعنه ايرشه گر — كيم نمازي انكله اولمز معتبر

گر طونك ربعنه ايرمزسه اخي — گرچه ارتق اولسه درهمدن دخي

ايله اولسه پس روا اوله نماز — چونكه ربعه ايرمدي بولدي جواز

هم محمد قولي بودر بي گمان — سركه كيب قلدي ويا اني همان

يعني طونه نا قدر ايرشه گر — مانع اولمز چونكه طاهردر نذر

ليك انكله طهارت بر دخي — گرچه طاهردر روا اولمز اخي

ليك انوكله اش بيش سكز — يا دخي انوكله طقوز يوسكز

بو دخي يعني روا اولمشدر — هم دخي فتوي بكا كلمشدر

بر جنب بر صويك ايچنه مگر — الني صوقا ولسه اي پسر

كرالنه نسنه بولشماسه هم — اول صومرد اراولمیه بس ايمدم

بعضلر اني دمش مرد ار اولور — طاهر اولمز يعني مستعمل اولور

مسئلة البئر جحط

قوغه استنكز قيودن بر جنب — قوغه المق استدي الي صنب

ناگهان طاينديد وشدي ايچنه — قصدله اولمادي انوك صوچنه

شيله كم هم داخي غربا نيدي ول — هم قيونك صوي داخي اولدي بول

بتدي صويك ايچنه دبدر تمام — اصلنوبن بينه چقدي والسلام

يعني طولدي اغز بورني صويله — باقي اعضاسي دخي بونري بله

بو حنيفه قول بودر راي ددم — صو دخي اولدي اخي مردار اولدي هم

طاهر اولدي اول جنب بو صويله — هم نجس اولدي بنه اول صويله

دكله اكنجي امامك قاليني — تغيرا تمز هيچ برينك حاليني

يعني قوان اوقي اولسه روا — چون جنابت كيدا اندن اي اغا

لیك یونسا جمله اعضاسی تمام / بو دخی یوموق گرکدر والسلام
نیه کیم اولا صو نجس ولد آدمی / بو صودن آله بلمزدی هم دخی
نه دیر اول بلده بللو عیان / اول جنب مرداً اصو طاهر همان
گر محمد قولنه قیلسه‌ك هوس / ایکیسی داخی اولا طاهر بیلیش
هر دری کیم اولدی باغتلو اوله / طاهر اولا اولجق تیلو اوله
لیك خنزیرله آدم داریسی / طاهر اولمز نیدك هیچ بیریسی
طوکوزك عینی نجسدر چونکه هم / آدم اولمشدر مکرم محترم
مردار اولمشوك شکوکی قیل هم / سیکی بینوزی طیناغی بهم
آدمك شکوکی هم قیلی دخی / طاهر اولمشدر بولر قامو آخی
نیجه حیوانك که داریسی بنام / طاهر اولسه دباغتدن تمام
هم بوغزلنماغله داخی همان / طاهر اولور آنلرین بی گمان
آتی داخی طاهر اولسه تولد / لیك بیمکلك روا اولمز یاد

فصل فی الآبار

کل بوکن شارلدده صولو بیرینه / گر نجاست واقع اولسه بیرینه
جمله ایچندن صوینی چکمك گرك / حکم شرعیدر آنی چکمك گرك

بر قیونك ایچنه گر بر سچان / دوشوب اولسه ایچنده ناگهان
آنی چیقرسالر اندن ای امام / شیشمدن طاغلمدن داخی تمام
چاکلر اندن یکرمی قوغه بیش / مستحبدر اوتن ایدر کن کش
جنده بو بوجقلین اولسه همان / حکم بونك داخی اولدی همچنان
درت اولورسه کدو شی سچان / دردنك حکمی بردر بی گمان
لیك بیش اولسه دوشن ای ددم / چاکلر آلتمش قوغا اولنجه هم
اونه ایرشه دوشن سچان تمام / مجمع صوینی چکالر والسلام
بو دوا بیلدیلر امام ثانیدن / بونی بویله نقل قیلمش نقل ایدن
شیشمش اولسه یا طاغلمش اولسه گر / واجب اولدر کیم صوینی هپ چکلر
بو یکنده یکجنده قرق یوق / ذیره کیم اندن صویه بولشدیجق
اولو بولنسه قیوده بر سچان / دوشدکی وقتی بلنمسه قچان
شیشمش طاغلمش اولسه اگر / بوکی وبردن نمازن ای پسر
دیدیلر بینه قیلالر آنی / شیشمش اولسه آوده اکله بونی
اوچ گون واوچ دن نمازینی تمام / دیدیلر شویله بیورمش امام
بوغمش اولسه اول صودن ایکنه آخی / یوکلر طاهر اوله آنی دخی

پس نه وقت دشدوکی بیلنسه اگر   اول نجاست اندن اولور معتبر
شیله کم اوچ کندن ارتوقهم دخی   اوچدن اکسك اولورسه ای اخی
اول قدر کندی نمازین پس همان   دوندرر معلوم اولدیغی چون زمان
بو دشن بوکن کورچن اولسه گر   یا انك بیکی الورسه اول قدر
شیله کم تاوق الورسه یا کیی   هم حدیث کلدی بنم شیله دیدی
قیق قوغاجك اللی اولرسه اخی   مستحبدر التمش اولرسه دخی
هم یه سرچه یا کوکرچن ناکهان   بر قیونك ایچنه بچسه همان
مردار اولن اول قیو بل ای امام   چون حرج وار اوستی اورتلمز عام
قیون ایشر اولسه بو قیویه گر   بوکن انوك صوینی هب چاکلر
ادمی اولسه یا خود دوشه لر   یا بیوك لکن انوك مثلی اولر
صوینك مجموعنی چکمك کرك   طاهر اولور کرچه اولرسه امك
قوغلرده کسرلو کیجی دوشر   هر قیونك قوغسیدر معتبر
یعنی ساغشله صوچکمك اولسه گر   هر قیونك قوغسیله چاکلر
کر معین اولرسه بر قیو بکاد   کونده واردر یعنی کم دنزافاد
شیله کم صوینی هب چکمك تمام   ممکن اولمزسه چقرمق ای امام

چاکلر انوك صوینی شول قدر   کم بصارت اهل ایکی کیشی گور
یعنی صوحالنده غالب اولور   هم صونك مقدارین انلر بیلور
دنلیسه بو قیونك صوی اوش   نا قدر وار ایسه شمدی چقدی خوش
ایله اولسه طاهر اولور اول همان   چونکه هب صوی چکلدی بی کمان
بعضلر لیکن دیمشلر ای اخی   کم ایکیوز قوغه اندن هم دخی
چاکلر اوچ یوز ایچنده تمام   طاهر اولور اول قیو هب السلام
شول یابنداغی بکانلر ای اخی   کم طوانلر اوتلر انده هم دخی
دورت یانینده تسلر انوك بی کمان   هم بیزه بیله اندن الور اول زمان
اول بکانلر ایچنه اندن دوشر   لیك اندن چوق دکلدر ای پسر
شیله کم هر بر کیشی کورسه انی   چوق دکلدر دیسه لر اندن بونی
پس نه وقتدن یا قیوندن اول زمان   شیله کم بر بعره یاخود بعرتان
یعنی بوقیغ دوشسه اندن ای اخی   یا ایکی قیغ اولورسه هم دخی
فاسد اولمز انکیله اول بکان   اوستی اورتلمز ضرورت اندن اولور
هم قیون ساغارکن کوللا کدکر   شیله کم بر یاخود ایکی قیغ دوشر
انکیله مکروه اولمز صود دخی   کم ضرورت واردر اندن اخی

دشدکی دشمه ولیکن بی گمان / کیمدن اول انی فی الحال اولدرماه
لیک اوده تاب تحوی اولسه اگر / بوبخلاین آنلره دشسه مکر
فاسد اولور هم نکم ایچنده اولر / چون ضرورت یقدر آندن ای یاران
فاسد اولمز چون ضرورت یوق آخی / تقدر انا اولیسه هم دخی
ناگهان کر یاغمر دشسه بر یچان / انی اولمش بولسکز آندن همان
یاغ اگر طوکمش اولورسه نیدلر / واجب اولدی انی بش کیدرلر
اولمیچان دکلو کیدرت یا بر دخی / الکز کیدرلر اکله آخی
بو حنیفه باقیسین طاهر دیدی / زیره اکا اول بخسدن اومدی
لیکن اول یاغ آرکن اولسه اگر / قامسی اونک بخس اولدی مگر
یمیاغ لیک صتمقلق روا / منفعتلنمق دخی اولمز خطا
یا اتفعیچون کم چراق یاغی کبی / دارلرک داخی دباغی کبی
یا قلق یعنی چراق یاغی اوله / دارلرک داخی دباغی اوله
بر روایتده دخی یوق اولور / یعنی اوچکز یوسکز طاهر قلور
شیله کم یاغ اوستنه صوی تمام / دوکسن قارشدراسن ای امام
چونکه انی آیله ایترک ای آخی / اول صونک اوستنه کاله یاغ دخی

الیسن یاغی صوی قاله همان / بر صویله بینه انی هم چنان
اوچ کز ادک انی آیله ایدسن / طاهر اولور چونکه یا بش بیدسن
بو بخس اولدی اگر بال اولسه هم / یوموش اولمز انی داخی ای ددم
شیلکم اول بال قدر صوی تمام / اول باله قارشدراسن ای امام
قیندراسن تا شکادکن همان / صوکره بال قاله آنجق بی گمان
یعنی اوکلکی قدر قالنجه بال / قیدیه هب صوکره بودر مجال
اوچ کز ادک بویله بو یا تمام / طاهر اوله اولدخی هب بلا کلام

فصل فی الاسآر

شول صوده کم آدمی ایچری به آن / قالنی قالدی اونک طاهر اوکان
آنی بیرنجا نور دلر ای ترکی / آت کبیدر آندن شرعک بیرنی
یعنی آتلرک دخی طاهر درر / آتله خوذ آدمک طاهر درر
هم بلاورد رلادکی دری دخی / آن تغی کبیدر هم ای آخی
بلوک دری دخی هم بی گمان / یعنی طاهر در اولدخی همان
زیرا صالیاری بلارک هم دری / کر آتندن حاصل اولدی هر بری
چون بلارک آتلری طاهر درر / درلری سالیاری هم طاهر درر

کافرك داخی جنبك بی گمان
حیض اولمش عورتك داخی همان

یعنی ارتوغی بلارك داخی هم
کیم حقیقت طاهر اولمز ای ددم

کدیلرك ارتوغی داخی ای عمو
اوده هم ساکن اولنلرك تو

شیله کیم سیچان کبی داخی یلان
هر نکیم داخی وار ایسه همچنان

لیك بکدی سیچان ییسه اکر
هم برازکلمدین داخی مکر

شیله کیم اغزینی سلمادن دخی
یعنی بریردن صولجسه ای اخی

بس نجس اولور اوصوبلکل همان
چونکه اغزین سلمشدر اول زمان

لیك اغزینی لعابیله تمام
یوسه هم صکره صولجسه والسلام

اولدی نجس اولمایه اول مکروه اوله
چون نجاست کیتدی اغزندن نوله

بوکتا هت بلکا قلسك هوس
پس اصح اولدرکه تنزیه اوله بس

شول صوکیم مکروه دنلمشدر اکا
دکله انك حکمی ندر ای آغا

انکله بر کیشی آبدست آله
غیر مکروه صو دخی اولسه بله

اوله همان جایز دربل ای ددم
یاخو بندن غیر صو اولمزسه هم

انکله داخی آبدست الیسر
بس تیمم جایز اولمز ای پسر

چونکه تنزیه اولدی حکمی بی گماه
بس بو طاهر صوکبی اولدی همان

جانورلردن شوکیم بونلر اوله
اونك ارتوغی ییق مردار اوله

ات کبی هم قورت کبی دلکو شغال
داخی نکیم بونلره وار در مثال

هم نجسدر طوکزك ارتوغی دخی
زیرا کیم عینی نجسدر اول اخی

یرتیجی قوشلرك ارتوغی بنام
اولدخی مکروه اولور بیل ای امام

شیله کیم اتماجه یا شاهین طغان
داخی نکیم بونلره بکزر همان

لیك بونلر اهلی اولورسه اکر
یعنی مردار نسنه یمزلرسه گر

مکروه اولمز بونلرك ارتوغی هم
صوی منقاریله ایچرلر نعم

شول توق کیم اوده یوریر مکر
سقلمز بونی نجاستدن دگر

ارتوغی مکروه اولور اونك همان
لیك اول بغلو اولورسه بی گمان

کیدرایرشمزسه اونك ای امام
شیله کیم بورنی ایاغینه تمام

مکروه اولمز اونك ارتوغی دخی
هم حمارك قاترك دکله اخی

بونلرك ارتوغی مشکوك اولدی بس
نجسدر بو بلمکا قلسك هوس

شیلکم آبدست تیمم ایلیه هم
جمع اوله هیچ بیریسی قلمایه کم

یعنی قصد ایلسك آبدست المغا
بوندن ارتوق صو بلمسه آغا

بنکرکله الغل آبدست ای غلام
هم تیمم داخی ایدهسن تمام

تنقيس اولدی ادرسك ای آخی / چونكه جمع اولا نوادر اول دخی

مشربه بردن بوده آخی اولسه لر / يعنی اوچ درت قيقجی اولسه اگر

بونلرك ايچنده صو اولسه آخی / بعضنه انوك نجس ايرسه دخی

يعنی انوك چوغنه ايرسه نجس / شويله كم اقل طاهر اولسه پس

ليك اول طاهر بيلنمز ای امام / هم نجس تنقيس اولمشدر تمام

يعنی كم قارشدی فرق اولنمدی / تنقدن طاهر نجس بيلنمدی

اكثری چونكه نجس اولدی همان / جملسينه حكم اولينور بی گمان

كم نجسدر قامسندن كمك گرك / چونكه غالب اولدر نتمك گرك

تب قچی ايكی اولورسه هم دخی / انجلاين دوكلر الس دخی

يعنی بيربنه نجس ايردی مگر / بيربی طاهر قلبدر ای پسر

پس تيمم ايلسون بی گمان / چونكه صو يقدر بولنمز اول زمان

ليك انوك اكثرنه ايرسه نجس / شويله كم اكثر طاهر اولسه پس

بونده هم قارشدی فرق اولنمدی / تنقدن طاهر نجس بيلنمدی

پس تحری ايليه آبخو همان / ظننه غالب اولدوغنه اول زمان

يعنی انی كم نجس ظن ايتدی هم / پس كيلانی انی دوكه ای ددم

باقی قالن صو همان طاهر قاله / هم دخی انوكله آبدست اله

هم بو نسنه كيجكده اولسه گر / اولدخی هم بو نجلاين اولسه

يعنی بر قاج كيجك اولسه آخی / بعضنه انوك نجس ايرسه دخی

يعنی انوك چوغنه ايرسه نجس / شويله كم اقل طاهر اولسه پس

ليك غسل ايتمكده فرض اولدی همان / شويله كم آندن آنی قلدق بيان

مضمضه يعنی هم استنشاق ايده / نجدن انی دخی بيل ای دده

اغزی ايچنده صويی اوينتمغا / مضمضه اولدر حقيقتا ای آغا

غرغره داخی ادرسك انوله هم / مضمضه انوكله اولور اتم

صوی برنك ايچنه چكمك دخی / آله استنشاق ديرلر ای آخی

باشكك مجموعنی مسح ايدرسن / بو صيله قولغوكا كيدرسن

داخی سنت ايشلككه كورنيده / صاقلين هم بارمغين تخليل ايده

فرض اولنلری دخی اوچكز بوت / اوچدن اكسك آرتق ايتمايب فوت

بيربی داخی ولادنی گمان / سنت اولدی ترتيب و نيت همان

ترتيب اولدر كم بوندن اول آخی / بعده هم ايلك قوللاری دخی

يوزه آندن صكره مسح ايده تمام / صكره اياغن يويه هم والسلام

ط بو فصلك تتمه سی نواقض وضو فصلنك بشنجی بيتنده در ان شا الله طلب اولنه

هم ولا اولدنكه اعضاي همان
متصل دوته يويه يش بي كمان

قورمادن بيرينك صوي آخي
انوك ارده بجه يويا بيرن دخي

بنزري اصلامب ترك ايتسه كر
ترك سنتدر بو آنجق اي پسر

مستحبدر صاغندن باشليه
بوينينه مسح ايتمكي هم اشليه

بركتني كه ابقونندن اوينه
كه اول آبدست آلمق ايستسه نيه

الني بيله كنادك اي امام
اول دخي سنتدر بويا تمام

فرض يرينه دورشر اولدا خي هم
بردخي آلن يومقدر اي ددم

يعني بردا خي يومسه الني كر
جونكه بركز بندي اول آنجق بتر

بيله كندن يوقدر هم اي آخي
آنجق آني يورسه بتر هم دخي

فاتحه داخي نيتا كه اي پسر
اوقيلمق واجب اولمشدر مكر

فرض يرينه دورسه در اولدخي
شوله كه آنجق بو وقتسا آخي

بالكوز يعني بو وقتسا همان
فرض يرينه كالسه در بي كمان

يوندن ارتوق نسنه اوقنمسه كر
اوقيلمقدر بو همان آنجق بتر

فصل في نواقض الوضوء

ذكله آبدست صيان اي اختيار
شوله كي حاجت يولندن كه چقار

كوزذ كوزدن بيل چقرسه هم دخي
يادبردن قود چقرسه اي آخي

داخي كوزدن چقان ايرك يه قان
كه بل آبدستي صرلني كمان

ليك قود چقسه جراحتدن اكر
يا ذكردن چقسه ضمن اي پسر

آغزي طولو بركتني قصا تمام
اول دخي آبدستي صر اي امام

ليك اول طاهر بلمز اي امام
ظن غالب اولدغينه اي ددم

يعني شوله كه ظن ايده طاهر ديه
پس نماز قلمقلغه الني كيه

اول قلانيني انوك ترك آيليه
جونكه طاهر اولميه پس نيليه

جوغ طاهر اولميسه هم دخي
حكمي انوك داخي بودر اي آخي

يعني بوندن داخي هم اولدي كمان
كه تحتي آيليه آنجق همان

صوكيي ولماده پس بو اي امام
كه تيمم آندن آبدستدر تمام

طوندن انوك كيبجون يقلد خلف
انكيچون بوندن فوق اتدي سلف

يعني بوندن زياده اي ددم
نسنه يوق كه ستر عورت ايدهم

بو فصلك تتمه سي كتاب وضوئك الى بر بچي بيتندن اشغاسدر الى اخره

كتاب الوضوء

بر كمسنيه كه فرض اولدي نماز
ديلديكده اوديه ايدن نياز

هم دخي محدث اوله كر اول زمان
يعني كه آبدست يوقدر پس همان

کیم کورك البته آبدست اله اول   کیم نماز قیلماغه آندن بوله یول

بن شروع ایتدك انوك ارکاننه   دیلسن بیرا نوك ارکاننه

اقل اول یوزن یومقدر ای هم   قوللرن درسکلیله داخی هم

باشنه مسح ایده ایاغن یویه   یومغا طوبوقلرن بیله قویه

باشنك ربعینه یعنی مسح ایده   فرض مسحك اولقدردر ای دده

آندن الکوك ایدا اولسه اگر   مسح جایز اولمز انوك ای پسر

برکشینك ساچی چوق اولسه اگر   انوك اوستینه او مسح ایتسه مکر

صکره اول ساچی یولتسه ای اخی   مسح زائل اولمدی انوك دخی

یعنی مسح باقیدر انوك همان   گرچه ساچی کیتدی انوك اول زمان

برکشی یوزن یومقده هم دخی   شیله یوسه یوزنی کیم ای اخی

باشنك ربعینه آندن پس همان   کیم بللی ایرسه اکا هم اول زمان

یعنی باشك ربعنه صو ایرسه گر   اول همان مسح ایتمش اولور ای پسر

هم دخی مسح ایتمکیچون ای اخی   باشنی یغموردن توتسه اول دخی

باشنك ربعی او یغموردن همان   کیم بللی ایرسه یونسه اول زمان

مسح بونك داخی هم اولور تمام   قاموجایزدر بو مذهب والسلام

برکشی بر عذردن باشینه گر   مسحیچون قوسه دخی چکسه مکر

گرچه باشوك ربعنه مسح ایتسه هم   مسح جایز اولمز انوك ای ددم

ایکی برماغی بیله داخی تمام   اولدخی جایزدر کلدی والسلام

هم سقالك ربعنه مسح ایلیه   بو دخی فرض اولدی یا پس نیلیه

فرض اکنجی بونکا اولمشدر همان   آرتوق اکسك اولمیا پس بی گمان

برکشی باشینی یا آدوسکینی   مسحه نیت ایلدی ذکله انی

سقد بر تسنه اجنداکی صویه   یعنی مسح ایده دخی انی قویه

مسح جایزدر همان اولصو دخی   بینه طاهر هم مطهر ای اخی

بو امامزاندن نقل اولدی خوش   هم محمد قولی بله ذکله اوش

مسح جایز اولمز انوك ای اخی   یعنی مستعمل اولور اولصو دخی

لیك مسحه نیت اتمزسه همان   هم محمد قولی اولدر بی گمان

یعنی جایزدر دیمسح ای اخی   بینه طاهر هم مطهر صو دخی

هم انوندن یوزك حدی همان   کیم یومق فرض اولدی انی بی گمان

ساچنك دوکندکی یردن تمام   اکا کینك الینادك والسلام

هم انی تکتن دخی کلا ای پسر   کیم انی فرض اولدی یعنی بو یسر

ايكي يانيڭ قولاغندن تمام / يعني شول تمشوق يرندن والسلام
اورتندن هم اينيدن يوزك اوش / حد بيلندي تمام ذكر اولندي خوش
آنلادڭ يوزني يومق كرك / يعني يومقده بولنا اولمق كرك
پس عذاري يوزك داخي همان / كم يوزك حدندن اولدي بي گمان
ليك قولغيله داخي هم عذار / ايكيسنڭ ارهسنده كيرا اي يار
آقجه يولوار آنده قيل بتمز تمام / اول يرك حدنده داخلدر تمام
پس اوفرض اولدي آني يومق كرك / چونكه يوزدندر هم اولدر بيكرك
ليك شول قيل بتدكي يرني گمان / ساقط اولمشدر آني يومق همان
كم مكر اغلان اوله ياخود كوسه / يعني بنلرك صقالي بتمسه
فرض اولور آني دخي يومق كرك / چون صقل بتمابجك يولمق كرك
هم امامي ثاني آيدر اي اخي / كم قولاغيله عذارك هم دخي
اره سنده يونلرك آق يرله وار / كم آني داخي يومقلق بلا اي يار
واجب اولمز ساقط اولدي بي گمان / كم شو قيل بيركيبدر اول همان
ساقط اولدي چون آني يومق دخي / بو همان اتجلنلدر اي اخي
دكله سنت لازمي داخي بيان / قيللر بيرر آني داخي عيان

اولنده بير سيدر تسميه / بر دخي مسواكني هيچ كسميه
ليك بولنماسه مسواك اي آغا / بو مغيله مضمضه قلسا روا
يعني مسواكك ثوابي اي اخي / حاصل اولور پس همان آنده دخي
اغزنه بونونه صوويرمك اوچ / بنلري بيل بونده سنتدن كچر
ليك مكر قصدي بلغم اولا / اول صمنا ابدستي پس نه غم اولا
اغزطولو قصمق اولدر اي اخي / هيچ سزي سويلمنا اولا دخي
ياخود اغزندان قصدوغي تمام / اغزيني ايچنده دوتامز اي امام
ياخود وقت‌سه دخي زحمت چكر / بعضك بويله ديمشدر اي پسر
هم دخي بركمسه اغزندن مكر / اغزنا يربيله قان چقسه اگر
تكركي قيزلجه اولسه بي گمان / قاني ارتق اولدينا قصدر همان
ليك صاتورق اولورسه بكر / تكرك ارتق اولدي ابدستي صيمز
هم دخي اكيسي برابر اولسه گر / احتياط در بو دخي صيدر بيلگر
هم دخي بر كيشي تمكنسه همان / مرجمك دكلوجه بزندن چوقان
جيقبا اولسه كي اكله اي اخي / يعني ابدستي صيمز هم اولدر دخي
آرقسي اوستنده ياتب اي امام / ياخود بر تنيه سويكنسه تمام

بونك تتمه‌سی در فصل الاسار اللمائي ... بيندن الشفا سندر الى آخره بوقاده

شویله کم سنکا کوره ایله اولسه کر   سویکنس کیشی همان اولدم درش

اویومق بو حالله هم نقض ایدر   یعنی آبدستی انوک قالمز لدد

لیک بر کمسه نیامده اویسه   یا رکوعده یا خود سجده ده بیله

اوتورکن داخی اویوسا اکر   تنبیه سویکنمش اولسه مکر

بونده آبدستی انوک ضمنده دخی   پس نمازی جایز اوله ای اخی

یعنی ایقوده اویسه اوله همان   هم تمام ایده نمازین بی کمان

داخی اغما و جنون صرعی هم   کیتدن چونکه کیدر قوت او دم

بو دخی یقو کبی اوله همان   بلکه ستلو بونده چقدر بی کمان

بر کیشی کلسه نمازده اشکار   قهقهه دیرلر اکا ای اختیار

یعنی یا ننداغی ایشتسه اکر   قهقهه اولدرکی اکله ای بشر

باطل اولور بونده آبدست و نماز   لیک بوندن غیر یرده اولمز

بیلکم اولو نمازین قلسه هم   قهقها بیله کلسه ایچه دم

هم نماز ایچنده بر کیشی اکر   ناکهان اویوسه داخی ای پسر

قهقها بیله اوده مده کلسه هم   یا خود اوغلان اولسه کورای حکم

یا خود غسل ایچنده کی آبدستا ولا   بیلکم اوله غسلله اوله بیله

بولدک آبدستی ضمنده اوله زمان   کیم نمازی باطل اولور پس همان

قهقهادن غیری کله ای اخی   ایلک دیرلرکو واندرر کلمک دخی

بیسسی ضحک اولدر انوک بیرهم   کیم تبسم دیرلر اکا ای ددم

ضحک اکا دیرلر کندو ایشیده   پس نمازی بو دخی باطل ایده

یعنی اول کلمک لک آبدستی همان   باطل اولور پس همان ابحق نماز

هم تبسم اکه دیرلر بی کمان   کوره ندشلر صوتی یوق همان

فاسد اولمز انده جایز در زمان   هم دخی بوهرکز آبدستی همان

باب التیمم

تیمم کلدک اوش تیمم حلمنه   ذکله بونده هم شریعت حکم نه

صو یرینه در تیممده تراب   بیله کلدی چون بن حقدن خطاب

بر کیشی کوتقادر اولماسه صویه   کیم الا اعضاسینی اندن یویه

پس صودن اولمیه قدرت اوله   یا خود آبدستا الحق صرف اوله

هم دشمندن عطشدن قوقه اول   یعنی کیم صو المغا بولمایه یول

بنده آبدست سز جنب بیدر اولان   بنده واجب تیمم در همان

بر کیشی شارده جنب اولسه اکر   هم دخی قاتی صوق اولسه مکر

قوقا اولسوق صویله غسل ایده / کیمسه اکا نقصان ایرشمز ای دده

هم ایلیجق صو بولنمزسه ای اخی / کیمسه انکله غسل ایده هم اوله دخی

اوله تیمم ایلیجق اوله روا / هم نماز قیلمق اکا اولمز خطا

لیک آبدستسز اولسه اوله اکر / شانده بونک کبی عذر ایله اکر

کیم تیمم ایلمک اولمز روا / چونکه اوله شارده مقیم لر ای آغا

بس مسافر اولسه جایزدر بو هم / محدث اولسون یا جنب اولسون عم

بر کیشی صو بولمغه دوتسه امید / آخر وقتده بولمدیسه ایشید

مستحبدر کیم تیمم ایده دده / آخر وقتدکی تأخیر ایده

صو اله کیرسه خوش آبدست الا / آله گیرمزسه تیمم ایله قیلا

بولدیسه بر کیشی صو بولسه کر / آندن اول صویی دیلامادن مکر

اول تیمم ایلدی قیلدی نماز / اول روا اولدی همان بولدی جواز

لیک یکرک اولدر کیم ای اخی / بولدیسه صویی ایسته دخی

ویرمزیسه بس تیمم ایدیسر / صو اله کیم مادی یا بس نیدر

بر کیشینک کیم یوکنده صویی واز / انی اونتدی مکر اول اختیار

بس تیمم ایلیه قیلدی نماز / چون اونتدی صوینی بولدی جواز

صکره صوین آکسه دوندرمز اخی / گرچه وقت ایچنده اولورسه دخی

لیک ایکنجی امام آیدر همان / اول نمازی دوندریسر بی گمان

بر جماعت کر تیمم آلسه کر / یعنی صو بولمقده عاجز اولسه لر

صکره بر آبدسته یتر صو دخی / بر کیشی بولورسه ویرسه ای اخی

یعنی دیسه کیم بو صویی بی گمان / قنغکز دیلرسه انکله همان

بر مباح ایتدمرسز انکله سز / قنغکز دیلرسه آبدست الیز

هر برینک بس تیممی همان / منتقض اولدی بوزلدی اول زمان

بنلرک هر برسی چون ای آغا / قادر اولدی آندن آبدست المغا

بس یا خود اوله قدرت تمام / صویه قادر اولدیلر والسلام

هم بری آبدست اله انکله کر / قالنی بینه تیمم ایدیسر

زیره بنلردن تیمم هم دخی / منتقض اولدی اودمده ای اخی

بر تیمم المش اوله کیشی کر / کیم حقیقتا وتمانز اولسه مکر

بلکه ایمن غمش اولسه همان / بر صویه اوغراسه یکسه اول زمان

هم صنوده نوک تیممی تمام / اویوق کبی اوله اوله والسلام

وقت کیده تیمم ای اخی / کیم روادر انی ایتمکلک دخی

صو طلب ایتمزدن اولدن داخی هم — کر تیمم ایتمك اوله محترم

کیم مکر ظن اوله صو بولمغا — پس طلب ایتبده کرك اولمغا

اوق آتم بیر یعنی صویی ایتمك — واجب اولور کرچه اولسه ایراك

بر کیشی زندان ایچنده کیم مکر — شویلکیم محبوس اولسه اول اکر

کافر النده اسیر اولسه یا اول — کر اول آبدست المغا بولماسه یول

یا خود اکراه ایتسلر اکا داخی — کرمش آبدست الورسك هم داخی

اولدرورز سنی دیسالر همان — کر تیمم ایتسه بونلر اول زمان

اول تیممله نماز قلسه بو کز — بو داخی جایزدر اولور ای پسر

لیك بو جمله موانع ای آخی — زایل اولسه همان آنلر داخی

یعنی قادر اولسه آبدست المغا — اکه هیچ بر نسنه مانع اولمیا

اول نمازن بینه دوندرمك کرك — هم بینه دوندرمك اولور یکرك

نیجه دوزکله تیمم ایتمکی — اکلیاسن نیلیوبن تیممکی

ایکی اللرینی طپراغه اوره — سلکدکندن صکره یوزینه اوره

بر داخی بو نجلین ایده همان — قوللرین دیرسکلیله همچنان

جنس ارضدن هر نکیم بولنسا اده — کرچه اوستندن انك توزی کیده

شویله کیم قوم اولسه یا الحوی طاش — یا خود زرنیخ کم بولنا اولمایه یاش

هم یلوکن توز اولسه داخی کر — کیم تیمم آندن اولور معتبر

بونده نیت شرط اولبدر ای همام — آنسوز اولمایه تیمم پس تمام

یعنی بر کیشی تیمم ایتسه کر — نیتی انجق اکا اولسه مکر

طاهر اولور اول تیممله همان — لیك انکله نمازی اول زمان

قیلدیسه جایز اولمزای اخی — چونکه نیت ایتمدی اکا داخی

پس نماز قلمقلغه داخی بله — نیت ایتمك لازم کرك جایز اوله

یعنی انکله روا اوله نماز — نیت ایتمزسه اکا بولمز جواز

محدث اولسه پس جنب اولسه کیشی — کر تیمم المق اولسه ایشی

هر بریچون کرك نیت ایده — بونی اکلن اولسه ای دده

بین بیچون پس تیمم بر داخی — ایتمنجه جایز اولمز ای آخی

بر تیمم لیك اکله ای آغا — ایکیسیچون همان اولور روا

کر تیمم ایتسه بر کافر اکر — کیم مسلمان اولمغه ایستادی مکر

هم داخی اولدی مسلمان بی کمان — اول تیمم باطل اولدی پس همان

لیك آبدست المش اولسه بو مکر — کیم مسلمان اولمغیچون ای پسر

پس مسلمان اولدغندن صكره هم
بو مسلمان هم تيمم آلسه كر
اولدينه دونسه مسلمان اولسه هم
باقيدر ضمننده نيتكله پس همان
كر مصلايه اولوحاضر اولسه
كيشي وار آبدست اولورسه فوت ادر
پس تيمم ايليب قلسون نماز
ليك ميت وليسي اولسه اگر
پس اوده آبدست آلسه دخي كمان
بو اولو اوستنه داخي پس همان
اوله تيممله همان اني دخي
هم دخي بيرام نمازين ايله بيله
ياخود آبدست آلمش اولورسه مكر
يا تيمم آلمش اولسه اي آخي
كر حدث ايرسه اڭا صكره همان

باطل اولمز اونك آبدستي نه غم
صكره مرتد اولسه ناكاه اوكمز
اونك ايتدوكي تيمم ايده دم
كيم نماز قيلمق روادر اولزمان
خلق دلاديكم نماز اولدرقله
چون اڭا كيمنه ايشيتكيم نيدر
قضي اوده نيدي بيني بولديجه
اوله تيمم ايتمك اولمز معتبر
چون كويلرله فوت اولمز همان
فوتا ولادرلرني اولميجان
كيم روادر قيلديسه اي آخي
فوت اولادرسك تيمم بيله قيل
هم شروع ايتسك نماز قيلماغه كر
پس همان اونك كبي بو دخي
كيم بنا ايتمكچون پس اولزمان

هم تيمم ايدرسك اي آخي
چونكه قورقدك فوت اولور ولي كمان
پس تيمم ايليوب قيلدك تمام
بو قمو بيرام نمازنده تمام
ليك وقتيه نمازا اولسه اگر
بنده ي فوت اوله ديواي امام
بو تيمم بيله قيلسك اي آخي
يعني كونلار قيلدسك روا
هر نكم آبدستي نقض ايلدي همان
بو دخي اوله كيم صويه قادر اولمه
بو كيشي آبدستله اولسه مكر
كيم نماز قيلماغه اويدي ناكهان
يعني بو اويان كيشي آبدستله
باطل اولدي اويدوغي نك همان
اول تيممله قيلن يعني امام

پس روادر بو تيمم هم دخي
يعني آبدست آلورسك اولزمان
كيم روادر بو تيمم والسلام
يعني جايز اولدي آنجق والسلام
ياخود جمعه اولورسه اي پسر
كيم تيمم جايز اولمز والسلام
كر فرايض كر نوافل هم دخي
بو تيمم بيله هيچ اولمز خطا
بوني داخي نقض ايدر اولدي كمان
يعني مانع اولميا حاضر اوله
بو تيمم ايلمش كيشيه كر
قيلديكي هم صوكورده اولزمان
چونكه اول صوكورده امدي نيتيله
هم نمازي فاسد اولدي اولزمان
كيم نمازي جايز اولور والسلام

زيرا اول كوزنهادر صوي اي اخي — با قدر اوك تيممي دخي
هم نمازي داخي اولمشدر روا — زيرا مانع يقدر اكا اي آغا

باب المسح على الخفين

بر كيشي آبدستي آلسه تمام — هم اداكلريني كيسه والسلام
صكره بو آبدست صنوب كدليه — بينه بر آبدست دخي ييكي كيه
اول اداكلرينه مسح ايتمك روا — بيله قلدي اول رسول مجتبى
غسل واجب اولنه ليكن همان — مسح جايز اولمز اوك بي گمان
شويله كم بر كيشي آبدست آلسه كر — هم اداكلريني كيسه اولمكر
هم مسافر داخي اولسه اول همان — مسح ايدر اكا بينه اول بي گمان
هم بينه بر وقته دخي كيدي همان — پس نمازن قيلوب دلادي بي گمان
صكره اكا كر جنابت ايرسه هم — غسله ييتر صو بلنماسه بهم
اول تيمم له نماز قلدي آخي — هم حدث ايردي بينه اكا دخي
شمدي آبدسته يتر صو بلسه كر — اول صو ايله اول جنب آبدست ادر
جيقرر اداكلريني پس تمام — اليغيني يويسر دروا السلام
كوچه آبدست آلديغ اوقت همان — هم اداكلريني كيدا اولزمان

شمدي كم بينه اول آبدست آلور اوش — اول اداكلرين چقارر بينه خوش
يعني مسح ايتمك اكا اولمز روا — زيرا واجبدر اكا غسل اي آغا
فرض اوج برمق قدر در بيلسن — كم آلك برمقلرندن قيلسن
هم دخي برمقلرك آچوق كرك — يعني كم يمقدن اولدن بيلكرك
آلكي ايا غكا وضع ايدرسن — جاكسن بالدرلركا كيدرسن
ايغك برمقلرندن باشلغل — شويله كم ديدك هم اني اشلكل
آلني بالدورنه چكلك همان — بونده اول سنتدر ايرلبي گمان
بر كون وبر دون مقيم اولن كيشي — اوج كون واوج دون مسافرلر ايشي
بو قدر مدت بوله مسح ايده كر — پس تمام اولسه ابشدكم بيدلر
كر اوك آبدستي وار ايسه تمام — مسح باطل اولدي آنجق والسلام
چيقرا اداكلريني بي گمان — پس ايقلارن يويا آنجق همان
بر كيشي ايرته نمازنده مكر — كم تمام آبدست آلوب قلسه اكر
هم اداكلرين كيسه اول زمان — كيجيا دك صنمسه آبدست همان
قلسه اول آخشم نمازن هم تمام — هم او وقت آبدستي صندي والسلام
مدتي مسحك اوده مدندر اخي — يا مسافر يا مقيم اولسه دخي

يعني بوكون بردون آندن صكره هم — كم مقيمك مسح بودر ورد نعم

اوچ كون واوچ دون مسافر اي اخي — مسح آندن صكره ايلدى اولدخي

مدتي مسحك بس آندن اغا — ادكن كيد وكي وقتدن اولميا

يعني ابدستي نه وقت صنسه همان — مدتي مسح آندن اولور كمان

كوده لك اولسه كتيندك ادكي — بودر نه بوجندن اما مكدر يدكي

ظاهري اوچ كيجه برمق تمام — كم ايوق برمقلرندن اي امام

الكه مسح اتمك بوكون جايزدر كل — اني اول دكمك لزك عاجزدر كل

ليك آندن اكسك اولسه اكر — الكه مسح اتمك روادر اي پسر

بر كيشنك بر ادوكندن اكر — ليكي اوچ برده دلك اولسه مكر

جمع اولنسه اوله دلكلر اي پسر — شيلكم هم اولسه اوچ برمق قدر

يعني اوچ برمق صغرا ولسه تمام — الكه مسح اتمك روا اولمز بنام

ليك اوچ برمق قدر اولمزسه كر — الكه مسح اتمكلك اولور معتبر

هم ادكلرك اكيسندن دخي — كر دلكلر چوق اولسه اي اخي

بونده جمع اولنمز آندن بيكمان — بر ادكده جمع اولر انجق همان

يعني آنلرك دلكلري اي اخي — جمع اولنور چوق اولسه هم دخي

اولسه

مجح

مسحه اولا مانع دلكلرني كمان — بر ادكده جمع اولور انجق همان

بر ادكده شيله كم دلك الك — كم اكي برمق صغرا ولسه مكر

اولقدر اولسه برنده هم دخي — اولا دلكلر جمع اولنمز اي اخي

ليك بيرنده دلك چوغ اولسه هم — الكه مسح اتمك روا اولمز نعم

بر ادوكندن اياغي چقسه كر — حلي بردر ايكسنده معتبر

مسح باطل اولدي چيقرمق كرك — ايكسندن اخي بله يومق كرك

بلدلك اوكجنك چوغي الك — كم چقا ولسه اكله اي پسر

مسح صيودادكي چقمش اولور — كرچه اوكجانك ازي آندن قلور

بر كيشي قان النسه عادتا اولور — بيزله بغلدا اني راحت اولور

فوقا بدست الجوق اني شسه — يا كوكا ني افه يا خوذ شيشه

بس اكا نقصان اولور تيمك كرك — يومبون الكه مسح اتمك كرك

اول بيزا وستنه اراسنه دخي — مسح اتسون تمامدر اي اخي

آندن اشغا الن قاموسيه — زيرا آنده كم ضرورت يوقدر

بنجلا بندر جراحتك همان — شيله كم مسح اتمكي قلدق بيان

بر كشينك چوزنجي اولسه دخي — الكه مسح ايلدا ولنسه اي اخي

هم بیوق اولسه یا مجلد اولسه کر — یا منعل اولسه اول معتبر
یعنی بیله اولسه مسح اتمک روا — بین اولا ادک کبیدر ای آغا
بر کیشی مسح ایدیجک ادوکینی — آلیا بدستین تمام کیدی آنی
انوک اوستینه انوک کبی دخی — یا ادک یا خود نعمز ای اخی
کیمش اولسه انکله بیله هم — اکه داخی مسح ایدرسه ای ددم
جاین اولمز یعنی اولمازدی همان — ایکسینک خلعی بردرنی کمان
شیله کیا اوستندکی چیقرسه کر — یا ادکدر یا نعمن ای پسر
اول دورن ادوکه مسح اتمک روا — بین اولا اخی ادکدر ای آغا
لیک اول ادوکک آلتنده مکر — یا چوخا چغشیا بزدن اولسه کر
بعضلر جاین دکل دیمش دخی — احتیاطدر آنلری پس ترک ایده
لیک بریان بنا اولسه آکر — کیم آنی آیاغنه صرسا مکر
اوستنه انوک ادوک کیسه هان — اکه مسح اتمک روادر بی کمان
یعنی بو جاغشر کبی اولماده هم — اتفاقی بونده جایزدر ندغم
بر کیشی ادوکنه مسح اتسه کر — هم مقیم اولسه هنوز داخی مکر

بر کون و بر دن تمام اولماسه هم — کیم سفر ایتسه او کیشی ای ددم
اول سفر مدتی مسحین تمام — یعنی اوچ کون اوچ دون ایده والسلام
هم مسافرده اخی اولسه بر کیشی — هم دخی مسح اتمک اولسه ایشی
لیک بر کون بر دون اولمادن تمام — کیم مقیم اولدی مسافر ای امام
بر کون و بر دن تمام مسح ایدر — چون مقیم اولدی ویا بس بنر
شیله کیم بر کون تمام مسح ایتسه کر — صکره بینه اول مقیم اولسه مکر
هم دخی بر دن تمام مسح ایلیه — مدتی بتدی پس آیوق نیلیه
لیک بر کون بردن اولسه هم تمام — کیم مقیم اولدی مسافر والسلام
پس ادکلرن چقارن اولسه هان — چون مقیم اولدی بو داخی اولکه آن
هم مسافر اوچ کون و اوچ دون دخی — مسح ایدب صکره مقیم اولسه اخی
ادوکی اولداخی چیقرمق کرک — مدتی بتدی چقرمق بیلکک

باب الغسل

فرضی غسلک دخی درت کله تمام — نیجه بویوردی انی فخر الانام
اغزکا برنکه صو قویه سن — هم برن بصو ایله خوش یویه سن
بنلرین تا مو اعضای تمام — یوب اکسلک قومیاسن ای امام

گر اوچوق بر قلسه گوزدگدن برر … پس تمام اولمز سنوك غسلك بوگون
اول بر نجیدی مگر گیدیورسن … بالقین بش یومیاسن قویسن
بینه غسلك اولدی انگله تمام … چون روایت بیله اولدی ای همام
سنته اولدی ایکی آلن یوموق … گوزسنده هم نجاست قویموق
بردخی آبدست اله قوجن بویه … اوستنه هم صوی اوچکز قویه
ذکله هم بو غسل واجب ایدنی … دفق شهوت بیله انزال ومنی
لیك بو شهوت كه شرط اولدی اخی … كیمنه وقت اولسه گر كلدن اوله دخی
بو حنیفه قولی بودر ای امام … كیم مقرندن منی قوپه تمام
هم بریندن چونكه قوپدی اوله هم … شهوتیله اولدی یعنی اول زمان
چقمدن لیك ذكردن ای اخی … شهوتی ساكن اولسه هم دخی
واجب اولور اكه غسل اتمك گرك … هم محمد قولی اولدر بیلگرك
هم جماع اتسه دخی بر كیشی گر … كیم اتامدن او غسل اتسه اگر
هم منیدن تنسنه قلمش بیگمان … كیم ذكردن صكره چقسه اول همان
بودخی آنجلین دونای اخی … غسل واجب اوله هم بودخی
لیك ایكنجی امام آیدر همان … غسل آكا واجب كلمز اول زمان

جقدغی

جقدغی دمده ذكردن هم منی … شهوتی شرط ایتدی اول اكله انی
یعنی اولدر چونكه شهوتا ولمدی … انكچون غسل واجب قلمدی
شهوت اولدر اتزوییله اوله … دفق اولدر انكم آتا آتا گله
فوجه كورسه گر ذكر باشی تمام … غسل واجبدر گی اكله ای امام
منقطع اولسه دخی حیض نفاس … واجب اولور غسل هیچ اولمز قیاس
دیلسه عورت كیم اوله غسل ایلیه … كیم صحیح بولك لربنه نیلیه
جنب ایكن دیلاورنه صوارسه گر … غسل جایزدر انوك بل ای پسر
ایكی بیرام غسلی بر جمعه دخی … سنت اولمشدر حقیقتا ای اخی
بر كیشی آبدستسز اولسه یا جنب … مصحفا المایه آلینه اول صنب
حیض ایله داخی جنابت هم نفاس … بردرر حكمنده بونك جمله ناس
اوقیق قرآن كرمك مسجده … پس حرامدر بونلره كله ای دده
ذكر تسبیح اوقیق هم ای اخی … مسجده كرمك ضرورتدن دخی
یعنی بر جاینا ولدی پس همان … اشلنبلدا تر اولمز بی گمان
دوشكدن بر كیشی قوینسه هم … كیم منی بولسا یاخود مذی ای ددم
دوشكدن یعنی بولسه اول انی … چونكه بلمنا احتلام كوردوكنی

واجب اولور اله غسل ایتمك كرك — چون جنابت اولدی پس ایتمك كرك

مذی ایله هم ودی ایله لیكن همان — غسل واجب اولمیسر بی گمان

لیك آبدستی صنر انجق دخی — واجب آبدست اولسه درهم دخی

ودی اكا دیرلر كه بركیشی تمك — ایشیه ایردیكجه داخی ای یشن

قیوروق صوكره چقر اولدر همان — مذی داخی ایجدر بلنی گمان

اهلیله بركیشی هم ای اخی — اوینر ایكن ایمزوب اندن دخی

صوجغن چیقر ذكردن بر ادم — مذی دیدكلری اولدر ای ددم

ایله عورت ایكیسی داخی هم — كم بلنجق اولسه بوندر ای ددم

منتشر اولسه ایرك آلاتی كر — یعنی قایم اولسه اول دمده كر

هم ختانین بلاشرك ای اخی — بربرینه كردكورسه هم دخی

شویله كیم یعنی اولشسه اول زمان — كومیه بربرینه انجق همان

چون ذكر كرمدی فرجینه تمام — انجق آبدستی صنر هم والسلام

یعنی بونكله جنابت اولمدی — چون منی آندن بلنمدی كلمدی

یا ذكر باشی دخی كرمدی هم — پس جنابت اولمیسر ای ددم

باب الحیض

شول كه عورتلر اولورلر حالنی — ذكله انوك هم دخی احوالنی

بیقنا و غلادن كسطقوب باشندن اولی — قان انوك رحم ایچندن بولسه یولی

یعنی انوك رحمدن اولسه قنی — هم جراحت اولمسه اكله آنی

اله دیرلر حیض قانی ای اخی — بالغه اولور همان عورت دخی

اكثرن بونك اقلن هم تمام — شرع آنی آیامله قلمش تمام

اوچ كون اوچ دوندر اقلنی كمان — اكثری اون كون و اون دوندر همان

دتمیا اوروج نمازین قلمیه — لیكن اوروجن اودایه قلمیه

چون نمازی ساقط اولمشدر همان — پس قضاسی واجب اولمز بی كمان

هم جماع ایتمك حرامدركی یقین — طاهر اولمایینجه پس اولرمه یقین

هم تمتع ایلمك تحت الازار — بو دخی جایزده كلدی بیل ای یار

مسجده كیرمك طواف ایتمك دخی — هم دخی قرآن اوقومق ای اخی

هم دخی هر كز او مصحفه دتمیه — بونلری جایزده كلدی ایتمیه

كورا قلندی بونك اسلك كوره — الكرندن یا خود آرتوغه انه

داخی بكلو عورتك كوردوكی قان — اله دیرلر استحاضه پس همان

اول صلوة صوم منع ایتمز آنی — قومغا زنهار بلدر بو ایشی

هم جماع اتمك دخي كلّي حرام حكم معذور كبيدر هم والسلام

بر كشينك سيدكي دورمزاق ياخود برندن قني هر دم چقر

ياجراحتدن ايرك اقسه دخي ياخو اسهال اولورسه اي اخي

ياخو معذور اولسه بو درلو اخي دايما اولسه انوك اول عذر اخي

يعني وقتك اولندن بشليه درميا اخرينا دك اشليه

پس كرك بو عذر اولدي كمان وقتك اخرينك كويه همان

چونكه كوردي كم كسلمز اولغام پس تمام قيلورسه اولدي اي امام

كوچه اول عذر اقرسه داخي هم اولتمان مانع اولمز اي ددم

چونكه بونلر بيله معذور اولدلر هم بولر بو عذر مجبور اولدلر

صكره بو وقتده وليكن اي دده شرط در كلّ كمه اخرينا دك كده

بلكه درت بشكن اولورسه اي اخي وقت ايچنده عذر اولورهم اول اخي

هم اودمده اول اقر ايرك يدقا قفته داخي بولشه اول زمان

اني يومزسه دخي اولور روا چون نجس اولمادي يعني اي اغا

پس كرك هر وقتيچون ابدست اله فرض ونفل هم قضا داخي قله

وقت چيقجق بينه ابدستي صنه بينه بو وقت كرسه ابدسته صنه

طهرك اون بش اقليدر همان اكثرينك حد يوقدر بي كمان

فصل في النفاس

بر دخي عورتلرك حالي نفاس بوني حيضه بكزمز فلك قياس

عورت اغلن طغدغندن صكره قان كوردكي انوك نفاسدر اول همان

اكثري قرق كون اولور انوك تمام حد يوق انوك اقلنه بنام

اكثرندن هر نجان ارته اوقان استحاضه حكمدر انتي همان

كر اكز اوغلان طغرسا هم دخي اقلندن بل نفاسي اي اخي

شويله كم قرق كون بري اول طغسه كر قامسي پس اندن اوله معتبر

يعني قرق كون اولدي قان كوردي تمام مدتي بتدي نفاسك والسلام

صكره غي اغلاني صكندن كوره قان استحاضه قاني در پس اول همان

ليك عدت بنده اوليسر تمام زيره حملن شمدي وضع ايتدي تمام

دشدي اغلان كم انوك اعضاكي بعضي ظاهر اولورسه اي پسر

شويله كم ساچي يه درناغي كبي يا دخي عضوندن برماغي كبي

بو دخي يعني ولددر بي كمان كم بونك صوكنده عورت كوره قان

اول نفاس اولور هم عدت دخي پس تمام اولور بونكله اي اخي

هم خلافی داخی اولورسه اوقد — اولدخی اولدر همان ام الولد

یعنی مولاسی اکر دعوت ایده — اولدخی ام الولد اولسه ندن

بودوشن اغلانله هم ای اخی — کیم معلق واقع اولور هم دخی

شیله کیم بر کیشی شرط ایتسه اکر — عورتینه شویله دیرسه اولمکر

هر نیجه اغلان کتورسك بی کمان — باین اول بندن دیدیسن اول زمان

باین اولور اندن اول عورت اوقد — نیته شرط بولندی کتوردی ولد

باب الانجاس

هم نجاستدن نماز قیلن کیشی — کندی طاهر قیله خوشدر ایشی

ایکیدر اولور نجاست بی کمان — بر غلیظه بر خفیفه در همان

شول نجاست کیم غلیظه اوله اول — بر درهمدن ارتغی هم اولدی بول

انکیله پس درست اولمز نماز — یعنی مانع اولور اول بولمز جواز

اید مقداری نجه اولسه مانعی — هم بودر بوندن بلکه مانعی

شیله کیم سوق اولورسه اکر — کیم بوندن درهما اولا قیلکید

پس کیدن مسکلك کوك طوندن اخی — هم بدندن هم مکانندن دخی

تا درست اوله نمازی بی کمان — قیله کم ذکر اکله انی بر بیان

شول ایکی حاجت بولندن کیم جقا — بر دخی قان بر دخی بول حمار

بر دخی قازك طاوغك خروءی — روثیله اخثا وهم روث منی

یعنی صغیر تا ذکی ات ترسی هم — کیم طاوغك داخی قازك ای ددم

کیم یبانه بر غوغلرا اولدخی — پس غلیظه اولدی بونلر ای اخی

کادنك بولی سجانك بولی هم — خرو داخی بونلرك کربیش کم

اتی یمازك دخی بولی تمام — اولدخی بوندن قلندی ای امام

پس نجاستدن غلیظه اولنی — ذکر قلدق اوشته بیز هم انی

کر اوله درهم قدر عفو اولدی اول — مانع اولمز بره کیم اولمادی بول

ابتدا مندی هم خفیفه اولنی — اکلد الم حکمنی داخی انی

چون طونك ربعینه اندن ایریشه — کر نماز ایچنده اولورسه شنه

نیره بو نکله درست اولمز نماز — چون مصلینك طونی طاهر قمان

بیسی بولی قوشلر بر دخی — اتی یمز قشلرك خرو اخی

اتی یبن جانورلك بولی — بو نجاستدن قلندی بیل انی

اتی یمز قشلرك یعنی دخی — کیم یبانه بر غورلکا ای اخی

اتی یبن جانورلرك هم — بونلرك سدکی اتوك داخی هم

بس طونک ربعینه ارمسه اگر — مانع اولمز چون دکلدر معتبر

شویله کم بیتی نیزی بیلک هم — طون اکا دیرلر کی اکله ای ددم

بوندن ربعی اولور بس معتبر — کم نجاست الده ایرشسه اگر

کر نجس ارسه کتینک طوننه — دکدکی اوتسه فقیه یانینه

مطلقا بیلانی اونک یوسه — هم نجسی داخی اتماسه قوسه

طاهر اولور بینه اولور طون هم سقین — زائل اولمز شکله اکله یقین

شویله کم اوکز کبی خرمن سوره — کم اشایه بوله بغدایه ایره

ایله اولسه بعض بغدای آندن نش — کر نجس اولدی ایرشدی چوندن نجس

اول نجس بغدای بلنمز فقیه — چون قاریلدی بر نجه اولدی قاسمی

امدی بونجه بنجه طاهر اولنه — کم مکر بولا بکی بولک قیلنه

ایله اولسه اولر اکی بولک دخی — طاهر اولور اکله انی ای اخی

آنلر کیچون چونله بولندی بونجه — فقیه بولکده نجس وار امدیجه

چون نجاستن بلورک هر برین — بس کیدنسکی کمان قلسون یقین

مطلقا هم بعضیسن یوسک اخی — طاهر اولور قاسمی بوندن دخی

هم نجاستدن بر ارسه مکر — قورمش هیچ آندن قلمامش اثر

اونک اوستنده نماز قلمق روا — لیک آندن کم تیمم در خطا

کر نجاست ارسه بطونه اگر — هم نماز مانع اولسه اولمکر

شویله کم درهمدن ارتق اولسه اول — یا خود ربع توبه ایرشسه اول

یعنی اول طوندن طهارت ای کمان — ساقط اولدی کتدی آندن اول زمان

انکیله بس نماز قلمق خطا — زیرا مانع اولدی آنده ای آتا

لیک قوریما غله اکلسه اول — یا بر یوما غله اکلسه اول

شویله کم درهم قدر قلسه مکر — یا خود ربع توبدن اکسک اولسه کر

یعنی کم اوله ایرشسه اول قدر — مانع اولمزدی نمازده اولمکر

تیمم داخی مانع اولمزدی بیلکل — بس نمازا انکله جائز کوردیلر

زیرا اکسلمه کله انقا لدی اول — کوجه اوله اولمشیدی یعنی بول

شویله بکز بوکه بر کیشی اخی — کیم او صاحب ترتیب اوله هم دخی

آلت وقت اوله کتینک ناکهان — کیم نمازی فوت اولنسه بر زمان

ترتیب آندن ساقط اولدی تیمم اول — انی اکر کم نمازین قلدی خوش

اول قضایه قالمسه بوکن اکر — بعضیسن اوده سه آز قلسه مکر

شویله کم اول الت وقتک بیرین — قلدی اوده دی ویا خود ایکین

بینه صاحب ترتیب اولدی یکمان … نیجه آنده قالدی قضاسی اول زمان

یعنی مانع کندی بوندن داخی هم … بو دخی اونک کبیدر ای ددم

بعضلر انی بوکا قلدی قیاس … ظاهر اولدی بوندن یقدر التباس

بوکا بکزر بر کیشی داخی مکر … بیع قلسه بر کمسنه‌یله اگر

هم داخی مفسد اجل شرط ایدر … بیع فاسد ایلدی بر کندر

صکره دندیلر او مفسد اولنی … یعنی کیدر شول بیع فاسد قیلنی

انی اسقاط ایلدی بنده تمام … یعنی صحت بولدی بیع اولدی عام

بو صورتلرده کی اشکله ای ددم … یعنی مانع کیدی ممنوع کلدی هم

بعضلر لیکن دیمشلر ای اخی … شول که ساقط دربنه کلمز داخی

یعنی اولدوغندن طهارت ای امام … چونکه ساقط اولدی کیتدی والسلام

گرچه اکیلدی نجاستی نمدی هم … طاهر اولمز بینه اولدوغی ای ددم

بلکه اونک قاسی کتمک کرک … چون نجاست ایدی بس نتمک کرک

یعنی اول مقدارله داخی تمام … مانع اولدی قیلجق بولمز جواز

بوشکا بکزرکه بر کیشی مکر … شرط فاسدله نکاح ایتسه اگر

گرچه اول مفسد اولانی ای امام … کم کیدرسه اول نکاح اولمز تمام

چونکه اول فاسد اولدی اول همان … بینه صحت کلمز اکا ای امام

بر له عقد اتمک کرک بر داخی هم … زیرا اول فاسد اولدی ای ددم

بنجلاین بر کشی داخی مکر … شبله کم بیع ربا قلسه اگر

یعنی ایکی اقچه‌یی بر اقچه‌یه … صاتسه بر کمسنه کم بیع ایلیه

بیع باطل اولدی بوا اولمز روا … گرچه بندن صکره دنسه ای اغا

اول بر ارتق اقچه‌یی استنه هم … بینه قد سالدی انی ای بکرم

بس صحیح اولمایه اول بیع ای اخی … گرچه اول زاید بر اقچه هم داخی

مانع ادی زایل اولدی اولهمان … بس صحیح اولمز بینه اولدی کمان

اکثر بر قول بودر ای اخی … هم بکا کلمشدر فتوی داخی

قول اول لیک اظهر یدیلر … الکه زایل اولدیلر بس بعضلر

مجتهدلر قولنه قلمه کمان … بلکه سن قولنه اینغل همان

ایکی درلودر نجاست بینه هم … حسله فرق اولنور بودر اهم

بیر سنک عینی کورینر همان … هم کورینمز بیریسی بللو عیان

اول کورینن عینی زایل اولسه هم … بس محل طاهر اولور ای ددم

گرچه آندن باقی قالورسه اثر … کم زوالندن مشقت اولسه گر

بر آدوکینه بخس هم ایده دم — قدیدر همدن زیاده ایسه هم

قورمش اولسه بر سرسه همان — عینی کندی طاهر اولدیغی گمان

هم منی بونك بکیدر ای امام — عینی زایل اولدی طاهردر همان

لیك یاش اولورسه یومق گرك — بش بر سرمکله قورومق گرك

یاشنی داخی امامی ثانی هم — پیره سرملکه روا دیمش هم

شیله کیم اثوات اخثا وقدد — بوکه بکتر هر نکم وار ای پسر

یعنی اتوك صغرك هم ادمك — یا بنا بیر قدغی هر بیرینك

اول کودنمزی هم اوجکن بویلر — هر برنك سقلدره قوی یلر

سقمسی ممکن دکلسه ای امام — قطریسی قطع اوله هر صوینك تمام

شیله کیم بوله اوله خمر اوله دخی — هر نکس بونك کبیدر ای اخی

هر نجاست زایل اولور مایله — داخی هر مایع له اول طاهر اوله

شیله کیم سرکه کبی کل صویله — زایل اوله عینی اتوك بویله

اتی بینرجا نوزلی بوله هم — انکیله داخی یعنی ایده دم

زایل اولور اول نجاست بی گمان — لیك ربع ثوبه ارمایه همان

شیله کیم صغریه قویون سیدکی — بویله در بندی امام مکردیدکی

بو حنیفه هم امام ثانیدن — بونی بیله نقل قلمش نقل ادن

گر مصیقل نسنه اولورسه اگر — هر نجاستدن اکا ایرسه مکر

سلمکیله طاهر اولور اول همان — چون کیدر هیچ نسنه قلمز بی گمان

شیله کیم کوزکی قلیج بچاق — هم مصیقل اوله پالته یا بچاق

باب الاستنجاء

ذکله استنجای سنتدر بلك — کیم بیانه وارجوغنی بلك

طاشله سیلنسه ارینه تمام — مقصود ارینمقدر هم والسلام

طاشله ارندغندن صکره هم — صویله یورسه داخی اولی اتم

مخرجندن چون بخس بولیجی — قدیدرهمدن زیاده اولیجی

واجب اولور اندن استنجا گرك — صویله اولورسه اولدر بیکرك

ساغ الیله داخی سیلنمیه — هم ترله سوکوکه ایلنمیه

قبلیه قرشو داخی دورمایه اول — قبلیه هم ارقسین ویرمایه اول

هم گناسه ایه قرشو طورمیه — عورتنی سقلایه کمسه کورمیه

عورتنی کسترمك اول دمده دخی — کیم روا اولمزکی اکله ای اخی

كتاب الصلوة

كلدك اكا كيم اودر مقصودمز ... بزنى فرض ايتدى آنى معبودمز
كيم نمازى قلدى اول بش وقت تمام ... بزنى بنج اولدى قلاوز اى امام
ذكله اولنبش وقتا قالنجدن ... كيم بلورك حالي كندز كيجدن
صبح صادق فجرك اول وقتدن ... تا كنش طوغنجيادك اولدر
بس كنش طغدى انك وقتي جقر ... چونكه بيله قلدي شارع اختيار
وقت ظهرك اولي وقتي زوال ... يعني چونكم آندن ايده انتقال
آخري اولدركه هر بر نسنه نك ... كولكسي وار نشله كيم بانم سنك
كولكسي كندو قدرا ايكي اولا ... هم زوال كولكسي اولمايه بله
بوحنيفه قولدر بو اي آخي ... هم امامينك ايشيدا كله دخي
نشله كيم هر نسنه نك كولكاسي كه ... بر دخي كندو كبي اوله مكر
اوله نك وقتي اولور بنده تمام ... يعني آخر وقتي بودر والسلام
كندي نك اولي بوندن دزر تمام ... آخري تا كيم كنش اوله نهان
چون كنش طولنديكده وقت شام ... تا شفق غايب اولنجادر تمام
يعني كونش چون طولندي اى دم ... كوك كنارنده قزللق اوله هم
اول كيجه ك اقلق اوله بردخي ... كيم شفق آندن عبارتدر آخي

بوحنيفه قولي بودر اى امام ... كوك كنارنده كيده آقلق تمام
بعده كيردي عشانك وقتي بس ... آخري تا صبحه ايركور داخي كس
بس امامين قولي بودر بي كمان ... اول قزللقدن عبارتدر همان ٥
مستحبدر كيم بلت كن يا آتي ... تأخير ايتمك فجر ظهري مغربي
بس كوك عصر عشاي اي دده ... مستحبدر آنلري تعجيل اده
يعني بولت كوني اولسه اكر ... بويله قلمق مستحبدر اي پسر
يازكنينك اويله سن داخي همان ... تأخير ايتمك مستحبدر اول زمان
هم دخي كندو نمازن اي آخي ... تأخير ايتمك مستحبدر هم دخي
تا شكادكن كه كونش اي امام ... كيم او تغير اولميا داخي تمام
ثلث ليلا ولنجه يتسونك دخي ... ارتنه بي اغرد قلغل اي آخي
قيش كنندة يا تسنك هم آخشمك ... مستحب تعجيل اولدي بللك
داخي شول وقتلرده هم اندن نماز ... كيم قلور لسه اكا يقدر جواز
بيلي اولكيم بشلديه كونش طغا ... بر دخي وقت زوال اوله اغا
بر دخي وقت غروب اوله همان ... كيم نمازي مكروه اولور بي كمان
ليك اول كونك صلوة عصرني ... هم او وقتده ديلر جايزني

٥ اوله وقت اللقدن ايلا اولسه عجب كه
بيستونك وقتي كيرر ديو بيلور

هم اولوستینه بو وقتده نماز | یعنی کیم مکروه اولورسیله نماز

هم تلاوت سجده‌سی داخی همان | تجلاوین مکروه اولور بی گمان

لیک بو اوقات اچنده ای اخی | بنکل اشلنسه روادر او داخی

مکروه اولور نافله قلمق داخی | هم خطیب خطبه‌یچون چقسه اخی

ارته طوغنجه داخی صکره همان | تا کنش طوغنجیه دک بی گمان

یعنی سنتدن داخی ارتوق اخی | مکروه اولور نافله قلمق داخی

هم صلوة العصرین کیشی قلسه | مکروه اولور صکره قلمق نافله

نافعی المذهبه بن کیشی هم | کیم اویانه اولورسه اکا ای ددم

مکروه اولور بیلنانی داخی | لیک اویانی بلسه ای اخی

کیم اوقوان الدرد آبدستلمدی | یا منی اردی طینینه کتمدی

یعنی کیدمادی اولیوماغله | یا قوسینی داخی اوماغله

یا خوذ اول عورته یاپشدی همان | لیک آبدست المدی هم اولزماه

یا داخی برتنه اشلادی مکر | اول اویانه کیشی تنده هم اکر

اول نمازی فاسد ایلدی ای امام | جایزن اولمز اویدیغی بوکا تمام

باب الأذان

سنت اولمشدر صلاتیچون اذان | هم اقامت انجلاییندر همان

مشهور اولمشدر بلاورك وصفی بس | بونده ذکر ایتماکه ایتمادك هوس

باب شروط الصلوة

شول نمازدن اولکین اولور شرطلری | واجب اولمشدر کیم ایشدانلری

کندوی هم طونینی هم بیرینی | طاهر ایتمك لك كرك هر بيريني

برداخی هم ستر عورت ایلیه | برداخی تعیین نیت ایلیه

یعنی نیت شویله ایده ای ددم | کیرنه وقتك فرضدر قلدوغ هم

برداخی وقته یوزینی قبلیه | بونكل اولمایجه هرکز قلمیه

بر کیشی قبلیه قرشو طورمغا | قورقودن قدرت اولماسه اکا

قدرتی قنقی یکا اولورسه هم | قبله اکا اولدرا قلسه ای ددم

هم داخی بر یرده بولنسه اکر | قبله قنقی یاکه دون بلماسه کر

صورمغا کمسه داخی بولمسه | یعنی قبله قنقدر بیلمسه

اول تحری ایلیه قبله همان | کر خطا داخی ایدرسه اولز زیان

اول نمازی ینه دوندرمیه هم | کرچه اول بلدی خطاسینی اودم

اترکو باکندن دنیادک تمام | کرلمك کارك آنی اچمق حرام

اچی اولورسه نمازده ای ددم | جاین اولمایه یانوبا طلا ایده

عورتك مجموع اعضاسی همان | عورت اولدی بدنی بللو عیان
لیك یوزیله ایاسی ایكی | حرة عورتده بودر حق یرغی
یعنی بندی اچق اولورسه دخی | كیم نمازی جایز اولور ای اخی
هم نمازن قیلورسه بو عورت اگر | بالدیرینك ثلثی اچق اولسه گر
یعنی ربعی دخی اولسه همان | پس روا اولمز نمازی بی گمان
اول نمازی بینه دندرملك كرك | چون روا اولمادی اولدینكرك
حرة اولماسه قراواش اولسه گر | شوله كه اردن عورت اولمشدر مگر
عورت اولمشدر قمو بدنی دخی | قرنی ارقاسی بلادنی ای اخی
باقی اعضاسی انوك یعنی همان | اركبی اولمشدر اولنی بی گمان
شیله كم آندن تقفلق كسی | پس حرام اولمازدسه بواشی
بر كشینك گر نجس اولسه طونی | صو بلنماسه كیتدرمكه آنی
اول طونك ربع ویا خود آرتغی | طاهر اولسه بودر حق یرغی
انكیله اول نماز قلسه روا | لیك عریان اولبن قلمق خطا
ظاهری ربعندن از اولسه اگر | اول نجس اولدی بونكن ای پسر
دیكریسه یعنی انكله قله | بونی اگر دیلرسه عریان اوله

بونده هم ایما یله قلمق گرك | لیك افضل طونیله اولمق گرك
یعنی عریان اولبن قلسه اگر | پس اشارت ایلیوب قیلسه گر
چون نجس اولدی ایكی تننده | قنقیسن دیلرسه انی ایده
بر كشینك طونی هیچ اولماسه گر | اوتورركن نماز قلسه مگر
اول دخی جایزدر اول ای اخی | مستحبدر اوتورركن هم دخی
اوتورركن یعنی اول ایما یله | مستحب اولدر كه اول آیله قله
بر كشی هم قادر اولسه دورمغا | اوتورركن نافله قلسه روا
همدخی اول شروع ایتسه مگر | صكره عذری یوغیكن اوتورسه گر
جایز اول مكروه اولمز ای اخی | هم مسافر اولسه بنكیسی دخی
آتی اوستنده اوتوررگن همان | نافله قلمق دلادی اول زمان
جایز اولور قلسه اول ایما یله | یوزی قنقی یاكه اولورسه قله
شیله كم یعنی انوك یوزی مگر | قبله دن یاكه دخی اولمزسه گر
بوخلافن تاموسنلر دخی | اوتورركن قلسلر انی دخی
یعنی عذری دخی اولمزسه اگر | اوتورركن قلسه اولمز معتبر
لیك ارته سنتینی پس همان | اوتورركن قلمق انی بی گمان

چونکه نادر اوله عذری اولمیا * یعنی انی اوتورکن قلمیا

شهر ایچنده داخی اولسه همان * هم امام ثانی انی بیکمان

یعنی بر کمسه قلاکن نافله * جائز اولور دیدیلر ایما ایله

هم مسافر اولسه داخی بر کشی * کیم فرائض قلمق اولسه ایشی

هم انوک عذری اولورسه ای آغا * اول داخی ایما ایله قلسه روا

شویله کیم بندوکی یاور اولسه کر * کیم نماز قلماغه اینسه اولمکر

بینه بنمک ممکن اولمزسه داخی * پس آکا اولدر عذر اولیسر ای اخی

یا خود دشمندن انوک قورقوسی وار * یا قوریده اخی بولمز اول ای یار

یعنی بالچق یا صو اولا همان * بو داخی عذر اوله الده بیکمان

بتخلابن همده داخی کر عذر اوله * فرض قلمق پس روا ایما ایله

بر بودر کیم ایچنده ای اخی * بر کشی کیم عذر اولمزسه داخی

یعنی اوتورورکن فرضی همان * جائز اولور قیلورسه بیکمان

لیک اول کیم یوروضه اولسه کر * اوتورورکن جائز اولور ای پسر

باب في شروط الصلوة

صحة الصلوة صح

ذکر اله ارکان صلوة ای امام * ذکر ادالم هم انی داخی تمام

اوّلی تکبیرا یکنجیسی قیام * اوقیا قرائی بو ایت تمام

بعده دردنجیسی اولدی رکوع * بکرک اولدور کیم اولا اول بالخضوع

هم بشنجیسی سجود اولدی همان * دکله آلتنجی ندر بللو عیان

آخرنده اوتورا اولمایه کم * کم بخیت اوقیا چون دکلو هم

هم مصلی کندو فعلیله چقا * بندی اشله مطیع اولسن جفا

فرض بنلردر صلاتک پس همان * پس کرک اشلاوه بنلری بیکمان

بنلرک کر بیرسی فاسد اوله * کم درست اولمایه اول باطل قله

هم نمازن اول بنه قلمق کرک * چون درست اولمایجق تولمق کرک

بر کشی دلبندنک عقدینه کر * سجده قلسه یا آنا کندن مکر

یا خو بر تنسیه سجده قلسه هم * آلنی آنده قویجق ای ددم

کم قرار آیدر اونا کیمنزده داخی * قاموبلر جائز اولور ای اخی

لیک النی هم قرار ایتمزسه کر * کیم او سجده هرکز اولمز معتبر

شویله کیم تمشق درک قار اولسه هم * یا آتلمش تمبوق اولسه ای ددم

سجده قلسه بر کشی آنده ای یار * باشن آنده قویجق ایتمز قرار

بر کشی بر کیشنک هم ای اخی * سجده قلسه آرقسنده هم داخی

بر نماز قلسه ایکیسی داخی هم — اندحام اولسه روادر ای ددم
لیك بیربنك نمازی ای اخی — غیر اولورسه بربنك هم دخی
شیله کم بیربیی اویله قلسه هم — بیربیی کندو نمازن ای ددم
جاینا اولمز سجده‌سی انوك همان — مشترك اولمز نمازده بی گمان
یا الکون بون بیله هم ای اخی — یعنی آلنی بیله اولمزسه دخی
سجده ایلدسه کیشی اولور روا — گرچه آلندن انوك عذر اولمیا
بوحنیفه قولی بودر ای امام — هم امامین قولنی دکله تمام
یا الکون برنیله سجده ایتسه گر — عذر اولمزسه اول اولمز معتبر
یعنی آلنده اولا عذر اولمیا — یا الکون بونیله اولمز روا
هم بونك واجبلرن قل ایدم — بونلری آنلاری دخی ذکر ایدلم
فاتحه اولدی انوك بیری تمام — هم اکا بر سوره ضم ایتا ای امام
هم رعایت اوله ارکان دخی — اولمیا تقدیم تأخیر ای اخی
شیله کم اول تمام اوله قیام — پس قیام اولمق گرك اول تمام
داخی آندن صکره قوان بتلیه — اول تمام اولسه رکوعن ایتلیه
گر بو ترتیب اولمیه بر عکس اوله — ترك واجبدر انی آیله بله

یعنی اول بشلدی قلدی قیام — کم دخی قوان اقیمادن تمام
پس رکوع ایلادی آندن صکره هم — دندی قوان اوقیدی اول محترم

بونکله تتمه سی کتاب اخرنده جنایه مملوکلر دونجی بیتدن اشغاسدر الی اخره

عا
برکشی ایاغی یوسا مگر — برکشی ادوکنه مسح ایتسه گر
اول ایاغینی یوبن کیشی اکا — یعنی مسح ایدانه اویسه روا
هم دخی آبدست الن کیشی آغا — بن تیمم النه اویسا روا
بن اودورب نماز قیلن کیشی — اوتوانه اویسه جایزدر ایشی
هم اما بیله قیلن داخی همان — بر اما بیله قلانه همچنان
نافله قیلن کیشی داخی آغا — بر فریضه قیلنه اویمق روا
لیك طاهر کیشی صاحب عذر گر — اوقیین هم امیه داخی مل
کیسی کاین داخی عریانه هم — اویسا اولسه جایز اولمز ای ددم
هم رکوع و سجده ایدن ای پسر — بر اما بیله قلن کمسایه گر
فرض قیلن کیشی داخی همان — نافله قیلن کیشی یه بی گمان
اویسا اولسه جایز اولمز ای امام — شول که جایزدر اوذکر اولنه
برکشی امی اولسه اول مگر — اوقیانه بر دخی امی یه گر
کیم اماملق ایدیسه ای اخی — جایز اولمز اول اماملق هم دخی

قامو بنلر پس بنه قیلمق گرك
جاینا قلمادی یه پس قولمق گرك

اوقیانه یعنی امینك دخی
کیم نمازی جاین اولمادی اخی

شفع اقلدن اوقوسه هم امام
صونکرغی شفعنده انوك والسلام

داخی بنا مسبی تقدیم ایسه اول
الکه جاینا قلمغا اولمادی بول

یعنی بیلمزلرك نمازی ای اخی
جاینا قلمز انجلاین بو دخی

بر کشی اویدی امامه نی کمان
هم نمازین قیلدی انکله همان

صونکره بیلدی کیم امامی ای اخی
انوك آبدستی یوغیمش هم دخی

بو نمازین بینه دوندرمك گرك
چونکه جاینا قلمز اولدی بیلگرك

لیك بیلمزسه امامك حالینی
یعنی آبدستسز قیلدی اول انی

پس انوك قیلدوغی جاینده همان
ذیره بیلمادی اولانی اول زمان

همده واجبدر امامه ای اخی
اول نمازین بینه دوندرمك دخی

واجب اولمز لیك اعلام ایلمك
قیلدوغی بینه دوندرمك دمك

یعنی آبدستسز نماز قیلدوغی
واجب اولمز اکه بیلدرمکانی

ذکله هم عورتلری نیلایلک
اولین مسجدلرن ایلایلک

پس بوکوم مسجدلره گلمیلک
کیم جماعتله نماز قیلمایلک

قاری عورتلر اولسه ای اخی
ایوده اختشامده یتسوده دخی

هم ایکی بیرامده نمازنده همان
کیم مصلایه دخی هم نی کمان

حاضر اولودیسه بنلر ای آغا
پس جماعتله نماز قیلسه روا

لیك بیکت عورت اولسه اگر
حاضر اولمایه جماعتله بولر

قایسیده اخی یکیدی بو زمان
حاضر اولمایه جماعتله همان

شیله کیم مسجد گلنلمك اخی
جاینا اولدی بو زماننده اولا دخی

هم دخی بو بینده عورتلر مکر
کیم نماز قیلمغیچون جمع اولسلر

بنلرك ایچنده اراولماسه هم
کیم امام اولا بولارده ای دم

پس جماعتله بولر قیلسه همان
مکروه اولور بو جماعت نی کمان

لیك عورتلر بورتمه قیلسلر
یعنی بریرده جماعت اولسلر

کیم امام اولسه بنلردن همان
صفده اورتاسنده اولا اول زمان

یعنی بنلردن مقدم اولمیا
بنلرك اولدر بنلر ایله قیلمیه

همده بریچ کیشی عریان اولسلر
کیم جماعتله نماز قیلسه بولر

مکروه اولور انجلاین ای اخی
یاشلو باشینه قیلا بنلر دخی

لیك مجموع اوتورنکی قیله لر
یعنی اوروودورنی قیلمایلر

مكروه ايشلدن قچمغيچون اي آغا … سنت ترك ايتمك اولور هم روا

گرچه سنتدر جماعت اي اخي … ليك اولور مكروه اولوربندن دخي

بر كشي اولسه امامه اي ددم … كم امام بوينندن اوتك بويي هم

گر اونون اولسه اكله اي اخي … سجده قلسالر بولر ايكيسي دخي

هم مقدم اولسه اولدى اونلر اگر … مانع اولمز اول روادر اي پسر

چون مكاندن تقديم اعتماد همان … سجده ده تقديم جايزدر اي جان

باب الحدث في الصلوة

گر نمازه ايچنده يتكن ناگهان … بر كشيه كم حدث ايرسه همان

وان الله داخي نيلسه … بينه كاله اول ارادن تشليه

باطل اولور گر كيدنكن سويليه … هم امام اولسه خليفه ايليه

باينه طونينه اوتك جاكه هم … كندو يرينه ايلاده اي ددم

بر كشي اولسه امامه بس همان … كم حدث ايرسه امامه اول زمان

اول معين در امام اولور تمام … گرچه ذكمادي امام اني امام

افضل اولدر كم اوله استينافده … تا حقيقت تنبهي اوتك كده

منفرد اولور كيتديلسه هم … منزلنده اول نمازي اي ددم

يعني اندن ايليه اني تمام … ديليسه بينه كاله والسلام

قبله اوتلكي مكاننده همان … بس مخير اولدي باقي كيمان

گر امامه اوتمش اولسه اي اخي … واجب اولور بينه گلمك همدخي

يعني اوتلكي مكاننده همان … واجب اولور انده قلمق اول زمان

منزلنده قلسه گر اني تمام … كم نمازي جايز اولمز اي امام

ليك مقتدي كم امامي اي اخي … كم نمازدن فارغ اولمش همدخي

منزلنده قلدغي اوتك بوگن … فارغ اولدي چون امام اولدي گن

بر كشي داخي چوقدن ايتسه اگر … كم حدث ايدي بكا ديسه مگر

همدخي چقسه او مسجددن تمام … صكره بلسه كم حدث يوقدي السلام

اول نمازن بينه استيناف ايدر … ليك مسجددن چقماسه اگر

اول نمازدن باقي قلانن همان … كم بنا ايده قلورهم اول زمان

بو امام اولسه وليكن اي ددم … كم خليفه ديكمش اولسه گر اودم

فاسد اولمشدر نمازي همدخي … زيرا اوتك عذري نقددر اي اخي

شول مسجددن چقيدني گمان … بو دخي اوتك گبي اولدي همان

بو دخي يعني كم استينافدر … چون نمازي فاسد اولدي يااندر

هم دخی بر کیشی ظن ایتسه اگر / کیمه بن آبدست المدهر دیسه مکر
دونسه آبدست المغبون ای اخی / گرچه مسجددن اوچمادن دخی
اول نمازن بینه دوندرمک گرک / فاسد اولدی چونکه اولدی بیلرک
هم دخی اغما جنون یا احتلام / گر حدث بولدی اولورسه ای امام
شیله کیم یعنی نماز ایچنده کی / اویدی هم احتلام اولدی مکر
پس نمازن آقلندن بشلیه / کیم بنا اتمایه ایی اشلیه
هم دخی بر کیشی بشلاسه مکر / کیم نمازن اتکا نلرن قلسه اگر
هم تشهد قدر اوتورسه تمام / کیم حدث ایتسه اکا قبل السلام
قصدیا قلماسه هم اولسه ناگهان / اوندرندن قلدی بو فرض همان
یعنی فرض اولدی مصلی ای پسر / کندو فعلیله چقمقلق مسئله
پس بینه آبدست آلوب ویرسه سلام / کیم تمام اولدی نمازی والسلام
قصدیله اولسه تمام اول نماز / زیره اوسنده دخی فرض نماز
هم دخی شول تنکل کیم اولسه گر / واقع اولسه نماز ایچنده کر
اول نمازی باطل ایلر ای اخی / واقع اولسه بو حالتده دخی
یعنی بعد التشهد ای امام / شیله کیم داخی اولا قبل السلام

باطل ایلر یعنی بونده داخی هم / چون نماز ایچنده اولا ای ددم
بو نماز ایچنده در زیره دخی / کندو فعلیله چقمادی ای اخی
بونده صودن تل اولور اثنی عشر / بو حنیفه قولیدر بو ای پسر
بیری بی اولدر که بر کیشی مکر / کیم تیمم له نماز قلسه اگر
صکره اولدرمه صو گوروب ناگهان / صویه یعنی قادر اولسه اول زمان
یا خود اوغر یا بندی ظن بلسه اگر / یا خود امی سوره اوکرندی مکر
یعنی بر کیشی اوقودی اول همان / انی انبی قلیدی تحالا اول زمان
زیره تعلیمله اوگرنسه اگر / پس تمام اولور نمازی ای پسر
چونکه تعلیم ایتدی اوگرندی تمام / کندوزی چقمش اولدی بر تمام
یا خود اعما بیله قیلدی ای امام / قادر اولدی قیله ارکانی تمام
یا خود صاحب ترتیبی اول همان / اکدی بر قالمش نمازن اول زمان
یا خود بر اوقو کشی اولدی امام / یرینه بر امیی قیلدی امام
یا خود اوتنه قیلور ایکن هم دخی / کیم کونش طغدی او دمده ای اخی
یا خود معذور ایدی عذری اخی هم / زائل اولدی کیتدی اولدم ای ددم
یا خود جمعه قیلور ایکن ناگهان / کندو وقتی کیتدی اولدم پس همان

یا خود بر کیشی که مجروح ایده هم بغلو یدی اول جراحتی ای ددم

مسح ایدردی اونک اوستینه دخی یا غید وشدی چونکه اول کلدی آخی

یا خود اودکیته مسح ایتمش کشی ابتن چیقردی ایتدی بو ایشی

شونکه چیقردی اودوکی یعنی اولی کیم چیقه مقدار عمل اولمادی بولی

کر عمل چوق اولیسه ای آخی پس تمام اولمز نمازی هم دخی

یا خود مسح مدتی بکدی تمام قاموا بتلی اولدی هب قبل السلام

یعنی انکا نیتی هب قلدی تمام لیک ویرمامیشدی داخی سلام

چون بو تنسل اوده ارتدی آکا قصد اولمادی هم اونک ای آغا

پس نمازی فاسد اولدی کمان آقلندن بشلیه ینه همان

لیک بوندن دیرلمامش ای امام چون نمازی انکانی بولندی تمام

کندو فعلیله چیقملق کیشی چونکه فرض ایتمادی بنلی بو ایشی

فاسد اولمز پس تمام اولمغان زیرا اوستنده داخی فرض قمان

کر نمازی بجنده بر کیشی تمام شیلسه یا کمسیه ویرسه سلام

بر کمسنا نونک سلامن داخی هم کیم آنی رد ایلسه اول ای ددم

شیله کیم رد ایدن اولدیلیله یا داخی رد ایلیه آلیسله

فاسد اولور پس نمازی ای آخی قصدیله یا خود اونتسه هم دخی

یا ایکلدیسه یا خود آه ایلسه یا دخی صوتیله کلا اول آغلسه

هم مصیبتدن اولورسه اول آکر یا خود بر جنتدن اولوریسه کر

بوندن داخی فاسد اولور پس نمان سیلمک کیبی اول جاین قمان

لیک اوچوق یا طمو اکموک دخی ایله اولسه فاسد اولمز ای آخی

کر تنحنح ایلسه بر کیشی هم عذر اولماسه اونک هم ای ددم

یا اکر نصوت اولمیا هم ای آخی ظاهر اولاکیم حروفات دخی

یعنی صوتیله بله حرف اولسه کر یا اکر نصوت اولمیا پس معتبر

اول دخی مفسددر اولمز روا کیم ملک عذر اوله آندن ای آغا

شیله کیم دفع ایدمادی انی کمان کیم اول آغیر موق کبی اولدی همان

هم نمازی بجنده پیسه اچسه کر پس نمازی اول دخی باطل ادر

هم دخی قران مصحفدن آخی کیم نمازی بجنده اوقنسه دخی

سجده ایتسه بر نجس یرانره هم مفسد اولور قاموا بتلی ای ددم

باب الوتر

وتر داخی واجب اولمشدر همان ترکیتی اوجدر آنوک بللو عیان

هم اوچنجی رکعتنده در قنوت … اوقیه هر بلده اثمایه سکوت

رفع ایدوب اللرینی تکبیر ایده … پس قنوت اوقومغا آندن کیده

هم رکوع ایمزدن اونکدین اوقیه … پس رکوع ایده انی چونکم قویه

گر قضایه قلسه فوت اولسه همان … هم قضاسی داخی واجبدر ای جان

فصل في السنن

شول سنن کم فرضله قیلنیا اوله … هم رسولك فعلله بیلنیا اوله

اون ایکی رکعتدر اول ارتکیجه … قلدی انی ترك ایتمه زنهار ای خواجه

ارته فرضدن ایکیدر اویله ده … التی اولمشدر بو ایکی بل ای دده

ایکیدر اخشامده یتسوده ایکی … مستحبدر باقی قلدیغی هر نه کی

اکندی اونکیجه قلاسی درتدر اوله … درت داخی یتسودن اوکدین بوله

باب التراويح

سنت اولمشدر تراویح بل همان … کم اوروج کیجه لرنده قل همان

اول یکرمی رکعت اولمشدر تمام … ایکیده بر داخی اون اول سلام

سنت اولمشدر جماعتنده هم … وتر داخی هم جماعتله بهم

قیلکل اوروج ایننده پس همان … بوندن آرتوق ایده یقدرنی کماه

هم ایکی درتدك آراسنده کرك … ذکرلنه دردی قدرا ول بیکرك

هم تمام ایلر بجاکی انی ایده … اوقیه آندن دوعه وتده وره

باب النوافل

بر کشی آرتوق نوافل قلسه گر … آرتوق اولور نسه زیان ایلامز

شیله کم کوندز قیلور اولسه همان … ایکیشر قیله یاخود دردر ای جان

دوندن آرتوق اولسه مکروه اولور … یا ایکی قل یاخود درت قل داخی کس

کیجه قیلورسه بولر انی هم … بو حنیفه قولی بودر ای دده م

ایکیشر قیله یاخود دردر قیله … یاخود آلتی یا سکز داخی بوله

بویله قیلورسه روادر دیدی اول … بوندن آرتوق قیلمغا ویرمدی یول

ایندن کیجه لیکن بیکرك … دیدی چوق قیلورسه دردر کرك

هم امامین قولی بل ای آخی … کندوزن قیلورسه هم آنلر داخی

یعنی درت قیله دمشلر بی کماه … کیجه ده آلتی ایکیشر پس همان

هر برنده رکعتك هم اوقیه … فرض اولمشدر پس آنی نیته قویه

ضکی غیرنده فرضك ای دده … گرد لوسه اوقیه کوزتك ایده

بر کشی کم قادر اولسه درمغا … اوتورکن داخی قیلسه روا

بکن مادی هم بو فرضه نقلله / فهم اداممش کمسه انی عقلله
نافله قلمق دلادی بن کشی / چون شروع اتدی هم اولدی انی
لیك انی اشلیو مادی تمام / پس قضاسی واجب اولدی ای امام
یعنی انی بینه اودمك گرك / چونکه بورج اولدی یا پس تمام ایتمك

كتاب الفوائت

بر سبب برله کشینك نا گهان / کیم نمازی فوت اولندی بر زمان
الکه انی قضا اتمك گرك / بورج اودنور گرچه اولسه امد
هم قضای تقدیم اتملدر اهم / کیم مکمل وقتیه سن فوت ایدن هم
پس قله وقتیه سن فوت اتمیه / انی فوت ایرغینه کتمیه
هم حضرده اولسه فوت اولدیغی آن / بینه درت قلمق گرك اکسك تمام
یا سفرده اولسه فوت اولدیغی آن / ایکی دن بینه قضاسی بی گمان
آلت وقتده گر اتمزسه قضا / انی اکر کی روا اولمز ادا
شیله کیم برکیشینك بش وقتده گر / عمدا بجنده نمازی ای پسر
گر قضا یا قلسه اکرکن انی / وقت نمازن قلسه کی اکله بونی
پس بو وقتیه نماز اولمز روا / کیم مکمل النیه ایرشه قضا

چون قضا النیه ایرشه همان / انی الدن دوریکن اول زمان
وقت نمازی جایز اولور هم دخی / یعنی ترتیب ساقط اولدی ای اخی
اولسه قالمش نمازی هم مکمل / کیم اداسه بشلسه انی اکل
بیرین یا خود اکیسن ای امام / التیسین داخی یا جوق اولسه تمام
اوده اولسه بنا هم بی گمان / کیم او صاحب ترتیب اولور بس همان
شمدیدن صکره بونك یعنی اگر / بینه فوت اولسه نمازی ای پسر
التیه ایرشمز اولنسه تمام / انی اکه یوندریکن والسلام
شیله کیم وقتیه سن قلسه ادا / انوك اول وقتیسی اولمز روا
کیم مکمل النیه ایرشه قضا / انی اکر کی روا اوله ادا
بعضلر بویله دیمشلر بونی هم / یعنی ترتیب عودت ایدر ای دده

باب سجود السهو

گر مصلی سهو قلسه ای امام / هب نمازن قیله هم ویره سلام
بعده بلیه نیده ای دده / تکبیر ایله ایکی سجده اده
هم تشهد اوقیه ویره سلام / کیده نقصانی بونکله اوله تمام
ترك واجب اتسه اونتسه کشی / واجب اولور اشلمك پس بو ایشی

شبله كیم ناگاه اونتدي اي اخي / اوقمادي فاتحه هم اولدي دخي

تعدهٔ اولى تشهد يا قنوت / قلمدي اوقيمدي قلدي سكوت

ياخود اركانين تعديل ايتمدي / يا قيامندن ركوعه كيتمدي

بلكه عكسين ايتدي اونتدي ناگهان / ترك واجبدر بولر قاموهمان

تعديل اركان ندناني دخي / ساكه بلدردك ادي اكله اخي

بونلرين ياخود بر واجب همان / سهوله ترك ايتمش اولرسه اي جان

قصديله اولسه اولمسا نسيانيله / قلديغي جايز اولور نقصانيله

باب صلوة المريض

عاجز اولسا بر كشي درمقلغا / دستور اولور آكا اوترمقلغا

پس اوتورركن قلاوس اي امام / ساقط اولدي عذرله چونكم قيام

گر اوتورمق داخي اولمزسه گلن / آرقسيلك اوستنه ياته بوكن

ايقي قبليه قوشوا ايليه / ذكله آندن صكره داخي تيليه

كمد ركوعن سجده سن ايما ايله / يعني باشله اشارتلر قيله

گر بجي بتمزسه هم آكا دخي / كوج بيورمادي جلبتلري اخي

كوز لريله قشلريله ايتميه / حقدن اميد ايله بر جلو كيتميه

مسؤال اول بو عالملرك
دلمشندن خبر وير يا محمد حق
سبحانه و تعالى بو عالملري
نه كونده يرتدي سيوردي
[illegible] صلى الله عليه وسلم التي
كونده يرتدي ديو جواب
ويردي اول يوم الاحد
و يوم الجمعه احد كوني
كوكلري و يرلري يرتدي
[illegible] كوني كونه تسي اي
[illegible] ذكري يرتدي ثلاثه
[illegible] يوده و بحرده اولان
[illegible] قاتي يرتدي و يلدي
[illegible] كوكلري دن اقسمي سلمك
[illegible] عمله و هواي يرتدي
[illegible] كوني صولري و جمع
مخلوقاتك رزقني
قسمت ويردي معلومي
يدندي و هو الله تعالى

باب سجدة التلاوة

ذكله ايمدي هم تلاوت سجده سن / واجب اولمشدراني هم ايدنه

اوقيجق ايشيدنجك اي امام / شيله كيم آيات اون دردر تمام

بير اعراف اخرنده اي اخي / سورهٔ رعده دردر هم بر دخي

بر دخي هم سورهٔ نحل اي ددم / هم بني اسرائيل و مريمده هم

سورهٔ حج اولنده بر دخي / هم دخي فرقان ايله نمل اي اخي

هم الف لام تنزيل اولمشدر بنام / بر دخي حم سجده ده تمام

سورهٔ صاد اولدي بر داخي مكر / هم دخي والنجم اقرأ اي پسر

سوره ذكرا اولدي قاموا اي اخي / انشقاق اولدي انوك بير دخي

قاموا اون درده ايشدي پس تمام / بندن آرتوق بوده يقدر اي امام

يعني اشبو سوره لرده وارهمان / سجده ايتلوري آنجق بي كمان

هر قچن آنوك بر سي اوقيه / بر كشي قولاغنه هم طوقنه

قصد داخي اولمز اولورسه اگر / چون ايشتدي سجده واجب اولور

ابتداني هم نجه ايتمك گرك / تكبير ايدوب سجده يه كيتمك گرك

سجده تسبيحي هم اوقومق گرك / تكبيرا ايدوب هم بنه درمق گرك

آل كتورمك يا تشهد يا سلام — بونده بنلر نقلدرملر ای امام

باب المسافر

بر كيشي قصد سفر اتدي مكر — اوچ كون اوچ دنلك يولا قلدي سفر

يعني بر كيشي يايان يوريسه كر — يادوق يوريسنده اي پسر

شول كم اوچ كونلك يولا اي آخي — هم انون اولمايه اول كونلر دخي

بلكه اوزنه كنلر اوله اول تمام — بش سفر مدتي بودر اي امام

ليك كيجاسي بله اولمز حساب — بويله كلمشدر بزه نقل كتاب

بعضلر ديمش قصا كونلر دخي — اول قدر اوچ كونلك اولورسه آخي

اول دخي جايزدر اولمز روا — يعني بونده رخصت ايتمشدر خدا

اويلنوك هم كيندونك هم يتسونك — ساقط اولدي صكره شفع نونك

ايكيشر قلمق كرك هر درد پس — درده ايكي كورمه ايكي قلداخي كس

كسميب كوردردني قلسك تمام — قعدة اولا يله بولسه نظام

كر تمام اولدي ينه قضاك نوار — هم اساءت قلمش اولدك اختيار

قعدة اولا بولماسه اكر — هم درتنا ولماده قضاك اي پسر

بينه دندورب ايكي قلمق كرك — ايكي قلمقدر هميشه بيكرك

درده نيت ايتسك اوقلدن دخي — هم دخي درد قلسك اني اي آخي

جاينا قلدن فاسدا قولمزني كمان — قعدة اولا دخي اولسه همان

ليك نيت ايكيه اولسه دخي — قعدة اولا بولنسه اي آخي

صكره ايكي داخي ضم ايتسك اكر — قضك اودندي ولكن اي پسر

تأخير اولندي همان سندن سلام — پس اساءت ايتمش اولدك اي امام

چون سكا باغشلدي ايكيس جلب — سن قبول ايتمدك اولدك بي ادب

شيله كم ارته نمازن اي پسر — نيت ايتسك داخي درت قلسك مكر

بو دخي جايزدر كلدني كمان — تغيير ايتدك نيتي فرض كبي همان

چون ايكي فرض ايلدي اني خدا — سن اني درد ايلدك اولمز روا

بر مسافر شارده ياخود قوبده — نيت ايتسه درمغا انده نيده

يني اون بش كون اولسه درمغا — اول مقيم اولور همان انده آغا

يني بوندن آز اولسه اي آخي — اول مقيم اولمز مسافردر دخي

شيله كم بر كيشي اون درت كن ماه — نيت اتدي دردد اون درتكون همان

كيمدي هم دردي اون درت كون دخي — كم بو رتمه بريل اولدي اي آخي

اول مقيم اولمز بايت چون اي امام — نيت اون بش كونه اولمادي تمام

نفقه درسه بو دشمه چوق مانَ … اول مقیم اولمز مسافردر همان

باب صلوة الجمعة

همدخی جمعه کوننك ظهرین خدا … ایکی قیلمقلیغی قیلمشدر روا

شرط اولمشدر جماعت مصرله … کم درت اولا نمازك قصرله

مصرلکادرلر انوك خلقی اکر … بر اولو مسجدلرینه کلسهلر

صغمیالر جمعه قیلمقلیغه هم … مصر اولور اول اکله انی ایده دم

بعضلر لیکن دیمشلر همدخی … مصرلکادرلر انده ای اخی

برکه اولا قاضی اولا داخی بهم … بیلر انده شیله کیم هم ایده دم

یعنی جمله حکم شرعی ای اخی … هم حدودیله قصاص اولسه دخی

آنلری اجرا ایده اول والسلام … شرعله اوله تمام اشلر تمام

چونکه مصرك تفسیرنده بی کمان … مجتهدلر اختلاف ایتدی همان

پس بحالده شك اوله دخی … کیم انوك مصر اولمسنده ای اخی

مصر اولورسه هم اولا جمعه روا … لیك مصر اولمز اولورسه ای آغا

جایز اولمز جمعه قلمق انده پس … شرط بولنمایجق قلمك هوس

پس کرك انوك کبی یرده کشی … احتیاط ایلیه اول اوله ایشی

اول کوننك اویله نمازن ایده دم … نیت ایدن انی داخی قیله هم

جمعهسی انوك روا اولسه اکر … شرط بولنسا انوك یعنی مکر

صکره قیلدوغی اول ظهر تمام … جمعهنك درت سنت اولور والسلام

لیك جمعه جایز اولمزسه بوکن … اول انوك هم فرضی قیلدی ککن

بعضلر بونی دیمشلر همدخی … اول کوننك اویله نمازن ای اخی

کیشی اوینده قیله بعد الزوال … جمعه ایچون آنده ایدن انتقال

وان اول جمعه نمازن داخی هم … کم قیله آنده انی اول محترم

قیلدوغی بو جمعه جایز اولسه کر … شیله کیم شرط بولنسه ای پسر

پس انوك اول آنده قیلدوغی نماز … شمدی بو جمعه انی جایز تمام

یعنی فرض اولمقدر اول حقدی همان … نافله اولدی ولیکن اول زمان

جمعهنك شرط بولنمزسه اکر … یعنی کم مصر اولمیه اول یر مکر

جمعه جایز اولمیسر هم بوکن … اول اونده قیلدوغی اولدی ککن

اول کوننك پس فرضنی قیلدی ادا … ایکسندن بیرسی اولدی روا

اول کوننك اویله نمازن ای اخی … جمعهدن صکره قیلورسه هم دخی

احتیاط ایتمك ایچوندر بوندن هم … لیك اول قلسه انی ایده دم

بیکوك اولدی بین کم اول همان | کم یاقوندن اولمز آکله بی گمان
صکره قیلمقدن یاقوندن ایدیمه | جمله خلقك جمعیسی هم دیبیش
اوله کم اول جاینا قلمایه تمام | اول کونك بس ظهرینی بس السلام
بس قیلاین خلق بکی اولمایین | اول کونك ظهرین یاووقلمایین
هم جماعت اوچ کیشی اولسه اگر | کم امامدن غیری اوله معتبر
بیدخی خطبه اوقیملو امام | اویله وقتنده گرك اوله تمام
بیکتی اوندن قلسه ظهرینی | بعده اوینه قلسه ظهرینی
یعنی جمعه قلمغا سعی ایلدی | جمعیه ایرشمدی کوزلدی
باطل اولدی قلدیغی اول نماز | سعی قیلمقلق آنی جاینقمان
بینه دوندرمك گرك آنی آخی | چون اوده نمادی انوك یوقدخی
سعی وقتنده گرکدر هم امام | کم نماز قیلمقده اوله والسلام
اول نمازدن فارغ اولمش اولسه گر | پس بنکده سعی اولمز معتبر
یعنی اول قلدیغی ظهری دخی | باطل اولمادی بو سعیله آخی

باب صلوة العید

هم اکی بیرام نمازی بیگمان | واجب اولدی اولدر کعت همان

وقتی انوك کم کونش طوغه تمام | تانوقاله ایرشنجه ای امام
هر برنده رکعتك تکبیرینی ٢٢ | ذکله انوك بیجدد تدبیرینی
چون امام باشلر همان تکبیره ادر | پس شروع ایتمکلکا تدبیر ادر
بعده باشلر ثنا ایدر تمام | اول تمام اولیجق نیلر امام
یعنی اوچ تکبیر دخی ایدر همان | الکرین رفع ایلیا قلدمزی گمان
اوقوانده صکره قرانی دخی | چون تمام اولا اول رکعتا ای اخی
هم ایکنجی رکعتك حالی بودر | لیك قران بونده اول اوقنور
یعنی تکبیراتینی صکره ایدر | پس رکوعه انلری ایدوب گیدر
اوچ دورر انوك دخی تکبیره هم | برنکوع تکبیریدر اوله هم
جمعنك شرطلری بونده ای امام | خطبه دن ارتوغ شرط اولدیغی تمام
یعنی مصر ایله جماعت ای آخی | شونلکه کم ذکر ایلدك آنی دخی

باب التکبیرات

هم ایکی بیرامده بو واجب دخی | اشتلیاسن واجب اولمشدر اخی
یعنی تکبیرات تشریق اشکلا | عرفه کونك ایرتسندن بشلغل
ایکنجی بیرام کوننك عصرن دخی | کم شکن وقت اوله آنجق ای آخی

کر جماعت اوله آنلر والسلام
فرضی قلسه بولا رکله امام

بعد واجب دنه بونلر تمو
جهریله تکبیر ادالر ای عمو

کر بو تکبیری فوت اولوب اماملر
صکره اوده امکلکا کتمایلر

جهریله تکبیر چون اولمادی روا
پس خلف یوق واجب اولمادی قضا

بوحنیفه جهریله ذکری همان
بدعت اولدیدی مطلق بی کمان

نیکوک اولدینی اخفا ایدلر
پس شریعت بیر غنجه کیدرلر

لیک بعضیلری کورمش روا
بیله نقل اتمش فتوی ای فتا

بوحنیفه جهریله ذکری اخی
اول روا کوردی چونکم هم دخی

بعضیلر چونکم روا کوردی آنی
شبهه اولدی بونده پس اکله بونی

ایله اولسه پس ورع اهل کرک
ذکر اخفا بیله اتمک یکرک

فصل

ذکله کونش دوتلیجق بیدکل
جمله خلقی بیره جمع ایدکل

جمعه اماسی ایکی رکعت نماز
کم جماعت اولیکن قیله نیاز

شیله کم یعنی قلالر نافله
قراتی هم اوقیه اخفایله

لیک اوزون اوقیه قراتی هم
اول ایکی رکعتده داخی ای ددم

حاضر اولمزسه اکر اشبو امام
باشلو باشینه قلالر والسلام

هم نمازدن صکره بنلر ای دده
ذکر و تسبیح دعالر چوق ایده

تا که بینه اچله کونش تمام
خطبه یقدر بونده بلکل ای امام

فصل

ای دوتلسه یا خویلا اولسه قتی
یا دخی چوق اولسه ظلمت رحمتی

پس نماز قلمق یلوکن قیلکل
بونده یقدر هم جماعت اولکل

ذکله استسقا دخی هم زارله
اول دعادر آنجق استغفارله

باب صلوة الخوف

هرقچن دشمن قتی اولسه امام
خلقی ایکی بولک ایلاییه تمام

بر بولکی دشمنه قرشو ایده
بر بولکی داخی بنیت کم بیده

بنلرکله هر نمازک نصفنی
یا مسافر یا مقیم اکله آنی

قلدوغندن صکره بو بولک همان
دشمنه قرشو دوره بللو عیان

اول بلوک کاله پس آنلاره امام
باقی نصفنی قیله هم ویره سلام

بعده بنلر بینه قرشو کیده
کالور آنلر باقیسین اتمام ایدر

چون نمازی بنلرک اولدی تمام
پس بولرده داخی همان ویره سلام

بیله بیلور دشمنه قارشو كیدن   كالور آنلر آقلی اتمام ادر
بیلورك داخی نمازی هم نهان   چون تمام اولدی سلام ویرر همان
بونلر اوقودلیك آنلر اوقومز   لاحقك مسبوقك اولجون نمان
زیره آنلركی بولك لاحق قلور   صكرهغی بولك همان مسبوق اولور
پس قالنده مسبوق اوقیمق كرك   لاحق اولن هم آنی قومق كرك
هر ایچون قوقی اكر قانی اوله   شول كه بیمشدر انوك آنی اولا
باشلو باشینه قلا اما بله   بونلری قیفی یكا اولسه اوله

باب الصلوة فی الكعبة

كعبه ایچنده اكر قیلسك نماز   یا خود اوستنده قلب قیلسك نیاز
فرض اوله كر قیلدغك یا نافله   قبلدن هم قیلدغك جایز اوله
كعبه ایچنده اكر دورسه امام   حلقه اولسه خلق دخی جمله تمام
ارقه سنده اولسه بیلاولرك امام   اورتهده آلسه بونلری یعنی تمام
كیمنك یوزی امامك یوزینه   كیمنك یانی امامك یانینه
كیمنك ظهری امام ظهرینه هم   اولسه جایزدر اولر جمله اتم
یعنی اردی اولسه امام اردینه   یا خود امام اردنه یوزی دونه

ظهر كر اولسه امامك وجهنه   قبلسنده قیلدی تقدیم وجهنه
یعنی امامك یوزینه اردنی   ایدرسه جایز اولمز بل یوزنی
جایز اولمایه بونك آنجق همان   باقیسی جایزدر قیلدق بیان

باب الجنایز

بر كشی كر خسته اولسه ناكهان   حالك اولدی عاقبت بیلكل همان
شیله اولسه اولمكه اولسه یقین   صغوبن هم حقا آنده سقین
یوزینی قبلیه تعیین ایده لر   هم شهادت داخی تلقین ایده لر
اولجك كونلارین آغزن یومالر   حق چلبدن اكا رحمتلر و ملك
بعده یویالر آنی صوبیله   قبله لر اولصوی هم خوش بویله
یوندغندن صكره تكفین ایده لر   پس مصلایه آلالر كیده لر
سنتی تكفینك اوچ اولدی ای بابا   بر قمیص بر لفافه بر ازار
عورتك ذرع لفافه هم خیار   آنجكن بغلانجق خرقه ازار
هم نمازی فرض اولندی ای ددم   شیله كم فرض كفایه اولدی هم
یعنی بر قاج كیشلر قیلسه تمام   ساقط اولور جمله خلقدن والسلام
بیلكل اولدركم امام سلطان اولا   حاضر اولمزسا اكر سلطان بیله

قاضی حاضر اولورسه هم دخی
کیم نمازن اول قیلیشر ای آخی

قاضی داخی حاضر اولمزسا اکر
پس امام حیدن انده معتبر

یعنی مسجدنداسی امام
دیلکینده اکا اویدی تمام

بو امام حی دخی اولمزسا اکر
پس ولی قیلمق کرکدر ای پسر

بر کشی داخی قیلورسه هم روا
پس جماعت بونده شرط اولمیا

لیک اولورسه جماعت ای آخی
نقدر چوق اولسه یکدر دخی

زیرا کیم عالملرک فخری رسول
بو نمازی ایجون بیوردی کیم اول

نیق کیشی اولسه حلب یدنکوهر
رحمت اولی اول الویه دیدی هم

صدرینه قشوده‌ره انوک امام
آنا اولورسه یا خو عورت لی السلام

بنا اولی دفن قیلسالر اکر
کیم نمازین قیلمشلردر مکر

داخی اوچ کون کچمش اوله تمام
پس نمازین قیلمق اول لی السلام

یعنی قبری اوستنه قیلمق کرک
اوچ کون اولمادن پس اولدیکندکر

شبله کیم اوچ کون یا آرتق اولسه هم
عفو ایده غفار عالم ای ددم

هم دخی انوک نمازی ای امام
یعنی درت تکبیرله بولدی نظام

باب الشهيد

بر کشی ظلمله اولدرسه‌لر
معرکده یا الو قالدرسه‌لر

شرعله درلر اکا اولدی شهید
نیجه‌در حکم بونک داخی اشید

انی طونن چیقروب یومیه‌لر
هم کفن دکلو طونیندن قوبلر

یتمزیسه طونی اولماغه کفن
بیترالر بیرنه کاله سنن

اولمیوب مجروح بولنسه اولدهان
بیسه ایچسه دیری اولسه بر زمان

یا وصیت ایتسه دنیاوی کلام
سیلسه بیع و شری قیلسا تمام

پس آنی آیله اولیجی یوسلر
بعده تکفین ایدالر قوبلر

قبرینه کیم اولدرر اول مقام
آنده اولن کیشنک حالی تمام

کر حرامی اولسه اول یدبغات
قیلمیالر آنلره یقدر صلاة

کتاب الزکوة

چون تمام اولدی بابی ذکر صلاة
ذکله امدی نیجه‌در ذکر زکات

بر کشی کیم مالی انوک چوغ اولا
هم دخی کیمسه‌یه بورجی یوغ اولا

حاجت اصلیه‌دن ارتوق دخی
کیم نصابه مالک اولسه ای آخی

ایکی یونده‌در هم درت یعنی نصاب
کوچی بترسا اکا اولدر صواب

هم کچرسه اوستنه بر یل تمام
ننه اکسلمیه اندن والسلام

بش زكات اول كيشيه فرض اولهم | قرضكي قلغل ادا اي بي كرم
بوندن داخي نيت اتمكلك كرك | هم عبادتدن بل اولدن بيكرك
بر كشي مالن تصدق ايتسه كر | هم زكاته نيت اتمامش مكر
ساقط اولور بش زكاة اي امام | چونكه جمله مالني ويردي تمام

باب الزكوة السوايم

بر كشينك بيش دواسي وارسه | بر بيلك كر اكثرن اوتلارسه
بر قيون ويرمك كرك اكا زكات | بل تمام اولنجه كر بولسه ثبات
بل تمام اولمادن اونك بيرسي | كر اولوب درد قلسه ديريسي
ايله اولسه اكه بيچ اولمز زكات | كم روايت بويله قلمشدر ثقات
كر دواسي اون ايرسه اي امام | ايكي قيون ويره بل اولسه تمام
اون بيش اولنجه اوجا ايرر قيون | حق جلب حكمينه سن ويركل بيون
درد ويريشر قيوني بيكرميدك | تا يكرمي بيشه وارنجه كدك
انده بر بنت مخاض ويرمك كرك | اوتز التيه تمام ارمك كرك
بر ياشينه اولد تمام ايتمش اولا | هم ايكنجي ياشنه كيتمش اولا
اوتز التيه ايرشه چون تمام | ويرسه بنت لبوني والسلام

اول ايكي ياشن تمام ايتمش اولا | هم اوچنجي ياشنه كيتمش اولا
تا اينه قرق التيه وارنجه هم | انده بر حقه كرك اي بي كرم
اوچ ياشينه اول تمام ايتمش اولا | داخ دردنجيسنه كيتمش اولا
چونكه اول التمش بره ايره تمام | جذعه ويرمكلك كرك انده بنام
درت ياشينه اول تمام ايتمش اولا | هم بشنجي ياشنه كيتمش اولا
ارسه يتمش التيه انده جمله | ايكي ويرد بنت لبون قلمه امل
وارسه طقسان [illegible] ايرسه اول [تمام] | ايكي حقه ويرسه درد والسلام
يوز يكرميده ايكي حقه همان | واجب اولدي اولدي مقرر بي كمان
بو ارالقلدغي ارتق اي يار | عفو اولور شرع ايله قلدي اختيار
باشله امدي يوز يكرميدن بنه | بيش دواده بر قيون دوندن دونه
چونكه يوز قرق بيشه ايره قامو | بل تمام اولسه تمام اولور سبب
ايكي حقه ويرمكي ايش ايلكل | بر دخي بنت مخاض ايش ايلكل
ويروب اوچ حقه يوز اللي يه كل | حقه يوك اوچ اول انده يقين
كينه بو يوز اللي دن بحسه نصاب | اقلندن باشله هم اولدر صواب
بيش دواده بينه بر قيون همان | تا كه يوز يتمش بش اولا بي كمان

حقه اوچ بنت مخاض هم بر ویره / تا ایله اول یوز شکسن التیه آره

حقه اوچ بنت لبون ایکی دخی / ایرسه یوز طقسان التیه اخی

بونده ویرسن تمام دورت حقه‌لر / ایکی یوزا اولدی تمام حقه‌دن بولر

بینه بشده بر قیوندن باشلیه / اشبو ذکر اولنلری هب باشلیه

دائما بو رسمه استیناف ایده / شیله کم یوز الیدن صکره کیده

بودر بخت عرابی ای ثقات / کوتکیده لازم اولمز هم زکات

یا الکوز یعنی کوشک اولسه کر / بونده نسنه واجب اولمز ای پسر

فصل

ذکله بونده صکره هم حکم بقر / کم نصابنده اوتوزدر معتبر

بر کیشیده اولسه کر اوتوز بقر / ویره حقن ای کوزمایه سقر

هم بلک چوقی یباندن اوتلنه / واجب اولور بر یاشنده بوطنه

قرقه ایرسه اولا اوتز جمله تمام / ایکی یاشر واجب اولور ای امام

بر یاشر اولسه تبیع درلر آکا / ایکی یاشنده مسنه ای آغا

بونده خی آرته‌جق قرق بنا اولنه / ربع عشرن قدرکا تدبیر اولا

یعنی قرق تخشنده بر تخشی ای آخی / اولمسنیله بله ویره دخی

التمشا وارنجه هم بودر حساب / بویله بلدردی بزه نقل کتاب

التمش اولسه بر تبیعر ایکی ویره / تا شوکا دکن که یتمیشه ایره

بر ایکی یاشنده بر یاشنده بر / واجب اولدی چونکه سن آنلری وبر

اون دخی آرتب تمام شکسن اوله / ایکی یاشنده ایکی ویرمک نوله

هر بر اونده فرض دونر عقل ایله / بر تبیعدن بر مسنه نقل ایله

لیله اولسه شکسن ایرسه طقسنه / بر یاشنده برج اوچ اولنه

پس یوزا اولسه اشبو تقدیرله اوله / بر یاشر ایکی ایکی یاشنده بر

هم اوتوزدن قرقدن آیلا کیل حساب / چونکه اون اون آرتر بو اوله نصاب

بودر هم بونده جاموسی بقر / الکلیا کیم کوکلی کوز ایله بقر

بوزغولرده زکات یوقدر ای یار / عفو اولنده داخ بودر اختیار

فصل

ذکله بونده صکره قیون حالنی / کیم زکاتنده ندر احوالنی

قرق قیونده بر قیوندر ای امام / تا ایله یوز ییکرمی بر اوله تمام

ایکی قیون لازم اولدی بونده هم / اولمیا بر ایله اجنده بیری کم

آرالقلر عفو اولور بونده دخی / هم یباندن اوتلیالر ای آخی

چونکه بوندن ایکی یوز بیردر این | واجبا قلدی شمدی اوچ قیون ویره
لیس تحق درت یوزه ایرسه بو نصاب | درت قیون ویره بودر بونک حساب
یوزده بر قیون ویره آنجق همان | شمدیدن کیرو بودر بللو عیان
نقدنا آرتسه ویره یوزده بر | بیک قیونده پس گرک اون اوله ویر
فرض اولندن بو یاشه ویرسه روا | بو یاشندن اشغا ویرمک خطا
کاچیسی قیون بردر بی گمان | هم قوزیده زکات یوقدر همان

فصل

آنده قاترده زکاتک فرضی یوق | هم اشکن نقدا قولرسه چوق
گرمکه آنده ذکوریله اناث | مختلط اولا رباع ویا ثلاث
یعنی کم آنده دیشیسی ایرکگی | بیله قارشمش اولا اولدر یکی
ویره بر دینار بو آت باشنه | ارکگن یا ضم ایده بولداشنه
قیمته دوته نکم واردن هم | ایکی یوزده درهمده ویره بیش درهم
بونلرک بولک کوتن بیش علف | بر ایله یخندن یاخود اولسه تلف
بونده داخی بلکه برج اولمز زکات | کم روایت شیله قلدی ثقات

باب زكوة الذهب والفضة

گلدک اولکم دینلک وارلیغدر | اولمیجق کم کوکل دارلیغدر
بیسی آلتون انوک بیری بلمش | ویرمه کوکل بونکله هر دم دردش
ایکی یوز درهمده ویره بیش درهم | واجبا قلدی زکاتن خوش درم
شمدیدن صکره له ارته قرقده | بر درهم داخی ویراسن ای اخی
ارتدغجه قرقده بر درهم حساب | بونده ذکر اولنلی بودر بللو نصاب
بونده داخی بل تمام اولمق گرک | ضایع اولمایه قمو قالمق گرک
گر حلی اولسه ویا تبر اولسه بو | یا چقق نسیسی اولسه قمو
یا خو اشکل یا یوزک اولسه دخی | یا خو بیاره اولسه ای اخی
کم زکاتی برج اولور بلی گمان | ذکله آلتونی قلالم هم بیان

فصل

گر یکرمی اولسه مثقالی بونک | نصف مثقالدر همان برجیسنک
نصف مثقال اول یکرمینک تمام | ربع عشر قلدی بابوق بل ای امام
اکله بر مثقالی یکرمی قیراط | هم قیراطی آر بیا قل اختلاط
یعنی کم وزنی قیراطک بیکسین | هر برین بیش آربه دکلو قیلسین
اول یکرمی مثقال ایله اولسه هم | ایکی بیک آربه قدر قیل قلمه کم

ربع عشر اولور ایکی بیك آرپه‌نك | اللی آرپه‌دن کلور حکمی انوك
هر قچن آرتورسه درد مثقالدن دخی | بش ایکی قیراط اولور واجب آخی
زین بو اون آرپه‌دن کلور تمام | ربع عشر اولور بوده اخی ای امام
دردن اکسك اولسه واجب اولمیا | کیم مکر آنتا کسوری قلمیا
آرتدن غنجه کورلر جمله نصاب | ربع عشرین ویره‌لر بودر حساب
هر قچن آنتا نصابندن او مال | ضم ایده هم جنسنه اولسه حلال
ویره آندن داخی حقن قطولو | غنمه ویر بونلری کیم فرض اولو
بزکتیدن کر تمام اولسه نصاب | بیلك اقلندن اولسه بو حساب
بیلك اورتاسندن اولور جنسدن دخی | کیم نصابك خمسی آرتسه اخی
اول نصابیله زکاتن ویره هم | آله ضم ایده انی داخی بهم
هم حسابندن اولور فرض تمام | عفو چون فرض اولمیا بس ای امام
شیله کیم یعنی او مال اولسه هلاك | باقی قلسه کر نصاب ویره پاك
زیره کیم بو جی نصابندن الور | عفو چون هیچ نسنه یوق شیله قلور
بر کشینك دوه‌سی اولسه طقوز | بر یل اوستینه کچب اولماسه اوز
درد کتسه بیش قالسه بر زمان | باقیسندن بر قیوندر بش همان

واجب اولسه ویرمسه کتسه نصاب | هم زکاتی ساقط اولور بی حساب
شیله کیم بر کیشی مالك اولسه کر | یعنی کیم بیش دوه‌سی اولسه مکر
بر یل اوستینه داخی کچسه همان | کیم زکاتن ویرمسه هم اول زمان
صکره آنلر کر هلاك اولسه تمام | ساقط اولور برجی انوك والسلام

باب مصارف الزکوة

بر کشینك مالی یوق درویش اوله | یا تمام مالندن آیرلمش اوله
یا مکاتب قل اولا کیم دینی ولد | یا غزادن منقطع اولمش ای یار
یا خود مدیون مال وار قلیسه حساب | بورجندن آرتوق مالی هم اولمز نصاب
بونلره ویرمك زکات اولور روا | اوغلو کا قیزو اوله ویرمکلك خطا
کر فقیر اولا دیو ظن ایلدی | کیم زکاتی ویردی کورکیم بیلدی
صکره ظاهر اولدیکیم اول بای ایمش | بورجی اودندی آکا نه قایمش
قار کوده اوغلنه ویرسه اکر | یا آتاسنه بلمادن مکر
بونده ده بورجی اودندی همان | لیك قولنه روا اولمز همان

باب زکوة الزروع والثمار

هم داخی یتشت زروعیله ثمار | کیم انی سقی ایلیه یغمور ای یار

ياخود صويي اني سقي ايدن هم / واجب اولور عشر جوق اولسه يه كم

ارض عشريه اولورسه يا جبل / آنلرك جوق انده بولنسه عسل

واجب اولور عشر هم انده تمام / خضراوتدن داخي واجبدر المام

شيله كم تخون تره قاوون خيار / بنلرك كيبي دخي هم ناله وار

سقي اولنلر داليه دولابله / نصف عشر هم انوك واجب اوله

بر خراجي يرده يا عشريده / معدن التون كومش بولسه نده

يا دمور ياخود بقر ياخود قلاي / بولدغك هم بونلر اولرسه قلاي

خمس انوك في الور المق لرك / قالني قامو سنك اولمق كرك

لر اوكده يا يركده بولسهين / خمس يوقدر قاموسن سن السين

لؤلؤ فيروزج وعنبر دخي / خمس يوقدر بنلرك بل اي آخي

قامسي پس بولنو اولمق لرك / خمس المز دخي نولمق كرك

باب العاشر

بر كشي يولده نصب ايتسه امام / اكا عاشر ديدلر بللو بنام

كيم زكاتن اله تاجرلرك كجه / هر نرندن المقلغي بيله نيجه

كوبري تاجرلرك انكار ايده / ييل تمام اولمادي ديه اي دده

ياخود بر عاشر دخي الدي ددي / ياخود بر جمع وار ديو بن سويلدي

ياخود شهرده دونيشه ويردم ديسه / بودي دوكي كر سوايم اولمسه

انده ايجمك اني تصديق ايدلر / دستور اوله آنلري پس كيدلر

كر سوايم اولسه يعني اي آخي / شانده ويردم ديو آنده ايجسه دخي

اني تصديق ايلمزلر پس همان / بلكه الورلر زكاتني كمان

مسلميندن ربع عشر السالر كرك / ذميدن هم نصف عشر اولسه كرك

حربيدن پس الور عشر تمام / خمر ذميدن دخي هم والسلام

ذمينك يعني كه خمري اولسه كر / هم دخي خنزيري اولسه اي پسر

سوجندن نصف عشر المق كرك / طوكزندن نسنه يوق قلمق كرك

باب صدقة الفطر

هم الور بر ادم كنينك فطرسي / واجب اولور جونكه طغريلي يرسي

كندو ايچون داخي اولاد صغار / قللق ايدن قللر ايچون ناله وار

كر بو قللر كافر اولسه دخي / واجب اولور فطرسي وير اي آخي

كر مدبر اولسه يا ام الولد / واجب اولور بنلرك ايچون اي ود

كر صغيرك مالي اولسه همان / كندو ماليندن ويرور اني كمان

فطره بغدایدن ویرلر نصف صاع / کل شیء لیس فی الاحسان ضاع

یا خود ارپادن ویره بر صاع اخی / یا خرمادن یا زبیب اولسه دخی

قیمتن داخی ویرلرسه روا / کر او کون ویرمزسه واجبدر قضا

صاع اکا دیرلر اولا بر کیله / کم سکز اطال تمام بغدای اله

حاصلی بیک قرق اولور درهم قدر / نصفیدر بیش یوز یکرمی ای پسر

کتاب الصوم

دکله بو داخی بر فرض اولنی / کم اوروج دیمکدر اکله انی

پس اوروج ای کوندوزکی کیجه / فرض اولدی ناسی اوروج ای خواجه

مسلم عاقل اولا بالغ دخی / هم صحیح اولسه مقیم اولسه اخی

طاهر اولا اولمیا حیض ونفاس / فرض اولا اوروج بونکلره ای الناس

کر جنب اولورسه لیکن ای امام / مانع اولمز اوروجه اوله السلام

صبح صادقدن کیجا یاداک تمام / بیمیاسن اچمیاسن ای امام

صقلناسن هم جماع اتمیاسن / نیت ایداسن هم اونتمیاسن

نیت اتمک اوروجه مطلق همان / فرض وقتا ولسون دمزسه اولور (ظن)

یعنی اوروج دیر مطلق ای اخی / تعیین ایلمامادی وصفن هم دخی

نیتی اوتک صحیح اولور روا / کرچه وصفنده نوله ایتسه خطا

هر کیجه‌دن هم کجاسنده دخی / نیت اتمک شرط اولمزدی ای اخی

بلکه نیت کندنا ایدرسک آغا / کن اولا قبل الزوال اولور روا

هم دخی نذر معین ای ددم / کیجه‌دن کاراک اکا نیتده هم

لیک نیت کیجه‌دن اولمزسه کن / یعنی کم قبل الزوال اولسه ممکن

نفله نیت داخی ایدرسه همان / فرض اخرا ولوریسه بی کمان

شیله کم کفارت اولا یا قضا / بونلره نیت ادا ایسه آغا

فرض اوروجدن واقع اولوا همان / چون اکا تعیین اولوب اولور زمان

لیک بو نذر معین ای ددم / واجب اخر دخی اولور کن هم

نیت ایلیوب ادا قلسه روا / پس وفرض اوروج کبی بوا ولمیا

نذر مطلق داخی کفارت قضا / کیم دیلرسه بونلری قیله ادا

نیتی بونلرک البته همان / کیجه‌دن اولمق کرکدر بی کمان

بونکشی اوروج دوتسه نافله / کم زوال اولمزدن اوک نیت قله

بودخی جایزدر اولور معتبر / هم مسافر صومیدر داخی ای پسر

افضل اولدر کوجی یترسه تمام / کم اوروج دوته باقی اوله والسلام

واجب اخر دخی اولسه اگر
نیت ایدسه مسافر ای پسر

همده نفله قلسه نیت اولهمان
اولدخی جایزدر اولی اول زمان

نیتنده داخی خسته کیشی هم
شول صحیح ادم کبیدر ای ددم

هر نیه نیت ادرسه اولهمان
کیم اوروج قضدن اولور بی کمان

اوروج ایکن بلسه کونی کیجه
هم اوروج دیمق اولا انوك ایشی

هر نه نیت ایدرسه اولدخی
کیم اوروج قضدن اولور ای اخی

هم دخی شعبان ایینك ای ددم
کیم یکرمی طقوزی کوننده هم

مغموم اولرسه هوا اول کنده کر
کیم اوروج ایی کورنمسه مکر

شویله کیم بولد اولا یاتور اولا
یعنی ای کورنمیه شویله قلا

پس تمام ایتمك کرك شعبانی هم
یعنی اوتوز اوله شعبان ای ددم

لیك اوروج ایی اول کیجه کر
بر کشی کیم عادل اوله اول مکر

دیرسه بن ای کوردم بو کیجه
یعنی طانقلق ویرسه ای خواجه

چونکه مغموم اولدی اول دم هوا
پس انوك طانقلغی اوله روا

بر دخی دعوا شهادت لفظ هم
بونده بونك شرط دکلدر ای ددم

هم طنق قل اولسه یا عورت اخی
یا خود اول محدود قذف اولسه دخی

شویله کیم هم ثابت اولسه بی کمان
بنلرك طانقلغی پس اول زمان

یعنی بنلرك برلیسی ای پسر
کیم طنقلق ویرسه اولور معتبر

چونکه اوروج ایدنبوا ای امام
بونده تهمت اولمز انلاره تمام

پس کرك اول کنده اوروج دوتلر
چون اوروجدن اولدی اول کونلر

چون طنقلق ویردی بر عدل ای اخی
هم اوتوز کن دوتدیلر اوروج دخی

هم یاریناسی کیجه داخی اگر
ای کورنمز اولیسه ای پسر

بیرام ایتملك اولمز اولر حرام
اول کیجه چون ای کورنمادی تمام

هم محمد قولی اولدی بی کمان
چون اوتوزن دوتدیلر اوروج همان

پس یارناسی انوك بیرام اولا
اولندن هم اوروج اتمام اولا

ثابت اولدی چون اوروجك اولی
اخری اوتوزی اولدی چون بلی

لیك شوال ایینی کورمکده هم
کرچه دعوی شرط دکلدر ای ددم

پس کرك لفظ شهادت ای اخی
بونده شرط اولمشدر هم اولدخی

ایکی ارکیشی طنقلق ویره هم
یا ایکی عورت بر ار داخی هم

بنلرك طانقلغی اوله قبول
کیم هوا مغموم اولیجق اولدی اول

لیك احتلق الورسه ای ددم
اوروج ایی بیرام ایی داخی هم

بونده چوق کیشی طانقلق ویرلر   تا کم اول طانقلر اوله معتبر
بعضلر قوق کیشیده مشکل آنی   نقدینا ثمن بعضلر اکله بونی
یعنی طانقلق ویرنلر بش همان   چوق کیشی اولسه کرکدر اولرمان
شول قدر چوق اوله آنلر ای آخی   کم بلارک اتفاقی همدخی
شیله کم یالان ایچون جمع اولالر   بوکیجه بز ای کوردک دیبیلر
اول محال اولورسه عقله بش همان   آنلرک طانقلغی اولمز یلان
یعنی کم جمع کثیرا ولا تمام   ای کوردک دیبه آنلر والسلام
چون هوا چوقلق اولدیسا ولرمان   اوروج ایکی بیرام ایکی بی کمان
بو قدر چوق طانغیله ای آخی   ثابت اولور حکم الونکا دخی
بیسه ایچسه قصدله قلسه جماع   کم اوروجی باطل اولور یوق نزاع
واجب اولدی اله کفارت قضا   بویله کلدی چون بن حکم خدا
بر کیشی اوروج ایندهکم مکر   قصدله اوروجنی بوسه اکر
هم دخی کفارتی ویرسه تمام   بینه اول کیشی اولدیده ای امام
بو دخی بیسه اوروجن قصدله   الده کفارت بنه واجب اوله
لیک اول اولکه کفارت همان   بوله هم کفارت اولور بی کمان

گرچه اوروجن بیدیا ولدی ایکی کز   چون بر ای ایچنده اولدی واکر
نه قدر تکرار اولورسه بیدیکی   بویلدر بونده اما ملد دیدکی
یعنی بر کفارت آنده بس تمام   کم کفایت ایلر انجق والسلام
لیک اول بیسه بر آیده اکر   صکره بر آیده دخی بیسه مکر
چون ایکی کن بیدی ایکی آیده هم   ایکی کفارت ویره بونده نعم
بعضلر لیکن دیمش بونده دخی   بر ویره کفارت انجق ای آخی
یعنی بر کفارت ایدرسه همان   بو دخی انجلیندر بی کمان
کر اونیدب بیسه ایچسه ناکهان   اوروجی ضمن درست اولور همان
یعنی بر کیشی اونتسه ناکهان   بیسه ایچسه یا جماع ایتسه همان
اوروجی ضمنا اونک قلسون تمام   بنله بیوردی چون اول فخر الانام
نافله اوروج دخی اولسه اکر   حکم اونک داخی بودر ای پسر
یعنی آنده داخی ضمنا ای آخی   بیسه ایچسه یا جماع ایتسه دخی
بونده کفارت ندر بلز بی کمان   کیم ظهارک نابسه اولدر همان
کوچ یتسه قول ازاد ایلیه   کوچی یتمزسه ایشت کم نیلیه
بس ایکی ای متصل اوروج دوتا   کوچی یتمزسه بوکا هم ای آتا

اينده كيجه الـتمش مسكينك … واجب اوله اوسته ذكله انوك
قوتي طويجه ييه اندن طعام … كيم ويه كاله كفارت تمام

باب النذر

نذر قلسه كر معين بر كونى … ليك اوروج طتمق دلاسك شرعنى
واجب اولور آني اودامك كرك … نيتين هم كيجه‌دن اتمك كرك
خسته اولسه اوروج اينده كيشي … ليك اوج دوتسه بودر تشويشي
يا ضعيفا ولا ياخود اترنا مرض … يعنى اوروجي ييه بودر غرض
يكلو عورت داخي اوغلان امزرن … كندويه يا اوغلنه نقصان كورن
هم مسافرده اخي ييمكلك روا … ليك بونلر انجق ايده لر قضا
بكيتينك بو غريبه ناكهان … كيم سككلك كرسه به تونلسه همان
احتلام اولسه اورككى كندرن … قصدله يا قوسنك اوبيدي ويرن
بونده اينزالمني اولمزسه كر … كيم بجدد ابتمك اولمز معتبر
حال بودر بكمذاكرا اولسه صومي … صوم جانيدر بولر صيمز لبنى
كيجه صندي بكيتي بيدي سحور … انته بيمش بلمدي قلدي غرور
اوروجي صندي قضا ايدر همان … واجب اولمز اكه كفارت ايجان
بر كيشي داخي طلوعندي صندي كون … بيمك ييدي جون اولدي صندن

كوندي كيم كونش داخي طولنمش … اوروجي صندي انوك بيلنمش
اوله داخي ايدر قضا انجق همان … زيرا كيم سهوا ايدنا اولور اماه
ليك بتفضيل روايت ايلمش … واجب اولور بوندن كفارت ديمش
ايكيجون كيم يقين كونده در … بو آراده شك انوك دوندر در
آيله اولسه قصدله بيمش ولا … بيرديني بو معنيدن ديمش اولا
بر مسافر يا خود بر خسته اكر … كيم اوروجن بيدي بر نجكون مكر
صكره كر صاغ اولسه خسته همدخي … كيم مقيم اولسه مسافر اي اخي
اوروجن آنلر قضا اتمك كرك … جمله قضا اولدي يا بس نتمه لرك
كر قضا اتمدين اولسه همان … الله فديه واجب اولمز كمان
يعنى آنلرك وليسي اي امام … فديه ويره آنلرك ايجون تمام
ليك بو شرط اولدي اكله اي اخي … كيم وصيت ايده بونلر همدخي
يعنى بونجلاين ايجون البته هم … كيم وصيت ايده آنلر اي ددم
ثلث مالندن كركدر بس ولي … آنلرك اوروجي اوداية بلي
بر كنيجون نصف صاع بغداي وير … بر كنيجون فديه بس الله ايره
باقي كلرده داخي بودر حساب … بر كنيجون نصف صاع اولدي نصاب

شویله کیم اوتنی بیدی تمام / بینه صاغ اولدی اوتکی والسلام

یا خود اونی صاغلغه ایردی همان / یا مسافر ایدی مقیم اولدی ای جان

بعدیك هم فدیتن داخی ملك / ویره بیلسه جائز اولا ای پسر

نصف صاعك قدرینی داخی همان / فطره یا نده انی قلدق بیان

بونجلاین بیدر نماز هم ای اخی / کیم قضا یا قاله بر نجی کون دخی

اوده مادن یعنی اولسه اول / پس ولیسی انکیچون ای پسر

فدیه ویرمکلك کرکدر ای اخی / بوندن شرط اولدی وصیت همدخی

اول وصیت ایتمیا بنلر اول / فدیه ویرمك واجب اولمازای پسر

لیك هر بر وقتیچون بوندن تمام / فدیه ویرمکلك کرکدر ای امام

همده بر وقتك نمازی بیکمان / بر کون اوروج کبی اولدی بتر همان

بعضلر بر کون نمازینی تمام / بر کون اوروج کبی قلمش والسلام

باب الاعتكاف

اعتكاف اوروج ایندر ای اخی / سنت اولمشدر مؤکد همدخی

برکیشی مسجد ایچنده ای امام / نیت ایده اوتره بر کون تمام

بر کون اکسك اولیجق یوقدر جواز / هم او مسجدده قیلالر بش نماز

بر دخی شرطی اوروج دتمق کرك / کندنن مسجدده اوتورمق کرك

نیجه اولورسه سوزی سویلمیه / خیر سویلیه سکوت ایلامیه

هم قامسی ایچیسی انده اولا / هم دخی بیع شرا قلسه تولا

لیك سلعه انده حاضر کلمیه / یعنی اول مسجد ایچنده اولمیه

یعنی صاتون الدیغی شنه همان / اولمیه مسجد ایچنده اول زمان

معتکفدن غیر کمسه کر انی / مکروه اولور اشلمك ذکله بونی

یعنی بیمك ایچمك و بیع و شری / مسجد ایچنده بولر اولمز روا

معتکفدن غیر کمسه انی کر / اشلریسه مکروه اولور ای پسر

مسجدندن داخی طشره چقمیه / کیم چقوب اعتکافن یقمیه

لیك مکر حاجت انسان اولا / کیم ضروری چقمغه فرمان اولا

بر دخی جمعه ایچون چیقه همان / کر عذرسز چیقر اولسه بیکمان

اوندن یا وطی قلسه ای خواجه / باطل اولور کرچه اولورسه کیجه

کتاب الحج

کلدك ایمدی ذکله حجك فرضنی / ذکر ایدالم همدخی بر زانی

اوچ درر اولا وجهدن ارتق دکلدر / لیك واجب داخی سنتیچون در

اولا احرام دُتمق کندویه ‌ ‌ هم اکنجی دور سردر وقفیه
یعنی اولا عرفه کوننده ای اخی ‌ ‌ وقفیه دُرمق عرافتده دخی
هم اوچنجیسی طواف اولدی تمام ‌ ‌ کیم زیارت دیدیلر اکا بنام
بیش دُرر واجبلرین داخی ایشیت ‌ ‌ هر برین شقله اکا کوره ایش ایت
بر صفادن مروه یه سعی ایلمک ‌ ‌ اشله انی کرچه اولسه امک
هم ایکنجیسی وقوف فی جمع اده ‌ ‌ مزدلیفه دُر انوک بیری دده
باش یولمق هم داخی رمی جمار ‌ ‌ دُرده ایرشدی بایوق بللو شمار
بس بشنجیسی طواف اولدی صدر ‌ ‌ حج ادن آفاق اولسه اگر
داخی سنتلری اوجدر ای ددم ‌ ‌ ایلک طواف ایتمک دُرر وقت قدم
هم ایکنجیسی مقام ابراهیم ‌ ‌ ثم نماز قلمق دُرر انده سلیم
هم اوچنجیسی صفا و مروه یه ‌ ‌ تردُدن داخی صفایه یوریه
بوندن ارتق قلدی آداب ای دده ‌ ‌ حج ادن کیشی داخی انی اده
آیلری شوال ذی القعده دخی ‌ ‌ عشر ذی الحجه کی اکله ای اخی
سنت اولمشدر مؤکد عمره هم ‌ ‌ اول طواف سعی احرامدن هم
عمره بو آیلرده اشلنسه روا ‌ ‌ باقی آیلرده دخی اولمز خطا

دیو بو آیلاره اولدی مخصوص کل ‌ ‌ حج کبی انده اولا منقوص کل
لیک بیش کنده روا اولمز آخی ‌ ‌ ایکی بیرام کونی هم اوچ کون دخی
یعنی تشریق کونلرینده داخی هم ‌ ‌ کیم روا اولمز بو عمره ای ددم
بشلیوب آقلوجی احرام ایدرسن ‌ ‌ دکله امدی تلبیاسین نیدرسن
کسه سن هم درنغک هم بیغک ‌ ‌ یولیاسن قاسغک هم قولتغک
غسل ایدوب یا خود وضو المق گرک ‌ ‌ هم ایکی رکعت نماز قلمق گرک
بر ازار و بر ردا هم کایسر ‌ ‌ بلکله حجه نیت ایدسر
کوبکندن دیز التینه دکن ‌ ‌ بغلنه یعنی خوش اق تمبوق بزن
بو ازار اولدی ردا داخی همان ‌ ‌ اولدخی بو بخیلیندن بی گمان
انی اومزندن اشاغه بیرغا ‌ ‌ کندوی انکله اورته ای اغا
بو ایکی بیزلوا زون اولسه هم ‌ ‌ اولدخی جایزدر اولما ای ددم
لیک شویله اوزون اولمایا کم اد ‌ ‌ یرده سورنمایه تاکم اولدبو
هم نمازدن صکره ایده تلبیه ‌ ‌ اخربناده تمام لبیک دیه
محرم اولدک شمدیدن کیرو یقین ‌ ‌ بس فسوقیله رفثدن کی سقین
یعنی کم ساقین جماع اتمایسین ‌ ‌ هم یرامز اشکره کیتمایسین

کمسیله همدخی ایتمه جدال
بولدی شوکه ورهده زینهار انفعال

داخی احرام بغلنانجق یرلری
ذکر اولنم ذکله بربر آنلری

ذو الحلیفه در مدینه اهلنه
ذات عرق اولدی عراقدن گلنه

جحفه اولدی اهل شامک همدخی
اهل نجدک اولدی هم قرن ای اخی

هم یتنجیی یلملم اولسدر
اول یمن اهلنک اولدی ای بشر

یعنی بونلر دیلسه حج ایدنلر
یا خود عمره ایتمکیچون کیدنلر

بونلره احرام واجبدر همان
کم بو یرلردن بلا اولرنی کمان

یعنی بو یرلردن احرام تمام
تأخیر ایتمکلک حرامدر ای امام

بونلردن اشاغا دخی احوالنی
تا تمام اولنجه حج افعالنی

دیمیا زمر نظمه کلمنجه قدر
قافیه کلمز مناسب یقدر

آیله اولسه اصلنی قلدق بیان
فرض واجب نیدکیا ولدی عیان

باقیسن بلمک دلرسک ای امام
وار کتابلر نقلنی کور والسلام

کتاب النکاح

ذکر اولندی چون عبادت او تمام
باقی شرعیات ذکله ای امام

کیم انکلا در نظامی عالمک
عالم ایجنده معاشی ادمک

بیرسی اولدر انوک عقد نکاح
کیم حرام اولدی قمودنده فلاح

یعنی قامودنده اولمشدر حرام
بیرسی انوک زنادر والسلام

برده یا حق بیره ادم قتلهم
برده یالکز سیلمک درای ددم

یعنی بو اوچ نسنک جمله تمام
قامودنده بونلر اولمشدر حرام

بونکشی کم سقلیا کندوزنی
کم زنا ایتمایه اکلا اوزنی

هم دخی اولانن اولورسه اکر
عورتن بسلمکا کوجی یتر

اله سنتدر نکاح ایتمک روا
کوج یتر چونکه هم ایتمز زنا

کر زنادن سقلمزسه اوزنی
یعنی قورقو بلدیچون کندوزنی

هم کچی بترسه داخی نی کمان
واجب اولدی اله اولنمق همان

بونکشی درت عورت المق هم داخی
بو دخی جایزدر بله ای اخی

لیک قول اولسا ایکی المق کرک
نیجه حرک نصفی اولمق کرک

رکن ایجاب قبول اولدی همان
پس شهادت شرط اولدی نی کمان

یعنی اردیسه له خفتلندرمسنی
پس قبول ایتدمدیسه عورتانی

هم او مجلسده طنقل اولسه کرک
کرچه مهرن داخی ذکر ایتماسهلر

لیک بونده مهر مثل اولسه کرک
مهرن اکمال ایچون اولدر نیکرک

چونكه ايجاب قبول اولدي تمام — هم دخي شرط بولندي والسلام

پس كركدركم درست اوله نكاح — جمله اولدي ياخود اولدي مباح

يعني عقد قصديله ايتدي بولر — ياخو كلكل آيلديلر اي پسر

هم طنقلى كوندرسزا اولسه اخي — جايز اولور فاسق اولسه دخي

ليك ايكي اركك ياخود تمام — بر ايله ايكي عورت والسلام

حر مسلم اوله پس بونلر اخي — عاقل و بالغ كركدر هم دخي

هم طنقلى حالت عقدده بله — حاضر اوله بونلرك عقدين بله

بر غايب بر حاضر اولسه كر — حاضرك قاتنده عقد اولسه مكر

منكره غايب حاضر اولدي همدخي — غايب اولدي حاضر اولور اي اخي

بو دخي بو حاضرك قاتنده كر — عقد اولورسه جايز اولور اي پسر

ايكيسي داخي بله حاضر كرك — بوني فكر ايتمكليكا خاطر كرك

تمليك ايتدم سكا نفسم ديسه كر — يا بغشلادم دخي ديسه مكر

يا تصدق ايلدم ديسه دخي — يا سكا صتدم ديسه اي اخي

يا صتون آلدم سني ديريسه آن — هر بريسي راضي اولسه اي پسر

بو عبارتلر يله يعني همان — عقد ايدركسه روادر بي كمان

متعه جايز اولميش اي پسر — شويله كم بر عورته ديسه بر آن

سا اله بونجه وراين بيدين — يعني برنجه كون تمتع ايدين

راضي اولدي اول عورت همدخي — بو همان جايزده كلدر اي اخي

صورت متعه بودر بلكل همان — بو نكاح اولمز روا بس بي كمان

همدخي بر كيشي عقد ايتسه اكر — يعني بر عورت جفتلنيدي مكر

اون كوندك يا دخي آرتقده هم — بويله شرط ايلادي بونلر ايدي دم

بو نكاح اولور موقت اي اخي — باطل اولور اكله هم بوني دخي

ارله عورت له ذميين اوله — بر طانقسزدا خي بيريني آله

بو دخي جايزدر اولور روا — كرچه طانق داخي اولمزسا اغا

بر كيشي فاسد نكاحيله مكر — شويله كم بر عورت جفتلنسه كر

همدخي مهرين ذكر ايتسه بولر — هم دخول ايتسه دخي اله اولر

اولمسيه واجب اولمز بي كمان — مهر مثل اولور اكا ابجق همان

هم دخول ايتمزدن اولدين اي پسر — لم نكاحي هر بريسي فسخ ايدر

هر بريسي فسخ ايدبجك اي اخي — حاضر اولمق شرط دكلدر بو دخي

ليك وطي ايتمش اولورسه اركا — هيچ برينك فسخي پس اولمز روا

لیک مکبیریسی فسخ ایتسه اگر … هم بری حاضر اگر کلدی ای پسر
مهر مثل هم بولار ای آغا … اول مسمادن زیاده اولمیا
هم دخی عدت کرك بونده همان … آلده وطئ اولندیچون نکم اولدزمان
هم ولد کاتبسه اول عورت دخی … ثابت اولور هم نسب بلا ای آخی
بو نسب مدتنك اولی هم … اول نکاح وقتندن اولور ای کرم
هم محمد قولی اولدر بیکمان … وطئك اولندن ایدی اول امام
عدتنك مدتی یعنی تمام … وطئك اولندن ایدی ول امام
عورتك مثل هم اولدر ای اخی … لیک آناسی جانبندن هم دخی
عورت اولورسه اگر انوك اشی … شویله کیم آناسنك قرنداشی
یا آناسی قرنداشنك قیزی هم … کندونك قرنداشی داخی هم
هم بوکا اولمز الورسه ای پسر … اجنبیه عورت اولمز معتبر
یعنی برقاج تنسل رده ای امام … کیم برابر اولکه بونلر تمام
شویله کیم کوچکلك ایچنده آخی … مال ایچنده یا نه ایچنده همدخی
همدخی شارده بکا ایتندن تمام … عقل ایچنده دین ایچنده والسلام
عصرله عفت ایچنده داخی هم … نسب اولمقده دخی هم ای ددم

بو ایکی عورت بونسا لرده اگر … لیک برابر اولورسه ای پسر
پس مماثل اولکر بونلر همان … هم مهرده بو اولالر او زمان
هم بولارك قامو جمع اولمزسه کر … بعضسی داخی الورسه هم بتر
بر مسلمان کافر بر عورتی … آلمق استرخیرن دتدی نبی
ایکی ذمی کافرك قاتنده کر … عقد ایدرلرسه هم الور معتبر
اول مسلمان لیك انکار ایتسه هم … اول طنقل شمدی اولمز محترم
عورتی انکار ایدر اولورسه بوکر … اول طنقل معتبر اولور کلن
کافرك طانقلغی چون بیکمان … کافر انره معتبر در پس همان
بر صغیره قیز چوغازین اتالر … امر قلسه برکشی یه اول مکر
آنی برکمسیه تزویج ایتدیسه … اول انی همداخی تزویج ایلسه
برکشی قاتنده اولورسه اگر … هم آتا حاضرا الورسه ای پسر
بو کشی اول برکشی داخی تمام … ایکی طانق اولدی بنلر والسلام
چونکه آتا حاضرا ولدی بی کمان … آته ورمش کیبا ولدی پس همان
طانق اولدی یعنی اول ایکی کشی … آته ایمش کیبا ولدی بو ایشی
شویله کیم بر بالغه قیزین آتا … برکشی قاتنده مکر کیم اوتا

آني تزوج ايلسه لمسيله گر / اول قيزك ثانيده اولسه اولمكر
بودخي انوك كبي اولور همان / آنه هم اولور كيبي اولمشا هدان
يعني عقدي اولور قيناميشدر تمام / طانون اولورا بچي آنلر والسلام
بونلر اولور دم حاضرا و لمزسه اگر / طانيعي بو عقدا اولمز معتبر
قيز صغيره اولدغنده يعني هم / كيم انا حاضر گتيكلدرا اي ددم
بالغه اولدقده قيز بس اي اخي / حاضرا و لمق گركلدر قيزده خي
بو صغيرك گر وليسي اي پسر / آنه حفتلندسه بو عورت اگر
ضامن اولسه مهرينه انوك همان / بو كفالت جايز اولور بي گمان

فصل في المحرمات

انانس الموق كيتي قيزن دخي / نقدرا براغ الورسه اي اخي
داخي قيزن قزداشنك قيزني هم / قزدشي قيزن دخي اي محترم
آنسينك هم دخي اناسنك / يعني قز قزداشلرن داخي بونلرك
آنسينك اوغلنك عورتني / بنجدر كله بولارك حلمني
قامو بنلاري نكاح اتمك حرام / باطل اولور يعني اولور اولمز تمام
كندو عورتنك اناسن دخي / وطي اده يا اتميه اگا دخي

داخي قيزين عورتينك اي دده / شيله كيم اول عورته گر وطي اده
بيلمشي بو عورت آلسه اي پسر / آلده وطي ايلامدين بوشاسه گر
گرچه وطي ايلامدي آنده تمام / انسن الموق الور آنده حرام
ليك بو قيزك اناسن آلسه گر / آنده وطي ايلاسه بوشاسه گر
اول قزي المق اگا اولور حرام / ليك وطي اتمامش اولورسه تمام
بو گز الورسه روادر اي اخي / چون اناسنه وطي اولمادي دخي
بس انايه وطي اولسه اي پسر / قيزن المق جايز اولمز معتبر
يعني يا الكوزن نكاحيله همان / گر حرام اولمز قزي كله اي جان
ليك قيزين داخي نكاح اولسه تمام / انسي يعني اگا اولور حرام
هم بنا بر بو عورته قلسه زنا / شهوتيله يا خود يا پشا اگا
يا خود انوك فرجنه قلسه نظر / قيزي هم انوك اناسي اي پسر
اول اره انلر همان اولور حرام / كم زنا اتمش كبيدر والسلام
يعني فرجي اچنه بقسه همان / شيله كم اچي گورنسه بي گمان
بو محلاه بندر همان عورتك دخي / كم اره يا پسه شهوتله اخي
ذكرنه داخي بقرسه تمام / انسي قيزي الور اگا حرام

هم دخی اول عورتی اول ار اگر
تصدیق ایلامزسه اولور معتبر

یعنی اول اردرسه بو عورتی همان
بالغه شهوتله یاپشدی اول زمان

لیك تكذیب ایتسه آنی تمام
ابنیه قیزی انوك اولور حرام

بلدك یاپشدغی داخی اگر
قصدیله یاخود خطا اولسه مگر

كوجله یاخود اونتسه نیكمان
حكم قامو بلدك بر در همان

شهوت اولدر كیم اولا آنك آلتی
آرزوییله دوره اولا قتی

یاخود ارمش اولسه اقلدن همان
داخی آرتق اوله آندن اول زمان

پس مجرد آرزو اولسه اگر
شهوت اولمقده اولا اولور معتبر

لیك یاپشدوغی دمده اولا اگر
ناگهان انزال اولدسه اولا مگر

یاخود آندن صكره جماع ایتسه داخی
گرچه اولر شرعده كلدی ای اخی

هم صحیح اولدر دیمشلر ای ددم
عورتك قیزی انا سیده اخی هم

یعنی بونلر اولا آنه اولور حرام
آنلری اول المق اولور والسلام

هم صغیره اولسه وطئ اولوردخی
مشتها اولمق اولورسه ای اخی

بو اونك كبی دكلدر بونده هم
ابنیه قیزی حرام اولور نعم

مشتها اولمق صغیره هم دخی
اول طقوز یاشنده اولا ای اخی

بیش یاشنده اولورسه پس همان
مشتها اولمزدی بیل اول زمان

بیش یاشنده طقوز آراسنده هم
یاشی اونك نیه ایرسه ای ددم

مشتها اولمزدی بیلا اولدخی
كم مملا اول آتلو اولا ای اخی

سبی اولمش بر قراواشی مگر
شیله كم اول بكلوا اولمش اولسه گر

بر كیشی جفتلنمك انی ای آغا
فاسدا اولور اول نكاح اولمز روا

اوغلی اولمش بر قراواشی بولدر
بر كیشیه داخی جفتلندرسه گر

بكلو اولسه اول قراوش اخی هم
بو دخی جایزدر كلدی ای ددم

بر كیشی هم قراواشنی دخی
كیم اكا وطئ ایتمش اولسه ای اخی

انی بر كیشیه جفتلندرسه گر
اول كیشی وطئ ایتسه اكا ای پسر

انوك اول وطئ حلالدر ای ددم
گرچه استبرا دخی ایتمزسه هم

شیله كیم بر عورتی كورسه بر آدم
كیم زنا ایلر او عورت ای پسر

اول دخی اول عورتی آلسه روا
گرچه استبرا دخی ایتمز اكا

بر كیشینك ایكی اولسه عورتی
خیرا اولورسه نوله انوك بیری

بیری اونك صغیره هم دخی
بیری داخی كبیره ای اخی

اول صغیره اوتن آیلق اولسه گر
یا دخی اكسكلك اولسه اول مگر

اول كبيرن سدلو عورت اولسه
اول صغيرن عورت اول ای ذكر
اوتوز ایلیغکن انی ناگهان
یا دخی اکسلده ایکن اول زمان
یعنی امزورسه انی اول ای اخی
ثم رضاعدن قیزا اولور همدخی
انیسی اول قیزك عورت همان
ثم رضاعدندر بو داخی همچنان
پس بولانك ایکیسی داخی تمام
ثم حرام اولدی آرینه ای امام
اول کبیرن عورته داخی اول آر
هم جماع ایتمش اولورسه اول ذکر
ایکیسی داخی حرامدر تا ابد
بینه المهر هیچ بین اولمزادد
ار جماع ایتمامش اولسه اکرهم
لیکسی داخی حرام اولور نعم
اول کبیرن عورتی لیکن همان
بینه المهر جاینا ولمزنی کمان
اول صغیرن عورتی بینه بو آن
الوریسه جاینا ولمز ای پیر
بر کشی بر عورتی خفتلنسه کی
هم جماع ایتسه دخی کا مکر
قیزی انك اول آنه اول حرام
یا نسبدن یا رضاعدن لی السلام
بوتسا لیکن انی قبل الدخول
کم جماع ایتمامش اولسه اکر
قیزی انك اول آنه اولمز حرام
یا نسبدن یا رضاعدن ای امام
لیك بو عورتك آلسه قیزینی
هم جماع ایتماسه بوتسه انی

لیکچه وطی ایلامدین اولسه عام
اول قیزك اناسی اولور پس حرام
بو ایکی عورتدن ذکر اولن همان
بونلرك انلره مبنی اولدی بی گمان
بر کشی عورتنی قبل الدخول
ناگهان بوتسا اولورسه این اول
اول کشی اوغلینه اول عورت حرام
عکس هم بو نجیلیندر ای امام
یعنی اوغل بوتسا بویله تمام
هم اناسی اولور اول عورت حرام
قول واشینه نکاح ایتمك دخی
قولنه واشسه یه عورت ای اخی
بو دخی جایزدر کلدی بیگمان
ثم مکرا ازاد ایدر اول زمان
بن نکاحیله ایکی قیز قرداشی
ایکی قیز قرداش اولر قارداشی
جمع ایدب المهر ویا وطی ایلمك
ثم حرامدر بو دخی جمله امك
ایکی قیز قرداشی بر عقدیله کم
ثم تزوج ایتسك السك ای پسر
هم بری بر عقدیله السك دخی
فنفسیی اول بلمز ای آخی
ایکیسنه داخی درست اولمز تمام
هم ایکیسن داخی فسخ ایدر امام
نصف مهرا ولور بولاره زوجه
لیك اول بر عقدیله اولمدی یوق
بری آنده باطل اولدی بیگمان
بوندن اقلکی بلمز پس همان
هم اول ایکی قوللرك مهرین داخی
فنفسی انا ولوریسه ای اخی

بش اوك نصفن آلور بنلر همان / زيرا كم اولدر محقق بى كمان
يعنى بيرى مهر بيك اولسه الى / بيڭك هم بيش يوزى اولسه ايى
بيش يوزك نصفن آلور بنلر تمام / نصفه هم تنصيف ايدرلر والسلام
يعنى بيلدك آنلره هيچ تنسه يوق / زيرا بيش يوزن آلور بنلر اول حقوق
تعجيل ايدلمش وليكن اى آخى / شرط الدى بنلرك اكسيك دخى
ثم بولر هر بيرى دعوى ايليه / كم بنم حقلندم اولديه
يا خو صلح ايلايلر بنلر مكر / نصف مهرى يعنى قسمت ايدلر
پس بولر صلح ايتديكى اولا روا / چونكه بلنمز مستحق كيمدر آغا
ليك بنلر دعوى قلمزسه همان / يا خو صلح ايتمزلرسه اولزمان
تنسه دلمزنه بنلره بلا اى آخى / قاضى حكم ايتمز بولاره همدخى
وطى اولماسه بلاره هم مكر / ايكيسى نصف مهرا ولور بولر
ليك وطى اولنمش اولسا اى امام / هر بريسى مهرنى آلور تمام
بركشى بر عقدله هم اى آخى / كراكى عورت آلورسه هم دخى
بيرنك عقدى حرام اولسه كا / هم حلال اولسه برينك اى آغا
شويله كم بيرى اوله بر قرداشى / اجنبيه اوله اونك يولداشى

اول حرام اولور نكاحى بى كمان / كم روا اولمايه اونك پس همان
اولور برينك جايز اولور اى آخى / يعنى جايزدر نكاحى همدخى
مهرينى بلورك بيك آقچه اولسه هم / اول حلالك مهرى اولور ايده دم
بركشى بر قارواشينك مكر / آله وطى ايلادكدن صكره كر
هم اونك بر داخى قيز قرنداشى / ثم نكاح ايتسه دخى آلسه انى
ايكيسى داخى حرام اولور اكا / يعنى هيچ بيرينه وطى اولمز روا
تا كه بيرين كندويه قيله حرام / يا بوشايه يا آزاد ايده تمام
بركشى بر عورته دعوى ايلدى / بن نكاح ايتدم سكا اولدر دى
هم بو عورت دعوى قلدى ولى اكا / پس بنم قيز قرنداشم داخى همان
آلدى يا قيزمى ديسه آخى / كم بولر حاضر كلدى اى آخى
يعنى اولسن نكاح ايتدك اكا / سن نكاح ايلامدك هركز بكا
ايكيسى داخى لا نقل بولسه كر / هم اونك دعواسى اولور معتبر
قاضى حكم ايده انى عورتلغا / عورتى اولور اولا اونك اى آغا
بركشينك اولسه هم ام الولد / انى آزاد ايتسه مولاسى اوده
هم اكا اوچ حيضله عدت كرك / اول تمام اولمقلغا مدت كرك

اوله تمام اولمزدن اوك مولا اگر / لم اوتوك قز قرداشن جفتلنسه گر
بوده حی حاجبنده كلندی ای اخی / ای اخی حاجبنده كلنمد بوده خی
لیك اوله مولای واردر ای امام / اوچه عدت بتمسه داخی تمام
لم اودرت عورت الا اولورها / مانع اولمز یعنی اوله عدتلكا
حره المق قرداش اوستنه هم / بونده در لیك عكسی ای ددم
یعنی حره عورت اوستنه مكر / قرداش جفتلنسه بركیشی اگر
بونده اولمز كی اكله ای كیشی / كه ادم دیر بسك اتمه بو ایشی
یكلو عورتلر نكاحی هم دخی / باطل اولور جاینا اولمز ای اخی
لیك عورتكم زنادن حمل اوله / جاینا اولور انی المقلق ای یار
لیك وطی ایلامیه تا كم تمام / حملنی وضع ایلیه اوله ای امام
بیلمشی بر عورتی بوشاسه گر / هم اوتوك قز قرداشن المق دگل
یا خود درت عورتلك بیرین هم / بوشری برداخی اسنا ای ددم
بلك هم عدتی بتسه تمام / انلری المق روادر والسلام
لیك عدت بتمش اولسه دخی / انلری المق روا اولمز اخی
بالغه بنكی نیسا وغلان گر / كوچله هم انی اته ویرسه گر

باطل اولور اوله نكاح اولمز صحیح / لم مكره راضی اولا اكا صریح
كه ولیسی انلدن اذن استسه هم / نم انی جفتلندی اوله ای ددم
اوله سكوت اتسه یا كولسه ای اخی / اوله علامت خیره اولور هم دخی
اوله ولیه اذن الوب تزویج له / بوده كلنكم اولا اوله كوجله
كه ولی اولمسه بو اذن استین / بن سنی جفتلندرا بن خوشیم یا
اوله سكوت اتسه یا خود كولسه اگر / اذن اولمز بلكه كلم مكر
قولله راضی اولا اذن ایلیه / شیله كم ثیبه كیمدر سویلیه
اذن اولمز بس سكوت اتماكله / هم دخی اذن اولمیا كولماكله
كه صغیره یا صغیر اولسه ولد / اولیادن عزاب یا غیر جد
یعنی اتادن دده دن غیر هم / اوغلنك اوله ولیسی ای ددم
شیله كم اتاسی قرداشی اخی / یا اوتوك كبی ولیسی هم دخی
انلری تزویج ایدب ویرمك روا / جاینا اوله بو نكاح اولمز خطا
لیك بونلر بالغه اولسه همان / نسخ ایدنلرسه روادر بی گمان
انلیله كر دده تزویج ایده / نسخ ایدامز انلرا نی ای دده
یعنی بونلر تزویج ایتدوك همان / لازم اولور نسخ اولنمز بی گمان

هم قیناوغلان بلسه انی ای / کم اکا وارد نشر تعییده خیار
بالغه اولدوغی دمده یعنی کی / گندو فسخ اتمك نكاحی ای پسر
شرع انی اکا روا گورمشدر ده / اختیارین آلنه ویرمشدر ید
یعنی دیلرسه نکاحی فسخ اده / دیلمزسه عورتی اولا کده
لیك بونی بلمدی اول قیز همان / هم او فسخ اتمادی كچدی بر زمان
صکره بلسه کیم اکا وارد خیار / فسخنی اولدمده قلدی اختیار
جایز اولمز فسخ انوك ای آخی / جهل عذر اولمایه انوك هم دخی
زیرا اکا قضدی بو مسئله / اولنه تعلیمله انی بله
چونکه اولور آلتمدی انی همان / جهل عذر اولمایه انوك بیکمان
لیك قاراواش اولورسه بو اکر / جهل انوك عذر اولیسر ای پسر
شویله کیم بر کیشی قاراواشنی / بر کیشی یه ویره جفتلندیلی نی
صکره مولا آنی ازاد اده / بو دخی فسخ ایده انی ای دده
لیك بلمادی انی اول بس همان / کچدی انوك وقتنه هم بر زمان
صکره بلدی کیم اکا وارد خیار / اول دخی هم فسخ قلدی اختیار
یعنی فسخ اتدی نکاح اول زمان / جاینا ولو فسخ انوك بیکمان

زیرا انوك جهلی عذر اولمز تمام / قرقبی اولمز بو یعنی والسلام
چونکه اولدی تکلکه بو مسئله / خدمت مولا اکا مانع اولا
پس بو معذور اولدی جهلنده تمام / قیزده مانع یقدر هم ای امام
چون اکا فرض اولمدی بلمك انی / قیزکبی اولمادی هم اکله بونی
لیك فسخ اتسه نكاحی قیز اگر / قاضی حکم اله شرط اولدی مگر
یعنی قاضی فسخنه حکم اتسه کر / فسخ اولدمده روادر معتبر
چونکه فسخ اتدی نکاحی اول غلام / پس اول اردن ایرلور اول دم
لیك قاراواش اولورسه بی کمان / قاضی حکمی شرط دکل آنده همان
فسخ ادبلکه منفسخ اولور آخی / گرچه قاضی حکم اولمزسه دخی
اتسی تزوج اتسه قیزن مگر / بر کیشی کندویه تزویج اتسه گر
یعنی عم اوغلی عم قیزینی / کندویه جفتلندوب آلسه انی
شویله کیم اول قیز صغیره اولسه هم / چون ولیسی دور اول انوك ای دم
بو دخی جایزدر اولمز خطا / چون ولایت واردر اوله روا
اول قیزا وغلان کیم اکا واردر خیار / بالغه اولدوغی دمده اول ای یار
شویله کیم قان گورسه اولدمده همان / گر نکاحی فسخ ادرسه بیگمان

دیلیسه دیرسا یعنی کیم اوش　　فسخ قیلدم بن نکاحم شیمدی خوش
هم اکا طانق دوترسه اول زمان　　فسخ اولور دمده روا دور بیکمان
لیک اول دمده سکوت ایتسه اگر　　پس نکاح اولدی مقرر معتبر
ساقط اولدی شیمدی صکره خیاری　　کیم نکاحی قیلمش اولدی اختیار
لیک اکا ان دخول ایتسه اگر　　پس رضا اولمز سکوت ای پسر
بل که ایدرسه که راضی اولدم اوش　　بن قبول ایتدم نکاحم شیمدی خوش
یا خبر ایتسه بولنسه ای اخی　　هم دلیل اوله رضایه اول دخی
شیله کیم مهرین قبول ایتمک کبی　　هر نکیم بونخیلیندندر یا اخی
آیله اولسه پس نکاح اولدی تمام　　چون رضا بولندی بونده والسلام
لیک بو فسخ ایدنده اولسه اگر　　منفسخ اولدی نکاحی ای پسر
مهرینی الورنا الندن بو تمام　　کر دخول اولمامش اولسه ای امام
بونده مهر المثل روا اولمز بو کز　　چون دخول اولمادی اولدی ولکن
لیحده تان کورسه هم بو ای اخی　　دیلیسه فسخ ایده آنده دخی
پس صباح اولدقده طانقلردن تا　　فسخ قیلدم دیسه یعنی ای اتا
کر صغیر اولدی آرا اغلان اوله هم　　بو دخی انجیلیندندر ای ددم

شیله کیم اولدی اخی بالغ اولسه کز　　یعنی کیم اول دمده اولدی اخی مکر
کیم نکاحی فسخ ایدرسه ای پسر　　فسخ اتوک داخی اولور معتبر
راضی اولا کیم مکن اکا مرج　　راضییم فسخ ایتمزم دیرسه صحیح
یا خبر ایتسه بولنسه ای اخی　　کیم دلیل اوله رضایه اول دخی
شیله کیم اتماک و تجهیز داخی هم　　عورتله یا مهرین ویرسه ای ددم
بویله اولسه راضی اولمش اولور او　　پس رضا اولمقلغا بو اولدی یول
لیک اوغلانن سکوت ایتسه اگر　　کیم رضا اولمز سکوت ای پسر
یعنی بالغ اولدیغی دمده همان　　کیم سکوت ایتدی مجرد اول زمان
چون بولنمادی رضا یا خود دلیل　　پس خیار ساقط اولمز ایله بیل
ارککک اغلان عورتدن ای پسر　　هم قیز اغلان داخی ایندن مکر
بیربرینه بولدی یعنی همان　　کیم اولسه وارث اولور بیکمان
بو صغیر اوغلان کچی قاضی دخی　　یا صغیره قیز جوغازی ای اخی
بنکری جفتلندرر اولسه اگر　　قاضی اولسه هم ولی انجق مکر
یعنی بو جاینده روا اولور بیکمان　　چونکه قاضیدر ولی انجق همان
بونده داخی بنلره وار در خیار　　یعنی بونلر بالغ اولنجه ای یار

فسخ ایدرلرسه نکاحی ای اخی … بونلره جائزدر اولور هم دخی

بعضی قیلسلر آنی اختیار … بونلره فسخ ایتمکه واردر خیار

هم محمد قولی بودر ای اخی … شویله فتوی ویرمش ایدی اول دخی

بو حنیفه بر روایتده مکر … قاضی جفتلندرسه بلوغدن اگر

صکره بالغ اولیجق یعنی ای یار … بونلره فسخ ایتمکه یوقدر خیار

شویله کیم آتا دده تزویج ایده … بو دخی اولک کبیدر ای دده

یعنی بونلر ایدیجك یوقدر خیار … لازم اولور بونلرك عقدی ای یار

آتا ودده کبیدر پس همان … قاضینك تزویجی دخی همچنان

لر وکیل آیلسه بر عورتی … دیسه کندوله جفتلندرنی

سن دخی جفتلندك آنی ای آغا … کر طنقلق وار ایسه اولور روا

شویله کیم دیشك آنی کندو نفسنه … تزویج ایتدم آلدم آنی ونفسه

هم دخی بر کمسیه امر ایلسك … کیم بکا بر عورت الیویرسك

اول تواناش الیویرسه کرکا … باطل اولمز بو دخی اولور روا

بر کشی بر کیشیه امر ایلدی … بالله سن بر عورت الی ویردی

اول دخی بر عقدله اکا همان … ایکی عورت الیویردی بیکمان

هیچ برنده عقد هم اولمز روا … پس ایرمق کرك آنی ای آغا

بر کشی بر عورته قلسه زنا … آنسی قیزی حرام اولور اکا

شهوتیله داخی یاپشسه اکا … بو دخی انجیلیندر ای آغا

یعنی بومسنیه عورتك بوآن … آنسین یا قیزین آلمق ای پسر

بوده اولمز زیره بوقیزانا … قیز کبی آنا کبی اولور اکا

ایننك اغلین بر عورت مکر … منتها اولسه آنی اوپسه اگر

شهوتیله اوپدم انی دیسه هم … آرانی تکذیب ایتسه ای ددهم

یعنی عورت الله امرنه دردی … ارتیلانس دیدهم قیزین بکی

بونده شهوت ثابت اولمزسه اگر … اول آره اولور پس حرام اولماسی

ثابت اولمز چونکه لطا نوعیله … باین اولمقلیغه پس بولمادی یول

لیم مکرایی انی تصدیق ایده … باین اولا عورتی آندن کیده

بو روایتده پس اکلندی ای اخی … اوپمکا هم شرط اولا شهوت دخی

لو یکوسن اوپسه عورت داخی هم … اول دخی بونلر کبیدر ای ددم

یعنی قیزی آرنه اولمز حرام … شهوتیله اوپمدی بوندن والسلام

شهوتیله اوپرسه بیکمان … باین اولور قیزی آرندن همان

باب الأولياء والأكفاء

غیر کفوینه چو بر عورت نکح / کندوی تزویج ایدب وار ایسه اگر

حرّه اولمقلق گرک هم ای اخی / عاقله هم بالغه اولا دخی

پس نکاح درم ولیسی ای دده / انی جائز گورمیه تفریق ایده

یعنی چقلندوکی جائز ای آغا / هم ولیسی تفریق ایدر سوا

تفریق اتماینجه جائزدر و تا / اول نکاح اولور مقرر ای آغا

تفریق اتمکلن ولی هم ای اخی / شویله در کم قاضیه وار دخی

قاضیدن حکم استیه اکا همان / حکم ایده هم قاضی اخی اول زمان

یعنی قاضی حکم ایده ایدیله خوش / تفریق اتماسه ولینک بودر اوش

بیله ایده هم اولور ای اخی / قاضیخان فتواسی ولدر هم دخی

غیر کفوینه اولوک تزویج هم / فاسد اولور جائز اولمز ای ددم

بو روایت هم اصحدر بو زمان / هم بوکا گلمشدر فتوی همان

مهر مثلندن دخی نقص اتسه گر / بوندن داخی هم ولی تفریق ایدر

یا خود انک مهرینی ایده تمام / گرچه کفو اولسه داخی ای همام

اولیا اذن هم انا یا خود دده / غیر کفوه طفلینی تزویج ایده

بو دوادر بیلنک غیر اولیا / تزویج ایتدی اولسه جائز اولمیا

هم ولی یه ولدر اجبار ایده / گم او بکر اوله صغیره ای دده

هم صغیره ثیّب اولسه دخی / آله هم اجبار وار در ای اخی

لیک بکر بالغه اولسه اگر / آله جبر اتسه ولیسی ای پسر

بالغه اولسه هم ثیّب همان / بوندن داخی جبر اولمز بیگمان

بوندن اجبار ایلین یعنی ولی / اتمیله دده در اخی ولی

بو قیز اوغلاندن بکارت ای اخی / سکرمکله یا حیضیله دخی

یا جراحت اولمغیله اوله همان / یا اکن چوق کجدا وسندن زمان

زایل اولسه اگر اولا ای پسر / گم او حکما هم دخی بکر اولسر

یا زنادن زایل اولسه همان / بکر حکمنده اولنا ول بیگمان

یعنی کم انک سکوتی ای اخی / بکر قیزنا اوغلان کبیدر ای اخی

قل قراوش کم نکاح اتسه اگر / اول فضولی کبی موقوفدر مگر

گم انی مولا روا گورسه همان / اول دخی جائزدر اولور بیگمان

لیک جائز گورمیب فسخ اتسه هم / اول نکاح بونکله اولمز محترم

بو نشانی یا خود آزاد ایسه گر / اول دخی اولمز اجازت ای پسر

بو طلاقك بوشه اني يسه بو كز | اول اجازتدن تمام اولدي گلز
هم مدبر هم مكاتب اي آخي | يا خود ام الولد اولسه دخي
يعني بنلرنك نكاحي بيكمان | قل قرا قش كبي اولدي اول همان
شيله كم يعني او موقوفدن تمام | بو دخي انجيلنندن والسلام
همدخي بر كيشي بر قولي مگر | يا قراواش دخي ولدا اي پسر
اني جفتلندرسه جائزدر آخي | گرچه آنلر راضي اولمزسه دخي
يعني مولا جبرله آنلري هم | تزويج ايدرسه روادر اي ددم
هم قراواشك دخي مهري تمام | اولدخي مولانك اولور والسلام
ليك قول اولسه مكاتب اي آخي | يا مكاتب قراواش اولسه دخي
شيله كم قل قراواش يعني اگر | كم مكاتب اولسه بنلر اي پسر
بنلري جبرله مولا پس همان | تزويج اتمك جائز اولمز بيكمان
يعني بونلر راضي اولمزسه اگر | جبرله تزويج اولمز معتبر
ليك بونلر راضي اولورسه همان | تزويج اتمك جائز اولور اول زمان
بر كيشينك قولي جفتلنسه اگر | اني جائز كورسه مولاسي مگر
اول قول ازره ثابت اولور مهر هم | مهر ايچون اني صاتالر اي ددم

ليك مولا قلسه آنكچون فدا | مهرني يعني اودرسه اول روا
مهري اول ويرميب صتسه بو كز | پس بهاسن ويرلر اولدن گلز
اوبهاسي مهرن يتمزسه اگر | آنتوغن آزاد اولنجق قل اودر
ليك قل اولسه مكاتب اي آخي | يا مدبر اولوريسه هم دخي
بنلري صتمق روا اولمز همان | پس سعايت ايدر بنلر بيكمان
يعني كسبندن بولارك اي آخي | عورتك مهرن ويرالر همدخي
بر كيشي بر قولنه اذن اتسه گر | كم وار اول ديسه آكا اول مگر
اول دخي فاسد نكاحيله همان | قارسه هم بر عورت آلسه اول زمان
شول صحيح اولن نكاح كبي آخي | آنجلاين جائز اولور بو دخي
بر كيشي قراواش داخي مگر | بر آره ويرسه اني اول معتبر
واجب اولمز آكا مولا اي آخي | بربيا ايدر آنلركچون همدخي
يعني منزل ايدر بنلاره تمام | ساكن اولا بنلر آنده والسلام
بلكه مولاني استخدام ايدر | چون قراواشيدر انوك يانده
همدخي انوك آري اكه همان | وطي ايدر فرصت بولورسه هر زمان
واجب اولمز اول آره هم اي آخي | كم آكا انفاق ايدر اول ار دخي

گر تمكن مولا آكا منزل ايده — عورتيله بشليه يا بشقه يده
ليك منزل اتمز اولسه اكر — واجب اولمز اكا انفاق ايدر
آنى عورت يعني كيم ايى بكر — چون تمكن اتمدي بير ده هم
اكا انفاق اتميه بس تمام — وطئ ايدن فرصت بولسه ولي السلام
ليك مشكل قلسه بنلرده همان — سالك اولسه بونكله آنده بر زمان
صكره هم مولا رجوع اتسه اكر — اولدخي جايزدر اولور معتبر
يعني مولا بينه استخدام ايده — چون قواشيدر آنوك يانده
هم خيار عتق اكا واردر اخي — گر آني مولا آزاد اتسه دخي
يعني فسخ اتمك نكاحي اولورا — قول اولا ايري يا حر اولا نولا
بر كشي هم قاتقواشيني مكر — بر آره ويرسه دخي صكره اكر
هم دخول اتمامش اولسه اكر اخي — اول قواشي مولا اي آخي
الدرسه اولا ايني بس آكهان — مهر واجب اولمز اولا نه همان
ليك حتى عورت اولسه اكر — گر ايري اكا دخول اتمزسه گر
كندني اولدرسه عورت اولدرماه — واجب اولور اننده مهر همان
بر قواش گر تزوج اتسه هم — يعني مولا اذن اولماسه بهم

نسله كيم مولا آزاد اتسه اني — جايز اولور اول نكاح اكله بني
بر كشينك اغلي آناسنه گر — بر قواشين ويرسه اي پدر
يعني تزوج ايلسه ويرسه اكا — عورتي اولور اولا نوك اي آغا
اوغلي اولورسه بس انوك اي آخي — گر آزاد اولور اولا اغلانون همدخي
آنسي ام الولد اولمز اكا — قيمتي هم واجب اولمز اي آغا
هم اوغل آناسنك دخي همان — قاره واشين جفتلنبه التسه اي جان
قرداشينك دخي الورسه اكر — بو قمو جايزدر اولور معتبر
بر كشي كندو قلينه بيگمان — گر ايكي جاريسن دخي همان
ويرد اول قولينه تزوج ايلدي — عورتك اولسون سنك بنلردي
اولدخي آلدي قبول اتدي تمام — عورت اولدي بنل آكه ولي السلام
صكره بو قولك او مولاسي اكر — گر آزاد ايلسه اول قولي مكر
اول ايكي جاريه بيرين دخي — گر آزاد ايلدي مولا اي آخي
اول قول آنده اولدغندن صكره هم — بر مسلمان عورت السه اي دم
بر دخي ذميه السه اي اخي — عورتيدر اولدر بونلرك هم دخي
اوج حتى اولدر بيري قاروش — هم بو اوكسه اتدي چوق مالدر

صکره بو آنده دخی اولدی ناکهان | تا الدی اول درت عورتی آنجق همان

مسلمه عورت صوکنده بش تمام | مهر ایله ارثی الور بو والسلام

جاریه عورت همان تسنه ثمن | هم نه میراث همده دخی مهر المز

اول آزادلو جاریه عورت دخی | ارثی مهرا که یقدر ای اخی

همده دخی ذمیه عورت ای امام | مهر الور میراث المز والسلام

باب المهر

مهر ذکر اولمادن اولسه که نکاح | جائز اولور اولدی نکاح اولمز سفاح

یا خود مهر اولماسون آنلادیسکز | بو دخی جائز اولور هم ای پسر

وطی اولنسه یا بریسی اولسه هم | آلور عورت یا خود بیر ده درهم

خلوت اولسه وطیه مانع اولمیه | یعنی مانع آنده هیچ بولنمسه

پس مؤکد اولدی مهر ای اخی | وطی اولنمش کبی اولدی ای اخی

بونده واجب مهر مثل اولدی همان | چونکه نکاح اولمز مهرسز بیکمان

لیک وطیه مانع اولنسه اگر | لیک صحیحه اولمز اول خلوت مگر

پس اگر خلوت صحیحه اولمسا | شویله که هیچ بریسی اولمسا

هم دخی وطی حقیقی ای پسر | یعنی بونلر اولمز اولسه اگر

پس طلاق ویرسه اول قبل الدخول | بونده متعه واجب اولور کله دخول

متعه درع ملحفه درهم خمار | بو اوچی قلمش شریعت اختیار

درع کوکلک ملحفه چادر اخی | هم دری جلددر خمار اولور دخی

ذکر که هم اول وطی مانع اولنی | نیجه‌دن ذکر ایدلم بر بر انی

خستلقدر بیری انوک ای اخی | اردره یا عورتده اولسه دخی

یعنی وطیه قادر اولماسه بوکه | قادر اولسه یا خود اولمز ضرر

هم ایکنجیسی روزه اولدی تمام | لیک اول اوروج فرض اولا والسلام

نافله اولسه یا منذور یا قضا | یعنی بونلر وطیه مانع اولمیا

زیرا که نقض اولسه بونلر بیکمان | پس قضا لازم اولور آنجق همان

اوروج ایچنده اولورسه لیک هم | نقض اولنا اولسه اول اوروج ای ددم

بونده کفارت قضا اولور بیله | آیله اولسه وطیه مانع بو اوله

شول نماز که فرض اولا اول دخی | فرض اولور اوروج کبیدر ای دده

بونده دخی نافله منذور قضا | آنجلاین وطیه مانع اولمیا

هم اوچنجیسی دخی حیض نفاس | بو دخی مانع درر اولدر قیاس

هم شو خلوتده که بو ایکیسی اوله | بونلر کله کیمسه اولمایه بیله

لمسه اولسه بلا شهوتله آخي / لوذنر اولسه يا اويا اولسه آخي

بوده خي مانع دكلدر وطئيه همان / بس صحيح اولمايه خلوت بيكمان

ليك تحريك اولغلى اولسه ايدي دخي / شيله كم عقلي اونك اولماسه هم

مانع اولمزدي بدلاني دخي / چونكه اونك عقلي يوقدر اي آخي

بو موانع ليك اولمزسه اكر / خلوتي بونلرك اولور معتبر

يعني وطئيه چونكه مانع اولميه / بس صحيحه اوله خلوت اي آغا

بو تموذكى اولنسه خلوتده كر / مانع اولمزسه يا اولمزسه اكر

قاموسندن يعنيكم عدت كرك / احتياطدر هم دخي اولسه كرك

هر نيجه خلوت صحيحه اولسه كر / وطئيه اولر قايم مقام اولور مكر

يعني اولدي چو وطئ اولور همان / حكمي اخذ ايلدي اونك بيكمان

شيله مهرا اونكيله داخي هم / هم مؤكد اولسه در اي ددم

هم ولد كانتسه عورت اي آخي / ثابت اولور هم نسب بوندن دخي

عود اونك هم قيزنه داخي بولر / هم نكاح ايتمك حرامدر اي پسر

هم دخي عدت كركدر اي آخي / عدت ايجنده يكن اكا دخي

يعني سكني وير انفاق ايدار / الله وطئ ايتمش كبي اولدي نيز

همدخي رتق عورت المقبوهمان / كم اكا جاينده كلدي اولزمان

ليك خلوت بعض يرده بيكمان / وطئيه اولر قايم مقام اولمز همان

كرچه خلوتدر صحيحه اي امام / وطئيك اولر حكمني اخذ ايتمز تمام

شيله كم حله انكله اي آخي / انكيله رجعت اولمز همدخي

محصن اولمز ايله عورت همان / قامو بنلر جاينا اولمز بيكمان

همده خلوت اولدوغندن صكره آن / ناكهان اولسه عورتي بوشاسه كر

عدت ايجنده يكن آن اولسه هم / اولميراث المز اولر اردن ايدم

همدخي مجبوب عنين خصي / خلوت اولسه بنلرك هر بيرسي

خايسي اولمايه دلو خصي / مجبوب اولدغم كيله قامسي

عورتينه كو طلاق ويرسه بولر / بس كمال مهرلا زمر اولسه

يعني مهري كو بولدي ذلي انسلر / هم مسمى لازم اولر اي پسر

اوندن صكره مهرك ادناسي دخي / نقد اولسه اولر اعلا دخي

اوندن صكره اشغاذكر انسلر / وطئيله يا موتيله بلا اي پسر

واجب اولدي اوندن صكره هم بني كمان / چونكم اولدي اونك ادناسي همان

يا طلاق ويرسه باينه اكله آخي / اوندن صكره نصفي الور بودخي

گر مسمّی اولن دینمزا ولسه بوگن | یاخوذ اتنوغ دیسلر اوله لکن
واجب اولنا ولوهمان بالاتفاق | نصفا ولو قبل الدخول ویرسه طلاق
شیله کم بیك آقچه دینلسه تمام | نصف بیش یوزا ولنا نوله والسلام
برکشی برعورتی جفتلنسه گر | مهرینی بیك آقچه قلسالر مکر
بین شهرمدن الوبکما یسین | عورت آلمق اوسمه اتمایسن
بش بیك آقچه مهرا ولسون دیبانولز | آندخی آنی همان قلدی قبول
گر وفا ایدنسه بوشرطه بو آن | بس آنوك مهری همان بیك اولسه
لیك بوشرطه وفا اتمزسه هم | مهر مثل اوله آنوك مهری نعم
همدخی برقیز جفتلنسه بر آن | کم بکارت داخی شرط اتسه مکر
صکره ثیّب بولنسه اینی همان | مهرکا ملا لازم اوله بس همان
آنوعورت اختلاف اتسه اگر | یعنی مقدارنده مهرك ای پسر
شیله کم دعوت ادن عورت همان | کم ایکی بیك آقچه در مهرم ای جان
لیك دعوی قلدی آبیك دیردی | آتنوغنی یقلندردی قیدن یدی
نقیضی طانوغ بولنا ولسه اگر | بس انوك دعواسی اولمز معتبر
یعنی آنك طانغی اولسه همان | عورتوك طانوغ اولمزسه ای جان

مهر بیك آقچه اولیسر ای امام | طانغیله ثابت اولدی چون تمام
گر بوعکسنجه اولورسه ای اخی | اولدخی انجلیندر هم دخی
ایکیسی داخی طنق بولسه اگر | عورتك طانوغی اولر معتبر
یعنی انوك طانغی اولز قبول | چون زیاده اتدی اثبات اول انده
لیك طانوغ بولمسا بونلر اگر | بس تحالف ایده بنلر ای پسر
یعنی مهر بیك دیه آند ایچلر | ایکی بیك دا کل دیه هم اول مکر
بس ارك آند ایچه اول عورت | ایکی بیکدن بیك دگلدر دیه هم
ایکسندن کیمی آند ایچمیه | بس آنوك دعواسی هرگز گچمیه
بونلرك ایکیسی دخی آند ایچسه هم | مهر مثل اولا بولان بس حکم
شیله کم یعنی بو مهر مثل اگر | کم ارك دعواسنه هم اولسه مکر
بس موافق اولسه اکا ای اخی | یاخوذ آندن اشغا اولسه دخی
هم ارك دعواسی اوله معتبر | مهر بیك آقچه اولا هم ای پسر
عورتك دعواسنه لیکن همان | مهر مثل اولا موافق اولزمان
یاخوذ آندن آرتوق اولسه اگر | عورتك دعواسی اولا معتبر
یعنی ایکی بیك اولا مهر تمام | چون حکم حکم ابتدانی لی السلام

مهر مثل آرتق اولورسه ای آخی دعوی قیلدوغندن اول ارتوك دخی

عورتك دعوی ایتدکیندن اکثر همی اکثرك اولورسه بونك اولا ای دخی

مهر مثل اولورسه اونك مهر همان داخی آرتق اکثرك اولمز اوله همان

بونلرك هم عورتك وارثلری الدکلرندن صکره بونلر هر بری

اختلاف ایتسه همان بونلر دخی بو دخی انجلیندر ای آخی

نفسنی منع ایتسه بو عورت اگر یا سفر قیلمغه ارنله سکر

یعنی کم مهر معجل اولمغا منع ایدر نفسینی انکچون آغا

عورته جائزدر اولا ای امام تا که اول مهرینی النجه تمام

چونکه مهر معجل اوله همان نفسنی تسلیم ایده هم اول زمان

بس تمتع ایلیه هم اندخی نقل ایده قنده دیلرسه ای آخی

بعضیلر لیکن دیمشلر ای پسر عورتیله اتمیه اول سفر

یعنی شهردن انی الب گتمیه داخی بر شهره انی ایلتمیه

یعنی عورت راضی اولمزسه اگر بر دخی شهره ایلتمیه اولار

همدخی اکثر مشایخ بیگمان قول اولدر بعضیلر داخی همان

شویله کم فتوی ویرلدی ای آخی کم سفر قلمق روا اولمز دخی

بعضیلر یعنی دیمشلر هم اولار کم معجل مهرنی داخی الور

ویرورسه انی داخی ای دُرر شویله کم مهر معجل ویردی هم

هم امین اولورسه داخی اولار قنده دیلرسه بولنه الور گیدر

لیك اول مهرین ویرمسه دخی هم امین اولمازسه اولار دخی

یعنی کم مهر معجل ای آخی ای آخی مهر معجل هم دخی

بلدی ویرمز الورسه ار تمام هم امین اولمزسه داخی ای امام

بس انی شهرندن ایرمایسر کم یرندن انی هیچ ارمایسر

بعضیلر ویرمش بکا فتوی دخی چونکه زمانك حالی فاسدر آخی

لیك شول کوی کم اولا شهره یقین الده نقل ایتسه روا انجق همین

زیره آنده عورته اولمز ضرر اول قدر بو غربت اولمز ای پسر

لیك بو شهره دخی نقل ایتسه هم غربت اولور انجق عورت نعم

شویله کم اتدیلر یا خود همان الده تقییح ایتدلر چونکم بولار

بو دخی جائزدر هم بیگمان بس وسط لازمدر اولور مهر همان

لیك بونده آز مخیردر بنام یا وسط یا قیمتی ویره تمام

همدخی مهرینی بو عورت اگر شویله کم بیلك آقچه اولسه اول

همدخي قبض ايلسه عورت اني | يعني اول بيك آقچه اكله بوني
صكره آرينه بغشلاسه آخي | آلسه اول اني قبض اتسه دخي
هم دخي وطي اتمدن بوشاسه لر | عورت اول بيك آقچه نك نصفن اودر
يعني عورتدن آلور بيش يوز دخي | بر جلو اولدي شيمدي عورت اي اخي
چونكه بيك آلدي ارندن اول همان | حق بيش يوز اولدي شيمدي بيگمان
پس اول اندن آلدغي بينه اوڭدر | كندو حقين خود بغشلادي لدر
بيش يوزيني داخي پس عورت تمام | كندو يانندن ويره پس والسلام
زيره كم درهم دنانير اي اخي | كم عقود يله فسخره هم دخي
تعيين اتمكله متعين اولمز اول | بينه بيش يوزن ويرمكله بو اولدي
گرچه اول آلدوغي بيك آقچه همان | آرينه ويردوكي اولدن بيگمان
ليك عورت مهرجون آلدوغي | ويردكي نك غيري قيلور شرع اني
بوشنسا بكندله بر عورت آلي | اول ارندن آلدغي آقچه اي كي
بو نقلد آلسه يا قاواش آلسه هم | يا بكا بكنده دخي كم اي ددم
ويرسه اول بيك آقچي الده همان | كندي اول بيك آقچه اندن بيگماه
صكره كندو آقچه سندن هم دخي | آرينه بيك آقچه ويرسه اي اخي

يعني بخشش ايلدي اني اكا | اولدخي قبض اتسه آلسه اي اغا
پس بو بخشش آلدغي آقچه همان | كندو ويردوكي ديد كلدن بيگمان
كندو ويردوكي بيك آقچانك بكن | نصفني عورتدن آلور بو مكن
ليك قبض اتماسه عورت همدخي | اول بيك آقچه مهرني كم اي اخي
آرينه باغشلسه اني تمام | يعني اسقاط اتدي اي [illegible]
اولدخي وطي اتمدن داخي همان | شيله كم بوشادي اني ناگهان
بونده هيچ نسنه رجوع اتمز اول | نسنه ويرمز اله عورت اي پسر
اول ارندن چونكه نسنه آلمدي | هم انوك اوستنده نسنه قالمدي
همدخي نصفين قبض اتسه آلر | باقي قالن نصفي باغشلاسه لر
بوده خي انوك كبيدر اي اخي | اي اخي انوك كبيدر بوده خي
يعني وطي ايلامدن بوشاسه هم | بونده هم نسنه رجوع اتمز نعم
لكن عروض اولسه مهري هم دوكن | قبض اده يا اتميه اولدكن
شيله كم ات اوله يا قل قاروش | يا دخي انوك كبي مال و قماش
يعني عورت بنلري باغشلسه | آر دخي آلسه اني قبض ايلسه
بوشنسا قبل الدخول هم اي اخي | پس رجوع يتمز همان بنده دخي

عورتینه نسنه کندرسه بر آد … صکره بنلر انی دعوی قیلسه لر
آن اکا ایدرلر بونسنای بن … لم سکا کندردم الدک انی سن
سالهٔ انی مهر ایچون وردم همان … ابکیچون سن قبول ایتدک ای جان
اولدخی ایدرلر انی بالله هم … لم هدیه ایلدک وردک نعم
یعنی انی مهر ایچون کندردم سنک … بو سنک هم مهرک اولسون دیمدک
عورته طانق کتلر بونده اوش … منکر اولدی اول اکا چونکه خوش
لیک اول نسنه مکر اوله طعام … شیله کم یاغلو چورک حلوا بیام
یا خو بشمش قوزی یا تاووق دخی … بوله بکندر هرکم وار ای آخی
بونده عورت قولی اولور معتبر … ظاهرا اولدر مدعی ولدی ولو
پس آره طانق کرک بونده همان … کم اول اولدی مدعی چون اول زمان
لیک اون اولسه یا بغدای اولسه هم … یا خود بری قیون اولسه ای ددم
یا دیری قوزی ویا شکر دخی … بوله بکندر هرکم وار ای آخی
بونده داخی قول آنک اوله تمام … عورته طانق کرکدر والسلام
همده بر نصرانی شیله کم مکر … کم او نصرانیه عورت السه کر
میته انره یا مهرسز اولسه هم … بنلرک دیننده یعنی ای ددم

شیله کم جایز اولورسه اوله همان … هم اکا وطئ ایتسه اول ان اول زمان
یا طلاق ویرسه اکا قبل الدخول … یا خود اول عورتدن اولدین اوله
مهر یوقدر عورتک بونده دخی … کرچه جایزدر نکاحی ای اخی
همدخی حربی اولورسه کر بوله … ایله دار الحربه چیقدن ایسه لر
بو دخی انجیلینده ای آخی … ای آخی انجیلینده بو دخی

باب نكاح الكافر

کر تزوج ایلسه کافر دخی … عدتده کافرده بیکن ای آخی
یا خو طا نفسز تزوج ایلدی … بونلرک دیننده هم بو ایلدی
صکره بونلر کر مسلمان اولدیلر … اول نکاح اوزره روادر قالدیلر
لیک مرتدک نکاحی ای آخی … جایز اولمز مطلقا هم اولدخی
مسلمه یا کافره مرتده کر … الدوغی بنلر دخی اولسه مکر
یعنی الدوغی بولنا اولسه آغا … چونکه مرتددر نکاح اولمز روا
هم مجوسی انسین جفتلنسه کر … یا قزین داخی الورسه اول مکر
یعنی بنلر کر مسلمان اولکر … اول همان یا طلادر پس بوزلر
العیاذ بالله اکا ناکهان … انو عورت ایکیسی بیله همان

شیله کم مرتد اولدلرسه بله … بیته اسلامه کلوبلرسه بله

فرقت اولمز آرالرنده همان … بیته آوکلی ایکیسنده بو زمان

لیک بیریسی مسلمان اولسه گر … بیر آندن صکره اولسه ای پسر

فرقت اولور آره لرنده تمام … قلمدی شمدن کروکتدی نظام

آیرلونا ولد عورتا اندن والسلام … موطوءه اولسا اولور مهرین تمام

هم دخی انفاق ادیشلر اکا … زیره عدت واجب اولدی ای آغا

لیک وطی اولنمش اولسه اگر … مهرینک نصفی اولور آنجق مگر

همده واجب اولمز انفاق ای اخی … زیره عدت یقدرر بونده دخی

لیک عورتا ولسه مرتده بکن … بونده داخی آیرلور عورت کن

موطوءه اولمسا عورت بنده هم … کم تمام مهرین آلسه بیش کرم

لیک واجب اولمز انفاق ای دم … زیره عورت آیلدی اکا الم

موطوءه اولمزا اولورسه اول اگر … بونده تسنه لازم اولمز ای پسر

یعنی مهر المز دخی هم آن اکا … واجب اولمز ایده انفاق ای آغا

ایکنده داخی فسخ اولور نکاح … تصدیله اولسون یاخوذ اولسون مزاح

یعنی آیریلور همان اولمز طلاق … اوجکن اولسه شیله دشه اتفاق

حله لازم اولمیا بیس ای امام … زیره عورتا اوج طلاق اولمز تمام

بلله فسخ اولور نکاحی ای اخی … یعنی جونکم اوج طلاق اولمز دخی

باب القسم

بر کشینک ایکی اولسه عورتی … تولیه کن عدل اولیسه نیتی

دردد اولورسه هم روا در ای دده … آرسنده بونلرک کن عدل ایده

قنقیسه کم اگر عدل اتمیه … بیر بیرینا اتوغینه کتمیه

بکر ثیب بر دررر بونده اخی … یعنی قینا ولسا یاخوذ عورت دخی

یا ایکی عورتلر یا اسکیدر … عدل ایده انی دخی جون اسکیدر

لیک بیریسی قوا لمش بیری کن … حره اولسه اشبت کم بندهسن

حره نک ایکی اولور قسم همان … بیش قوالشک بر اوله بیکمان

یعنی ایکی کیجه حره ایله بیتا … برکیجه قوا قشیله ای آتا

هرقچن آند یلسه ایده سفر … قنقیسن دیلاسه انی الوب کیده

لیک بکرک اولدر قرعه ایده … قنقیه دوشرسه انی اله کیده

کن بیریسی حقینی باغشلسا … یعنی داخی بیرینه لطف اشلسا

بو دخی جایزدر بیلا ای ددم … کیرینه دونب رجوع ایدرسه هم

یعنی جاینده رجوع ایدرسه گر / چون پشیمان اولوب بخشیش کند

چونکه کندویه گرک قوّت بکن / عودت ایلمی اولمجق اولمن کلن

دردا اولمجق خود قیاس ایله همان / چونکه عدل ایتمایسن ایتمه زیان

كتاب الرضاع

نی ایشیت ذکله رضاعك حالنی / بو حنیفه‌نك ندر بیل قالنی

اوتوز آیلق بر امر اغلان اگر / عورتك امجکینی بزلر امر

اوغلا اولور بیل رضاعدن اولا اکا / شیله کم اولور نسبدن ای آغا

یعنی اولور اکا حرام اولور تمام / شیله کم اولور نسبدن والسلام

اوترایدن صکره امرسه همان / اوغلی قلمنا اولا نوك بیل بیگمان

هم نیجه اولدی نسبدن بس حرام / هم حرام اولدی رضاعدن ای امام

لیك بر نیچ یرده جاینده رای جان / کم رضاعدن بس روادر اول همان

شیله کم قیزن قرداشك اناسنی / کم رضاعدن اولسه کی آکله بنی

یعنی اول قیزن اناسنی آلمق روا / یا نسبدن یا رضاعدن اولا انا

گر رضاعدن اولسه بر قرداش اکا / هم نسبدن بر انا السه اکا

یا رضاعدن اولسه بر انا دخی / ساله جاین بیلری آلمق اخی

گر نسبدن اولسه بر قرداش اکا / هم رضاعدن اوله بر انا اکا

بو انانن داخی آلورسك روا / زیره بونلر سکا هیچ اولمز انا

بر کیشی بر عورتك قیزن مکر / کم نکاح ایتسه اینی چفتلنسه گر

بو کیشینك اوغلی بو عورتی هم / اولدخی چفتلنسه اینی ای ددم

یعنی قیزی انه آلدی پس همان / هم اناسن اوغلی آلدی اول زمان

بو کیشینك آلدغی قیزدن مگر / شیله کم بر اوغلی اولدی ای پسر

بو کیشینك اوغلنك هم ای پسر / اوغلی اولدی هم اوعورتدن مکر

بو انا اوغلی اوغلا اوغلنه هم / طایی اولدیسن بگادرسه نعم

زیره بینم انمکسن ای اخی / انه بر انا قرداشیسن هم دخی

بن سنك هم عمك اولدم اول زمان / انکك هم قرداشی اولدم همان

هم بنم انم دخی ساله تمام / ددك اولمش سنك اول والسلام

زیره سنك اتك اتاسیدر اول / پس ددك اولمقلغا بو اولدی یول

فصل

بر رضاعدن اوغلنك قرداشی / یا نسبدن یا رضاعدن بیل انی

یعنی آلمق روادر ای دده / چونکه انك اوغلی اولمز بندی

گر رضاعدن اولسه بر اوغلی انك … هم رضاعدن قرداشی اولسه انوك

یا نسبدن اولسه بر قرداش اکا … جائز اولور بنلری المق شکا

گر نسبدن اولسه بر اوغلی انك … قرداشی اولسه رضاعدن هم انوك

ساله جائز ایالمق داخی هم … اوغلنك اولمزجون سنه بنلر نعم

كتاب الطلاق

ذکر اولدی اشبو احکام طلاق … بعد هم صکره احکام عتاق

ایکی نوع اولدی طلاق اکله صحیح … هم کنایت بیسی بیسی صریح

اول صریح اولدیله بر کیشی مکر … عورتینه سن طلاقسن اودلیسه گر

یعنی سن بندن بوش اولدیسه همان … بر طلاق رجعی بوش اولور بیکمان

بولمدن آن توغه داخی نیت ایده … بر طلاق اولا داخی نیت لیده

قاموسندن یعنی بنلر اك همان … بر طلاق رجعی بوش اولور بیکمان

هم داخی بعد الدخول اولسه تمام … بونده رجعت جائز اولور ای امام

چون نکاحدن بونده قلمز هیچ اثر … انکیچون عدت اولمز ای پسر

اوچ طلاق بوش اولدیسه لیکن همان … بائن اولور اوچ طلاق اول بیکمان

چون طلاق قلمادی کندی قاموسی … بائن اولدوغینه اول اولدی سبب

روحك ورأسك یا وجهك دیسه گر … یا خو نصفك یا خو ثلثك کم مثل

یعنی بنلره مضاف اولسه طلاق … واقع اولور اولدخی بالاتفاق

لیك رجلك یا یدك دیسه همان … بونده واقع اولمیا بس بیکمان

ظهرك وبطنك داخی دیسه مکر … بونده داخی واقع اولمز ای پسر

بر کیشی صکره یا سکران اولسه گر … عورتینه کم طلاق ویرسه مکر

یعنی اسرك یا اوچ ایتسا اگر همان … قولنی ازاد ایدرسه هم جنان

واقع اولور شیله کم آخرس دخی … گر اشارت ایلر اولسه ای اخی

یعنی دلسز اولسه بر کیشی مکر … عورتینه اول طلاق ویرسه اگر

هم اشارت ایلیسه اول همان … یعنی واقع اول تعدد بیکمان

لیك اویکن طلاق ویرسه کیشی … قصد یقدر چونکه هیچ اولماز شی

اوغلن اولسه یا خو مجنون ای ابی … شول ایوکمسه کبیدر اولدخی

برمغیله هم اشارت قلسه اگر … نقدر اولسه اولور معتبر

یعنی بر برمق ایکی برمق یا اوچ … اول قدر اولور طلاق داخی اوچ

شیله کم قلسه اشارت عورته … یعنی ایاس اکا قوشدوقده

قیغی برماغی دوترسه بیکمان … پس اشارت انکیله در همان

آلنلك اتقا سني دنسه آلر — يوملن بر مقلا اولر معتبر

بر كشي عورتني قبل الدخول — اوچ طلاق بوشترسه هم اوچ اولور

يعني صكره المرء استنسه اني — حله سز اولمز روا آكله بوني

مشكلاتدن نقل اولنمشدر مكر — بوندن حله واجبا قلمز ديلر

يعني قبل الوطي اولورسه بوش اولور — حله كا تكمز اكا دنلر همان

موطوءه حقنده كلدي نص اخي — حكم مخصوص اوله اكا هم دخي

موطوءه اولسه بوشا ولكن اوچ طلاق — حله يس اندن لزك بالاتفاق

حره نك اوچدر طلاقي بل عيان — هم قرا وا شك اكيدر بيكمان

باب الكنايات

داخ بر نوعي طلاقك بودر اوش — نم كنايت ديلر اكا دكله خوش

بونده نيت شرط البدر ايچه دم — زين چونكم بو صريح اولمادهم

شويله كم سن باين اول بندن ديدي — ياخود آيرلدم اوش سندن ديدي

بن سني باغشلادم سالله ديسه — يا حرام اولدك باين باله ديسه

ياخود آزاد اولدي بندن همان — يا خوا اهلوكه اولشدر يدي ايچن

اغربي يا اخرجي ديسه اخي — استبغي الازواج ديسه هم دخي

بو خلاين هر نكم اولسه همان — نيت اتسه واقع اولر بيكمان

بين هم ياخوذ اوچه نيت اده — واقع اولر نيتي بس اي دده

ليك نيت ايكيه قلسه همان — ايكي اولمز بر اولر بيكمان

بن سنك اركك دكولم ديسه آر — عورتي اولدمدن آكلسه مكر

سن بكا عورت دكلسون ديسه هم — لر طلاقه نيت اتسه اي دم

بوش اولر بونده دخي بل اي امام — پس كنايت نيتيله در تمام

باب التعليق

هم طلاقي تعليق اتمكلك روا — هر قچن ملكنده اولسه اي آغا

شويله كم شول اوه كرسك ديسه — اولدخي كرسه بوش اولر اي پسر

يعني بوش اول شول اوه كرسك ديسه — اولدخي كرسه اكا قيدن بيله

هم اضافت اتسه ملكه اي دده — يعني تعليقي آني اكا ايده

شويله كم بر عورته اي پر كرم — لر سني بن جفتلنورسم ديسه هم

يا نكاحلنسم سني ديسه دخي — ملكه تعليق اتمك اولور اي اخي

يا نكاح اتسه ياجفتلنسه همان — شرط بولنري بوش اولور بيكمان

بر كشي عورتنه ديسه تمام — هر قچن اغلان طغرسك والسلام

ار طوغورسه‌ك بو طلاق اولدیسه گر | قیز طوغورسه‌ك ایکی اولسه اول مكر

ایکیسن بیله طوغورسه اولدخی | آقلی قنقی بلنمزایسه آخی

یعنی ارکك هم دیشی طوغدی ولد | قنقی اقدم طوغدی بیلنمز اوحد

بو طلاق بوش اوله اول بلکه قوتین | احتیاطدر ایکی اولانی سقین

شول ایله عورت جانبندن بیله | آله بر تنها ایله تعلیق اولنه

شیله کیم حیض محبت بغض کین | هر نکیم بو نجیلین اوله همین

یعنی کیم عورتنه دیسه بر ار | سن بنی عشقیله ساورسه‌ك اگر

سن دخی شول عورتم زینب دخی | بوش اوله بندن دیرسه ای اخی

اولدخی دیرسه عشقیله سنی | بن سوارمرسن یلاندن بیله بنی

بوش اولور بو عورتی انجق همان | یعنی کیم زینب بوش اولمز اول زمان

گندو حالندن چون اولور خبردی | گندو حقنده پس اولدی معتبر

یا بگا سن تا قیدکسه دیسه گر | یا خو حیض گوردك اسا دیسه مكر

بو دخی انجیلندر ای پسر | گندو حالندن هم اولور خبرده

باب الرجعة

بو طلاق چونکیم بدخوذاکی صریح | عورتین بر کیشی بوشرسه صحیح

بوش اولور اول ایلك رجعت ایتسه گر | عدتی ایچنده الورسه ای پسر

عورتی اولور انوك اول ای سعید | التمزیسه داخی گر عقد جدید

شیله کیم عورتی اوپسه مكر | یا سکا بن رجعت ایتدم دیسه گر

یا خو شهوت بر ایله یاپشسه دخی | آیله اولسه رجعت اولور ای اخی

عورتك گر عدتی چقسه همان | ار ایتسه عورتا کیم بن ای جان

عدتك ایچنده بیکن چون سکا | رجعت ایتدمرسن حلال اولدك بكا

بو سوزی عورت اگر تصدیق ایده | رجعت اولور اولدخی بلا ای دده

رجعی بوشادوغی عورتینه ار | چون حرام اولمز جماع ایتسه اگر

با قیندیر انوك ملکی دخی | رجعتا تملیك اكا وار در اخی

لیك باین اولسه اول اولور حرام | زیرا انك ملکی قلمادی تمام

چونکه باینده حرام اولدی گرك | اوچ طلاقده پس حرام اولدی نشك

لیك باینده بنه الموقی روا | عدت ایچنده دخی اولسه نولا

اوچ طلاقده المغا یوقدر مجال | حله اولمایجه پس اولمز حلال

یعنی بر ار دخی وار تمام | اولا انا کا وطی ایده هم لکلام

بوشیا اولار دخی صکره انی | لم تمام عدت بچه الا بونی

پس بو اوقلّي آن اولبي حلال / المغا شمدن كرو بولدي مجال
بر كشي كندو خلايقن منكو / بر كشي اني جفتلندرسه گر
اولدخي وطي ايتدكيدن صكره هم / ثم طلاقني ايكي در اونك نعم
اوچ ايمي اولي اكا اوله السلام / يعني ايكي بوشسا اني تمام
صكره اني المغا قلسه هوس / حله سز اولمز همان اولدخي بس
گرچه مولى اله وطي ايتسه دخي / حله اولمز اوله اكا بلا اي اخي
چونكه اوله بوشش اوليا اندن مطلقه / حله سز الموق حرام اولديا كا
حله اوله زوج اخر همدخي / بالغ اولمسه روادر اي اخي
هم مراهق داخي اولسه اگر / ثم علاج ايماله قادر اولسه گر
بالغ اولمغه يقين اولسه تمام / هم اونك مثلي جماع ايتسه تمام
يعني شو اوغلان كه اونك كبي / انتهايله اولادوره قيي
اولدخي اوله محلل بيكمان / شرط ايلاج اولميا اونك پس همان
يعني شرط اولماده انزال اي آغا / گر ذكر باشي دخي گرسه روا
گر صغير اولسه وليكن اي پسر / قادر اولماسه ايلاج ايماله گر
اوله محلل اولمغا يقدر مجال / يعني عورت آرنه اولمز حلال

زوج اخر همدخي شرط ايتسه گر / يعني شرط ايتسه نكاحندن مگر
ثم محلل اوله اوله انجق همان / بنيله عقد ايلاده آنلر اول زمان
سببي جفتلندرم بو شرطيله بن اوش / ثم حلال اولمغيچون سن بيله خوش
اولدخي درسه قبول ايتدم بنا / شرط هم تحليله عقد اولدي تمام
بو حنيفه بونيده نمشدر روا / ليك اوله مكروه دمشدر اي آغا
يعني بو تكله اوله حله دخي / چون نكاح جايز اولدي اي اخي
هم امام ثاني فاسددر همان / انكيله حله اولمز بيكمان
هم محمد قولي اولدي اي آغا / گرچه اولدي همان گوندر روا
ليك انكله محلل اولمز اول / پس حلال اولمقلغا بولماديول
بر طلاق يا خود ايكي داخي مگر / عورتيني بر كشي بوشاسه گر
بينه اوله عورتي آلسه بيكمان / بر طلاقيله اولمالك همان
زيرا كندي ايكيسي قالدي تمام / صكره بيري قالدي انجق لي السلام
بر طلاق داخي بوشرسه صكره هم / اوچ طلاق بوش اولدي اندن اي ادم
چونكه كندي ايكيسي قالدي تمام / صكره بيري داخي كندي والسلام
بينه الموق ديلرسه پس اگر / حله سز المقلغ اولمز معتبر

لیك بر آیدن آن وارثه دخی — اولدخی انی بوشرسا ای اخی
صکره اولکی اری آلسه بنام — اوچ طلاق مالك اولدینه تمام
بر طلاق بوشرسه اول همدخی — یاخود ایکی بوشمش اولسه اخی
یعنی اوچ بوشامسا اول تمام — بر طلاق یاخود ایکی اولسه تمام
صکره بو عودت بر آن وارسه هم — اولدخی انی بوشرسه ای ددم
اوچ طلاقیله اولور مالك تمام — بینه اولکی اری آلسه بنام
بو امامین قولیدر بر ای اخی — هم محمد قولی ذکله دخی
بر طلاقیله اولور مالك همان — صکره غیری آناله هیچ ایتمز زیان
زیره کیتدی ایکیسی اول تمام — بیرسی قالمشدر هم والسلام
بینه اوچکیله مالکدر بو اوش — صکره غیری آرانی هدم ایتمادی خوش
اوچ طلاق بوش اولسه بر عورت اگر — صکره کلسه آرنه ورسه خبر
سن بوشادك عدتم بچدی تمام — صکره بر آن دخی واردم بنام
اولدخی بوشادی بچدی عدتم — بینه سال وار معادر نیتم
یعنی شیمدی بر حلال اولدم کا — سن نکاح ایتمك روا اولدی کا
بچمش اولسه شول قدر مدت دخی — لم اولا انوکیله عدت آخی

واردر بینه انی آلمق اولان — ظن ایدرسه صدقنه انوك الان
بعضلر بو مدتنك ادناسینی — لم انوزطقوز کون اولدر انی
اوچ کون اولدی حیضك ادناسی تمام — طهرك اون بیش کون دیرلر هم والسلام
بس ایکی طهریله اوچ حیض ای اخی — لم بو مدتدن تمام اولدر دخی
بس انوزطقوز کون اولور حمله هب — عدتی بیتدوکنه اولدر سبب
عورتینه بر کشی هم ای اخی — لم رضاعدن سن بکا دیسه دخی
یعنی کم قیز قرداشم سن دیسه هم — بو بجه بیلدر داخی کچسه ای ددم
یعنی بو سوزدن رجوع ایتسه بو آن — بن خطا ایتدم بو سوزی دیسه کو
عورتی آندن بوش اولمز بس همان — جونکه اول بیلدی خطاسن اول زمان
بونجلاینه نسبتدن داخی هم — یعنی مسموع اوله قولی ای ددم
شیله لم بو عورته دیسه بر آن — سن بنم قیز قرداشم سن دیسه کو
هم دخی بابم او عورت ای اخی — لوجه مجهول النسب اولسه دخی
صکره جفتلنمك دلاسه انی هم — اولدخی جایزدر اولو محترم
یعنی دیریسه خطا ایتدم همان — قول مسموع اولا انوك بیکمان

باب الایلاء

بر کشی اندا جسه کیم درت آی تمام / یا دخی درد آیدن اتنوق ای امام
عورتینه یعنی اتمایه جماع / پس بایق ایلا اولور بوده نزاع
یعنی اول مدت ایچنده اولا اگر / عورتینه کیم جماع ایتسه مکر
الده کفارت اولور واجب آخی / ساقط اولور پس همان ایلا دخی
لیک جماع اتمایه اولدرت آی کیجه / باین اولور عورتی آندن کیجه
لیک اقل اولسه درت آیدن تمام / آنده ایلا یقدر بل بیکمان
ایکی ای دردنا تواش اولسه آخی / مدت ایلا همان آنده دخی
عاجز اولسه مولی وطی ایلمکه / مانع اولسه یا مرض یاخود صغر
یاخود عورت ایلق یولی ایراغ اولسه هم / فی ء اولوق بوددرای پر کرم
قولیله الده فی اتدم دیسه / مدت ایچنده یکن قیدن بیسه
قادر اولسه مدت ایچنده اگر / بو موانع یعنی گیدرسه مکر
بینه فی ء وطئیله اولور تمام / قولله دیدوکی اولمز والسلام
عورتینه هر کیم بن کیشی کبی / سن حرام اولدک بکا دیر ایسه مکر
که طلاقه نیت ایدرسه همان / بوش اولور باین طلاق بلا بیکمان
یا ظهار اولسون یا اوج یاخود بلا / بلمز نیت ایدرسه پس همان

یعنی نکم نیت ایتدی ای آخی / معتبر اولدی ولیکن بودخی
نیتی هیچ اولمز اولسه اگر / یا حرام اولسون دیدی مطلق مکر
پس بو ایلا اولسر دری ای آخی / بنجلاین اکله واردر بودخی
یعنی کیم آنلرک ایچنده ای امام / بونلرک عرفنده بو واردر تمام
کیم حلال لم بالله در اولسون حرام / نیتی اولمزدا خی والسلام
باین اولور عورتی بلا ای آخی / بیله کلمشدر همان فتوی دخی

باب الخلع

ایرله عورت چکشسه هر قچان / عورت اولسه ایرندن هم قچان
پس ایرینه عورت آیدرسا آله بن / اوش سکا مالی ویرین کل بن سن
بر طلاق بوشه یاخود ایکی دیسه / راضی اولور ایر دخی کر بوشسه
خلع اولور بو بوش اولور باین طلاق / واجب اولور هم بدل بالاتفاق
ایر قچسه عورتندن دکله هم / مکروه اولور آلدغی کر بیش کم
لیک عورت قچسه هم ویرسه بدل / اول روا اولور اکا اولمز خلل
هر نکم صالح در اول مهر اولمغا / خلعه صالحدر بدل اولور آغا
خمر یا خنزیر یا میته مکر / خلع ایچون بونلر بدل اولسه اگر

بوش اولور باین طلاق عورته همان — تنسنه داخی لازم اولمز بیکمان

قاضی قاتنده ایکی کیشی مکر — کلسلر یعنی طنقلق ویرسلر

دیسلر کم اشبو کیشی ای امام — عورتنی بوشادی خلع ایتدی تمام

عورتنیله یعنی خلع ایتدی بول — دعوی ایتمزسه دخی عورت مکر

هم بولرا نقلاری قاضی ایشیده — پس کرک کم خلعله اولا حکم اده

شویله کم مطلق طلاق اولسه اگر — یا خلایق عتق اولسه اول مکر

لیکچه عورت یا خلایق بیکمان — دعوی ایتمزسه دخی بنکا همان

یعنی لا نقل طنقلق ویرسلر — کم آزاد اولدی یه بوشندی دیسلر

قاضی بولا نقلغی هم ایشیده — بوشلغه ازادلغه پس حکم اده

خلعه لا نقلق دخی هم ای ددم — آنلرک بیعی نه بو داخی هم

هر نکم خلعه بدل اولسه دخی — عورته لازم اوله اول ای اخی

جونکه بوش اولدی او عورت پس همان — کم بدل اول ویرسه در بیکمان

جون طلاقه حکم اولندی ای اخی — اله تابع ثابت اولمالدخی

یعنی مقصود بونده بوشلقدر تمام — مالا انوک ظمننده اولور والسلام

باب الظهار

بر دخی ذکر ایده لم اصل ظهار — ذکر ادا لورم هم انی ای اختیار

بر کیشی عورتنی ایشت نیدر — انسنیک ظهرینه تشبیه ایدر

یعنی بانم اوننه وم سن همان — پس کظهری امی درسه بیکمان

انالک ظهری کبی هم ای اخی — سن حرام اولدک بکا درسه دخی

نوبله درسه بو همان اولور ظهار — حکم بودر کم ایشت کله ای یار

اوپمک وقچمق یا ایتمک پس جماع — کم حرام اولدی اکا اول نزاع

تا شکاداکن که کفارت ویره — عورتنک قاتنه آندن واره

یعنی کم بر قولی ازاد ایلیه — قولی اولمزسه ایشت کم نیلیه

ایکی ای اوروج دوتا داخی تمام — متصل اولمق کرکدر ای امام

الله داخی کوچی یتمزسه نده — کاراک التمش مسکینه افطار اده

ایکک اولسه دیشی اولسه قول اکر — یا کبیر و یا صغیر اولسه مکر

مسلم اولسه کافر اولسه هم دخی — یا مکاتب داخی اولسه ای اخی

بنکی ازاد ادرسه ای پسر — یعنی کفارت یرینه کالسر

لیک ایکی الی کاسلسه تمام — یا خو کونسز اولسه اول قلا ای امام

هم دخی مجنون اولورسه اودخی — یا مدبر اولسه یا ام الولد

بكري آزاد ايدرسه هم دخي — يعني بكلجا بنا ولمزاي اخي
هم طعام ويرمكده مسكينه همان — داخي هر بر مسكينه يعني اي جان
نصف صاع بغداي ويره هر برينه — ياخو قيمت ويره انوك بيرينه
ياخو تياده ويره بر صاع تمام — بونده هم قيمت روادر والسلام
ايتمه كيجه يا هر بيرسي — قرن طونجه بيله بش پيسي
بطننه يا فرجنه يا فخذنه — تشبيه ايدرسه بولانك بيرينه
يعني بالدوه رينه قرنينه دخي — بكلره تشبيه ايدرسه اي اخي
ظهر كبيدر بولر داخي اي يار — يعني تشبيه ايدجك اولد ظهار
آنسندن غير محرم داخي هم — اول دخي انا كبيدر اي ددم
ويرمدن كفارتي وطي ايتسه لر — آثم اولور آنجق استغفار ايدر

باب اللعان

عورتينه بركيشي قذف ايتسه لر — يعني زانيه ديو سوكسه مثل
يا ولدن هم نسب نفي ايلسه — يعني اوغلك بندن اولمادي ديسه
هم بولر اهل شهادت اولسه لر — عورته قذف ايدنسه حد اورسلر
يعني شويله كم عفيفه اوله اول — تهمتا تماله اكا اولمايه يول

موجب قذف اولر عورته همان — ثم طلب ايدرسه واجب لعان
لر لعان ايتمكه ابا ايدر ار — حبس ايدرلر ابي تا كم اوله مقر
كم لعان ايليه يا بوقدر ايدده — كندو نفسيني ياخود تكذيب ادده
حد اورلر تكذيب ايدرسه همان — تكذيب ايتمايه اولر قلسه لعان
عورته دوشر لعان ايتمك بودم — اول دخي ابا ايدرسه اي ددم
آني داخي حبس ايدرلر بيكمان — تا شكا داكي كه ايليه لعان
يا قذفنده انوك تصديق ايده — ساقط اولا تا لعان غوغا كيده
ليك بوكا داخي حد يقدر اخي — كم مكرر اقرار ايده اوجكز دخي
لر بولر اهل شهادت اولميه — حد اورلر عورت قلميه
شيله كم قول اولسه يا كافر دخي — ياخود اول محدود قذف اولسه اخي
يعني كرچه يقدر بونده لعان — ليك حد ايدرلر آنلاره همان
لر بونك عكسي اولورسه ير همان — حد اورلمزاله هم يقدر لعان
يعني عورت كافره اولسه اكر — يا قول وش داخي اولسه مثل
ياخو محدوده اولرسه هم دخي — حد اورلمز هم لعان اولمز اخي
زانيه اولورسه عورته دخي كر — يا صبيه ياخو مجنونه مثل

حد اورلمز بونده هم اولمز لعان / بوده خی آنجیلیندر بی گمان

ایکیسی داخی لعان ایتسه اگر / قاضی بونلاری همان تفریق ایدر

یعنی عورت بوشنور باین طلاق / کیم بونك حکمی بودر بالاتفاق

هم دخی نفی ولد قیلسه همان / آنده داخی واجب اولور پس لعان

پس بولر داخی لعان ایتسه اگر / قاضی هم تفریقیله حکم ایدر

باین اولور بونده عورت هم دخی / هم دخی اوغلانی قاضی ای اخی

شویله کیم آناسنه الحاق ایدر / آتسندن پس نسب اولمز لید

لیك بو نفی ولد قلدوغی آن / کیم نه وقتا قیلسه اولور معتبر

بوحنیفه قولی بودر بی گمان / شول ولد طغدوغی کندن همان

یا قبولی تهنیه قلدوغی دم / کیم ولادت آلتنی اولور هم

یعنی بو وقتلرده نفی اولسه ولد / معتبردر نفی بوندن صکره رد

نفی ایدرسه معتبر اولمز ایا / واجب اولور پس همان آنجق لعان

یعنی بونلر لعان ایتسه تمام / قاضی تفریقیله حکم ایتسه تمام

ایکسندن بیله تا بتدر نسب / نفی جائز اولمدی بودر سبب

پس همان بونده لعان اولا وقد / ایکیسی اوغلی اولا هم ولد

پس امامین قولی بودر بونده هم / قیق کنا ذلك نفی اولورسه ایدم

نفی جائزدر دیدی بونلر دخی / لیك قیقدن صکره نفی اولسه آخی

نفی جائز اولمز آنوك بی گمان / واجب اولور پس همان آنجق لعان

بنجه بیلك دلسك هم لعان / ذکر ایلدیکم داخی قیلالم بیان

صورتی آنوك بودر کیم ای پسر / بشلیه اول دیه دردکز بوات

بن شهادت ایدرن الله کیم / یعنی دیر اشهد بالله العظیم

کیم تجوکی کیم بالزنا سلدم سکا / کیم یلان سویلرسم اولسون بکا

حق تعالی لعنتی دیدی همان / اردن اولمه صورتی بودر لعان

یعنی بیشنجی بونی دیه اول زمان / بو بحلاین دیسن عورت همان

هم دخی عورت دیه ای اخی / یعنی بوندن صکره دردکز اول اخی

بن شهادت ایدرن الله کیم / یعنی دیر اشهد بالله العظیم

سن یلان سویلدك بکا هم بالزنا / کیم یلان اولمازسك اولسون بکا

حق تعالیدن دیدی یعنی غضب / کیم تجکیسك بالله اولسون دیدی

جون بو صورتدن اجلیی اوقنب / فهم قیل والله اعلم بالصواب

باب العنین

ناگهان بر کیشی سنت آندام اوله / بو بلیسیکن ولرم بر عورت آله

عورته یعنی یقینلق ایدمز / عورتی داخی طلب قلسه بکن

یعنی آرندن اوله آیرلق دیلر / چون یقینلق یوق آراده بللی

قاضی انی بر ییله تأخیر ایده / اولکیم اول ییل ایچنده ای دده

اولا اتوکیله یقینلق ایده هم / راضی اوله اله عورتکیده هم

که یقینلق اتمیه بر ییل تمام / عورته آیرلق دیلرسه پس امام

آیله کاتک کم آنی تفریق ایده / چون آراده مصلحت یوق یا

لیك بونکا ار یقینلق اتسه کر / صکره هرکز اتمز اولرسه مکر

آیرلق استرسه عورت تیمدهم / کم ایرمز قاضی انی ای ددم

زیرا عورت حقن آلدی بیکمان / آیرلق یوق شمدندن کیرو همان

ایله عورت آراسنده اکر / اختلاف اتسه بولر یعنی مکر

عورت آیدرسه ارینه کم ای جان / بن سکا عورت اوللدن بیکمان

سن بنمله هیچ یقنلق اتمدك / کیجه قاتمدن بنم هیچ کیتمدك

انده خی آیدا کاکم سن یلان / بن سکا اتدم یقینلق بیکمان

قول اتلدبو بونده اکله ای پسر / شیله کم یعنی اولا ار آنده بجسد

ار اکر انده عنین ایسه ای اخی / کم یقینلق اتموکینه هم دخی

ثیب اولرسه اکر عورت همان / عورتی اولور انوك اولا بیکمان

تأجیل اتمك واجب اولمز بیکمان / عورتی اولدی انك اولا پس همان

زیرا آنده جری یقینلق ایده اول / زیرا انده جمیب قلسه نکول

بونده واجب اوله تأجیل ایده کر / جونکه انده جماع یا بشنده کر

توده کر بر ییل تمام کجدی مکر / اختلاف اتسه بنه بنلن اکر

یعنی عورت ارینه دیرسه ای جان / اوشده بر ییل داخی کجدی بیکمان

سن بکا هرکز یقینلق اتمدك / کیجه قاتمدن بنم هیچ کیتمدك

اوده خی آیدا کاکم سن یلان / بن سکا اتدم یقینلق بیکمان

اندوده اکر انده جمرسه ار / قاضی آندن عورتی تفریق ایدر

قول انلدو لیك آنده جسه تمام / عورتی اولور انوك اولا والسلام

ثیب اولسه عورتك حکمی بودر / دکله عورتکیدر اولنجی بحد

یعنی عورت بکر اولورسه اکر / اختلاف اتسه بو کزده اخی مکر

بونده عورتلر نظر ایده تمام / کورلرده اخیده یا لرای امام

بکر دیرلرسه بو ای اخی / تأجیل اتمك کرك بونده دخی

بعده بر ییل تمام اولسه اگر — اختلاف ایتسه ینه بونلر مگر
اختلاف ایتسه بونلر یعنی همان — شیله کم هم ایتدیلر اول زمان
بینه عورتلر همان ایده نظر — بکردر دیرلر ایسه بنلر اگر
قاضی انی بر همان تفریق ایدر — بوکش اولور باین طلاق عورت کیدر
لیک ثیب دیرسه بنلر اگر — یعنی بر ییل کچدی کندن صکره گر
زایل اولمش چون بکارت ای اخی — ارده اولمز او همیشه هم دخی
بیجه تسللردن اولور داخی هم — ارده اولمق شرطه کلدر ایدم
پس اره اندویرلر انداجسه ار — عورتی اولور اونک اول معتبر
لیک انداجمز اولورسه ار همان — قاضی تفریق ایده انی اول زمان
بکردر دیدکلرینک حکم بو — شیله کم تفصیل اولندی اولقو
لیک اقل کم نظر قلدی بولر — بکردا کلدن بو ثیب دیسه لر
پس اره اندویرلر بونده دخی — قول ارلدر انداجرسه ای اخی
عورتی اولور اونک اول ای پسر — لیک انداجمز اولورسه هم بو ار
بونده هم تأجیل ایدرلر بیکمان — بعده بر ییل دخی کچرسی همان
اختلاف ایتسه ینه بنلر اگر — شیله کم هم ایتدیلر اول مگر

بینه اره اندرلر هم تو کن — انداجرسه عورتی اولور کن
لیک انداجمز اولورسه ای پسر — قاضی بونده دخی تفریق ایدر
لو خصی اولسه بو ارده اخی همان — حکم عنینک حکم اولور بیکمان
لیک مجبوب اولور ایسه ای دده — قاضی فی الحال هم انی تفریق ایده
یعنی عورت طالب اولورسه اگر — قاضینک تفریقی اولور معتبر
بو قموسنده اگر عورت ای یار — کم اریني ایلدیسه اختیار
حقن اسقاط ایلدی چون بیکمان — ایرلک یوق عورتی اولدی همان
ایکسندن بیری معیوب اولسه گر — هیچ بری اولمز مخیر ای پسر
کم جنون یا ابرص یا خود جذام — یا رتق اولا یا قرن اولا انام
یعنی بنلر اره عورته همان — لو الورسه تفریق اولمز بیکمان
یعنی عقدی بنلرک اولور روا — بنلر انی رد ایدمز ای آغا
قوجه اغزنده کمک بتسه اگر — قرن اکا درلر کی اکله ای پسر
ات بترسه هم رتق درلر اکا — عورته مخصوص در بنلر آغا

باب العدة

برکشی عورتنی بوشاسه گر — هم دخی بعد الدخول اولسه مگر

حیض گوردی اولسه هم حره دخی … عدّه اوچ حیض اولور انوڭ دخی
یا نکاح فاسد اولسه ایدی دخی … شبهه ایله یا خود وطی اولنسه هم
یا نکاح منفسخ اولسه همان … آنده داخی عدّت اولور بیگمان
چونکه ایلدی اکا عدّت کرک … یعنی اوچ حیض اولمغا مدّت کرک
آیه اولنسه بولارڭ هم دخی … عدّتی اوچ حیض اولیسر ای اخی
گر قراواش اولسه اولدر بیله کرک … عدّتندن حیض اکا ایکی کرک
گر صغیره اولسه یا آیسه هم … عدّتی انوڭ اوچ آیدر ای ددم
اری اولمش عورتڭ هم عدّتی … دورت آی اون کون اولدی انوڭ مدّتی
بیلکو عورت ایکن ده عدّت بیگمان … وضع حمل اولنجه در آنجق همان
چونکه وضع ایلدیه حملن اول نگار … عدّتی داخی همان اولور تمام
حیض گورمز اوش اولسه اگر … یا خود اولا ام الولد اولسه اگر
یا مدبّر یا مکاتب اولسه هم … اری بیلمزی بوتر ایسه ای دم
ایکی حیض اولور بولارڭ عدّتی … گر تمام اولماز ایسه مدّتی
لیک حیض گورمز اولورلرسه بکر … عدّتی بر بچق آیدر معتبر
بیلوڭ هم اری اولسه ناگهان … ایکی ای بیش گون اولور عدّت همان

حره عورت عدّتی بیسه تمام … قاره واشدر نصفی اولور والسلام
حامله اولسه دخی بونلر اگر … وضع حمل ایله انکله عدّت بیتر
یعنی بوش اولسه اری یا اولسه اخی … وضع حمل اولور همان عدّت اخی
دکله هم ام الولد مولاسی گر … آنی آزاد ایلریسه ای پسر
یا خود مولاسی اولورسه ناگهان … عدّتی اوچ حیض اولور انڭ همان
لیک حیض گورمز اولورسه ای اخی … عدّتی اوچ ای اولور بونده دخی
هم طلاق قبل الدخول اولسه اگر … آله عدّت یوقدر بیل ای پسر
ذمّینڭ داخی همان ذمّیه … بوشر ایسه عدّت اولمز ای دده
مدّت عدّت اگر گچسه تمام … گرچه آنی بیلمدی عورت بنام
عدّتی بچمشدر انڭ بیگمان … یا اری بوشاسه یا اولسه همان

باب ثبوت النسب

بر کشی بر عورته شرط ایلسه … بن سنی جفتلارسام دیسه
سن بوشسن اولر بندن دیدی شرط ایلدی … صکره جفتلندی آنی کوزلدی
بوش اولور جفتلندکی دم همان … آلتی آیده اوغلی اولسه بیگمان
اوغلی اولور اولکیشڭ اول همان … مهر داخی واجب اولور بیگمان

آلت آیدن اکسك اولسه اوجز … یا دخی آرتقدن کاترسه ولد
بونده اوغلانه نسب یوق بر هماه … آننك اولور اول اوغلان بیکماه
بو کشی هم عورتی رجعی طلاق … بوشسه کوز تشبیله دوشسه اتفاق
ایکی یلده یا دخی آرتقده هم … لم ولد کاترسه عورت ای ددم
عدتم کچدی دیو عورت دخی … اقممش اولسه اقل ای اخی
ثابت اولور اول ولددن هم نسب … عدتی چون کچمدی اولدر سبب
هم بونکله رجعت اتمش اولور … ایکی یلدن آرتوق اولسه اکر
ایکی یلدن اکسك اولسه ای اخی … ثابت اولور هم نسب بونده دخی
لیك باین بوش اولوب بونده همان … رجعت اولمزدر بونکله ای جوان
لو باین بوش اولسه عورت بکن … ایکی یلدن اکسك ایجنده کلن
لم ولد کاترسه ثابتدر نسب … زیرا بونده داخی واردر هم نسب
لیك اولسه ایکی یلده تمام … بونده هم یوقدر نسب بل ای امام
لم مکر ثانی دعوی ایلیه … اولسنم اوغلم دیو بن سویلیه
عدتی کچدوکنه عورت اگر … اعترافاتسه دخی صکره مکر
آلتی ای اولمادن اوغلی اولسه هم … بونده پس اول نسب هم ای ددم

لیك آلتی آیده کالورسه ولد … یا دخی آرتقده اولسه اوجز
بونده اوغلانه نسب یوقدر همان … آننك اولور اول اوغلان بیکمان
آنیه تابع اولور اوغلان دخی … آنه نه وصفیله اولسه اخی
تسلیم اولور حق اولسه یا رفیق … یا بکا بکزر دینکم وار ای رفیق
اولدخی آنا بکی اولور همان … آنیه تابع اولوربس بیکمان
هم دخی حق الحضانه ای آغا … آنکلدر آتا حکم اتمز آکا
تبیت اوله ایده یعنی اوغلنه … آتدن بوشنده بیکدر آنه
آنا آناسی آنا اولمازیچون … یا بولردن کیمسه بولنمازیچون
آتا آناسی اولور حقی بکون … اولدخی اولمازیچون اولدر کلن
آتا آنا بابا نوك فیندر دسی … اولمیسه اول اولور انوك اتی
لو بولور آره وارسه بیکمان … ساقط اولور حقلری بلکل همان
لیك صکره بینه بوش اولسه بو کز … حق بینه بلازك اولور ای پسر
داخی بلمکلك دکرسك ای امام … وار هدایه نقلنی کورنبل تمام

باب النفقة

ایله عورت آراسنده طلاق … واقع اولسه اکر بالاتفاق

واجب اولور عورته عدت چکر	بس کرك كندو عورته البته ار
آنده شکی ایلیه انفاق اگر	داخی عورت کیمدیدیا بس نره
بونا مایوب عورتی اولسه داخی	قاموا واجبدر بولگ اکله اخی
لیك عورت چقسه ارندن اگر	منزلندن چقسه کیتسه اولمکدن
ساقط اولور اردن انفاق ایتمه	تاکه عورت منزلینه یتمیه
گر صغیره اولورسه هم داخی	گر تمتع ایلمیه ار داخی
بونده هم واجب کل انفاق ایجان	ناشزه عورت کبیدر بوهمان
لیك بونك عکسی اولورسه اگر	اوغلنك مالندن اولور ای پسر
شویله کم یعنی صغیر اولورسه اب	عورتینه مالنی انفاق ایدر
گر مریضه اولسه عورت داخی هم	بونده هم واجبدر انفاق ای ددم
مدة عدت اگر گچسه تمام	ارده انفاق ایتمسه اکا تمام
ساقط اولور اندن انفاق ای جان	گر ممکن فرض ایتمش اولا قاضی هم
واجب اولور ناله فرض اولدیغی تمام	عورتینه اوده یه ار والسلام

باب العتاق

چونکه ذکر اولندی احکام طلاق	بعده هم دکله احکام عتاق

بر کشی قولینی ازاد ایلدی	شویله کم سن بندن ازاد اول دیدی
یا عتیق یا محرر دیسه هم	یاخود معتقسن دیسه اول بنده کم
یا بو اوغلمدر بنم دیسه همان	یا انا مدر یا اتام دیسه ای جان
اول قول ازاد اولور ایتمدن کروش	هم مقیدا ولد اکا دستی بس
الا کم اغلم دیشدر ای پسر	اوغلی اولمق ممکن اولورسه اگر
یعنی یاشده قل کچی اولسه داخی	اوغلی اولور اول انوك اکله اخی
هم او مجهول النسب اولسه همان	اوغلی اولمق ممکن اولور بیکمان
شول که مجهول النسب درلر اکا	کمسه انی داخی بلمز ای آغا
مسقط رأسنده بولنمز کم ممکن	کمسه اتاسی بلمسه اگر
یعنی شول یرده که طوغدی اول همان	کمسه اتاسی بلمز اول زمان
یاخود اتاسی بلنمز مطلقا	شویله کم قندن کلدیکی طغا
چونکه بیلنمز اتاسی ای اخی	طوغدیغی یرده هم اولمز داخی
پس کرك کیم قاموسنی بیکمان	یعنی مجهول النسب اوله همان
وارث اولمز اول مقر اوغلی	باقی وارثلر کیدر والسلام
هم بو اوغلمدر بو اقراردن	اولمز رجوع ایتمایه بو اقراردن

لردنب صکره رجوع ایتسه اخي
معتبردر رجاینا اولر اولدخي

بن غلط ایتدمردسه یاخوذ خطا
اوغلي اولمزچون رجوع اولیدي

یعني اقرارنده ثابت اولمدي
پس نسب داخي مقرر قالمدي

لیك ازاد اولسردر مطلقا
نیره عتقه هیچ رجوع اولمزروا

ممکن اولمزسه اوغلي اولماغه کر
یاخو معلوم النسب اولسه مکر

یعني یاشده قرالو اولسه اخي
یاخو معلوم اولسه اتاسي دخي

بونده ازاد اولسر انجق همان
ثابت اولمایه نسب پس بیکمان

بکشي ملکه اضافت ایتسه کر
شیله کم بن قوليچون دیسه مکر

شوله قولاکم بن اکا مالك اولم
بندن ازاد اولسون اولدیسه نعم

بن قولا اول مالك اولسه هم دخي
اولهمان ازاد اولسر اي اخي

هم کشيء ذي رحم محرم بر قوله
بن سبیله کم اکا مالك اوله

اولدخي ازاد اولور بي اختیار
شرعه اولدر اختیاري یوخ اي یار

مالك اولن مجنون اولسه یا صبي
بونده ده ازاد اولور هم یا ابي

بر کشي مکره یا سکران اولسه کر
قولي ازاد ایتسه اولور معتبر

یعني کوجیله یا اسرکله دخي
قولي ازاد ایدیسه اي اخي

واقع اولور بونده داخي هم عتاق
شیله کم ذکر ایلدك هچون طلاق

حامله بر جاریه هم اي دده
اني مولاسي الر ازاد ایده

جاریه ازاد اولورچون بیکمان
حملي هم ازاد اولور پس همچنان

هم بحقد حملي ازاد ایتسه کر
انسنده عتق اولمز معتبر

یعني ازاد اولسر حملي همان
انسي پس اولمیسر همچنان

انه حره حالله اولسه اخي
انیه تابع اولور اوغلان دخي

یعني ازاد اوله اولمز همان
اوغلي انوك کیبي اولور بیکمان

باب معتق البعض

بر قولینك بعضین بر کمسه کر
کم ازاد ایلدیسه اولور معتبر

شیله کم نصفين یاخوذ ثلثن همان
یاخوبندن ارتوق اکسك بیکمان

جونکه ازاد ایتدي ازاد اولسر
باقي قالنده ایشیدکم نولسر

دیلرسه اني داخي اي امام
ازاد ایدرسه ازاد اولا تمام

دیلمزسه قول سعایت ایدسر
یعني باقي قیمتن اودا ایسر

باقي قالن قیمتني قول دخي
اودریسه ازاد اوله اي اخي

اوده مایوب عاجز اولسه اکر
معتق البعض اولیقالي اي پسر

بو مكاتب كيبي قول ايسه همان
ليك بندن عاجز اولسه بل اي جان

نه دا اولمز اوله بنه قول اولمغا
پس سعايت ايلدن آنجق اي آغا

ايكي كيشي ارسنده بر غلام
مشترك قول اولسه يعني اي امام

لر نصيبن بيرى ازاد ايليه
اول بري داخي اشتكم نيليه

لر بو ازاد ايلين باي اولسه هم
اول بري اولور مخير اي ددم

يعني كندى يلدرسه ازاد ايده
ياخود ازاد ايليه نه اوده ده

ياخود استسعى ايده قولدن همان
پس مخير اولمش اولدي بيكمان

يقسول اولسه ازاد ايدن بوكن
ايكي تنده مخيردر كنز

يا سعايت ياخود ازاد ايدسر
چون اودمك يقدر بس بتير

باب التدبير والاستيلاد

ذكله استيلاده هم تدبيرله
ذكر ايدالوم اني خوش تبيين له

بر كيشي قولن مدبر ايلسه
اولدكمدن صكره ازاد اولدسه

اول مدبردر باتي مطلق همان
اولدكنن صكره مولي بيكمان

ثلث مالندن ازاد اولور تمام
كر كفايت ايليه مالي اي امام

بوندن آرتق مالي قلمزسه اكر
همده وارثلر درست تماسكر

ثلث ازاد اولسر آنجق همان
باقيسين ايلر سعايت بيكمان

ليك مولا مديون اولسه تمام
دين اني مستغرق اولسه تمام

بوندن آرتق يعني كم هيچ مالي يوق
ليك ميت بونجه بوندن داخي اوق

پس مدبر قيمتين يعني تمام
اول الملويه ادايه اي امام

ليك بونجي اولمسا مالي داخي
اولمزايسه اكله اني اي آخي

ايكي بخشن قيمتنك اي امام
وارث اولنلره اودرر والسلام

پس سعايت ايكي بخشن اده
يعني ازاد اوله بر بخشي كده

بونده الملو يله وارث آخي
پس برابر اولمدي اكسيك داخي

هم بوني صتمق بغشلامق داخي
لم درست اولمز بايق بل اي آخي

بر كيشي درسه قولنه اي غلام
لم بن اولمزدن براي اول كن تمام

تنبن ازاد اوله دريسه اي آخي
عتقني قلدي معلق هم داخي

بو مدبردر مقيد اي پسر
يعني براي داخي كچسه هم مكر

صكره اولكيشي الورسه ناكهان
كلي مالندن ازاد اولور همان

يعني آنجق مالي بو قلسه اكر
بي سعايت كل ازاد اولسر

ليك اول اولمزدن اكين همده خي
صاتسه يا باغشلسه بل اي آخي

اولدخي جاريدن اولد دوا * چون مدبردر مقيدي اي آغا

پس مدبر مطلق اولور اي امام * بو اولور كيبي دكلدر والسلام

چونكه بيربيري مقيدبير هم * مطلق اولدي فرق اولدر اي دم

پس بو صورتده طلاق اولسه اگر * ثم اما منك بودر قولي مكر

لغو اولور يعني طلاق اولمز همان * عتق اولورسه يعني لغو اولمز اي جان

اجرته ويره هم استخدام اده * وطء ايده هم جاريه اولسه نده

اوغلي اولورسه اولور ام الولد * دعوت ايلر اولسه مولاسي اوند

ديكم يعني بنم اوغلمدر اوش * بندن اولمشدر ديه بو اولكي خوش

بر دخي اوغلان طغرسه صكره هم * اله دعوت لازم اولمز اي ددم

اوغلي اولور اول انوك داخي تمام * كم مكر نفي ايليه اولور اي امام

يعني بو بندن دكلدر ديسه گر * اوغلي اولمز نفي اولور معتبر

ليك بوندن صكره دنسه هم دخي * دعوت ايتسه اوغلي اولور اي اخي

لكجه اول نفي ايلسه اول آغا * صكره بندندر ديسه هم اولور

پس نسبده بوندن اكلندي همان * ثم تناقض مانع اولمز بيكمان

بونده هم ضمن بغشلامق دخي * ثم درست اولمز باتوبلا اي اخي

صكره قالورسه بو مولیدن اگر * مطلقا آزاد اولور بو اي پسر

بوندن آرتوق مالي قلمزسه دخي * بو سعايت ايلمز هركز اخي

پس مدبر كيبي اولادي بو هم * كل آزاد اوله بونلر اي ددم

كندو صلبي اوغلنك بر كيشي گر * ثم خلا بيغنه وطء ايتسه مكر

اول خلالوق داخي صكره اي اخي * وارسه بر اوغلان طغرسه هم دخي

انه اول اوغلانه دعوت ايلسه * بندن اولدي بنم اوغلومدر ديسه

اوغلي اني تصديق ايدرسه دخي * يا خو تكذيب ايدرسه اي اخي

اوغلي اولور اول اتانك بالنسب * ملك اولور اول خلالوق داخي هب

قيمتي ليكن خلا بيغك تمام * اتسي اوغلينه اودر والسلام

اول خلالوق هم دخي اكا اودر * اوغلي اولدي پس ولد ام الولد

ليك اوغلان قيمتي هم اي اخي * اتيه اولور واجب اولمز هم دخي

عقره داخي واجب اولمز اي پسر * اتيه بورج اولميه يعني بو لر

كتاب الأيمان

ذكله امدي نجه در قول يمين * اولدخي اوچ درلو اولمشدر همين

بيريسي لغو اولدي بيريسي غموس * بونلري ذكر ايدلوم اولمه عبوس

بر کشی بر کچمش ایشنده مکر   اشلادم بن انی دیب آنداجی
یا خود اشلامادوکی ایشه دخی   آنداجاکم اشلادم دیه آخی
ظن هم بویله اولورسه اولزمان   نو نیتی لغو اولور بونده همان
کم مؤاخذ اولمیه اولدر رجا   عذرنی داخی قبول اید خدا
کذبه قصدا یلابن آنداجسه اکر   یوغموس اولدی بوکنا یمعتبر
اثم اولور بونده استغفار اید   اثم استغفار له تا کم کیده
هم اوچنجیسی یمین انعقاد   بر کشی کم آنداجه بالاعتقاد
یعنی مستقبلده بر ایش اشلیه   یا خود ترک ایلیه کم اشلامیه
شویله کم بر کیشی آنداجدی مکر   بن بوکون حمامه کیرمزدیسه کر
ایلک اول کون وارمسه حمامه اگر   حانث اولمقلیغه پس بو اولدی یول
یا خود وارهایم دیسه هم دخی   صکره حمامه وارسه ای آخی
بونده داخی حانث اولیسر همان   نیت آنداجیله وارمایای جان
اشلیم دیدوکنی اشلامدی   اشلمیم دیدوکنی اشلدی
سهوله یا کوجله اولسه دخی   قصدله اولمش کبیدر ای آخی
حانث اولنبونده کفارت کرک   فرض اولور البته اولدر بیلک

شویله کم بای اولسه انداجسه اکر   هم دخی حانث اولورسه ای پسر
اول مخیر اولسر اوج نسنده   قنقسن دیلرسه انی اید
دیلرسه بر قل آزاد ایلیه   یا خود اون مسکین بر کون طویه
یا خود اون مسکینه طون ویره همان   کم بولمدن عاجز اولسه بیکمان
متصل اوج دوته اوج کون تمام   بونده کفارت بودر هم والسلام
شویله کم اولمش کرک اولقدر دخی   کم ظهارده ذکر اولندی ای آخی
هم دخی اطعام انوک کیبی همان   آنده ذکر اولندی داخی اول زمان
اوچدر حرف قسم هم ای آتا   بیری واو بیری با بیری تا
شویله کم آنداجسه والله دیسه   یا خود بالله یا تالله دیسه
بلدک هر بیرله اولور یمین   آنداجسک الله اجکل همین
بر کشی آنداجدی ایشت نیلدی   اشبو ارمقدن صو اچمایم دیدی
بارد غیله آلسه صویی اچمه هم   بونده حانث اولمیه بیل ای دم
حانث اول یا تنابچرسه اگر   زیره کم بو صویی ارمقدن اجر
اشبو اغجدن یمایم دیسه کر   اغج اولمز بونده یمشدن دثر
حانث اولمز یمشن یرسه بنام   نسنه اولمز اغجن یرسه تمام

ليك تمكن اولا آغز بيلن اولا   بيلمز آندن بيلمدم ديو اولا
شويله كم شكو تميشي يا دكل   بلدك عينن يا اولسه كرك
حانث اوله زيرا كم بونده همان   آغجيك عينن بيلنمز بيكمان
اشبو بغدايدن يمايم ديسه هم   حانث اولمز حبيني بيرسه نعم
اشبو اوندن يميم ديرسه اكر   بونده پس اتمكي اولور معتبر
يعني اوني يا ايبرسه همان   حانث اولمز بونده داخي بيكمان

باب الحدود

بو نظام عالمچون چون عقود   جمله سندن بيريسي اولدي حدود
ذكله ايدي داخي ذكر ايله تكلم   وسع طاقتجه ندر سويله يكم
بر كيشي بر اجنبيه عورته   ملك يوق هم شبهه ملك ايله
وطئ ايدرسا اولسه فرجندن اكر   اول شرعده زنا در اي پسر
هم مكلف ومعتبر در كيشي   ارده اولماية هيچ بيري ديشي
اكرك اولا يعني درد داخي هم   كم طقنقلو ويره بنلر ايچ دمر
اشبو زنا يا اشبو عورت ديسكر   كم زنا ايله طقنقلو ويرسكر
هم زناني بلسكر شرعا ندر   هم دخي كيفيتن كم نيجه در

هم مكانندن زمانندن دخي   هم دخي مزنيه كيمدر اي اخي
بلسكر بو جملهسي بونلر بيان   كم زنا اتدي دخي كوردك عيان
سن مدان ايچنده ميل كبي دخي   كم اكا وطئ ايلدي اولا اي اخي
ثابت اولور پس زنا نيمك اوله   زانيه مزنيه حد اوريله
رجم ايدالر محصن اولسه اكر   محصن اولمزسه ايشت كم بيلك
بوزاغج جلد ايدلر الله همان   داخي درت مجلس ايچنده بيكمان
درد كز اقرار ايدر اولسه تمام   بونده هم حد ايدر اكا امام
كر بو طانقلر برا ايدر صكره هم   يعني طانقلق ويرسه ايچ دمر
بيله اولسه واجب اولمز بند حد   حد قذف آنلره واجب اولدي
ليك اقرار ايله اولسه همان   حد اورالر كرچه چوق كچدي زمان
هم بو طانقلر رجوع ايتسه اكر   پس بولر قذف ايدنلر حد اورلر
يا خطا نقلر اوچ اولسه اي اخي   حد اورالر آنلرا بونده دخي

باب حد الشرب

سوجي ايچسه بر كيشي بر قطره كر   واجب اولور كم اكا حد ايدهلر
پس طقنقلو ويرسه ايكي كيشي هم   يا خود اقرار ايلر اولسه اي ددم

همده‌خي توقوسي كتماسه تمام
واجب اولدي اكه حد ايدن امام

توقوسي كتمش اولورسه آوده
ساقط اولور بلكه بنده داخي حد

حد بوڭا داخي شكستدر همان
حد قذفك داخي بودر هم چنان

بر كيشي كم اسرك اوله اي ددم
قاضي مجلسنده حاضر اولسه هم

سوجي جرعه ديو اقرار ايتسه كر
هم زنا ايتدم ديو داخي ديرسه مكر

ساقط اولور واجب اولمز اكه حد
ليك طانقلوق ويررسه آوده

يعني سوجي جرعي كوردك ديسه كر
واجب اولور بونده بس حد ايده كر

ليك اسرك لوك كيدنجه تمام
تأخير ايتمكلك كرك حدي امام

هم طنقلق داخي قاموا زكرك
عورت اولورسه روا اولمز نتك

هم طنقلق ويرسه ايكي كيشي كر
زايل اولمش توقسي داخي مكر

تلفيظ مجلسنده كالنجه تمام
توقسي زايل اولورسه اي امام

يعني لحسته سوك تدرمدت زمان
كم كلنجه توقسي كيتسه همان

بونده داخي حد اولماي ددم
توقسي كيتدوكنه عنده اولده هم

سكر داخي بنجلا بيدر همان
حكم بودر زايل اولمقده اي جان

لك بر اسرك كافر اولسه اي اخي
عودتي يوش اولمز اوك هم دخي

زبرا انوك ارتدادي اي پسر
اعتقاد يله دكلدر نيد سر

ليك عقد نيني بوشرسه اكر
قولني داخي ازاد ايتسه مكر

هم داخي بيع شرا ايتسه تمام
هم نكم بونك كبيدر اي امام

واقع اولور يعني بونلر اي پسر
شرع اكا نجا يلدي چون نيد

لوجله اولورسه شكراني اوده
بونده هم كفر كبي اولور مدد

يعني كفر نداكي عقد بيش همان
بونده داخي معتبر دكل بيكمان

جونكه اجماعدر بولنمادي رضا
نوله عقدن كتبوا ايدن خطا

اسرك اول كمسيه دركا اي امام
انوجون سيلادكر بيلمز تمام

هم داخي فوق التمازدن عورتي
مسكرانك بونده اولور حرمتي

باب حد القذف

بر كيشي محصن اولورسه اي اخي
محصنه عورت اولورسه هم دخي

بر كيشي شكسته زنا بيله اكا
اولدخي قذف ايلدك ديو بوكا

حتى اندن اكر قيلسه طلب
حد اورلر اكه چون اولدي سبب

يا خود بيچ بيو شكسه اي اخي
هر نه دلجه اولسه بو معني دخي

سوكمك اولور اولور زنا يله همان
حد اورلر اكا داخي بيكمان

شکسن اولسهم بنك حري بنام
بندن اولدن شیله کم قلدق تمام

قل اولب یا قاروش اولسه اوت
یا دخي اولسه هم ام الولد

بونده تعزیرا وله حد اولمز هان
محص اولمز جونکه بونلر بیکمان

بوندن ایرق تسبیله هم دخي
بر مسلمانه شکسه اي اخي

شیله کم فاسق یا کافر دیسه کر
یا خسارق یا خبیث دیدي مکر

یا اشك یا خود طکوندیرسه دخي
بونده تعزیر اولنا بلا اي اخي

بعض دیمش له اشراف اولسه کر
واجب اولا اکا تعزیر ایدهلر

کیمه کم حد اورسه یا تعزیر امام
اول سببدن اولا اولسه تمام

انده اوداك بیدر اولمهدر
شرعله اولدي جون اولسه نیدر

كتاب السرقة

هم دخي دکله اغرلوق حاصلي
ذلك اداء الوم پیش اونوك احوالني

عاقل وبالغ جو بکمسه الدن
اون درهم کومش اوغرلادي مکر

یا خود اون درهم کومش بیتلوهم
یعني بر محرز مکاندن اي ددم

برکیشینك مالني السه همان
شیله کم اخفا یله اولسه ایجان

صاغ الن اول انونك قطع ایدهلر
حکم شرعیدر و یا خود نیدلر

بر دخي اوغرلق ایلدسه اکر
بونلر انوك صول ایاغن کسلر

صکره بر داخي درسه اي ددم
حبس ایده الی تائب اوله توبه ایده

قل اولورسه یا ازاد لو داخي کر
ایکیسینك حکم بردر اي پسر

برکشي قوش یا بالق یا خود خشب
یا حشیش یا خود صید یا قصب

یعني بنلردن اغرلاسه اکر
کرچه اون درهملك اولسه اي پسر

جون مباح الاصل اولدي بو همان
شبه اولدي قطع بیدیر بیکمان

یا ات ایمش داخي اغرلاسه اي یار
شیله کم قاون یا شفتالو خیار

یا دخي سوت یا خود اتا اولسه هم
بونده داخي الکسلمز اي ددم

یا اتا سندن انا سندن دخي
یا خود اوغلندن اغرلسه دخي

هم دخي ذي رحم محرم اولسه کر
بونده داخي الکسلمز اي پسر

عورت ارندن یا عورتدن ار اي
بنلر اوغرلسه یعني هر بري

بونده داخي الکسلمز اي اخي
قوندغي اودن قونق السه دخي

بر کشي براوي دلسه بیکمان
کندو کیماسه الن صوقسه همان

السه ایجندن چقرسا کر متاع
الکسلمز انده داخي بي نزاع

کندو هم ایجا رودن صوکنسه اخي
طشرهدن هم برکشي السه دخي

آنده داخی آلکیلمز ای دده
مالني مال اسي آنجق اوده ده

گر بیا وغرینك الین کسه امام
اوغري اوغرلادوغي نسنه تمام

عینیله اوغرینك الندن گر
ثم ودیعت واردي اني مکر

بولنرسه ایسینه رد ایدلر

گر بولنمایب هلاك اولسه همان
ایکیجون اوغریا یوقدر ضمان

تنسي اوغرلنان کیشي دخي
شرط اولبندر دعوي اتمك اي اخي

یعني دعوي ایلمزسه اولهمان
آلکیلمك داخي اولمز بیکمان

مودع غاصب دخي صاحب بیا
یعني بنلر دعوي قیلرسه روا

شیله ثم بکینك الندن گر
ثم ودیعت واردي اني مکر

غاصب الندن دخي مغصوب هم
یاریا مالندن اولسه ای ددم

بنلر اولسه اغرلانن اخي
دعوي ایدرسه روا بنلر دخي

هم مضارب داخي مستاجر یار
مستعیر هم بوبنلرین ناله ولد

یعني بنلردن اغرلنسه متاع
معتبردر بنلر ایدرسه نزاع

اغرینك الین کسجك ای اخي
بیله کیدن کاسلربس هم دخي

طفلیالر تابي اقمایه تمام
ثم هلاك اولمایه آندن ای امام

گر هلاك اولادیوطن اولسه یبس
الني کسمکلکا قلمه هوس

شیله ثم کي خسته اولسه ای ددم
یاقتي اسي یا صووق اولسه هم

زیره بوني نججون تلدي خدا
مهلك اولن تسنکدا اولمزروا

باب قطاع الطریق

برجماعت اهل اسلامدن مکر
یا خویا کوکن بریسي اي پسر

جقدیکم یعني ایده قطع طریق
بولده هرکم بولیسه اي رفیق

اولدعب هب مالني الموحدلر
بنلري اتمزدن اوکلین گربولار

دوقلب یعني اله گرسه تمام
بنلري حبس ایلیه تاکم امام

توبه ایدالر همان اشلارینه
اشلیالر با یغي اشلارینه

گر بولن مال السلر آنجق همان
هر بیرینك آلدوغي هم بیکمان

گر نصابه ایرشرسه ای اخي
کسل الني ایاغن همدخي

گر همان مال آلمیب اولدرسلر
بنلري داخي همان اولدورلر

اولدرب هم دخي مال السه بولر
الذين ایقلین برکسلر

هم دخي اولدورلر یا اصلر
هم روادر اوج کون اصلوقلر

کتاب السیر

دکله امدي هم ندر حکم سیر
ذکر اولدا ثم آیناخي اي پسر

چون شریعت امر ایله بو جهاد / فرض اولدی انکله قلغل اعتقاد

لیك بو فرض كفایه اولدی هم / بعض خلق انی ادرسه ای ددم

ساقط اولور باقیدن فرض ایش / خوش ده انی اتمکی قلغل هوس

هیچ بریسی انی اتمزسه اگر / قامسی هب آثم اولور ای پسر

فرض عین اولور نفیر عام اولی / یعنی طوته بلده‌یی کم اسلام اولا

بیره کافر هجوم ایتسه اگر / فرض عین اولور بوکن بو خلقه در

هر مسلمان کم اکا یقین اوله / فرض اولور آنلره کم اقتله

قادر اولمزسه بولرده اخی اگر / انلره یقین مسلمانلر مکر

شیله کم بو رسمه اوله سلسله / مشرق و مغرب اگر بو یله بله

فرض اولور بو جمله خلقه پس تمام / شیله کم فرض جنازه ای امام

یعنی بیرده اله بنکسه اوله / پس نمازن باقی اولنلر قیله

یعنی ایراغ اولنه فرض اولمیه / کم مکر اوله باقی اولنر قلمیه

پس ایراغ اولانه فرض اولدیغی / جمله انی بلدی آنلر بیکمان

اولدکی هر کم ایشتسه ای ددم / آثم اولور قامسی ترك ایتسه هم

شیله کم بو رسمه اوله سلسله / بو یلدن بلدکم بو مسئله

باب كيفية القتال

اهل اسلام ارسه دار الحربه کر / بر حصاری حصر قلسالر مکر

اول الدن علی الوك اسلامه هم / دعوت ایده لر بولر بس ای ددم

گر قبول ایدوب مسلمان اولهلر / نفسنه مالینه درمان بولهلر

یا مسلمان اولمزلر اولورسه بولر / جزیه ویرمکلکله دعوت قیلهلر

اله داخی راضی اولسالر اگر / اول مسلمانلر کبیدر ای پسر

یعنی نفسی مالی آنلرك هماه / کیم مسلمانلر کبیدر بیگمان

جزیه ویرمکلکله داخی گر بولر / راضی اولمایلر ابا ایدلر

پس بولانکله روا اولدی قتال / بنلره ارتق جنگه ویر انفعال

بونا کلدکلرینی انجلارینی کس / جونکه اسلامه مطیع اولمادیلر

باب الموادعة

بنلرکله صلح قلمغی امام / اوتروا کوررز اولورسه اولهام

مصلحت اولسه مسلمانلره هم / اولدخی جائزدر اولور ای ددم

مال آلوب گر صلح ایدرلرسه اخی / حاجت اولورسه روادر اول دخی

آلدیغی مالی امام هم بیلیه / جزیه‌نك مصرفنه صرف ایلیه

صکره نقض ایتمزه دلاسه صلح هم / چونکه آنده منفعت کوره سه نعم

نقض ایده هم آنده پس نبذ ایده / شیله کم عذر ایلمیه ای دده

یعنی صلح بوزدیغینی هم دخی / آنده بلدیره انی ای اخی

گر خیانت ایدلر اول بولد / کم اولن صلحی تمام نقض ایدلر

پس مسلمانلر دخی قتل ایلیه / چون بوزدیلر صلحی یا پس نیلیه

باب الغنائم وقسمتها

بیری قهریله فتح ایتسه امام / نیجه دیلرسه مخیردر تمام

مصلحت کورب دیلرسه بیکمان / قسمت ایده لشکره ویره همان

دیلریسه اهلینه هم ای دده / یرلو یرینه مقرر وضع ایده

هم دخی وضع ایلیه جزیه خراج / هر قچن کم اله اولسه احتیاج

هم غنیمت قسمت ایتمکده امام / خمسنی اولک چیقره اول تمام

باقی اخماسین بین الغانمین / قسمت ایتمکلک کرکدر پس همین

آتلویه ویره ایکی سهمین امام / پس پیاده ویره بر سهمین تمام

شولکه دار الحربه کیردی یایاقله / ناگهان شیله آنک آتی اوله

چونکه دار الحربه کیردی اول همان / آتلو سهمین آلسردر بیکمان

پیاده کیرب صکره آت آلسه اخی / پیاده سهمین آلسر پس بودخی

خمس هم اوچ سهم ایدب قسمت ایده / هر برین بردرلو صنفه ای دده

ویره بر سهمین یتیملره امام / داخی مسکینلره بر سهمین تمام

بیرسن داخی لابناء السبیل / بونلره قسمت ایدرسردر ایله بیل

باب استیلاء الکفار

هر قچنکم ترك رومی سبی ایده / هم الیسی داخی کافردرنده

مالك اولور مالنی آلسه دخی / چونکه کافر مالکدر اوله اخی

یینه اول ترکدن بر آلسا اوزاکر / ملکلمز اولمز هم ای پسر

چونکه حربی مالی درالدی همان / مالك اولدق برکا پس بیکمان

گر بولور غالب اولرسه بیزه هم / مالمز آلسه دخی ای بی کرم

دار له احراز ایدرلرسه اکر / مالك اولورلر هم بوله داخی مکر

لیك آزادلو کومزه اوده / یا مدبر یا داخی ام الولد

یا مکاتب قولمز اولسه دخی / دار له احراز ایدرلرسه اخی

مالك اولمز کر بولور پس ای امام / گرچه مستولی اولورلرسه تمام

صکره هم بز غالب اولسه اوزکر / ملکنی بر کیشی بولرسه اکر

قسمت ایتمادن بلورسه بیکمان   لنسه ويرمز مالیدر الور همان
لیك قسمت اولمش اولورسه اگر   قيمتين ويرب الور اولسه مگر
بکتیرن اتسکي یا خود جمله   نجسه دار الحربه كيرسه بي خلل
همدخي كافر ايدرسه اي اخي   مالك اولور اول بونده اكا دخي
ليك قول اولسه نجوب كيرن اگر   مالك اولمز اگر انجه دونسه
انکيله بيله يا ات ومتاع   السه دار الحربه كيرسه بي نزاع
قوله ترجيه مالك اولمز ايسه هم   انلره مالك اولور اي ددم
بر مسلمان هم امانيله دخي   وار ايسه دار الحربه كيرسه اي اخي
انوك اهلينه دخي اموالنه   هر بيني قوية كندو حالنه
يعني بنلاره تعرض ايتميه   هم خيانت ايليوب كتميه
كه تعرض ايتسه غدر اولور همان   غدر خود بايق حرامدر بيكمان

باب المستأمن

یا خود حربي امانيله اگر   دار الاسلام ايلنه كيرسه مگر
قومیالانی بر یلده رهمغا   دونمق ايسترسه اولور ديرسه اي آغا
ديدیلر كالدسن اي بد فعال   بر يلادك ايتمزسك انتقال

جزيه قونر اسكا وبرسك لرك   ذمي اولوب بونده هم دورسك اگر
كه قبول ايدبجوب يلدر سه هم   ذمي اولور بر همان اولر ايسه
بينه كيتمكليله قومزلر همان   بونده قالدي ذمي اولدي بيكمان

باب العشر والخراج

ارض عشريه خراجيه اي اخي   ذكله بن بيلدرايني دخي
قهرله بر يري فتح ايتسه امام   غانمين قسمت ايتسه هم تمام
يا خود بيرلرك كم اهلي تاموهب   كم مسلمان اوله هم ارض عرب
ارض عشريه دور بنجو همان   قاموبندن عشر الور بيكمان
شول يري كم قهرله الدي امام   هم مقرر قلدي اهلینی تمام
يعني كم اني جوبن الغانمين   قسمت ايتمادي مقرر رهين
يا خود صلحيله مقرر اولسه هم   بودخي ارض سوادیله هم
بس خراجيه دور بونلر اي اخي   هم خراجي الكل بونلر دخي
داخي شول يركم اول احيا اوله   هم انوك قربنده ير اولسه مگر
اول خراجيه عشريه اولسه هم   اول دخي انوك كبيدر اي ددم
مصر وجزيره خراج هم اي اخي   كم معين ايتدي ايني دخي

بیری اولکم ایدلر سد ثغور — هم بنای قنطره داخی جسور
یعنی دربندلری محکم ایدلر — طشدن اغجدن یبالر کبرلر
هم قضاتک اهل علمک ای اخی — رزقی آندن اوله عماللک دخی
هم دخی رزق مقاتله تمام — بوندن اولمقلق کرکدر والسلام

باب المرتدین

العیاذ بالله اکر ناکهان — برکشی مرتد اولورسه همان
اوله اکا عرض اسلام ایدلر — شبهسن کشف ایدب اعلام ایدلر
هم انی حبس ایدرلر اوچ کون تمام — کر مسلمان اوله بینه والسلام
کر مسلمان اولمیب ابا ایده — بس انی قتل ایلیالر ای دده
لیک عورت اولسه مرتده همان — انی اولدرمیلر بس ولر زمان
بلکه حبس ایدالر انی تا اینه — عرض اسلام ایده کفرندن دونه
یعنی شول دینی که انی اختیار — قلمشیدی بینه ترک ایده ای یار
حالته اسلامده یکن اولمکر — کیم نمازن اوروجن ترک ایتسه کر
یعنی اودامادن انی هم دخی — صکره مرتد اولدی واردی ای اخی
هم دخی صکره مسلمان اولسه کر — اول نمازن اوروجن شمدی ادار

ردتیله ساقط اولمز چونکه اول — شمدی اوداملکه بوا ولدی اول
لیک قلدوغی عبادت ای اخی — ردتیله باطل اولدی هم دخی
حالته اسلامده یکن یعنی اول — کیم نمازن قلدی اوروج دتدی اول
لکنچه باطل ایلدی انی خدا — لیک واجب قلمدی اکا قضا
یعنی اول قلدقلری فرض تمام — شمدینه اودمز اول والسلام
برکشی مرتد اولورسه هم دخی — وار رسه دار الحربه کرسه ای اخی
دارینه لاحق اولدغنه قاضی هم — شویله کیم حکم ایتسه اکا ای صنم
اول مدبرلری اولورسه آزاد — هم قوا اشی دخی ام الولد
بندلر آزاد اولوب خوشحال اوله — هم موجل دینی بس فی الحال اوله
غیر بالغ هم دخی اوغلان اکر — شویله کیم عاقل اولا اولا ای پسر
یعنی اسلامی کبی انوک همان — ارتدادی جایز اولور اول زمان
جبر ایده اول انی اسلامه بلی — لیک اولدرمک آنی یقدر ولی
حربی کافر دار الاسلامدن مکر — بر مسلمان عورتی سبی ایتسه کر
دار الاسلامدن انی چون دتله — یعنی دار الحربه الحاق ایتدیله
بنده الله مالک اولمز اول زمان — لیک آنده قودلر تا الدی همان

صکره اوله عورت دخي هم نکاح — دينيني ترك ايتدي قلدي بر زمان

يعني كيم مرتد اولدي اي اخي — كهنه قلدي اختيار هم اولدخي

بينه بوندن صكره اني كيم ملك — ثم مسلمانلر دخي سبي ايتسلر

مالك اولور بلكه اكا اول زمان — چون قراواش اولدي ولدي اي اخي

ايله عورت ملك ايكسي دخي — وارسه دار الحرب كيسه اي اخي

يعني مرتد اولوبن ايكيسي بهم — وارسه دار الحرب كيسه اي دخي

يكلوا ولسه آنده اول عورت همان — هم دخي اوغلان طغرسه اول زمان

يا خود آنده يكلو وارسه اي اخي — بو دخي آنجيلينده هم دخي

بنجه يللر بو يسه اوغلان ملك — تا شوكا ايرسه انوك داخي اكر

اوغلي ولسه يعني انوك داخي هم — آنسي داخي بو داخي ايده دم

يعني كيم بو ايكي اوغلا اي پسر — ايكسي داخي بله في اولسه

شيله ثم سبي اولسه بنلر اي اخي — آنا كيبي قول اولور بنلر داخي

بنلرك آناسي چونكيم پس همان — كيم قراواش اولدي آنلر يكسان

آنه تابع اولور اوغلان داخي — حرة اولمه يا قراواش اي اخي

چون مسلمان ايلنه كيردي بولر — پس كرك بونلر مسلمان اولالر

داديه اوله ايكي اوغلانه بهم — جبر ايدالر يعني بنلري اودم

بنلر البته مسلمان اولالر — لر مسلمان اولمز اولسه بولر

اولمز الر بنلري پس اي امام — چونكه مرتد ولدلك بونلر تمام

عورته جبر ايتميالر پس همان — اول قراواش اولد قلدي يكمان

ايلك اوله مرتد ولد ار هم نسا — اول قتل اولمز پس اكا اسلام كرك

باب البغاة

بكلينه عاق اولوب بر قوم اكر — يعني باغي اولوبن چقسه بولر

دعوت ايده بنلري هم پس امام — شبهه لرين داخي دفع ايده تمام

اول اولور بنلر ابتدا قتال — تا كه آنلردن كله اول بد فعال

يا خود بنلر غالب اولسالر همان — هم چري جمع ايلسلر اول زمان

ايله اولسه پس قتال ايتمك كرك — تا كه بولر طاعت ايتمك كرك

لكن يا لوهي بولنسه هم دخي — اولدرالر اني في الحال اي اخي

هم قچنلارين قوالر يتسه لر — شويله اردنجه اولالر كذلك

تا كه شري بونلرك دفع اوله هم — مجتمع اولمايه بونلر پيش و كم

حبس ايده بنلرك اموالن امام — تا كه توبه ايدلر بونلر تمام

رد ایده بنلره مالن بینه هم … چون مسلمان مالیدر اول محترم

شونکم درشرحی اهلی بغی کی … غالب اولدقلری یرلردن مکی

شبله کم یعنی خراجی عشرلرخی … ثم امام آلمایه انی برده خی

کتاب اللقیط

هم دخی ذکله لقیطی ای امام … بجدر انی دخی اکله تمام

بر کشی بر بچه اوغلانجوغ کر … کورسه بر یرده بو تمثیل مکر

مستحبدر انی کوتورسه کلن … ضایع اولادیو ظن ایتسه بو کز

واجب اولور انی کوتورمک کرک … رحمت اولور کرچه اولورسه ملک

چون بنی آدمدر اولور حر اوسر … دار احراردر نویا بس نولسر

الله بیت المالدن انفاق ایده لر … چونکه مالی یقدر یا نیده لر

ملتقط انفاق ادرسه ای اخی … اول تبرعدر اولورسه هم دخی

برده خی کمسه الندن انی هم … المز الموق دلرسه ای ددم

لیک اوغلم دیو دعوی قلسه کر … اول اتونک اوغلی اولیسر ای پسر

کرچه اوغلی داخی اولورسه فلان … ملتقطدن المز انی ای یار

بو نسب دعوی ادن قلا اولسه کر … یا خود هم کافر اولسه ای پسر

بو قتل اولمز حر اولور بش یکمان … کافر اولمز هم مسلمان در همان

لر لقیطیله بله مال اولسه هم … اول لقیطک مالی اولور ای ددم

اول کتوردن انی اکا صرف ایده … اذن قاضی داخی اولمه ای دده

تسنه باغشلو سلنی اکا دخی … اول کتوردن قبض ایده انی اخی

بر کشی بر بچه اوغلانجوغی … مسجده ایلتدی برقدی انی

یعنی دیکلدندن انی الدلر … بسلیالر کم ثوابلر بوله لر

ناکهان بینه پشیمان اولدیلر … بینه اوغلانی المغه کلدیلر

کوردکم اوغلان ایکی اولمش ای جان … کندنک تنقیحر بلمز همان

ایکسندا خی کتوردی کیتدی اول … کندو اوغلن بلمکا بولمادیو اول

بو یلیسکن اول کشی ولدی مکر … تنقدر اوغلی بلنمز ای پسر

یعنی ایکسن یا خود بیرن دخی … اشبودر اوغلم دمادی ای اخی

وارث اولمز بوکلا ای امام … زیرا بلنمز اوغلی اولمادی تمام

مال بیت المال اولور بس ای اخی … وارثی یقدر چون اونک برده خی

کرچه اوغلیدر حقیقتده بری … لیک تنقیدن بلنمز آبتری

لر معین بیرنه ویرلسه مال … یا ایکی سینه دخی اولور وبال

چونکه بیلنمادی اوغلی تنقدن
مالی بونلره ویرن کی صنقدن

بونلره انفاق ایدر هم امام
آنی بیت المالدن ایده والسلام

بونلرك کبیرسی اولسه هم
مالی قالورسه انوك کبیتی کم

مالی بیت المال اولور ای آخی
چونکه وارث قالمدی آکا دخی

یعنی بونلرك آتاسی چونکه هم
کمدر بیلنمدی اولدی ای ددم

پس بری بیرینه بونلر بیکمان
وارث اولمازلر قرداش اولمدی همان

باب اللقطه

برکشی یابنده بولسه بر دوان
جنس اموالدن همان هرنکه وار

ایسته ویرمکیچون دوتسه دخی
کوطنوق دوترسه آکا هم دخی

اولا اما تندر انوك الینده کر
کیم هلاك اولسه اوده یتقدر مکر

ایسته ویرماکه طانوق دوتمسه
یا خود ایسته آنی ایلتمسه

کر هلاك اولسه بوکز اولور همان
اوله دوتن کیشیه اولور ضمان

چونکه طانوق دوتمدی آنی اقرار
زیره ظاهر اولدیکم غصب ایدر

چونکه طانوق دوتسه دوترق غیبه هم
کیم بیته رد ایتمکیچون ای ددم

تمدن صکره ایشتکم نیلیه
آنی کوکجه حفظ ایده هم بیلیه

یعنی قاضی امریله انفاق ایده
تا که صکره ایسته هم اوده ده

قاضی امرینسز ایدرا اولسه اگر
صکره ایسته اودتمز ای پسر

اول تبرع اولسه دریس همان
قاضی امرینونا ولیجون بیکمان

قاضینك رأیی اولنجه هم دخی
مصلحت کورسه انفاق ای آخی

مصلحت کورمزسه انفاق کر
امر ایده قاضی صتمغه ای پسر

هم کلدکم آنی تعریف ایده
یعنی ایسین بولمغیچون ای دده

کیم تعززده پس آنی برنج زمان
تا شکادکله بولطن ایده همان

یعنی بونك ایسی تمیدن کیروهم
کیم بکا طالب دکلدر ای ددم

ایله اولسه پس تصدق ایلیه
ایسی بولنمادی یا پس نیلیه

صکره ایسی ظاهر اولسه نیده
اول مخیر اولسه اوچ نسنده

بیر اولدر کیم تصدق ای پسر
هم روا کورسه اولور معتبر

یعنی مالی ایسی مکنکم ای آتا
ملتقط ویره ویکی جاینده وفا

چونکه انوك ویره ویکی کورده روا
هم ثوابی انوك اولا ای آغا

هم اکنجیسی بودرکیم ای دده
اول تصدق ایدنه آنی اوده ده

هم اوچنجی مسکینی آلنده دخی
عینیله درسه الور ایای آخی

كر هلاك اولمش اولورسه اي پسر مسكنده اودلسه اولور معتبر
ليك تنقيصي اودرسه اي اخي بيربيرندن رجوع ايتمز دخي

باب الآبق

قل قرا واش داخي دوترسه كشي تجغون اولسه بودر انوك ايشي
يعني اني دوته هم اشهاد ايده اسنه رد ايتمكيچون اي دده
رد ايچون بس طوتق دوتمزسه كر بونده داخي ضايع اولرسه ودر
قل اكر اولسه مدبر اي اخي يا مكر ام الولد اولسه دخي
بنلري هم اسنه رد ايدلر اسي قندا بيسه بس ايلدكر
رد اليندا اولسه اوچ كونلك يولا جعل فرمك اسنه واجب اولا
يعني قرق درهم كومش وير تمام لم بلورسن جعل بودر اي امام
كر ازا ولوريسه اوچ كوندن دخي بس حسابنجه اولا جعل اي اخي
شيله كم بر كونلك اولا يولها ثلث واجب اولا قرق بيكماه
رد اوچ كونلكدن ارتوق اولسه هم جعل قرق درهمدر آرتق اي ددم
بركتي كم قل قرا واش دوتدي او جعلن الملقيغه بس بولور ولدي
لم آني اسنه ايلتسه اكر جعلا ولدم مستحق اوله مكر

اسنه ايلتمدين جعل السه بس اولدخي ضامن المغا قلمه هوس
يعني اسي كندو وارسه اكر جعل ويرمك واجب اولمز اي پسر

كتاب المفقود

ذكله هم مفقود اولانك حالني سوكه بلمز كمسه قندا ايغني
غايب اولا يعني ديريكي همان اولدكي داخي بلنمز هم جهان
قاضي نصب ايليه بركمسه امين مالني حفظ ايليه انوك همين
هم حقوقي داخي استيفا ايده قبض ايده غلاتيني هم اي دده
عورتينه داخي اولادينه هم انوك انفاق ايده مالندن نعم
هم دخي عورتي ايرما بيلك يعني اوندن اني ايرما يلك
وارثي اولسه انوك اي اخي شمدي موقوف اوليا مالي هم دخي
يعني موقوف ايده مالني امام حكم اولنجه موتنه انوك تمام
طقوزغي كندن تمام اولسه اكر يوز يكرمي بيل حقيقتا اي پسر
حكم اولينور موتنه هم بيكمان قسمت اولنماليا ولدمده همان
يعني اولد مدهكي وارثلرينه او ايرث آنلرك اولا كله اي يار
موردثي اولسه بنك داخي همان اولدخي ميراث آلمز آندن اي جان

حكم اولنسه نصيبي ليلك هم — موقوف اولور ايكيچون اي دده

يعني ديري ظاهر اولسه اگر — ويره لر حقيدر انوك اي پسر

موتنه حكم اولنسه لكن بيكمان — مورثي اولدكي دمدن پس همان

وارثي انوك كيمسه ايا امام — الده در اولينه اولور موقوف تمام

شيله كم بر كيشي اولسه ناگهان — ايكي اوغلي قلسه انوك بيكمان

بيري حاضر بيري مفقود اولسه هم — مالني تنصيف ايده لر اي دده

نصفني حاضر الور انوك تمام — نصف قالور مفقود ايچون والسلام

موتنه حكم اولندغيدن اگر — اوغلي قيزي داخي وار ايسه مكر

اوغلي قيزي بيمز آني بيكمان — بيننده قوداشينه داگر پس همان

زيره مفقود اولندغيدر اي دده — التسنيك وارثي اولديدر هم

بردخي صورت بو مفقودك مكر — عورتي وار ايدي بونك اي پسر

ناگهان بو عورت اولدي اي اخي — اوغلي قلدي هم بو مفقود ار دخي

صكره انوك موتنه حكم اولسه هم — هيچ بيري داخي بر نندن اي دده

يعني عورتدن بو اره ميراث يمز — عورت آندن داخي يمز بو گلن

عورتك وارثي كيمسه همان — مجموع مالن اولر الور بيكمان

موتنه بونك دخي حكم اولدي اوش — شيمدي وارث كيمسه اول اولدي خوش

عورتك وارثلري يعني يمز — عورتا قلدي بر ييدي ديمز

دافع اولدي ملزم اولمادي خطا — هيچ بيله بس عملا اولمز محال

داخي موقوف اولنور هم قولني — قاضي صاقلسه هم انوك مالني

مال آلور منقولا ولا ياخود عقار — بو دخي جايز دمشكر راي يار

ليك بر كيشي اگر دعوي ايلسه — مفقود اولمزه الموم وار ديسه

قاضي انوك دعوسن ايشتميه — يعني برجلود ردي بو ايش ايتميه

كتاب الشركة

عقد شركت بر دخي كله ندر — حال انوك داخي بر بنجه در

ايكي نوع اولدي بو شركت كله هم — شركت ملك شركت عقد اي دده

ايكي كيشي يعني بر نسنه‌يي كور — ارثيله ياخود شرا ايله مكر

مالك اولورلر ايسه پس بيكمان — شركت ملك اولدي بو بلگل همان

ايكيسنك مالي ياخود ناگهان — بين بيرينه قريشدي اولر همان

ياخود بولسه ضعيفله مالني — كيم قريشدردي ايشت احوالني

شيله قارشدي كه تميز اولنمز — ياخود تميزي اولمسي اولمز گلن

شويله كم بغداي اوله بغدايله / يا خود آرپا بيله هم بغداي وله
حكم انوڭ اولدركم اي اخي / هر بري كندو نصيبنده دخي
آجنبي اولور تصرف ايتسه هم / داخي بيري مانع اولمز اي ددم
يعني بيري داخي بيرينه تمام / حصه سن صاتموق روادر والسلام
هم شريكك غيرينه صاتسه دخي / اول دخي جايزدر اولور اي اخي
ليك تا ايلمقده قومقده همان / كم شريكك غيرينه صاتسه اي جان
بونده شرط اولدي شريكك اذني هم / جاين اولمز اذن اولمزسه هم
بوياكي صوتدن آرتقده همان / شرط دكل اذن شريكك بيكمان
كيمه ديلرسه صاتر يعني اخي / كم شريكك اذن اولمزسه دخي
شركت عقد اولدي بيري داخي / ركن ايجاب قبول اولدي نعم
ليك شرط اولديكه بونده بيكمان / ايكسندن بيرسي يعني همان
ديمياكم اصدن بوده كلو هم / بن آلم داخي شكا هيچ ويرميم
شويله كم بونز آقچه اصيدن بكا / ويرميش سن آلمياسن اي آغا
بويله اولورسه شركت اي غلام / شرط بولنمادي بو عقد اولمز تمام
شركتي بو قطع ايدر بلا اي اخي / كم روا اولمز بو شركت هم دخي

پس يني شرطيله ايجاب قبول / بولنسه جايز اولور اكله اول
اولدخي درت درلو نوع اولدي تمام / بيرينه ديرلر مفاوضه تمام
اولدر اول شركت اكله اي دده / كم برابر اوله بنج نسنده
يعني شويله كم شريكين اي اخي / كم مسلمان اولسه ايكيسي دخي
ماله داخي برابر اوله كرك / هم تصرف داخي بيله نيلكك
عاقلين بالغين اوله تمام / داخي حر اوله بونلر والسلام
چونكه بونلر بيرينه همان / امرني توفيض قلدي بيكمان
پس بولور بيرينه اولور وكيل / هم دخي آنجلين اولور كفيل
هر بيرينك آلدوغي نسنه بوكن / ايكيسينك بيله اولور اولكن
زيرا بيري بيرينه اولدي وكيل / مشترك اولدوغنه بودر دليل
يعني نصفنده اولور كندو اصيل / هم شريكك نصفنه اولور وكيل
ليك اهلينه طعام آلسه اكر / مشترك اولمزلر آنده اي پسر
هم دخي بايع ثمن قلسه طلب / تفيسندن ديلرسه الدهب
چون بولر بيرينه اولدي كفيل / پس كفيل اولمقلغا بودر دليل
يعني نصفنده اولور كندو اصيل / هم شريكك نصفنه اولور كفيل

هم اکنجی نوع اولمشدر عنان — آنی داخی ایدرلر بر عیان

اولسه اولر کم ایکی کیشی تمام — کم تجارت ایدرلر شویله مدام

یا خصوص تخصیص ایدرلر بر نوع هم — بیله شرکت ایتدی بونلر ای ددم

بیر داخی بیرینه اولور وکیل — لیک بوندن شویله بیل اولمز کفیل

پس بیریسی بر متاع آلسه کرک — ایکیسی آنده شریک اولسه کرک

لیک بایع کر ثمن قلسه طلب — اول صاتوندن آلندن استر قاموهب

یعنی اول بیریندن استامزانی — چون کفیل اولمز بو آنکله بونی

هر قچن ویرسه ثمن هم اول داخی — کندو مالندن آلورسه اولا اخی

اول شریکندن رجوع اتمک کرک — چون وکیلیدر بونی ایتمک کرک

بیر سنک مالا ر نوع اولسه هم — اولداخی بوندن روادر ای ددم

بو داخی جایزدر انکله ای آخی — کم برابر اولمز مالده داخی

لیک اصلیدن بری آرتق آله — اولداخی جایزدر اولسه نوله

مال شرکت هم داخی بل ای پسر — یا دراهیم یا دنانیر اولسر

یعنی بوندن غیر جوز اولمکی — یا قماش اولسه اولمز ایله

لیک بیریندن دراهم اولسه کر — هم دراهیم اولسه بیریندن ندر

هم داخی ذکله شریکی ای اخی — ای اخی ذکله شریکی هم داخی

نوع اولدر شریکین یعنی هم — نوع ثانیده داخی هم ای ددم

مالی بنلر لر ودیعت قلسه لر — ویرسه لر یا خود مضارب بولسه لر

المغا ضمانه قلسه لر وکیل — هم بضاعت قلمغا و اندر سبیل

یعنی مالی کمسیه ویرسه بولر — اشلدب بنلره آمی قلسه لر

شویله کم بونلاری بولمیه اتسه کر — قامسی جایزدر اولور معتبر

شرکتک اوجنجی نوع ای اخی — کم صنایع دیدیلر اکا داخی

اولداخی اولدرکم ایکی کیشی هم — درزیدی هر بیریسی ای ددم

یا قیوجی یا خود تازنجیسیدی — شرکت ایتدی بیر بیرینه دیدی

ارتق کیجه اشلیالوم ای اخی — کسبمز هم مشترک اولسون داخی

بیر درزی بیر سراج اولسه هم — لیک بو مالا ر نوع آلسه ای ددم

شویله کم بیریسی ایکی بخشی — بیریسی بر بخشی آنکله بونی

بوقمو جایزدر اول ای اخی — بنلرک حکمینی کله بر داخی

بیریسی بر ایشه قلسه التزام — لازم اولور بیرینه داخی تمام

یعنی ایشی اشلدن قلسه طلب — ایکسندن بیله استر قاموهب

پس قچن بیربیری ایشلاسه تمام
اول بریندن ساقط اولور والسلام

اجرتی هم داخی الورسه بری
اول روادر هم ویرن اولور بری

شرکتك دردنجی نوعی ای اخی
کم وجوه اولدی انوك ادی دخی

اولدخی اولدرکه ایکی کیشی کر
شرکت ایتدی یعنی بنلر ای پسر

کم قدارسیه الالر بز طوارن
چونکه یقدر بنلرك مالی ای یار

هم بزه انی صتالر بزدخی
یعنی آندن بزجلین اودایکز

نسنه آرتوق قالورسه بس همان
ایکسینك اوله یعنی اول فلان

هربری داخی برینه ای آخی
کم وکیل اوله همان بونده دخی

یعنی بیربیری نه الورسه همان
ایکسینك بیله اولور بیکمان

لیك بایع کر ثمن قلسه طلب
پس صتون آلندن استر قاهب

چون کفالت بونده اولمادی همان
مشتری ویرر بهاسن بیکمان

هم دخی شرط ایتسلر بنلر اگر
یعنی آلدقلری نسنانك مکر

نصف بیری ملکی اولا ای اخی
نصفی اخر بیرینك اولا دخی

یا خود ثلث بیرینك اوله تمام
بیرینك ثلثانی اولا والسلام

لیك بیری آصدن آرتوغ آله
بویله بنلر عقد ادر شرکت قله

گرچه بنلر بویله شرط ایتدی همان
لیك شرط باطل اولور بیکمان

هربرینك ملکی یعنی ای آخی
نقدر اولورسه اصی هم دخی

اولقدر اولورسه کندر ای ددم
ملکه تابع اوله اصی داخی هم

شویله کم ثلث اوله بیرینك تمام
بیرینك ثلثان ملکی تمام

اصسن داخی هم ایله الار
آرتوق الکسك گرچه شرط ایتدی بولر

شویله کم اصی تنصیف ایدرلر
لیك اولمادی بو هرکز معتبر

ایکی کیشی شرکت ایتسالر اگر
کم قدرالر طاغدن اودون کسلر

اوت بچالر یا خود اقاولر ایدر
یعنی بویله آرتوق اولسالر بولر

شویله کم بیری اودون کاسه اگر
نصفی داخی بیرینك اولا مکر

هربیریسی داخی کسدوکی همان
مشترك اولا بو داخی همچنان

بیله آرتوق اولسه بنلر ای آخی
واردلر هم کسیلر اودون دخی

یا خود اقاولادلر اوت بچلر
اول اودون کسمك کبیدر هم بولر

بودرا اولمز کی اکله ای امام
بن مجرد حکمینی فهم ایله تمام

هربرینك کسدکی هم بیکمان
کندنك ملکی اولور آنجق همان

یعنی داخی بیرسینك آنده هم
شرکتی اولمز کی اکله ای ددم

لیك بیری كسدركن بیری مكر
دیرشور بیرین جمع اتسه اگر

درشرانه اجر مثل اولور همان
پس ادون كسنك اولور بیكمان

ایكی كیشی شركت اتسه ای اخی
بیرینك مشكی برینك همدخی

اتیسیله چشمدن صو چكسه لر
یعنی اجرتده شریك اولسه لر

قنقسی صوی چكرسه اولور آنك
حاصلی جمله آنوك اولور همان

اجر مثل اولور بینه ای امام
صوچكانك اولدی حاصل چون تمام

صوچكن آت اسی اولورسه اگر
مشكچون اسینه اجرت ویره‌ر

صوچكن مشك اسی اولورسه اگر
اتچون اجرت ویره اولا كلكن

كتاب الوقف

بر كشی بیرینی یا خود داری‌نی
اولادینك یعنی جمله واری‌نی

حسبة لله انی وقف اتسه گر
وقف اولور لیكن لزومی ای پسر

انكیله دیرلر حاكم حكم ایده
وقف لازم اولمز اولدی ای ده

یا معلق موتنه قلسه آخی
وقف لازم اولدی همان آنده دخی

هم تمام اولماغی وقفك بیكمان
منقطع اولمایه آخیری همان

یعنی شرط اولدی مؤبد اوله هم
عاقبت صوكی انوك اولمایه كم

حكم حاكم صورتی داخی اشت
وقفا درسك الده كوری هم اشت

تسلیم ایم بر كیشی بر دارین مكر
یا خود بر دخی ملكین اگر

وقفا درسه آنلری اولور بیكمان
هم ولی نصب اتسه بر كمسه همان

یعنی تسلیم اتسه آنلاری اكا
صكره دونسه دعوی قلسه ای آغا

دیسه كم بن گرچه وقفا ایتدم آنی
كم رجوع ایتدم بینه الله بونی

بو حنیفه قولی اوزره دیرهم
وقف لازم اولمدی بالله نعم

اول ولی هم بو دخی كوتدیلر
قاضی قاتینه خصومت ایتدیلر

چون بو رسمه اولور نزاع اتسه اخی
یعنی وقفندن رجوع اتدی دخی

پس امامین قولی اوزره ای امام
قاضی حكم ایتدی لزومیله تمام

چونكه لاحق اولدی قاضی حكمی خوش
پس او وقفا اولدی مقرر شمدی خوش

یعنی انی كمسه نقض ایتمز همان
حكمله اولدی مقرر بیكمان

هم اكیلك بیرینی بر كمسه گر
قولنی اوكوزنی بیله مكر

هم اكن آلاتینی جمله بیله
كم نه اولور انی اكنجی بیله

وقفا درسه اولدخی اولور روا
بیره تابع اولور آنلر ای آغا

هم مجرد اولا منقولات اگر
جائز اولمز كانی وقفا ایده‌لر

ایلیه شولکم وقفا چونکه پس همان ... ثم تعامل وار ایدرسه اکا بیکمان

وقفا درلر یعنی عادت ایدرلر آنی ... بو محمد قولیدر اکله بونی

شویله کیم مصحف دخی بالله کسن ... داخی نکم بوله بکزر ای پسر

وقفا درلرسه روادر اولدخی ... چون تعامل بویله اولدی ای اخی

داخی بر نسنه که وقفا وله همان ... کیمسنک اوله ملکی اولمز بیکمان

یعنی صاتمقلق بغشلامق دخی ... کیم روا اولمز بوله پس ای اخی

برکشی بر مسجدی یاپسه تمام ... کیم نماز قیلاغه قیلسه اذن عام

یولله ملکیتدن اقرار ایلسه ... مسجد اولسون بوده یوقدر سویلسه

برکشی آنده نماز قیلسه همان ... زایل اولور ملک آندن بیکمان

تشمیددن صکره صیلمق الهم ... یا بغشلمق دخی ای بزرکم

موروث اولمقلق دخی قلمز اخی ... کرچه حاکم حکم اولمزسه دخی

کنز رباط ایلسه برکشی یه خان ... یا خویبرین مقبره قیلسه همان

یا سقایه ایلسه للمسلمین ... ملک زایل اولمز آندن بالیقین

یعنی حاکم حکم اولمایجه هم ... کیم اونک وقفیتی اولمز اتم

شرط اولندی بونده هم حکم امام ... ایلک مسجدده روادر والسلام

بولده بنیاد اولنان کروانسرای ... کیم کلور آنده قونر یقسول بای

الکه دیمشلر رباط اولدر آخی ... شارده غی کاروانسرایه همدخی

یعنی خان دیدکلری اولدر تمام ... آنده تاجرلر قونرلر والسلام

معنیله فرق اولندی هر بری ... بیله نقل اتمش صحاح جوهری

کتاب البیوع

ذکله امدی عقد بیعک حالنی ... هم اما ملک بوندن داخی قالنی

مالک بر مالی قیلمقدر بدل ... کر ثمن اولسون مؤجل یا الا

بایع الکن مالنی صتدم دسه ... مشتری اولدم قبول ایتدم دیسه

هم بهاسین تعیین ایتسه تمام ... هر بری راضی اولسه والسلام

ایله اولسه عقد بیع اولدی تمام ... قاموسکارن بولندی ای امام

بالتعاطی داخی بیع اولدی صحیح ... کرچه ایجاب قبول یقدر صریح

صاتلمش نسنه اکر اولسه خسیس ... فرق یقدر همدخی اولسه نفیس

شویله کیم حلوای حلواجی اکر ... هر براسی بر بولادر ای پسر

برکشی اونک بر بولی الور کیدر ... بولنی ویرر که یعنی بیع ده

ایله اولسه بونده بیع اولمز صحیح ... صتدم الدم داخی ترسه صریح

اوله نفیس اولسه نه دنلو ای پسر
شول بهاسی چون اولانه دیدیلر

شویله کم قل یا قراوتی ای اخی
هر نکم بو بخیلین اولا دخی

هم خبیث اولان داخی بلا ایجاه
کیم بهاسن آرا اولا اول همانه

اته و اتمك كبی هم آلما و نار
بو بخیلین همدخی هر باكده اولر

بر كشی بر صبری هم ای امام
هر كله بر آقچه‌یه دیو تمام

یعنی بر جج بغدی صتدی همان
قچ كلادر تعیین ایتمادی ایجان

بر كیلاده جایز اولدی ای عزیز
زیره معلوم اولدی جمله قفیز

جمله قفزان معلوم اولرسه اگر
قاموسنده بیع اوله معتبر

شیله کم یوز کیلدیوز آقچه‌یه
هر كله بر آقچه‌یه صتدم دیه

بر بلك نیون گرصاتسه دخی
هر برین اون آقچه‌یه دیسه اخی

هیچ برینه بلكه بیع اولمزروا
بس با یر بو صبره كبی اولمیا

صبری یوز كیله دیو صاتسه هم
بس بهاسن داخی قلسه یوز درم

اولجسه لر طقسان كله چقسا همان
مشتری اولدی مخیر بیكمان

دیلریسه آلسون انی طقسنه
دیلمزسه آلمسون قوسون بنه

یوزدن ارتوق چقسه هم بیع تمام
ارتغی هم بایعکدر والسلام

جبه لك بیان بیزی بر كشی
دایما اشلر صترا ولدر اشی

صاتسه اون ارشون دیو اون [اقچه‌یه]
اولچبن ارشونله الور صیه

كوره چون انی طقوز ارشون [اوله]
طوقوزه آلمایه بس اونه آله

یا خود آلمایه دلرسه ترك اده
اوندن ارتوق چقسه بوكذا ای [گلی]

آله هب اون آقچه‌یه انی تمام
مشتری‌نك اولدی جمله والسلام

صاتسه باشن بیكن بغدی
كوك قیندن چقمدن هم بقلی

بیع جایزدر بنك بل ای امام
شیله کم قوزا اولسه یا فندق بلم

بر كشی مدیون اولورسه ای اخی
حاضر اولمزسه مكركیم هم دخی

یعنی مدیون غایب اولسه اگر
بورجی ایچون مالنی اونك مكر

قاضی انی صاتریسه ناگهان
بیع اونك جایز اولمز بیگمان

مال اگر منقول اولا یا خود عقار
بوحنیفه قولی بیلادر ای یار

بس امامین قولی اولدر ای پسر
قاضینك بیعی روادر معتبر

بر كشینك عورتینه ای اخی
آله انفاق ایتمكیچون همدخی

آینك مالینی قاضی داخی هم
صاتریسه جایز اولمز ای دم

شیله کم اولكی كبی بو دخی
اختلاف انده گلبدر ای اخی

بر کیشی بر قول صتون آلسه اگر
انی قبض ایلامدین داخی مکر

صکره غایب اولدی کتدی اوله همان
قندلیغی هم بلنمز اوله زمان

اول صتن کیشی دخی کله نکد
قاضیه وارا انی دعوی اید

دیله اشبو قولی بن ای آخی
شول فلان کمسیه صتدم اول دخی

الدی بنک آقچه‌سنی اول زمان
لیک آقچاسینی ویرمادی همان

غایب اولدی تلدا اول قول بونده اوش
هم صتلسه آقچه آلسم داخی خوش

بوله‌لا نقد لنوردی اول اخی
هم طنقلو ویردکی آنک دخی

قاضی هم بلدیله بیله دربحال
قاضیه یقدنوکی بونده مجال

یعنی صاتمقلق انی اولمز روا
قنده در چون بیلنمز اولای آغا

دیلرسه واره آقچاسن آله
یا خصمن ایلیه تا کم اوله کله

لیک قندالیغ معلوم اولمسه
یعنی قنده دردوغی بیلنمسه

قاضی اول وقتی قولی صتمق روا
چون بیلنمز قنده در اولای آغا

پس همان بایع دخی آقچاسنی
قل بهاسندن کوتک الا آنی

بیلدن آنوق قالیسه کر بها
مشتریدن ملکی اولای آغا

انکیچون انی موقوف ایده لر
چون اونک ملکیدر بایده کر

لیک بلدن آکسک اولسه اوله همان
بایع آنجق انی الوب اوله زمان

باقی قالانن دخی اولای پسر
کیم بو لیجق مشتریدن الیسر

کلب فهد یا سبع صتسک آخی
جانوارلردن بکا بکزر دخی

بلنک یعنی اولور بیعی روا
چون بولرده منفعت وار در آغا

فوق یقدر بنلرک هم ای پسر
کیم معلم اوله یا اولمایه کر

خمر صتمقلق دخی خنزیر هم
کیم روا اولمز بولرکی بیش کم

لیک کافرلق صترلرسه روا
آنلرک چون مالیدر اولای آغا

چونکه بزم مالمز اولمادی اول
بیع جائز اولمغا بولمادی یول

بر کیشی کر صاتا اولسه دارنی
صتمش اولور دارینک هب وارنی

شویله کیم مفتاحنی بنیادنی
اکمدیکی هیچ بیرینک ادنی

صاتسه بر کیشی یرینی ای دمر
داخل اولور بیله اغجاری هم

لیک ایچنده اکن اولسه اکن
بیرله اولور بیله اولمز معتبر

بر کیشی بر کیشیه ایدرسه بن
شول فلانک قولینی کلبینی سن

صاتون آلندن یبی دیدی مکر
بو دخی اندن صتون آلسه اگر

صکره اولا آزاد لوچقسه ناکهان
بو صتون آلن دخی پس بکمان

ويرديكي اول صتندن الشن — ليك اول صاتن بلمزسه اكر
يعني صاتن قنده دن بيلمزدي — يا خود اولدي مال هيچ بولنمدي
اول قلم النبي ديتندن بوكن — بوندن الور ديركن بودركن
چونكه قوم النبي ديدي بويلن — اول بكا مغرور الور قلدي هوس
چونكه بو قول اولميجق پس نده — اولدخي ويردكي اله اوده
نيره بونك مال ضايع اولدي هب — ضايع اولدوغينه اول اولدي سبب
بو قلم ديين كيشي صكره مكر — اول صاتن كيشي بولنسه اكر
يعني ديريا اولسه اول بولنسه اني — ويردكي آندن الور كله بوني
اوده دوكي بوده استرجاع ادر — يعني اول صاتندن الور باندن
چونكه اونك صندغي اولمادي مال — الدغي داخي اكا اولمز حلال
پس كتكدن الدغي اوده ايتدن — چون حرام اولدي ويا بيرسن سخن
بر كيشي بر كيشيه يازدي كتاب — كم حقيقتده اكا قلدي خطاب
شول فلان قولمي ساكا اي اخي — ايكي يوك آقچايه آني هم دخي
بن شكا صتدم ديدي سند ايله هم — الوريسك كور قبول ايت اي ددم
چونكه مكتوب ايرده اكا كوردي اول — والدغي مجلسده هم قلدي قبول

١١٩

بنلرك بو عقديكن اولي تمام — بو همان بيع اولدي باين لي السلام
پس كتاب اولدي حقيقت كالخطاب — فهم قيل والله اعلم بالصواب
بنجلا بندرهم ارسال ايلمك — يعني بر كمسيه وارب سويلمك
شويله كم ديه فلان كيشي شكا — شول فلان قولني صتدي اي آغا
ايكي يوك آقچايه ديدي يعني اول — اول كمسنه اني هم قلدي قبول
بو همان بيع اولدي باين اي اخي — كرچه حاضر دكل ايكيسي دخي
بر كيشينك بر كيشيده هم اي يار — يعني خالص كومش اون آقچايه وار
ويرده اول بر جلوان آقچايي اكا — ديدي كم ال بر جم اودنسني شكا
ليك اول ويردوكي اون آقچه مكر — اول بقرلو آقچيمش اي پسر
اولدخي آلدي اول آقچايي همان — هم الندن ضايع اولدي ناكهان
صكره بلدي كم اول آقچه هم دخي — كم بقرلو آقچيمش اي اخي
ليك ضايع اولدي بو آقچه تمام — انكله برج اودنري والسلام
يعني آندن داخي نسنه المز — بالله خالص كومش آقچم ويرن
پس امامين قولي بودر اي اخي — هم امام ثانينك دكله دخي
اول بقرلو آقچيله بيكمان — نورجي اودنمادي اونك اولزمان

بلله خالص كومش آقچه‌يي بنام / ويره آندن صكره اولدا اخي تمام
اولدبقرلو آقچه‌سن آندن آله / آيله اولسه برجي ودنمش ولا
چونكه ضايع اولديا نوك عينه هم / مثليني انوك الا كربيتي كم
بركيشي بركيشنك مالن صكر / بركيشيه داخي صاتسه اني كر
اولدخي آلسه قبول اتسه آخي / اسنك هم اذني اولمزسه دخي
بوفضولي بيع اولور بلكل همان / ليك اولمالك اسي بوندن بيكمان
ديلريسه قيله اول بيع روا / كم مخير اولسه اولا اي آغا
ديلمزسه فسخ ايده اني بوكز / چون مخير اولديمالك اسي كذ
بوفضولي بيع ايدن كمسه آخي / بيعني فسخ ايدريسه هم دخي
اولدصتون الن كيشيه اخي هماه / فسخ ايدرسه جايزا ولور بيكماه
ليك مالك اسي روا كورسه اكر / صكره بلكل فسخ ايدامزاي پسر
چونكه مالك اسي روا كوردي اني / پس تمام اولدي بوبيع اكله بوني
صكره اني كمسنه فسخ ايده من / يعني فسخ اتمك اني اولمزكن
هم دخي بركيشي برقول ويرسه كر / بركيشنك اتني آلسه متكر
اولدقل اسي آلدغي اتي دخي / اوته بركيشيه صتسه اي اخي

يا بغشلاسه اني اول بر كرم / يا تزوج اتسه انوك اندن هم
يعني لم چفتلنسه عورتا السه اول / اولا اني مهر معجل قلسه اول
تسليم اتسه اولا اني بنلاره هم / يا هلاك اولسه النده اي ددم
هم ات اسي آلدغي تولك مكر / عيب چقسه اسنه رد اتسه كر
يا خو بيع فاسد اولسه بيكمان / اسنه رد اتسه اني همچنان
يا خو اكا مستحق چقسه دخي / آلسه الندن اوقلي اي اخي
پس بو ات اسي دخي هم نيليه / اولدقل اسندن اتيني استيه
عينيله ات دونمااولسه اوتش / بينه اني اسنه رد ايدن خوش
ليك ات اولمش بولنسه ناكهان / ياخو صاتلمش بولنسه اول مالن
يادخي بركيشنك ملكي اوله هم / شيله لم ذكر اتدك اني اي ددم
قيمتن ويرسه كركدر پس بوكز / عينيله چون اني رد ايده من
يعني ات اسي انوك قيمتني / اولدقل اسندن الور كله اني
باغ بغچه ويرسه ات آلسه دخي / يه خورير ويرسه يا دكان هم دخي
بو دخي بغچلينده نيسر همان / شيله لم تفصيله قلدق بيان
يعني باغ بغچه اسي هم دخي / اسنه رد اتسه اني اي اخي

مستحق چقسه یاخود السه اگر   آت صاتلمش یا هلاك اولمش اگر
بونده داخی اتنك قیمتنی   شیله لم ذلی آیلدك الوب آنی
باغ و نخجه تلف بی اولدی تمام   ایکیسنك حکم بردر والسلام
عکس داخی نجلا بیندر ای یار   اکلیاسن هم آنی فکر ایله وار
لیك باغك نخجنك هم ای اخی   یاخود کانك یدد ارکه هم دخی
کم شفیع اولسه بنلرك اگر   شفعه دنسه اول شفیع السه اگر
اولا انا هم مستحق چقسه همان   باغ و نخجایی هم اسی اولر زمان
عینیله اول شفیعدن انی هم   السردن اکله انی ای ددم
لیك صاتلمش اولسه گر بول   عینیله المز انی ای پسر
جونیله اوته برکشینك اولدیا ول   عینیله المغا بولمادی بول
عینیله یعنی انی المیه   بو تشفیع الدوغ کیبی المیه
پس الدن قیمتن اله تمام   هم شفیعدن عینی الور والسلام
برکشی برقولی غصب اتسه اگر   هم داخی برکمسیه صاتسه اگر
اول الن کیشی دخی صکره همان   لم آزاد ایلادی انی اول زمان
صکره بوقلاسی داخی ای آغا   غاصبك صتدوغنی کوردی روا

یعنی جایزددی غاصب صتدغی   مشترینك دکله آزاد اتدکی
اول دخی جایزدر اولور روا   قول دخی آزاد اولور هم مطلقا
بو امامینك قولیدر بز ای اخی   هم محمدك قولیدر دکله دخی
مشترینك اول آزاد اتدوکی   یعنی جایز کورمدی اکله بونی
لیك غاصب اول قولی صتسه اگر   اول الن دخی اونی صتسه اگر
غاصبك بیعنی قلسی تمام   کم روا کوردی اولانی والسلام
مشترینك اوته صتدوغی بکن   اتفاقی جایز اولمز اول کلن
یعنی جمله بو ایمه بیکمان   بونی جایز کورمز انلر پس همان

باب خیار الشرط

دکله امدی نیجه در شرط خیار   بیع انکله جایز اولدی هم ای یار
بیع ایدنجك بایع وهم مشتری   اوچ کون اولسه مخیر هر بری
یا دخی اوچ کوندن انا اولسه اگر   اول دخی جایزدر اولسه بیلدر
اوچدن آرتق اولیسه بیکمان   بیع جایز اولمیا بللو عیان
گر مخیر اولسه بایع ای ددم   کندو ملکندن مبیع چقمایه هم
مشتری قبض ایلسه بعد القبول   هم هلاك اولسه النده انولا

ثمنین ویرسه کوتاه اونک تمام پس ثمن اولمایه لازم ای امام
مشتری اولسه مخیر که بوکن ملکی بایعدن مبیع چقدیگن
مشتری ملکینه گیرمزسه نولد قبض ایدوب تا که هلاك اولسه ای یار
بونده واجبدر ثمن آنجق همان داخی نسنه واجب اولمز بیکمان
برکیشی بر نسنه صاتون آلسه که بر دخی کیمسه ایچون دیسه مگر
اوچ گونه دك یعنی اولکیسه ای یار انونك اولسون دیدی شرط اختیار
یعنی بر اجنبی کیمسه ای اکر مشتری قیلدی مخیر ای پسر
اول صتان داخی قبول ایتسه آنی اول دخی جایزدر اکله بونی
مشتری اول اجنبی کیمسه بهم هر بری اولور مخیر ای ددم
یعنی کیم اولکیمسیله مشتری کیم مخیر اولسه دو هر بری
هر بری فسخ ایتسه پس اول لا نوا هم دخی جایزدر و تسه ای آغا
چون مخیر اولدی بونلر ای پسر هر برینك قول اولور معتبر
لیك فسخ ایتسه بریسی ناکهان بری جایز دیمش اولسه بیکمان
قنقیسی اسبق اولورسه ای پسر آنونك ایتدوکی اولور هم معتبر
شویله کیم فسخ ایلیت اوك اولسه که یا خو جایز دوتی اوك اولسه مکر

یعنی اولکیدن قنقیسی اولسه همان معتبر اول اولسردر بیکمان
ایکیسی داخی معا اولسه بوکن یعنی بیله واقع اولورسه گکن
لیك اول تقدیر بیلنمدی انکیله هم عمل قیلنمدی
مشتری ایتدوکی اول معتبر هر نه ایدرسه اول اولور ای پسر
یعنی فسخ ایتسه یا جایز دتسه هم معتبر اول اول اکله ای ددم
زیرا کیم عقدی ایدن بودر تمام اول بری چون اجنبیدر والسلام
بر روایتده دخی دیمش مکر فسخ ایدن قنقیسی اولسه اکر
یعنی فسخ ایدن دورنکوك اخی قنقیسی اولسه اولسون هم دخی
معتبردر بونده فسخ اولمشدر هم دخی فتوی آکا کلمشدر
بایع ایدرسه دخی بیله همان بونجلاین بودخی همچنان
بر قلی آتمکچی دیبو صاتدی لر ایله چقمادی ایشت کیم نیترلر
مشتری بونده مخیردر همان دکله ایمدی نیلیسر اول زمان
یا ثمن ویره قبول ایده تمام دیلمزسه رد ایده هم والسلام
هر نکیم بو بخیلین اولسه دخی حکم انونك داخی بودر ای اخی
شویله کیم دزدی یا کاتب اولسه هم بودخی بخیلیندر ای ددم

هم دخی یوغیدی بو آت صتسه گر　　یا خو یکرك دیرسه هم ای پسر

یا خو صوقوردر بو اینك ای اخی　　یا خو ایچیدر بو آت دیرسه دخی

بیله چقمزسه بوله داخی اگر　　مشتری اولور مخیر ای پسر

یعنی گر دیلرسه ایدر قبول　　دیلمزسه رد اده بتی آنی اول

لیك رد اتمکه مانع اولسه گر　　شیله کم عیب ارسه اکا کم مکر

حصه سن انوك ثمندن نقص ادر　　چونکه کاتب چقمدی یا نپسن ندر

شیله کم اولا عیب ومماسه اگر　　قیمتی بیلك اولسه اول قولك مگر

لیك اول عیبله قیمت ای اخی　　کم طقوز یوز آقچه اولا هم دخی

قیمتندن عشرینی نقص اتدی پس　　هم ثمندن سندخی عشرین کس

یعنی کم بش یوز الورسه کر بها　　سندخی عشرین رجوع ات ای آغا

اللی اولور بش یوزك عشری بنام　　سندخی بایعدن اللی آل تمام

بیع اولورسه یا خو خمس اولسه دخی　　اولدخی بونك کبیدر ای اخی

پس رجوع اتمکلك نقصانینی　　شیله کم ذکر ایلدك اکلا آنی

لیك قرق صتدی تلاجی دیو　　یا خو قیون صتدی قزلاجی دیو

یا انك صاتدی بزلاجی دیدی　　بیله بازار اتدی هم شرط ایلدی

بونده بیع فاسد اولور بیگمان　　بیع فاسد حکم اولدر بونده همان

یعنی شولکیم من له الشرط اوله گر　　فسخ ادر بجلك بیعی اول فسخ ادر

مشتری اولمز مخیر بونده اوش　　بو انوك کبیدر کلدك اکله خوش

آنده بیع شرطله اولدی روا　　زیرا اول شرط ادر بیع اقتضا

بونده شرط بیع قلمزا اقتضا　　انکیچون اولمدی بیعی روا

یعنی فاسد اولدی فسخ اولسه گرك　　هم دخی فسخ اتمك اولور بگرك

شول کمسه کم اکا ولدر خیار　　بیعی فسخ اتمك ایسه اختیار

بر کشی بر جنس خرید اتسه اگر　　هم دخی اول جنس صاتسه اختیار

کر مخالف چقسه اول جنسه تمام　　باطل اولور بیع انوك ای امام

شیله کم یاقوت دیدی صتدی همان　　صرچه ایمش ظاهر اولدی بیگمان

مشتری بینه انی پس رد ادر　　چونکه بیع باطل اولدی یا ندر

هر نکم بجلین اولسه دخی　　اولدخی بونك کبیدر ای اخی

شیله کم لؤلؤ مرجان اوله هم　　یا خو لعل یا زمرد ای ددم

لیك جنس متحد اولسه بکن　　کم مخالف وصف اولسه گلن

شیله کم وصفنده یعنی کر همان　　کم تفاوت اولسه فاحش بیگمان

بیع انوك داخی باطلدر تمام / مشتری رد ایدنی والسلام

شیله کم اغلانی دیو آلسه اخی / کم قرواش چقسه یعنی هم دخی

یا مبیع صوف دیو آلسه اکر / هم اوستغری چقسه مکر

بیع بونك داخی باطلدر ای امام / چونکه وصفنده خلاف اولدی تمام

بعضده لیك دیمشلر بیع روا / پس مخیردر اولور آنجق ای آغا

لیك وصفنده تفاوت ای اخی / کم اوفاحش اولمسه ایکی دخی

بیع جایز اولسه انوك بو کز / چون تفاوت آز اوله اولور کز

شیله کم ایلکك تیون آلسه اکر / دیشی قیون یاخود قوچ اولسه مکر

یا صغیر جاریه آلسه دخی / ناکهان اولدی بالغه چقسه اخی

یعنی بونلرك روادر بیکمان / چون تفاوت فاحش اولمز اولدی عیان

آبریشم دیو مکر بر کمسه هم / بزکتیدن بز آلدی ای ددم

آرغجی آبریشم اولسه اکر / آرشی تمبوق یه کتان اولسه کر

مشتری رد ایدمز انی همان / آبریشمدر چونکه اولور بیکمان

چونکه آبریشمدر آرغاجی ای یار / زیرا بزده اکا اولور اعتبار

هم دخی مرهون راهن ای اخی / یاخود مستأجر قلی موجر دخی

صاتر اولسه بونلری همان / بیع موقوف اولور انوك اول زمان

مشتری یعنی روا کورسه روا / فسخ ایدرسه داخی اولور ای آغا

لیك قولی اجرته الور همان / بیع بوزمق اله یقدر بیکمان

پس همان جایزدر اولسه روا / فسخ ایدرسه یعنی جایز اولمیا

شونلرك سا کم اکا ولدر خیار / بیعی فسخ اتمك ایسته اختیار

صاحبی حاضر کرکدر ای دده / فسخ ایدر بکله حضرتنده فسخ ایده

غایبیکن فسخ ایدر اولسه همان / جایز اولمز فسخ انوك بیکمان

بیع جایزدر اولسه اکر / غیبتنده داخی اولور معتبر

ساقط اولور هم خیار بل ای امام / مدتی انوك اکر کچسه تمام

یا بولنسه بر دلیل اختیار / ساقط اولور انده داخی بو خیار

شیله کم بیدی بر آلدوغی تره / یاخود قطع ایتدی خلابوق عودته

شمیدن صکره چو بیع اولدی تمام / هیچ انی بر امزقا والسلام

بر کیشی بر کیشیدن داخی همان / بر خلابوق صاتون آلدی بیکمان

مشتری قبض ایتمدی انی دخی / بر آره تنوبج ایدب ویردی اخی

اولا آرا اله هم دخی قطع اتسه کر / عودیتی قطع ایدرسه اولر ایدر

مشتری قبض ایتمش اولسا آنی هم … کر هلاک اولسه یعنی ای ددم
چونکه قبض ایتمشدر آنی مشتری … بایعه آندن همان اولور بری
زیره آنک وطئی آکا اولور زمان … مشترینک قبض اولور اول همان
لیک وطئی ایتمامش اولسه اکر اکا … بعضلر بیله دیمشلر ای آغا
مشتری قبض ایتمشدر آنی هم … کر هلاک اولسه اکا یقدر الم
چونکه قبض ایتمادن اولدی هلاک … مشتریه یوق ضمان آندن باک
بایعک اولور هلاک اولور همان … مشتری قبض ایتمدی چون اول زمان
بعضلر دیمشدردر هم ای اخی … کرچه وطئ ایتمامش اولسه ار دخی
مشتری چونکم اره ویردی آنی … ایله اولسه قبض اولور اکله بونی
پس هلاک اولسه بینه بوندن دخی … مشترینک دور همان اول ای اخی
یعنی تزویج ایتدکی اونک همان … مشترینک قبض اولور بیکمان
زیره اونک تزویج ایتدوکی تمام … آنی معیوب ایلدی اول ای امام
شویله کم بر کیشیدن بر کمسه هم … بر خلاوق صاتون آلدی ای ددم
صکره بلسه اول خلاوقک اکر … آنی وارد راولیمش اول مکر
اول آلن کیشی آنی پس رد ایدر … چونکه عیب ظاهر اولدی یا ندر

ایله اولسه مشتری پس بیکمان … آنی معیوب ایتدی قبض اولدی همان
شویله کم قبض ایتمسه آنی دخی … ناکهان کسسه الینی ای اخی
یا چیقرسه کوزینی داخی اکر … یعنی معیوب ایتسه اول آنی مکر
آنی اول قبض ایتمش اولور بیکمان … تزویج ایتمک بخلافندر همان
یعنی تزویج ایلمکلک ای اخی … حکم تعییب ایتمک اولور اول دخی
پس حقیقی تعییب ایتمکلک همان … مشتری قبض ایتمک اولور بیکمان
حکم تعییب ایلمکلک هم دخی … اول حقیقی کبی اولدی ای اخی

باب خیار الرؤیة

بر دخی ذکر ایله خیار رؤیة هم … مشتریه بو دخی اولدی ای هم
بر کیشی کورمادن آلدی بر داو … کورنجک آنده مخیردر ای یار
راضی اولورسه قبول ایده تمام … دیلمزسه ترک ایده پس ای امام
کورمدن کر راضی اولورسه اکا … فسخ ایدرسه کورنجک بینه روا
کورمدن فسخ ایلسه جایز دکل … بیع بوزلدی همان اولدی کلن
کورمدن کر کیشی صتسه مالنی … اول مخیر اولمز اکله حالنی
بیعنی فسخ ایدمز اول ای امام … کم اونک بیعی همان اولدی تمام

كورمدين قول آلسه كورسه يوزني   ياخود ايچ بغدايك كندوزني
يا آتك يوزيني يا صغريسيني   ظاهرندن يا برك صاورسني
شيله كم صوفلو ر ولحالكي   بوغلاين داخي بونكلى يا آبى
يا طعام آلسه دخى دتسه همان   آنده داخي كورمش اوله بيكمان
ليك كورسه داخي دتماسه تمام   يا خيار ساقط اولماز اي امام
شيله كم باغ ويه بكمز يا خوبال   دتسه هم رد ايلسه اولمز وبال
آيجون هم بدوار آلسه كيتى   شيله كم قصابك اولنا ول اتي
قوومانجه اولاني داخي هم   پس خيار ساقط اولمز اي دم
چونكه قوادى دلالسه اله   ديلمزسه ترك ايده بيعنه قله
سمغجيون الوب اولسه دلو   آمجكين داخي بله كوره اي ياب
پس بوكا ولموق كركدر اي امام   زيره انكله اولمقصود تمام
شول كه ساقط ايلدا ولشرط خيار   بونده داخي باطل ايلدبلا اي يار
دكله بونداخي خيار عيب سن   يعني الدوغك دكلسن ساغ اسن
پس اسن اولماسه معيوب اولسه اكر   بيعنه اني اسنه هم رد ايدر
عيب اكا دلوله ناجلي الر   برمبيع اولنده اني كورسه ل

كم بهاسندن اني نقصان ايدر   چونكه سالم اولمدي يا پس نيدر
شيله كم بوقلي آلسه مطلقا   كم آكر صكره انوك عيبي چقا
قحغون اولسا يا اشسه بيرينه   عادت ايدنسه بنك هر بيرينه
يا خود الدوغ قواوش اولسه اكر   اول اغرلق يا زنا اتسه مكر
بايع الندا دخى اولسه بولر   مشتري جايزدر اني رد ايدر
ليك مكر مشتري قاتنده هم   بر دخي عيب ارسه اني قلسه كم
بونده نقصانن رجوع ايتمك كرك   رد ادا امز چونكه اولدي بيكرك
كل عيبندن بنخوذ اولسه بري   رد ادا امز بونده داخي مشتري
بو بينه ايشيت هم قل اي يار   اوغلن اولسه كم انوك عقلي وار
يا اغرلق ايلسه يا قحبسه هم   قامو بنلر عيب الورا اي بكم
مشتري قاتنده يعني اولا الر   بنلرك بيرليين ايدرسه مكر
هم صتق قاتنده داخي بيكمان   بنلري ايدر اولسه اول همان
مشتري اني ينه رد ايدر سر   چونكه معيوب اولدي يا پس نيدر
ليك اول صاتق قتنده بيكمان   اوغلنيكن بنلري اتمش همان
مشتري قاتنده يعني اولمكر   يعني بالغ اولدغندن صكره كر

بنلرك بیرسیمن اشلرسه اودم … رد ادامز مشتری انی نعم
اوغلینك بالغ اولدی چون همان … مختلف اولدی طبیعت بیگمان
اوغلینك عیب اولانی پس سبب … بالغ اولانده دکلدر تمام مذهب
حد عاقل اولدی اوغلانك دخی … یا الکونی ایچه اوله ای اخی
بوندن اشاغا اولورسا ای آغا … دوشکینه ایشمك عیب اولمیا
یعنی یالوکن یبوب اچمزسه گر … بلزی ایتدوکی اولمز معتبر
بلزی ایدن قراواش اولسه هم … یا زنا ایدر اولورسه ای ددم
اشبو قلده ذکر اولدی قام همان … قاتواشده حکم بودر بیگمان
لیك عیب اولدی جنون اولسه اگر … بالغ اولسه یاخوذ اوغلان اگر
فرق یقدر بو ایکی حالده اخی … چون سبب بردر ایکی سنده دخی
قاتواشك اغزی قولتوغی دخی … قوقو اولسه عیب اولور اولدی ای اخی
زیرا مولی غالبا استفراشدر … کر بولو اولسه پس اولور مقصود اگر
یعنی اوتمك بچموش اولور چون غرض … مانع اولور آنلره پس بو مرض
لیك بلل قلده اولورسه اگر … یعنی اغزی قولتغی قوقسا مکر
قلده عیب اولمزدر بیلدر بونلری … پس صتمق کیتیی اولور آندن بری

زیرا مقصود قللق ایتملدر بوقوله … بونلر اولور مقصوده هیچ مانع دکل
بو کیشی قل یا قراواش آلسه گر … صکره ازاد ایلسه انی ممکن
یاخوذ اول قل قاتواش اولسه دخی … صکره ظاهر اولسه عیب ای اخی
بایع آلندن یکن یعنی همان … عیب ثابت اولدی اول بیگمان
مشتری پس اونك نقصانینی … بایعندن الساکله انی
مشتری چون آنی رد ایدمز … پس اونك نقصانین المقدر ممکن
مشتری دعوی ایتدکندن صکره … یعنی طانقلق طنقلق ویرسه گر
دیسه شول مشتری آلدوغ قلی … کیم اونك آلنده شمدی اولدی اول
اذنی هم حلبش قامو تمام … کیم طنقلدی انی ذکر ایتسه بنام
دیسه اونك قدیمی عیب وار … تیله کیم اول آلت باره مقدار ای یار
یا اونك کبی دخی اولسه اگر … بایعك قاتنده اولسه هم ممکن
مشتری پس بایعندن بیگمان … کیم الور نقصانینی اونك همان
لیك کندو مشتری اولدوسه هم … بایعندن تنه المز بیش کم
هم اوته بکمسیه صتسه دخی … تنه المز انجلاین ای اخی
بونده داخی رد ادامز کیجه هم … لیك اگا مشتری اولدی سبب

ایکیچون بونده نقصان بیان اوله … تا بعیندن آلمغا بولمادی یوله
بر کشیدن بر کشی داخی مکر … کم اونک ایکی قولی آلسه اگر
شیله کم یعنی ایکی قولی همان … ایکی بیک آقچه‌یه آلسه بیگمان
بیرنی قبض ایتدی اونک مشتری … تا بعده الینده قلدی اول بری
آنی کم قبض ایتمشدر ناگهان … عیب ظاهر ولدی اونک اول زمان
مشتری اولور مخیر ای دده … یا الا آنلاری یا خود ترک ایده
یعنی آلمز دیلریسه بیگمان … ایکسندخی بله آلور همان
ترک ایدوب آلمز اولورسه ای پسر … ایکسندخی بله هم ترک ایدر
مشتری قبض ایتدکی قلدی بکن … عیب اونک ظاهر اولورسه ککن
بوداخی اونک کبیدر پس همان … مشتری اولور مخیر اول زمان
دیلریسه ایکن داخی آله … دیلمزسه ترک ایده بینه قله
بعض لیکن دیمشلر بیگمان … مشتری قبض ایتدکی آلخ همان
آنی رد ایده بیلور ای آخی … عیب ظاهر ولدی اونک هم دخی
بایع الینده او قبض اولماینه … حصه سنله مشتری الور آنی
نوری ایتدی امام ثانیدن … بیله نقل ایتمشدر آنی نقل ایدن

مشتری کر قلدرک ایکن داخی … آنلری قبض ایتمش اولسه ای آخی
کم معین بیرینک داخی همان … عیب ظاهر اولسه اونک بیگمان
مشتری مخصوص آنی رد ایدر … اول بریسن حصه سنله ای پسر
یعنی اونک حصه سن آلور همان … چونکه آنی رد ایدا من بیگمان
کم مکیل اولسه یا موزون اولسه هم … هم دخی قبض ایتسه آنی ای دم
عیب ظاهر اولدی بعضندن مکر … مشتری بونده مخیر اولسه گر
دیلریسه قاموسن ایده قبول … دیلمزسه قاموسن ترک ایده اول
بعض لیکن دیمشلر بیگمان … بر قاب ایچنده اولورسه بو همان
لیک ایکی قاب ایچنده اولسه گر … شونکله عیب چقدی آنی رد ایدر
شونکله عیب یقدر اونک همان … حصه سنله آلسه دور والسلام
برکشی قون آلدی یا قاون خیار … کسه آنی یا صسه ای اختیار
قامسی اونک چورک چقسه همان … چونکه کاسلسه یا صنسه بیگمان
هر کن آنده منفعت اولماسه هم … ویردکی هب بهاسنی الور ای دم
بیره اونک صتدغی مال اولمدی … باطل اولدی بیع صحت بولمدی
منفعت اولسه بکن فی الجمله کر … آن الرجوع قیمتی اولسه مکر

پس رجوع ایلیه نقصانن همان چونکه بیع جائز اولدی بیگمان

برکشی بر کیشیدن داخی مکر صدلو اینک یا قیون آلسه اگر

صاغسه اونک سودن ایچسه بیگمان صکره اونک عیبن بیلسه همان

رد ادامز اسنه بیعنه آنی پس رجوع ایلر همان نقصانینی

برکشی بر کیشیدن داخی مکر بر خلایق صاتن آلسه اول اگر

اول خلایقی صاتن داخی همان صکره واردی غایب اولدی بیگمان

اول خلایقک دخی هم بیگمان عیب ظاهر اولدی اونک ناگهان

قاضی قاتنده هم اونک عیبنی هم اوغایبدن آنی آلدوغنی

اول آلن کیشی آنی اثبات ادر قاضی داخی ذکله هم آنی بنید

آلدقودی برامین آلنده هم ثم هلاک اولدی خلایق ای ددم

مشتری مالندن اولدی اول هلاک بایعه آندن ضمان اولمز باک

چونکه قاضی ادله حکم ایتمدی بایعه پس مشتری اودتمدی

لیک قاضی رد له حکم ایتسه کر هم امین آلنده قلسه اول مکر

پس هلاک اولسه بندن صکره هم بایعک مالندن اولور ای ددم

غایب اندن گرچه بو حکم اولدیش بوحنیفه قولیدر بو کله اوش

نافذ اولور دیدی اول حکم تمام بیله دیمش انی یعنی اول امام

آیله اولسه مشتری ویردوکی بایعندن الس کله آنی

برکشی آلدوغنی صتدی مکر عیب چقدی هم اکا رد ایدرکن

قاضی حکمیله اولسه رد اگر بایعنه اولدخی هم رد ادر

یعنی جائزدر خصومت ایدرسه عیب چقدی اولدخی پس بیرسر

قاضی حکم ایلامدن قلسه قبول رد ادامز چونکه اونک اولدلو

عیب حادث یا قدیمی اولسه هم ایکسینک حکم بودر ای ددم

بعضلر دیمش ولیکن ای پسر کیم قلورک عیب قدیمی ولسه گر

شیله کیم بر مداغ آلتا ولسه هم یا خوذ اکسلک بتمش ولسه ای ددم

هم دخی وته انی وار رد ایدر قاضی حکمی داخی اولمزسه ایدر

زیره معلوم اولدی عیب ای اخی بایعی اولقتنده هم داخی

وارمش اول بله صتمش اکا پس اکا هم رد اولینه ای آغا

لیک حادث عیب اولورسه اول همان رد ادامز اوته آنی بیگمان

برکشی بر قول صتون آلسه اگر همدخی قبض ایتسه آنی اول مکر

صکره اونک عیب ظاهر اولسه هم مشتری دعوی ادرسه ای ددم

یعنی رد اتمك دلادی ای اخی / ویرمامش اولسه بهاسن هم دخی
مشتریه قاضی هم جبر ایلمز / ویره بهاسن شمدی اول قالسن دیمز
تا آله طانوق بولمنجه مشتری / یا خود بایع اندن اچه اوله بری
مشتری طانق بولسه رد ایده / ویره بهاسن ویرمیه غوغا کیده
لیك بایع اندن اچه اولسه اگر / ویره بهاسن دیو قاضی حکم ایدر
مشترینك اولدیغینکم قول تمام / بایعه ویره بهاسن والسلام
مشتری کورسه مبیعك حالنی / شیله کیم قول اولسه قول النشانی
یا خود اولات اولسه بتسه اوتا / یا خود اوشینه یوك اورسه ای اتا
یا مداوات ایتدی عیبینه تمام / یا خود قفتا بیندکیدی ای امام
ایله ایتدوکی انی تمش اولا / عیبیله بر قبول ایتمش اولا
بر کشی بر کیشیه که اسیتی / صتسه اولدا خی قبول ایتسه انی
کیم آیاغنده سراجه اولسه کر / مشتری آنی دخی کورسه مکر
لیك بیلمادی انی اول بیکمان / کیجك صندی قبول ایتدی همان
صکره انوك عیبنی بلسه تمام / کیچه کوردی اول آنی ای امام
چونکه بلدی شمدی رد اتمك روا / زیرا اول بلمدی اول ای آغا

کر حقیقت بلسه اول بیکمان / رد ایدامزجون قبول ایتدی همان
هر نکم بو بخیلین اولسه دخی / اولدخی بونك کبیدر ای اخی
شیله کیم بر کیشی بر قول السه کر / کیم انوك اعضاسی هب شیشمش مکر
کوردی انی هم قبول ایتدی همان / کیم شیشمزدر دیو صندی بیکمان
صکره استسقا چقرسه هم دخی / رد ایدرجون صکره بلدی ای اخی
بس حقیقت بلمیجك مشتری / بایعی عیبندن اولمز هم بری
لیك اول عیبنی بلسه تمام / بس انی اول رد ایدامز والسلام
بر کشی بر کیشیدن داخی مکر / ایکی کیله اون صتون السه اگر
ایکیدن آرتق یا اکسك اولسه هم / حکم بودر بلك بس ای دده
بر کله سن اتمك ایلسه تمام / بر کلسی باقی قلدی والسلام
لیك اتملدکی اونك هم دخی / عیب ظاهر اولسه انوك ای اخی
شیله کیم اجی چقرسه ای دده / یا انوك کبی دخی بر عیب هم
مشتری اول بر کله اونی همان / اسنه رد ایلدی انی اول زمان
هم بهاسن داخی بایعدن الور / مشتریه اتمك اولان اون قلور
هم انوك داخی باقی نقصانی / بایعدن بس رجوع ایلر انی

باب البیع الفاسد

ایکی کیشی شرطله بیع ایلدی — دکله امدی بن بیله نیلدی
بیریسی بر قولنی صتدی اکا — قللق اتسون دیدی بر آی کون بکا
یا خوذ آزاد ایده سن دیسه کر — اولدخی آلسه قبول اتسه مکر
بوندن صاتن کیشیه اولسه هم — منفعت وار دیرکی اکله ای ددم
بویله کی صورتده یعنی ای آخی — منفعت صاتاندن اوله دخی
بنجلاین مشتری کونکم نیدر — کندویه اصیلو هم اول شرط ادر
یعنی بیع اتدی دخی شرط ایلدی — باکه اودخ آقچه ویرسن دیدی
بنلری بیع اتمزیدی اقتضا — کرچه بنلردن بولندی هم رضا
داخی بونک کبی صورتلرله لن — یعنی آنده داخی شرط اولسه ای یار
بیع فاسددر بولنقامو تمام — حکمنی داخی ندر بل ای امام
هر بری بیعنی فسخ اتمک روا — فسخ اولنسه چونکه فاسد قلنیا
یعنی شولکم من له الشرط اوله کر — دیلرسه بیعنی اول فسخ ادر
شوله کم بایع ویا خوذ مشتری — کندویه اصیلو شرط اتدی بری
اولدر فسخ ایلین آنجق همان — اول بریسی فسخ ادامز بیکمان

ایکی داخی اکر شرط ایده هم — هر بری فسخ اتسه اولور ای ددم
من له الشرط اوله بایع یعنی کر — انجلاین مشتری داخی مکر
فسخ ادرسه بس رواودر هر بری — من له الشرط اولدی بایع مشتری
منفعت کربیرنه اولسه همان — یا الکونا ول فسخ ادر انجق ای جان
شویله کم صورتلرین ذکر ایلدک — من له الشرط کم دررانی دیدک
بو حنیفه هم ابو یوسف دخی — بلدوا تده ایشدانلر دخی
بنلرک قولی بودرکم ای پسر — چونکه بیع فاسد اتدیلر بولر
بس رواودر هر بریسی فسخ ادر — من له الشرط داخی اولمسه ندر
زیره حق الله اچون فسخ ایدر اول — هر بری فسخ اتمله بس بولدی یول
یعنی وصفنده فساد اولسه اکر — بونده اولور اختلاف انجق مکر
لیک صلب عقده اولرسه فساد — باطل اولور آنکله اولمز انعقاد
بس کرک کم هر بریسی فسخ اده — چونکه اصلی فاسد اولدی یا نه
عاقدینک هر بری آلسه دخی — فسخ اده وارثلری هم ای اخی
هر قچن بیعی بوزر فسخ اتسه کر — مشتری آلدوغی هم ای پسر
عینیله باقی دورسه اکر — شویله کم نقصان اولمایه مکر

اولمشانه رد ادرانی همان چونکه نقصان یقدر آنی اندر زمان

لیک عینی که هلاک اولسه تمام یاخو نقصان اولسه آنده ای امام

قیمتن اودر هلاک اولسه اخی یاخو نقصانن اودر آنجق دخی

شویله کیم یعنی اکا عیب ایرسه که ردادر عیبن نقصانن اودر

قیمتندن چونکه نقص ایتسه همان آنی داخی اودییسر بی گمان

هم بو فاسد بیعک اکله ای اخی بیجدر حکمینی دکله هم دخی

که مبیع مشتری قبض ایتسه هم ملکینه کیرر انوک که بیش و کم

که هلاک اولسه اللنده ای امام قیمتی واجب اولور انوک تمام

آبق اولسه ثمندن داخی که یعنی قیمت نیه ایرسه اودر

قولی آزاد ایتسه هم آزاد اولا بیعه نافذدر صترسه هم بولا

تسنه کیم مال اولمیه ضمنی آنی بیع باطلدر یابن اکله بونی

شویله کیم میته یا حر اوله یا قان مال اولندن داخی دکل هیچ آن

کیم مکاتب یا مدبر بیع هم بر دخی ام الولد اولدی بهم

مشتری اللنده یعنی کیم بو که که هلاک اولسه اودک یوق ای پسر

خمر خنزیر بیع اولدی هم دخی کیم بولاری آقچه‌یه صتسه اخی

باطل اولور بیع بونده داخی هم آقچه‌یه صتمز اولورسک ای ددم

که قماش اولورسه یعنی ثمن بیع بوکن فاسد اولور اکله سن

صورت مقبوض علی سوم الشرا بیجدر اولدا دخی کیم اوله روا

شویله کیم بر کیشی قل یا قرواش یا دخی انجیلین مال قماش

بر کیشیه صتمق استادی آنی اولدخی الموددلی اکله بونی

هم بهاسن تعیین ایتدی تمام شویله کیم بیک یا دخی آرتق بنام

انوک آنره هم قرار ایتدی بوکه لیک بیع داخی قطع اتمادی که

مشتری داخی مبیع بس همان آلدی قبض ایلادی کتدی او زمان

که کوره فکر ایده الورسه تمام یعنی قطع ایلیه اول والسلام

بر کیشی قل یا قرواش آلسه که مشتری قبض ایتمدن داخی مکه

بایع اللنده ایکن کسب ایتسه هم صکره اول قل یا قرواش ای ددم

که هلاک اولسه بنلر ناگهان بنلرک کسب ایتدیکی بس بی گمان

مشترینک ملکیدر مالکدر که بو حنیفه قولیدر بو نیکوکه

لیک بایع مشتری بیعی اکه بیع فاسد اولیسه اول مکه

یعنی قلدر یا قرواش ای اخی مشتری قاتنده بنلر هم دخی

کسب قیلمشلر ایدی صکره همان / مشتری رد ایتدی انی اول زمان

بایعلرد بنلرك کسبی تمام / مشتری نیك اولمدی اول والسلام

قل قوا وش کو بغشلنسه اخی / اول بغشلانك الندن اول دخی

کسب قیلمشلر کی صکره مکن / اول بغشلایان رجوع ایتسه اگر

گرچه انلر رد اولنسه ای اخی / لیك کسبی انوك اولمز هم دخی

یعنی باغشلانك ملکیدر اول / نه قدر اولنسه انا اوله ید بول

مغصوب ولانك دخی کسبی همان / غاصبك اولور اگر قیلسه ضمان

یعنی مغصوب ودریسه ای اخی / کسب انلرك همان بونده دخی

لیك رد انسه بایع بل ای امام / کسبنی داخی بله ویرسن تمام

اغجنده بر کیشی صتدی یمش / اوتمش داخی هنوز ایرشمش

یعنی شیله خام ایکن صتدی همان / کم بماله یارمدی اول زمان

شول ایرشمش کیب انوك بیع هم / معتبردر جایز اولور بیش وکم

هم انی فی الحال کسرسك روا / راضی دکل مشتری گرچه اکا

لیك بایع راضی اولورسه اگر / کم یمیشی اغجنده قویه لر

تا اله اول یمکلکه یارا اوله / چونکه بایع راضی اولورسه نوله

ترمیدن صکره یمشده هم دخی / ایرشنجه بویا رتر هم دخی

مشتریه اولدخی اول حلال / چونکه بایع راضیدر اولمز وبال

لیك بایع راضی اولمزسه اگر / هم اغاجنده یمش قلسه مکر

تا شکادار اکن له بویوید تمام / اولغما که یارا اوله والسلام

اول یمشده ارتوق اولسه یمش کم / مشتری انی تصدق ایده هم

اول زیاده ارتوق اولکی چونکه هم / مال طیب اولمدی ای پرکرم

اول تصدق ایدجك نهدر اگر / انی بلمکلك دلرسك ای پسر

اقلا اول یمش له صاتلدی همان / قیمتی یوز اقچه اولسه اول زمان

صکره ایرشدکی دمده کیم مکن / قیمتی یوز بیش اولورسه ای پسر

پس تصدق بیش اکن ایده همان / چون زیاده اولدی اولدر بیکمان

بیع ادیجك بایع ویا مشتری / صکره دوندی دعوی قیلدی هر بری

بیرسی بیرینه ایدر ای اخی / کم سنکله بیع قلدق هم دخی

فاسد اولمشدر حقیقت بیکمان / بیزه واجبدر انی بوزمق همان

اول بیریسی اکا انکار ایلدی / بیعمز یعنی صحیح اولدی دیدی

شیله کیم بیریسی بر مجهول اجل / دعوی قیلدی کیم ثمن نقددر الل

فاسد اولدی دینسه طانق گرك
آله منكر اولنه اندن یكرك

مدعی الدی طنق بولمزسه گر
اول صحیح اولدی یمینه اندرد شر

بیعمزن باطلدر اولسه بوگون
بیری آیدر صحیح اولدی گکن

اول صحیح اولدی بن طانغم بوله
باطل اولدی دینسه پس انلوله

مدعی فاسد دینندر اندن خوش
بونده باطلدر دینندر منكر اوش

گرچه ظاهر ایكیسی بردرهمان
لیك فرق باطل اولدی یكمان

بردخی صتمق هواداغی قوشی
هم دری حیواننداغی ویرنسی

یا ثمننده اولسه بر مجهول اجل
یعنی صتدی آقچه المادی اكل

شیله كم قودوزدی یا مهرجان
مشتری بایع انی بلمز عیان

خرمن اوستنده یا باغ بوزولجق
یا خوقا قولاری اروجی اولجق

حاجلركا گلجك دیسه اخی
یا خود بر مجهول اجل قلسه دخی

اول مادن صتدی دگردن بالق
بیع فاسددر بولر كلی بایق

بر قلی بیك آقچیه صتدی امام
صتسك آقچاسینی المادن تمام

بیلدن اكسوله ینه المق انی
كم شكا جایزدر كل اكله بونی

لیك صتدوغوله الورسك اگر
یا دخی آرتوغه السك ای پسر

بودرر بوندن هیچ اولمز خطا
چون شریعتده روا اولدی الی

گر بهاسینی تمام السك بوگن
اكسوله المق دخی اولدی گگن

قلدن آرتوق هم نكم صتسك همان
حلم انوك داخی بودر بیگمان

باب الاقالة

دكله بردخی اقاله حالنی
بایعیله مشتری احوالنی

بیری بازاری دندرسه مكر
بیری داخی مجلس ایچنده اگر

راضی اولسه اولدخی قلسه قبول
ایله اولسه بو اقاله اولدر اول

بنلرك حقنده فسخ اولدیشد
حق ثالثده اولور بیع جدید

شیله كم بر كیشی صتدی دارنی
هم ثمندن الدی جمله وارنی

اول ثمن اننده ینه گوردكم بولت
دنیلر صكره اقاله قلدیلر

شفعه دن تعلق روا درشمدی اوش
بیع اولنمزه شفیع حقنده خوش

شرط قلسالر زیاده گر دخی
واجب اولكی ثمن اولدر اخی

یا اقل یا جنس اخر اولسه گر
بینه اولكی ثمندر معتبر

بر متاعی شیله كم بیك آقچیه
بر كیشیدن صاتون السك ای اغا

بیك بونه قلسك اقاله انی گر
یا طقوز یوزه دخی قلسك مكر

یاخوذ اولسه بیك بیرینه بر قوله هم … بنلری شرط ایلسه بیك ای ددم
بو جمیعنده اقاله ای پسر … شول بیك آقچه اندن اوله معتبر
چون صحیح اولدی اقاله بیکمان … فاسد اولدی یعنی بو شرط همان
کر هلاك اولسه مبیع دخی اکر … پس اقاله بوندن اولمز معتبر

باب التولیة

تولیه در بر دخی بیع شرا … بر دخی ربحیله اوله مشتری
تولیه آلدوغنه صتمق اولور … هم دخی خرجی بله قیمت اولور
اجرت قصار یا حمل طعام … ضم ادیسه مایسینه پس تمام
لیك باله بنجیه درمش دیه … بونجیه آلدم دیو صتمیه
شرط بودر ثمن اوله دخی … مثلی اولمقلق کرکدر ای اخی
مشتری ویردوکی یعنی بیش و کم … یا مکیل اوله یا موزون اوله هم
شیله کم درهم دنانیر هم دخی … یا خو بغدای یا خو آرپا ای اخی
اصیه صتسه یا قلسه تولیه … پس ثمن بو اولسه جایز اولمیه
لیك بو رسمه ثمن اولسه مکر … صکره آلنده بولنسه اول اکر
بونده دخی جایز اولدی بیکمان … نیتکم اولده جایزدر همان

٥

شیله کم دکشدردی الجای اتا … بر کیشی دخی آنی الدی اوتا
انکله تولیه قلمق بو کز … ات اونك النده در اول کن
یعنی آلدوغینه الجای آغا … ات النده اولنه صتمق روا
هم دخی الجای انکله مکر … اصیه صاتسه اولا ای پسر
بر دخی اصیه صتمقدر همان … هم دخی ربحی ندر ایده بیان
کر یلان سویلسه اولسر ماینده … یعنی آرتق دیمش اولسه ای دده
شیله کم یوز اولسه یوز اون دسه … خاین اولمقدن دخی غم یمسه
مشتری اصیه المقدر بلدن … آلدوغینه هبا اولور یا ترك ادر
مشتری اولمز مخیر بیکمان … تولیده حط ادر آنجق همان
یعنی آلدوغینه صتمقدر اکر … کم خیانت اتمش اولسه اول مکر
مشتری اولمز مخیر بوندن پس … شول خیانت اندکی آرتوغ کس
شیله کم یوز اون دیو صتسه اکر … کم خیانت اتسه اوندن مکر
تولیه در بونده اونی حط ادر … مشتری آنجق همان یوزین ادر
آلدوغندن اکسکه صتمق اخی … تولیه کبیدر هم بو دخی

فصل

بو کشی منقل محولا اولسه گر / قبض قیلمادن انی صتدی مگر
آنی صتمقلق درست اولمز ای یار / دکله امدی نیجه در بیع عقار
آنی قبض ایلامدن صتمق روا / نیره نادر دره هلاک اولمق اکا
شیله کیم بر داری یا خود بر دکان / صاتن آلدک هم بینه صتدک همان
لکچه قبض اتمادکسه داخی هم / بونده جائزدر ولیکن ای ددم
نقلا اولیندر تنکلا اولسه اگر / بیع قبض اتمادن اولمز معتبر
شیله کیم قرلنا قوا واتش ای اخی / یا مواشی یا متاع اولسه دخی
بو مکیلی کیلله آلسک ایشد / اولجسک و قلسک بینه بیع جدید
یعنی صتسک اوته انی بر دخی / سندن الن مشتری انی اخی
اولچمینجه بینه انی صتمیه / جائز اولمز هم دخی کیل اتمیه
شیله کیم اون کیله بغدای مکی / بر کشیدن صاتون الدک ای بکی
اولجدکدن صکره بینه بیکمان / بر کشیه کیلله صتسک همان
اولچمینجه اول کشی انی تمام / اوته صتمق هم یمک اکا حرام
بس سنک کیلک کفایت اتمیه / اولدخی کیل اتمینجه صتمیه
اولدخی کیل اتسه بابنوق والسلام / صاع بایع مشتری اولدی تمام

بو مکیلی کیلله صتسک دخی / مشتری قاتنده اولچسک ای اخی
انی بیمکلک یه صتمقلق اکا / کم حرام اولدی اکله ای اغا
پس اکر بر داخی ولا اولچسه تمام / بیمک صتمق بکنا اولمز حرام
یعنی بایع صاع صاع مشتری / ایکیسی داخی بولندی هر بری
چون حدیثک ظاهری بودر همان / پس ایکی صاع اولدی بونده بیگمان
بعضلر دیمش برا اولچمک یتر / شویله که بایع اولجدی وردی ای پسر
مشتری بر داخی انی بینه هم / اولچمزیسه داخی اولی ای ددم
دارتلنسنه دخی اولسه همان / حکم انوک داخی اولدر بیگمان
شیله کیم بر کیشیه قصاب اخی / ات صتر قاتنده دارتر هم دخی
آندن الن کیشی انی بر دخی / دارتمینجه بیمیه اکله اخی
بعضلر لیکن دیمشلر ای پسر / انی اول قصاب دارتدوغی یتر
مشتری قاتنده چون دارتدی انی / اله بینه مشتری اکله بونی
هم بزاردن بغدای ارپه اول الن / مشتری قاتنده بایع پس همان
عادت اولدر بر کنا اولچر اخی / مشتری اولچمزسه انی بر دخی
اولا انی صتمق یمک اولور تمام / یعنی اولنسنه اکا اولمز حرام

مشتری قاتنده چون دریتدی انی / اله بیعه مشتری اکله بونی

بو کسنی تلقوغله یاغ السه کر / تلقوغ ایچنده یه بال اولسه مکر

یا جوالی ایچنده اون السه داخی / یا خوذ اول بغدای الورسه ای اخی

قبض ایده انی یا قبض اتمسه هم / صکره انوك بعضنه کرای ددم

مستحق چقسه انی السه همان / باقی قالان بعضندن بیکمان

مشتری اولور مخیر ای دده / دیلر ایسه اله یا خوذ ترك ایده

هم دخی انی الورسه اولور اکر / پس ثمندن حصه سنله الر

بالری تلقوغ الورسه کر بکن / یاغ دخی انجلین اولسه کلن

ایکی تاب ایچنده بغدای داخی هم / اون دخی انجلین هم ای ددم

مستحق چقسه برینه ناکهان / مستحق انی هم السه بیکمان

مشتری قبض اتمش اولسه اخی / پس مخیر اولسه بونده دخی

دیلر ایسه بعنی اول بیرن اله / دیلمز ایسه بایع النده قله

مشتری قبض اتمش اولسه اکر / پس مخیر اولمیسر اول مکر

چونکه قبض اتدی اکیسن داخی هم / مستحق چقدی برینه ای ددم

اول برینی رد ایدامز بیکمان / پس ثمندن حصه سن اله همان

باب الربا

بر دخی ولدور ایشده بیع و ربا / کم حرام قلمشدر انی خدا

شولکم اولمقدر اولیا خود مکیل / جنس جنسه صتمغه بودر سبیل

بیر بیرینه مساوی اوله هم / آن یده اولمیا هیچ بیری کم

بیر بیرندن ارتق اولسه همان / بیع باطلدر حرامدر بیکمان

اشکی بیکی بر در پس بونده هم / ایو تیلو فرق یقدر ای ددم

شیله کم بغدای صتالر بغدایه / یا خوذ اربایی صتالر اربایه

یا دخی التونی التونه صتا / کومشی کومشه صتمق ای اتا

کیله یا وزنیله المق کرك / هم برابر بیری اولمق کرك

پس خلاف جنسه صتسالر اکر / فضل داخی اولسه اولور معتبر

یعنی التونی کمشه صاتسلر / کومشی التونه داخی ای پسر

پس همان بغدایله اربا دخی / بیر ارتق اولسه جایزدر اخی

لیك شرط اولدیکه مجلسده تمام / قبض ایدالر هر بیری والسلام

ویره سیه صتسه پس اولمز روا / عقد صرفك حکم بودر ای آغا

قولله مولا راسنده ربا / چونکه یقدر پس الور بیع روا

دكله‌لم اودونج آلودلر آنلكی / عادت اولمش خلق ایچنده آنلكی
بو حنیفه قولی بودر ای صفا / کم روا کوردی آنی اول مطلقا
یعنی وزنیله دخی عددیله هم / کم روا دکلدر دی اول محترم
هم امام ثانی ایشده ای جوان / وزنیله جایز قلوردی آنی همان
هم محمد قولی بودر بی ریا / عددیله هم وزنیله کوردی روا
یعنی درتماغیله ساغیشله هم / اول روا کورمشدر آنی ای حدم

باب السلم

مشروع اولدی بر دخی عقد سلم / شرعی اولدی سنده اولمز الم
شولکه ممکندر آنکا ضبط صفت / هم دخی قدرینه اولا معرفت
پس سلم آنلرکبیده اولا روا / آیله اولماینجه جایز اولمیا
شیله‌کم حیوانده جایز اولمدی / زیرا آنلرك ضبط امکان بولمدی
اتکبی یوتون کبی هم ای اخی / هر نکم بحیلین اولا دخی
قتلدا اولسه دخی هم ای آغا / کم سلم آنده دخی اولمز روا
شیله‌کم تاوق یا قاز اردك مکر / یا خو کلنك یا کوکجین اولسه کر
بیلدی حیوانك اطرافنده هم / جایز اولمادی بولرده پس سلم

شیله‌کم باشی ایاغی ای ددم / هر نکم آنلرکبیدر داخی هم
داخی حیوانك اتندن ای پسر / دار سنده داخی اولمز معتبر
یعنی بولرده سلم اولمز روا / ضبط ممکن اولمدی چون ای آغا
هر قچن موزون اولا یا خود مکیل / ضبط ممکندر آنلرك هم آیله بیل
شیله‌کم بغدای آرپا یاغ بال / بونده تعیین ایلمك اولمز محال
آیله اولسه جایز اولمشدر سلم / چون آرا یرده نزاع اولمز نعم
جنسنی نوعین وصفین بیان / آیلیه هم قدرینی داخی عیان
هم اجل هم ویرجك یرین تمام / رأس مالك قدرینی هم ای امام
هم انی مجلسده قبض ایتمك دخی / شرط اولبدر تا مونبلری ای اخی
جنس بوکم آرپه یا بغدای دیه / نوعی مسقی غیر مسقی سویلیه
بیلمیدر اسکی وصفی دخی / قج کلادر قدرینی دی ای اخی
هم اجل شیله‌که بر آی دیه‌لر / هم ویراجك یرین تعیین ایده‌لر
یعنی کم حمل مؤنت اولسه کر / بو دخی هم شرط اولدر معتبر
رأس مال قج آقچه در بللو بیان / هم انی مجلسده قبض اتمك همان
چون بو شرطلر بیرینه کلسه تمام / پس درست اولدی سلم هم والسلام

ذكله استصناع له درلر ای اخی — كم سلم كبيدر هم اولدخی
شیله كم بر كیشی بر بشمقچیه — اون بیش آقچه ویره ساكه دیه
باله بر بشمق دكی ور تختیان — تیزرك اولسون اوچ كون الچه همان
اولدخی آقچاسنی آلسه اگر — انكیچون ذكسه بر بشمق مكر
كورسه انی اول مخیردر رای — دیلرسه انی قلسون اختیار
دیلرسه آلسون قوسون همان — اول مخیر اولمیجوكم بیكمان
لیك دلمز اولسه بشمقچی اگر — اله دلدرملك اچون جبر ایده لر
دیره كم اول الدی آقچای تمام — اول مخیر اولمیسر والسلام
تعضل لیكن دمشدر ای اخی — هم مخیر اولسدر اولدخی
بر روایتده اخی اولدر ای دم — كم مخیر اولمز اكسیك اخی هم
كر سلم شرطلرنی اتسه بولمن — بودخی عقد سلمدر ای پسر

باب الصرف

عقد صرفدن هم بحث ایدر دكله ایش — المق وصتمق در التون كموش
التونی كه التونه صتسك همان — ورنله جایزدر انجق بیكمان
هم كومشده داخی بودر وصف حال — كم كه انی صتمغه یقدر مجال

یعنی ارتق اكسك اولماسه كرك — پس برابر اولسه اولملیكرك
هم داخی مجلسده قبض اولمق كرك — آلدن اله ویرن آلمق كرك
پس قدا بیله روا اولمایسر — جنس جنسه اولسه بودر ای پسر
كر خلافی جنسنه صتسه بوكز — ارتق اكسك صتمسی اولور كز
شیله كم كومش اولا التونله — بیرسی كه ارتوغ اولسه نوله
لیك مشروط اولدی تقابض بونده هم — ویرسیه ویرمه هم ای بزكرم
بر قلیچ كم اوله المشلو اولسه كر — یا المشلو یا نجق اولسه مكر
انی سن یوز درهمه صتسك اخی — الدی درهم كومشی وار هم دخی
السك الدی درهمی نقد ای امام — كم صتسك بیعك همان اولور تمام
چون بهاسن كومشك صن بیكمان — مجلس عقدده چو قبض ایتدك همان
پس سنك بیعك روا اولور روا — كرچه بیعك داخی اولدی مطلقا
یعنی شول الدوغك الدی درهمی — كومشك اولور بهاسی بلا اسنی
كرچه تعیین ایتمدك انی تمام — اولالكا اولور معین والسلام
چون تقابض اولدی مجلسده تمام — عقد صرف اولدی روا پس اولنام
الدی داخی صكره الورسك اگر — اولدخی جایزدر اولور معتبر

كتاب الكفالة

بحث عقد كفالة ذكله هم   ذمته بر ذمة سن آيله ضم
ذمتك اقلنه ديرلر اصيل   ضم اولور ذمت بابنده اولدي كفيل
ايكي دولودر كفالت بيكمان   بر كفالت ماله بر نفسه همان
بر كشيده الملك وار بيك درهم   بر كشي در بن بايندن كم ورم
بويله ديسه ماله اولور اولدي كفيل   بو دخي بر حلو كبيدر آيله بيل
يعني بوندن داخي اولورسك وا   كوجه واقعده بو كا برج اولميا
كر كفالت اذنيله اولسه اخي   هم كفيل بورجي ادا قلسه اخي
پس اصيلندن بنه اولدا خي هم   ويردوكن ايدر رجوع كيبيش كم
اذنيله اولميا بحق ويردوكنت   كم رجوع ايتمز تبرع بلا اني
بر كشينك قولي اقرار ايلسه   بر كشيده مالكي سانك ديسه
بن تلف قلدم اني ديسه همان   هم دخي قيمتني قلسه بيان
شويله كم بيك آقچلق ديسه مكر   يا دخي بخيلين ديسه آكر
چونكه اقرار ايلدي اوده دوشر   ليك ازاد اولنغندن صكره اودر
يعني كندو حقنه دوشر همان   شمدي مولا حقنه دوشر ضمان

بر كشي اولمالچون داخي مكر   كم آكا مطلق كفيل اولسه اكر
شمدي مالي اني كفيلدن ماليني   كم حقيقت السه آكله ليني
بو كفيل داخي اوقلدن پس همان   كم آزاد اولنجه كويره بيكمان
چونكه آزاد اوله قل هم نيدرسن   اول كفيلك ماليني اوده ايسر
يعني قولك آمرله اولسه كفيل   پس قل اوده امكلكا بودر سبيل
ليك امريله اولمزسه همان   اول قله داخي بابنده اولمز ضمان
بر كشي الندن برقولي مكر   بر كشي داخي اني دعوي ايدر
يعني بو الكدن كي قل اي اخي   كم بنم ملكم ديدي هم اول دخي
آلد انكار ايليب ديدي يلان   لطالبك وارمي كتورد يدي همان
اول قلك نفسنه بر كشي دخي   كم كفيل اولدي كي آكله اي اخي
مدعينك طالبي كالنجه هم   ناكهان قل داخي اولدي ايده دم
مدعينك طالبي كلدي بوكن   ثابت اولدي قل انوك چقدي ككن
اول قلك قيمتني اودر كفيل   پس اوده امكيله اولا اولدي سبيل
ليك مولا اذنيله اولسه كر   اول كفيله داخي ول مولا اودر
هم كفيله دين داني اسني مكر   تا كه بغشلادم اني ديسه كر

پس كفيلده اخي قبول اتسه همان　ملك اولور كفيلك بيكمان

آنجي اول بوجلودن آلورسه كفيل　يعني آقچاي اكا اوده اصيل

پس آرادن چقدي المالو همان　ملك اولدي اول كفيلك بيكمان

بوندن اكلنديكه هم داخي كفيل　دين وار اولسنده شيلاكم اصيل

دين ايكي اولورده تيلن بيكمان　بو سببدن ديدلر آنلر همان

پس كفيلك دين اولماسه اگر　اله تخشيش اولمزيدي معتبر

بو دخي نفسه كفالتدر همان　نفسنه اولدي كفيل قلدي امان

بيله اولسه نفسه پس اولدي كفيل　ليك بونده شرط دكل اذن اصيل

تونيكچون كم كفيل اولدك مكر　سندن اني استر اولسا اگر

اني سن البتده احضار ايدهسن　اله تسليم آيليوب كيدرسن

هم او تسليم ايتدوكك بر شان اولا　يعني شو يرده اله قاضي وار اولا

بيله تسليم ايتمسك اول نفس كر　چون بري اولمزسن اولمز معتبر

شيله كم يوله اوله يا صحرا اوله　آنده حاصل يوق همان غوغا اوله

هم قچن برحدن بري اولا اصيل　آنلاين هم بري اولور كفيل

هم موجل اولسه اولور ايكي دم　پس طلب اولمز كفيلدن داخي هم

كر كفيلدن اولسه ابرا آيله بيل　اول بري اولمز ولي اولمز اصيل

بر كشي بر كيسدن دعوي ايدوب　شول فلان كيشيده ديسه يعني كي

كم بيك آقچم واردر آنده دخي　كم انوك ابرسيله هم سن دخي

چون كفيل اولدك اني وير كل بكا　اولدخي انكار ايدر ايدر اكا

سنك آنده يقدر آقچه اي اخي　هيچ كفيل اولمامشم هم بن دخي

مدعي اله طنوق بولسه اگر　قاضي حكم اتسه هم اول معتبر

اول فلان آنده كفيل اولدي دخي　قاضينك حكم روادر اي اخي

مدعي آلور بيك آقچاي همان　اول كفيل اولندن اني بيكمان

اول فلاندن هم كفيل اولدي بنام　اول بيك آقچاي رجوع ايلر تمام

اول فلاندن بو كفيل هم اي اخي　اول بيك آقچاي رجوع ايتمز دخي

بوتنا قضدر روا اولمايدي　آندن اول بيك آقچيي آلمايدي

زيره اول اله انكار ايلدي　اول فلانك برج هم يقدر ديدي

تمديكم آندن رجوع ايتمز همان　بو رجي واردر بيسردر بيكمان

بو حقيقتده وليكن اي پسر　كم تناقض اولميسة معتبر

زيره بو بحيق ديدوكني همان　شرع انوك سوزيني ايلدي بلون

بونج یقلدردیدیکی سوزی تمام … دیمش ایکی اولور اول والسلام

مدعی دعواسنی بوکن اکر … بویله آیلیو بنی دیسه مکر

شول فلان کیشی که وار در ایکی … کیم بیلک آقچم وار در انده هم دخی

سن کفیل اولدک اکا دیدی اکر … هم انوک امریله اولدک دیر بن

اولدخی انکار ایدب آیدر اکا … بن کفیل اولمامشم هرکز سکا

مدعی اله طنوق بولسه اکر … کیم کفیل اولدک سن اکا دیدک

مدعی الور بیلک آقچه‌یی همان … اول کفیل اولندن آلور بیکمان

اول فلان کیشیدن انی ای امام … کیم رجوع ایتمایسردن والسلام

نیره انوک امریله اولمدی … بس کفیل آقچه‌سن آندن المدی

لیک آندن بو کفیل اولدی دخی … ورددکی بیلک آقچه‌یی هم ای اخی

اول فلاندن یعنی دعوی ایلسه … سنک امریله کفیل اولدم دیسه

اولدخی انکار ایدب آیدر اکا … بن کفیل ولدیمدم هرکز سکا

بس کفیل اکا طنق بولسه اکر … بودخی جایزدر اولور معتبر

بس فلاندن بودخی آقچه‌سنی … کیم رجوع ایلر الور اکله بونی

لیک طانق بولمز اولسه اکر … اول فلان کیشیه هم اندا ولسز

اولدخی انداجرا اولسه همان … اول بری اولمز اکا اولمز ضمان

لیک انداجما یوبن قلسه نکول … اول بیلک آقچه‌یی کفیله اودر لزول

کتاب الحواله

چونکه ایتدک کفاله قالنی … کل بوکزد کله حواله حالنی

بر کشی‌یه برجلک اولسه کی سنک … بونج اولسه ساله هم بر لسنک

صالسک اول الملوکی اول برجلوکا … راضی اولسه اول ایکیسی هم اکا

بونی بیله قلدغلدن نیلدک … یعنی کیم عقد حواله ایلدک

سن محیل اولدا خی محتال ای اخی … بو ده محتال علیه اولدی دخی

بس همان قرتلدک اول برجدن باک … لیک محتال علیه اولسه هلاک

مفلس اولسه داخی مالی قلمسه … دیر لکن یا خود انکار ایلسه

بینه بولمسه قلسه یمین … یا خود افلاسینه حکم اولسه یقین

یعنی بو اوج نسنک بیری همان … واقع اولسه حقیقت بیکمان

بینه سندن بس الملوک حقنی … کیم رجوع ایلر الور سندن انی

دکله محتال علیه قلسه طلب … کیم محیلدن ویردکی محتال هب

سن بکا برجلو یدک دیسه محیل … قول مقبول اولمغا یقدر سبیل

کیم ممکن طانوغیله اثبات ایده / طانغی قلمزسه ایشیدکیم بنده

ویره محتال علیه آنده ایچه / آنده ایچیجک ویردوکی الده یکجه

طالب اولسه کر بونکا ولله محیل / آلدوغی محتالک ایدوب قال وقیل

بو حلیسیدک دیسه محتال بولکر / قول بونک داخی اولمز معتبر

بینه کاتک یه آنده اوله همان / بو دخی آنجیلیندن بیکمان

یعنی کیم آنده ایچرا ولسه محیل / آلدوغی محتالک الور آیله بیل

معلوم اولدی کیم حواله ای آغا / دینی آلبته اولور انمز اقتضا

واجب اولمز یعنی بورج المتوهمان / شویله کیم صورتلرین قلدق بیان

شکوه اولمشدر سفاتج هم دخی / دکله نادر اولور سفاتج ای اخی

بیکتی یولداشنه آقچاسینی / یولده اوده بج ویره سقلاده انی

یا کیمسه بیری غرق اولادیدی / ضایع اولماسون دیدی قرض ایلدی

کتاب القضاء

بو دخی بو عالمک ایچنده نظام / کیم سبب قلدی اکا رب الانام

قللرندن بیرینی سلطان ایدر / جمله خلقی حکمنه فرمان ایدر

نائب الله اولوب ولی العباد / پس ایدر کل بیر غنیه انقیاد

قاضی نصب ایلرا ولدا خی همان / تا که معمور اوله شرعیله جهان

حکم شرعی اولدخی اجرا ایدر / پس جهاندن ظلم قالمز هب کیدر

بیلکتی اهل شهادت اولسه کر / عالم وعادل دخی اولسه مکر

یعنی جاهل اولمیه عالم کرک / مجتهد اولرسه داخی بیکرک

هم دخی علمیله عامل اوله / شرع ایچنده مستقیم کامل اوله

قضا اولور اکا که قاضی اوله اول / هم قبول اتماکه راضی اوله اول

چون بولنمز بو دخی اولوک کبی / هم بو اولمشدر عباده تکلیکی

پس معین اولدی قاضی اولمغا / کیم اکا قضا قلدی انی المغا

جاهل اولمق قاضی یا فاسق دخی / کرچه اکا دا کلا اولا ایو دخی

لیک جایز اولدی چونکیم بو زمان / آز بولینور عالم وعادل ای جان

رشوتیله قاضیلق السه کیمسه / حکم نافذ اولمیا باطل اسی

قاضی اولوب صکره رشوت السه کر / فاسق اولور حکم اولمز معتبر

ایله کاتلدرکتی هم قاضیلق / استیوب کوسترمیه هم راضیلق

جبرله قاضی قلالر انی پس / ایله اولمالیدر هیچ قلمه هوس

کر قبول قلسه بو تعجیله قضا / هم خطادن صقلیه انی خدا

قاضي اولن اولميه فظ شديد   هم دخي اولميه جبار و عنيد

هم كمسنه‌دن هدايا المیا   يعني اقلدن كه عادت اولميا

عادتا اولمش كسنه اولسه روا   هم قريبندن دخي اولسه نولا

چونكه قاضي اولدي مدعي نيلكيه   بر معين يرده مجلس ايليه

شويله كم مسجد جامع كبي هم   يا دخي بونك كبي اي محترم

هم خصومت قلمغه كلسه خصوم   عرض ادن حالكي بو درر رسوم

هيچ برينه قرشو قلصيه كلميه   قاقيب هم داخي باشن صلميه

هر برينه سوزده تلقين اتميه   سويله اول ديو تعيين اتميه

تلقين اتميه طوغه داخي هم   زيره بونلر كله اولور متهم

مدعي مدعى عليه آخي   پس برابر ايليه اكثر دخي

يعني درمقده انور مقده تمام   كم برابر اوله بونلر والسلام

قاضي شول دمده اوله غضبان اگر   يا قيي اچ اوله يا عطشان اوله

يا خود كا عارض اولمش اولسه هم   ايقو حادث اولمش اولسه يا غم

كوكلي مشغول اولمش اولسه بر ايشه   كم بر اتمش اوله اني تشويشه

قاضي حكم ايلميه پس اول زمان   كم خطايه واقع اوله ناگهان

قاضي حكمنده خطا اتسه اگر   تصديله اولماسه هم داخي مكر

يعني كم كسنه تلف قلسه همان   انكيچون قاضيه اولمز ضمان

حتى عبدا اولسه او حكم اتدوكي هم   مالني قلسه تلف كر بيش كم

شويله كم بر كيشنك قولي آخي   كم ازاد اولدي يو حكم اتدي دخي

هم خطا اتمش او حكمنده تمام   حكم كجمز باطل اولدي والسلام

قل دخي عينيله درسه اگر   بينه اني اسنه رد ايدر اگر

عينيله درميب اولسه هلاك   قاضيه آندن اودك اولمز نه باك

بلكه بيت المالا ودراني همان   قل اچون آندن الور يعني ضمان

هم دخي بر كيشندن بر نسني كر   ديسه كم شول قولكي حق اي پسر

باله باغشلادك اول بانم دسه   قاضي هم داخي اكا حكم ايلسه

صكره بيلندي كم اولا اولمش خطا   پس انوك بخشش اولمادي روا

قل دخي عينيله دورسه اگر   بينه اني اسنه رد ايدر اگر

گر هلاك اولمش اولورسه هم دخي   قيمتيني اول تلك پس اي آخي

اول قلي دعوي ايدب الن همان   اول ورداني باقي بل بيكمان

هر نكم بخليق اولسه تمام   حكم انوك داخي بودر والسلام

شیله کیم بیع شرا عتق طلاق … حکم حق الله الورسه کر بوکون
شیله کیم بر کیشیه حد اورسه کر … یا زنا ایتدك دیسه داخی همان
لیك قاضی بو خطا حکمنده کر … یعنی اقرار ایتسه قاضی ای آخی
تصدیله ایتدم بو حکم بن خطا … قاضی لقدن هم دخی معزول اولور
مستحق اولور دخی هم بیکمان … نیته بونك کبی عصیان ایتدی اول
ایتمیه بیع و شرا مجلسده هم … قاضیچون دعوت ایتسا کر آکر
قاضیچون اولمیه عام اولسه پس … خسته صور مقلق الورسه خوش اوله
یعنی جایزدر بلوری اشلمك

هر برینك صورتی فکر ایله باق … آنده داخی هم تلف قلسه کمسن
سوچی اجرك دیو حکم ایتسه مکر … یعنی کیم آندن الور آکا ضمان
تصدیله ایتمش الورسه اول مکر … بن بو ایندوکم خطا حکمی دخی
بن تلف قلدوغن اودرسه روا … هر نه ایدرسه کیشی انی بلور
کیم آکا تعزیر ادا اولور زمان … فاسق اولدی عزلنه بو اولدی یول
تا کیم اولمایه انکله متهم … وارمیا آکا داخی اول معتبر
هم دخی واره صغا قلسه هوس … هم صلوة میتا اولسه قلنه
بو ایله اشلمك لکیدر بیکوك

بر کشینك حق ثابت اولسه هم … حق اقراریله ثابت اولسه کر
مطانعیله ثابت اولسه بیکمان … شیله کیم قرض اولا اولاحق یا ثمن
بر کشینك مالنه اولسا کفیل … یعنی بو حقلر له وارد رای پدر
چونکه انکار ایلدی اول همان … بوندن ایرو حقلر اولسه کورنده
شیله کیم اولمش جنایات ای اخی … قاضی حبس ایتمك انی اولمز روا
رای تجکی اولسه حبس ایده تمام … مفلس اولوب اولا امان حقدر

قاضی حکم ایتسه آکا ای محترم … حبسنی انوك طلب قلسه آکر
حبس ایده نی الحال هیچ ویرمیه امان … یا اولا مهر معجل یا خود ثمن
شیله کیم ذی الیدك اولدی بدیل … مطانعیله ثابت اولسه آکر
قاضی حبس ایلیا ودم ویرمیه امان … فقرینی مدیون دخی دعوی ایده
یا ضمان غصب الورسه ای اخی … کیم مکر ثابت اولا آنده غنا
مال ظاهر اولمسه بس ای امام … قیدیوق ثمدن کرو مطلقدر

باب کتاب القاضی الی القاضی

خصم حاضر اولجق قاضی نزد … بر نبیی یا نزر سجل دیرلر آکا
کیم شهود یله علیه حکم ایدر … صکره انی کورجك حکمن آکا

خصم غایب اولسه بوکن بیلسر غایب اولدی چون کیمه حکم ایده

پس طنقلدی کلیه آنجق همان حکم ایدرسه جایز اولمز بیکمان

هم کرک نقل شهادت ایلیه نیجه‌در وصف شهادت سویلیه

هم کتاب حکم ذکر بر کتاب کیم اوده نقل شهادت بالخطاب

یازن بو قاضیه انی ای دده تا که اولدی اخی انکله حکم اده

بو طنقلرین دخی یازان بیله تا که قاضی بیتسن قاضی بیله

اولدیغی ایچیندکی کما نقلده اوقیه بیلدوره بو بر آنلره

بنلرک قاتنده هم ختم ایلیه چونکه شرط اولدی بونلر بیلیه

هم بنی بنلره تسلیم ایده قاضیه یعنی بو کله الده کله

قاموسنده بو جایزدر اوده جایز اولمز کرکی ولا حد قود

هم دخی بر عینی منقول اولسه کر بو کتاب حکمی آنده ای پسر

شیله کیم ات اوله یا قل قاروش یا دخی انجیلین مال و قماش

بو حنیفه قولی اولدر بیکمان هم امام ثانینک داخی همان

جایز اولمزدر انی ای ددم یعنی مکتوب الیه قاضی هم

انی رد ایلیه اتمیه قبول چونکه جایز اولدی بیلنلر او

شیله کیم یا انبولیدن بر کیشی کر قاضی قاتنده وار دعوی ایدر

ادرنه شهرنده یعنی شول فلان بو اتم بولدم الینده بیکمان

بندن اوغرلندی بنیمدر اولات اله کما نقل کتوردم اوش اکا

قاضی ذکلدی اونک کما نقلین یازدی اول اتک صفاتن هر برن

ادرنه قاضیسنه یعنی همان بو کتاب حکمی یازدی اول زمان

ادرنه قاضیسنه واردی کتاب کیم اوده نقل شهادت بالخطاب

اول بنی دعدی رد ایتدی اول پس امامین مذهبین قلدی قبول

کرچه جمله شرطلری اولدی تمام وار ایدی بر لوینجه والسلام

لیک بربانه بو اولسه یا خود ات یعنی منقول اولمیا اوله عقار

بونده جایزدر بیلک آنجق همان دین اولورسه داخی اوله همچنان

شیله کیم ادرنده بر کیشیده الموم وار دیو دعوی ایده

یا انک او دکدی اولی تمام کیم بنم سلمم دیه اول والسلام

بو کتاب حکمی بونده پس کلن هم عمل اونکله جایزدر بونکن

هم محمد قولی بودر ای اخی مطلقا جایز کورر هم اول دخی

مال اکر منقول اولا یا خود عقار مطلقا اولا که ایدر اعتبار

بو كتاب حكمي يعني بيكمان … معتبردر جائز اولنا وهمان
بعضلر بوني روا كورمشدر … هم دخي فتوي بوكا ويرمشدر
قاضيلر ايتمديكه دمده هم دخي … ليك عملا انكله ايدرای آخي
بينه يوق طانغي اولماسه كر … كيم اني شعبي روا كورمش مكر
يعني يوق طانوغي اولمزسه بيله … قاضي چون ظن ايليه خطيني بله
بس قبول اتمكي اني اولمز خطا … مجتهد كيم چون روا كوردي روا
چونكه مكتوب اليه يه كتاب … اير شجك نيليه ندر صواب
آچميه اني دخي اوقوميا … بلكه اليه الي بوقاميا
تا اكه احضار ايده خصمي قاتنه … بعده باقه كتابك ختمنه
آنده اچه اوقيه بوده راهم … يوق طنقلري طنقلو ويره هم
بعده حكم ايليه خصمه تمام … اوله كتاب ايچنده كيبي والسلام
خصم حاضر اولمدن هم اي پسر … قاضي يوق طانقلرن دكلاسه كر
بوني تجويز ايتمشدر ابو يوسف روا … قاضي بس حكم ايليه اولمز خطا
خصمه اكا اولمش اولورسه هم نه … واريجي اولورسه اكا حكم ايده
قاضيه مكتوب ايرشمادن اكر … معزول اولسه ياخود اولمش اولسه اكر

آنكله بس عمل اولمز يقين … ثم مكر اولا قضاة المسلمين
قاضي كاتب دخي بيله همان … اوله بيتي هم مقبول اولمز بيكمان
قاضيه بو قاضينك حكمي دخي … عرض قلسالر تحكيم اي اخي
اوله كتابه سنة اجماعه هم … كر مخالف اولميا اي محترم
واجب اولور اني امضا ايليه … يعني شرعي حكمي اجرا ايليه
كر مخالف اولورسه رد ايده … چونكه شرعي اولميجق ترك ايده
قاضينك منشورنه يازلسه كر … نصب نايب قلسه اولور معتبر
قاضي اولور نايبي اولدخي … عزل ايدرسه اولور اني بلا اي اخي
ليك مكن اولدي بيله يازله … عزل ايده اجلك اولورسه عزل اوله
دكله داخي قاضينك حكمي نوله … ظاهرا هم باطنه اولور روا
يعني يالان طانغيله قاضي كر … كم عقودده فسوخده اي پسر
حكم ايدرسه ظاهرا هم باطنا … حكم نافذدر انوك هم مطلقا
شيله ثم بر كيشي كلدي اي آتا … سني جفتكلندم ديدي بر عورته
اولدخي انكا نادب قلدي فغان … زيره بيلور اني اول مطلق يلان
كوز يلان طانقلريله نيلدي … عورتم دديو اثبات ايلدي

قاضی حکم ایتدی انی عورتلغا / اول حلالدر اولدی اکا مطلقا
وار ایدی اول عورت اکا تمکینه / چون حلال اولدی اکا باطننده
قاضینک چون حکمی اولدی ظاهرا / باطنا داخی قبول ایتدخنا
قاضی چون بلمز طنقلری یلان / صانله اولمشدر نکاح شیمدی همان
هر نکم بو نجلین اوله آخی / حکم بونک کبیدر انوک دخی
هم حرامدر بو حکم ایسته تمام / اولدخی ظاهرده باطنده حرام
شیله کم بر عورت ایرندن مکر / اوچ طلاق بوشلوغنی دعوی ایدر
هم دخی ایکی کشی کلدی همان / کم طنقلق ویردلر لیکن یلان
قاضی بوشدر بو حکم ایتدی تمام / ظاهرا هم باطنا اولدی حرام
یقدر اول عورت اکا تمکین ایده / چون حرام اولدی اکا باطننده
پس بر ایرق کیشیه داخی بوکی / جفتلنمز اولسه اول معتبر
یعنی بو عورت اکا تمکین ایده / چون حلال اولدی اکا باطننده
هم دخی بر کیشیدن بر کیشی کی / بر خلافیغن انوک دعوی ایدر
دیله سن انی بکا صتدک همان / اولدخی انکار ایدر کم یلان
هم یلان طانقلیله اولدخی / قاضی حکم ایتدی هم الدی ای اخی

اول خلافین پس اکا اول حلال / یعنی وطی ایدرسه اولمز هیچ وبال
چونکه قاضی اکا حکم ایتدی تمام / ملکی اولدی اولا انک هم السلام
بنجلاین مشتری داخی اکر / صاتون الدوغی خلافیقن مکر
بایعه رد ایتمکیچون انی هم / دعوی قلدی بیعنک فسخن هم
دیله بانومیله بیعک ای اخی / فسخ قلدک جاریک الهم دخی
دعوی قلدی اولدخی بیله همان / هم طنقلق ویردلر لیکن یلان
قاضی حکم ایسته اکا داخی اکر / اولدخی السه خلافیقن مکر
ملکی اولدی بینه وطی ایسته وار / هم قبول ایدرسا انوک عذرندنا
گرچه اول بیلر طنقلری یلان / قاضی چون حکم ایلدی اولمز زیان
بنجلاین هر نکم وار ای آخی / کم مواشی و عقار اولسه دخی
شیله کم یعنی طوار قل قاراوش / یا دخی انوک کبی مال قماش
بو حنیفه قولی بودر رای آخی / هم امامین قولی دکله دخی
قاضینک حکمی یعنی کم بو کی / ظاهرا نافذدر انجق ای پسر
چون طنقلر حقیقتده یلان / یعنی کم باطنده حکمی بی گمان
قاضینک حکم ایتدکی عورتلغا / یا خو بوشدر دیو حکم ایسته آغا

گرچه ظاهرده حلال اولدی همان   لیک باطنده حرامدر بیگمان
یعنی وطئ ایتمک اول عورته حرام   بنجلا بیندن نکم وار رأی امام
چون طنقلدر حقیقتده خطا   بس اوباطنده بنا اولا روا
مذهبین قاضی اونتسه ناگهان   کیم مخالف اوله حکم ایتسه همان
مجتهدلر مذهبنجه اولسه کر   نافذ اولب حکم اولور معتبر
قصد ایله حکم ایتمش اولسه هم دخی   ایکیدر بونده روایت ای آخی
بر روایتده کچر اولور تمام   بر روایت اولله کچمز والسلام
لیک فتوی شویله کلمش ای اخی   قصد ایله یاخود اونتسه هم دخی
مطلقا کچمز اونک حکمی همان   مذهبنجه اولمدی چون بیگمان
قاضیه واردر یتیمک مالنی   کیم اودنج ویره ایشیدا حوالنی
آنی ویرمک واصی ویرمک همان   جائز اولمز بیله اولور ضمان

باب التحکیم

ایکی کیشی بر کیشیی کر حکم   قیلسلر اولداخی حکم ایلسه هم
قاضیلیغه لایق اولسه روا   هم کرک کیم حکم اولمایه خطا
لو حکم حکم ایتدین بیریسنه   جائز اولور هم رجوع ایتسه‌ینه

قاضیه عرض ایتسلر کر حکمنی   مذهبنه هم موافق بولسه نی
آیله کاتلدلرانی امضا ایده   حکم شرعیدر یا بس آیرق نده
شبهه ایله ساقط اولور نسنده   حکم جائز اولمیا بس ای دده
شول ایله کیم حد اولسه یا اولسه قصاص   بس روا اولمقلغا یوقدر خلاص
لعان ایله یانکول ایله دخی   حکم ایدرسه جائز اولور ای اخی
لیک والدین اولورسه یا ولد   قاضی کبی جائز اولمز حکم اوند
کم علیهم حکم ایدرسه روا   عورتنده داخی بیلدر اغا
قاضی بر کیمسه‌یه ایدرسه ایله بن   رجم ایله حکم ایلدم بو شخصه سن
امدی رجم ایله دیسه سن داخی هم   ولدر رکم رجم ایداسن ای دم
کس الن دیسه یا دوک دیسه همان   اولداخی ساله روادر بیگمان
قاضی معزول اولدغندن صنکره کر   بر کیشییه دیسه کیم سندن مکر
حکم ایدب الدم بیلک آقچای همان   کیم فلان کیمسه‌یه دفع ایتدم اناه
اولکیشی درسا که سن بندن انی   ظلم ایله الدک اکا ویردک قنی
قاضینک قولی مسلمدر غلام   قاضیه هم اندخی یوقدر کلام
چون تصادق ایتدی بونلر ای عمو   قاضینک اولدغینه بوقمو

ظاهرا اولكم قاضي هيچ ظلم ايلمز / معتبر اولسه كرك قولي بكز

بر كشي برايله قاضي اولسه كر / اول ايلدك ايچندن بيكن اولمسه كر

بر كشي بر كيشيدن دعوي ايلدي / كم بنم سنده بيك اقچم واردي

اني قاضي داخي بلسه اي اخي / علميله هم عمل قلسه دخي

يعني حكم ايتسه بيك اقچه ايچون همان / حكم جائز اولمز اونك بيكمان

اقچه طالبك ياخود اقرار اولمدي / قاضينك علمي كفايت ايلدي

ظن اولور انجق شهادتدن همين / قاضينك علمندن حاصلدر يقين

قاضي علميله عمل ايتمك كرك / چون شهادتدن اولا اولدي بر كرك

ليك قاضي اولمدن بلسه اكر / يا اول ايلدن طشره بولنسه مكر

بوحنيفه قولي بودر اي اخي / قاضي حكم ايتميه اكا هم دخي

حكم ادرسه پس روا اولمايسر / هم امامين قولي ايشيد اي پسر

حكمينه انونك روا كوردي بوكه / معتبردر حكم انونك ديدي كه

حق عبد اولنده در بو پس همان / ليك حق الله اولورسه بيكمان

قاضي اني يعني بيلورسه دخي / جائز اولمز حكم انونك اي اخي

نائب الله اولدي قاضي چونكه اوش / خصم اولمز قاضي پس اندن اكله خوش

شويله كم بر كيشي صوچي ايچسه كر / يا زنا داخي ادرسه اول مكر

اكچه قاضي داخي اني بلسه هم / جائز اولمز حكم ادرسه اي دم

يا الكوز پس قاضينك علمي همان / معتبر اولمايه بونده بيكمان

ليك حد قذف اولورسه اي اخي / بيلورسه قاضي اني هم دخي

قاضي پس حكم ايليه حد ايده هم / چونكه بونده عبد حقي اولدي هم

ليك قاضي اولمدن داخي مكر / كم طنقلوريله بلسه اني كر

بونده اجماع ايتدلر قاضي همان / حكم ادرسه جائز اولمز بيكمان

يعني اول علميله حكم ايتسه كر / اتفاقيدر كم اولمز معتبر

كتاب الشهادة

كل شهادت حكمينه داخي اشيد / شاهد اولورسه اكا كوره ايشت ابد

بلدكوك طانقلغي سندن اكر / كم اني سندن طلب ايلسه كر

ساتره فرض اولاني ويرمك كرك / ليك بيرو استر اولور بكرك

شويله كم يعني حدود اولسه اكر / كم شهادتدن اولور ستر ابر

كر اوغرلقده طنقلق ويرسه هم / مال ايچون الدي ديه بودر كرم

يعني اوغرلادي ديمزسه همان / قطع يد اولمز اولور انجق ضمان

هم زناده درت كشي اولدي نصاب — درد داخي انكده بودر نصاب
كه حدود اولسه قود اولسه اكر — بونده داخي ايكي ار اولمق يتر
بوندن ارتوق برده قامولي يتر — ايكي عورت بر ار اولو معتبر
ليك شكر كم اوله عيب نسا — مطلع اولمايه ارنلر اكا
اول بكارت يا ولادت اولسه كر — بونده بر عورت روادر معتبر
خصم چون طانقلده طعن ايلمش — قاضي حالندن سؤال ايتميه بس
ظاهري چونكم عدالتدر اوقد — ليك مكر حد ولا ياخود قود
بونده سريله تفحص ايليه — عادل ويا غير عادل سويليه
فقه اولق برده اني اورمه سقين — شولكه سن اني بايق بلدك يقين
كوذ سوذ اولسه ياخود اوغلان ياخود ول — بنلرك طانقلغي جايزدر كل
بر داخي محدود قذف اولسه اكر — كچه توبه داخي اتديسه مكر
آتسنه انسنه جدينه — هم دخي اولسه بونك عكسي بنه
اردها عورتنه عورت ارينه — طانق اولسا اكر بولر بريرينه
داخي دنياوي عداوت يدينه — سيزك قوله قلك سيدينه
نردو شطرنج اوينيانك هم دخي — كيم غمازن فوت ايدرا ولسه اني

هم دخي حمامه كيرسه بي ازار — چاغيرلك ساغوسا غانك اي يار
يولده ايشسه ويا نسنه ليسه — ياخود خلقه مسخرالق ايلسه
شارب الخمرك نه طانقلغي انك — فاسق اولب توبه سي اولمايانك
بنلرك طانقلغي بيل بيكمان — كيم شريعتده قبول اولمز همان
آقلف اولسه يا خصي اولسه دخي — ياخود خنثي اوليسه اي اخي
يا زنادن كلمش اولسه مكر — بنلرك طانقلغي هب معتبر
بونده شرط اولمش عدالت هم دخي — بر دخي لفظ شهادت اي اخي
هم بو معنيده طنقلق لفظ كر — اولدخي جايزدر اولسه اي پسر
يعني طانقلق ويرورم ديسه هم — ترك ديلنجه داخي اولسه نعم
هم شهادت داخي دعوا بيله كر — متفق اولسه اولور بس معتبر
شويله كم بر دار دعوي ايلدي — صاتون الدم يا ميراثده الديدي
ملكيدر ديدي طنقلر مطلقا — اول طنقلر لغو اولور اولمز روا
كي بونك عكسنجه اولسه بايق — اولده دعوا وشهادت متفق
ايله اولسه بونده طانقلق دخي — جايز اولور چون موافقدر اخي
ملك مطلق دعوي قلدي چون هما — اول مقيدده بولندي بيكمان

چون بونلرك عكسينه عكس اولمز تمام — آنده لغو اولدي شهادت والسلام
بو بجلاوين هم طنقلق اي دده — متفق كا ترك لفظده معنده
گر مخالف اولسه اولدخي همان — پس تمام اولمز شهادت بيكمان
بر كيشي بر كمسه دن يعني مكر — كم ايكي بيك آقچه دعوي قلسه گر
ايكي كيشي قاضي قاتنده دخي — كم طنقلق ويرسلر آنلر دخي
شويله كم بيربيسي بيك ديدي تمام — ايكي بيك ديدي بريسي والسلام
بونده طانقلق روا اولمز بايق — چونكه اولمادي طنقلق متفق
بير بيك بيش يوز بري بيلدرديسه — مدعي بيك بيش يوزي دعوي ايلسه
بيلده طانقلق روا اولور نكر — زيره آنده اتفاق اولدي گلن
بر مسلماندن چو بر كافر مكر — بر قلا الدي مالك اولدي اي پسر
بر مسلمان يا خود بر كافر دخي — اول قلي اول كافرلندن آخي
بو بنم ملكم ديدي ويركل بكا — دعوي قلدي مستحق چقدي اكا
كافرلنكار ايدنا يدر اي كيشي — قلسنلر دا اكلقو ورسون بو ايشي
بن مسلماندن صتون آلدم بوني — طانغلر ولرمجه ديدي كا نوقفني
ايكي مسلمان طنوق كا توسه گر — بو مسلمان طانوق اولمز معتبر

مدعي الور قلني اي ددم — اول مسلماندن او كافر داخي هم
اول قلك الور بهاسن اول دخي — چون مسلماندن طنقلر اي اخي
ليك كافر اولسه طانقلر بو كن — نيجه كافر در بنلرك خصمي گلن
بو حنيفه قولي بودر اي پسر — اول طنقلق هر كز اولمز معتبر
زيره طانقلق حقيقتده همان — اول مسلمان اوزره اولور بيكمان
هم محمد قولي بودر اي امام — هر كز اول كافر طنوق اولمز تمام
يعني مسلم اوزره كافر اوزره هم — اول طنقلر رد اولور اي ددم
ليك ايكنجي امامك قولي بوا — يعني اول كافر طنوغك حالي بو
معتبر اولور او كافر اوزره اول — هم ثمن الماغه يقدر اكا يول
يعني كافر حقنه كچدي تمام — پس مسلمان حقنه كچمز تمام
مدعي قولي اله آلجق همان — پس ثمن الماية كافر بيكمان
مسلمك هم كافرك طانقلغي — كافر اوزره اول كچر اكله اني
ليك كافر طانغي آلجق همان — كافر اوزره نافذ اولور بيكمان
صورة اشهاد هم بله اي اخي — بحث ذكر ايدلوم اني دخي
شويله كم بر كيشي بر نسنايه گر — كم اكا اول طانوق اولسه در مكر

آنوڭ اوزره بر كيشي داخي اول — لم طنوق ذكمكلكه بو اولدي يول
يعني كم ديه بو كسنه بن اوش — طانق اولميشم همان سنده خوش
بو بنم طانقلغومه اي آخي — لم طنقلق ويرسن هم سن داخي
بر كيشي داخي ديسه ير همان — لم بو كسنه طنقدا اول فلان
بن آنوڭ طانقلغينه طانوغم — بو كفايت ايلدي هم بيمه غم
بر روايتده بودر قول امام — صورت اشهاد بو اولدي تمام
بعضلاني اوزنمش اي پسر — ليك بو آنده دنلمش مختصر
شبهه ايله ساقط اولمسنده — بو داخي جاينده كلدي اي دده
شويله كم يعني حدود ايله قصاص — بونده جاين اولمدي بالاختصاص
معتبر اولسه شهادتده اصول — پس فروع طانقلغي اوله قبول
شويله كم اولسه يا خسته اولسه هم — ياسفرده اولسه اول اي محترم
يعني اوچ كونلك يول ايراغ اولسه كر — آنده اشهاد ايتمك اولور معتبر
آيله اولسه پس فروع اولدي قبول — چونكه عاجز اولدي مجلسدن اصول

باب الرجوع عن الشهادة

كر رجوع ايتسه شهادتدن شهود — قاضي قاتنده اولورسه قلدي سود

مجلس آخرده اولورسه آغا — اول رجوع اولمز شهادتدن روا
قاضي حكم ايتمادن اولسه اي اخي — بعده حكم ايتميه قاضي داخي
كر رجوع ايتسه حكمدن صكره هم — نقض اولنمز قاضينك حكمي نه غم
پس تلف قلدوغني طانق اودر — چون سبب اولدي اكا يا بيننده
شويله كم بر كيشي سندن اي دده — كيم بيڭ آقچه استيه دعوي ايده
آلم طانقلر طنقلق ايتديلر — قاضي حكم ايتدي شكا كوندنديلر
آلديلر بيڭ آقچه سندن همان — ويرديلر اول مدعيه بيكمان
صكره طانقلر رجوع ايتدي بوكز — قاضي قاتنده اشك اولدي ككز
سال اول بيڭ آقچه‌يي طانقلر اودر — هر بري بشر يوز ويره كيدر
طانق اوچ اولسه رجوع ايتسه بري — الدا اودك يقدر اول بري
بيري داخي رجوع ايتسه اكر — نصفيني بيڭ آقچه‌نڭ ايكسي اودر

فصل

ذكله بر نصراني اولدي ناكهان — عورتي وار مسلمه شمدي همان
عورتي ايتدي اولدكيدن صكره — بز مسلمان اولدوغمجون بيله
پس بكا داخي كرك حقم ديدي — باقي وارثلر ايتدي كم نيلدي

دیدیلر اولمزدن اولدیی اولهمان ... سن مسلمان اولمشیدک بیکمان

انده چیجک بلدک تولی تمام ... محروم اولدی عورت انجق والسلام

عورت اولسه کر بو کز نصرانیه ... اندیدیکن بن مسلمانم دیه

یعنی اولدن مسلمانیدی ار ... الدکیدن صکره بو عورت مکر

کم مسلمان کلدی دعوی ایلدی ... ارم اولمادن مسلمانم دیدی

دکله امدی بونده وار ایتلدن ... بن مسلمان صکره اولدک دیدیلر

قول بلورک اولا بن بینه هم ... انده حال بینه بلدای ددم

کتاب الوکالة

دکله امدی وکالت عقدینی ... پس بابون عقد تبرع بلدا بنی

بر کیشی اهل تصرف اولسه کر ... قول فعلی اولسه شرعا معتبر

لازم اولسه اله احکام عقود ... واجب اولسه هم قضا صیلة حدود

کندو مثلی بر کیشی اولدی اخ ... کم وکیل قلسه بینه ای اخ

اول موکل کبی اول بیکمان ... بن انوک فعلی انوک دور همان

ایکی نوع اولدی وکیلک عقد اوش ... بنجدیبر انی هم دکله خوش

بیری اولکم عقدنی مطلق وکیل ... کندویه ایدر اضافت ایله بیل

شیله کم بیع اجارت هم دخی ... صلح عن اقرار اولای ای اخی

بو عقودک بس حقوقی هب تمام ... اول وکیله لازم اولدی ای امام

یعنی بر کمسه وکیل قلسه سنی ... کم صتاسن هم انوک تسلیمنی

هم دخی صتدک سن انی ای آغا ... کم اضافت ایلدک انی سکا

لازم اولدی ساکه بس قبض ثمن ... هم مبیع داخی تسلیم ایله سن

هم دخی صلحه وکیل اولسه مکر ... بر کمسنیله صلح ایتسه اکر

چونکه صلح ایتدک بدل ویرسن دخی ... هم اجارت بیعه بکزر ای اخی

بر دخی اولکم وکیل اولدی کشی ... کم اضافت ایلیه هر بر ایشی

اله کم اول کندویی قلدی وکیل ... کم موکلدن سن انی ایله بیل

شیله کم عقد نکاح خلع هم ... کم بونک امثالی داخی بیش کم

بونلرک داخی حقوقی بونده اوش ... اول موکله تعلق اولدی خوش

یعنی کم مهرن موکل ویرسر ... هم بدل فیما اله عورت کورسر

هم خصومت قلمغه قلسه وکیل ... اولدخی جائز ولیس ایله بیل

لیک خصم راضی اولماسه اکر ... بو وکالت لازم اولمز ای پسر

لیک مکر کم موکل اوله هم ... یا مسافر یا مریض ای محترم

یعنی اوچ کونلک یول ایراغ اولسه گر
یا خو خسته در یوروتمز ای پسر

یا خو اهل پرده عورت اوله اول
جاینا اولماغه بوکن بولنمیه ل

یعنی خصمی راضی اولمسه دخی
بو وکالت لازم اولماز ای آخی

اهل پرده عورتا ولدر ای آغا
کیم اوندن طشره هرگز چقمیا

محرمندن غیری کیمسه ای آخی
یعنی کیم کورمیه انی هم دخی

بر کیشی بر کیمسه یه امر ایلسه
نه کوردسک نیچون آلدسه

هر نکیم آلدیسه قلدی امتثال
رأینه اولدی مفوض چونکه حال

بر قل آلدیسه بوکن مطلق اگر
هم بهاسین تعیین ایلدیمکن

گرچه قل مطلقدر رچونکیم ثمن
پس معین اولیبا قل ایلمه سن

گر معین اولمسه اولدی هم
جاینا اولمز اول وکالت ای ددم

لیک قاتی آلی ویردیسه یا آت
گر ثمن ذکر اتسه ایتمزسه او کات

زیره بو جنسک بهاسنده آخی
آز اولور یعنی تفاوت هم دخی

قل قراواش کبی اولمادی بو هم
پس تفاوت بونده چقدر ای ددم

بو وکالت جاینا اولمز مطلقا
چون جهالت آز اولا اولدروا

هم وکیل اولدی کیشی آلمقلغا
وارسه بر نسنه یی آلسه ای آغا

قیمتینه الور اولورسه روا
ارتوغا الورسه جاینا اولمیا

لیک ارتوغی آز اولورسه اگر
اول دخی جایزدر اولر معتبر

یعنی آلدوغی عروض اولسه همان
شیله کیم بر نسنه آلسه بیکمان

قیمتی اون آقچه اولسه پس تمام
اون بچق آقچایه آلسه ای امام

بو وکیلک آلدوغی پس ای آخی
جاینا اولور معتبردر ای آخی

آلدوغی حیوان الورسه گر بوکن
اونلغن اون بیره آلورسه گکن

آلدوغی یا خود عقار اولسه اگر
اونلغن اون ایکیه آلدیسه گر

یعنی هر بیرینی بر جنسک همان
قیمتندن ارتوغا آلدی ای جوان

یعنی هر بیرنده آلدنی وکیل
لیک اول آلدیغا واردر سبیل

پس روا اولدی وکیلک آلدوغی
جاینا اولدی انوک ایله قلدوغی

لیک بو نردن ارتغا آلسه اگر
غبن فاحشدر اولا اولمز معتبر

یعنی اونلوغن عروض اولسه همان
اون بر آقچایه آلورسه بیکمان

هم دخی حیوان الورسه ای آخی
اونلغن اون ایکیه آلسه دخی

یا عقار اولورسه اونلوغین هم
اون اوچ آقچایه آلورسه ای ددم

غبن فاحشدر بو هیچ اولمز روا
پس موکله انده نافذ اولمیا

اشبو ذکر اولن حکملر قامو هب / اول معین اولمق اولدی سبب

گر معین نسنیه اولسه وکیل / آنی اول المقلغه وارد سبیل

قیمتینه بکله داخی ارتوغه / دسته دولورسا آنی اول المقلغه

شویله کم برکیسه آیدرسه سکا / شول فلانک شول فلاندن قولنی بکا

آلیوبدر بیدی آنی ساکا همان / سن دخی هم آل آنی بیکمان

قیمتینه یا دخی آرتوغه هم / غبن فاحش داخی اولورسه نعم

چون معین نسنیه اولدک وکیل / هر نیه اولدو کسه وارد سبیل

اختلاف اولسه مضارب رب مال / یعنی شویله قلدی بنلر قیل وقال

رب مال آیدر سکا بن مالمی / مطلقا ویرمادم اکله حالمی

بکله ویردم اتی الا سن همان / هم زیان اتسک سکا اولمز ضمان

اول مضارب داخی آیدر هم اکا / مالکی قلمغه ویردک بکا

آیله اولسه بن دخی قلمشم / صندم آنی کم زیان آیلامشم

قول رب المال اولور بونده هم / بس مضارب مدعیدر ای ددم

آیله اولسه بس سکا طانق کرک / مدعیدر چونکم اولدر بینه کرک

لیک رب المال اکر آیدرسه هم / کم سکا مال اولومی ویردم ای ددم

سن الا سن صاتسن لیکن دخی / ویره بیعه صتمیاسن ای آخی

هم مضارب داخی آیدرسه اکا / مطلقاسن مالکی ویردک بکا

ویره بیعه صتمه یا صت دیمدک / بالله بونک کبی سویلمدک

مدعی بس بونده رب المال اولور / هم مضاربدر له صاحب قال اولور

آیله اولسه بس اکا طانق کرک / مدعی مالک ایسی اولدی چون انک

بونک عکسنجه اولدی بیکمان / معتمد در بنلرک فرقی همان

زیرا ظاهرده اکیسی برسکی / معتمد فرقی کی اکله یا اخی

برکتیی برکیسیدن امر آیلدی / وار فلاندن المومی استه دیدی

یا انکله وار خصومت قیلدسه / اولدخی وارسه هم انی اشلسه

مال قبضی تماله اولمز اول وکیل / آنجق اول خصمیله ایدر قال وقیل

قبضی چون اولسه وکالت مطلقا / بس خصومت داخی ایدرسه روا

لیک قبض عینچون اولسه وکیل / هیچ خصومت انمکا یقدر سبیل

هم خصومتده وکیل اولسه کیشی / قاضی قاتنده خصومتدر ایشی

قاضی قاتنده اکر اقرار ایده / اولدخی هم معتبردر ای دده

غیر قاضی مجلسنده اتسه کر / اونک اول اقراری اولمز معتبر

٥ آلنا صتمقلغه اولسه وکیل / آلنا هم صتمغه یوقدر سبیل

شیله کم بر کمسنی بر کیشی هم　کم خصومت قلمغیچون ای ددم

اول وکیل قلدی انی دیدی اکا　یوریواد قاضی قتنه ای اغا

شول فلانیله خصومت ایلکیل　انده بیلك آقچم واراني استکیل

اولدخی واردی خصومت ایلدی　قاضی قاتنده هم انی استدی

اول فلان داخی اکا دیدی همان　اول بیلك آقچهیی بن اکا بیکمان

یعنی تسلیم ایلدم دیسه اخی　یا خو ابرا ایلدی دیسه دخی

اول وکیلا ولن دخی اولدم همان　قاضی قاتنده که یعنی اول زمان

انی تصدیق اتدی اقرار ایلدی　اول موکل آقچهیی الدی دیدی

یا خود ابرا اتدی انی دیسه هم　معتبردر انوك اقراری نعم

کر بنك علیی الورسه هم دخی　بودخی تحلیلندر ای اخی

شیله کم بر کمسدن بر کیشی کر　کم بیلك آقچم واردر بو دعوی ایدر

مدعی علیه هم قلدی وکیل　کم خصومت قلمغیچون ایله بیل

قاضی قاتنده مکر کم اول دخی　واردی اقرار ایلدی اکله اخی

کم بیلك آقچه واردر انده دیرخوش　اول موکل انده لازم اولیا وش

بونجلاینده همان عتق وطلاق　بنلرك کیبی دخی فکر ایله باق

المغا صاتمقلغه اولسه وکیل　المغا صتمغا هم یقدر سبیل

شول کمسنا بیله اول کمسه اکر　بو وکیلیچون شهادت ایتسه گر

نه ادرلر یعنی اتمزلر قبول　شیله کم اوله فروعیله اصول

بس اتاسیله اناسی دخی　اوغلیله قیزیله ای اخی

کم بلادرکله وکیل بیع شرا　ایدرسه اولمیا شرعا روا

هم وکیل کندوسی المقلق همان　اول دخی جایزدکل اکله ای جان

یعنی کم صاتمقلغا اولن وکیل　انی کندو المغا یقدر سبیل

بر کیشی بر کیشیه ایدر مکر　شول فلان غائب لیه واردر ای پسر

سنده بیلك آقچاسی کم واردر انك　یعنی بو بورجك واردر اکا سنك

انی قبض اتمکلکه قلدی وکیل　بن وکیلیم انوك سن ایله بیل

قاضی قاتنده مکر کم اول دخی　اول کشی تصدیق اتدی ای اخی

یعنی بو بورجم واردر اکا دیدی هم　سن وکیل اولدك اکا دیدی نعم

ایله اولسه قاضی امر اتدی همان　ویردی بیلك آقچهیی اکا اول زمان

صکره اول غائب لیه واردر ناکهان　کلدی اول بر جلوه ایدر یا فلان

سندکی بیلك آقچهیی ویردکله بکا　اولدخی دیدی مکر ایدر اکا

سن فلان کیمسه‌یی آیلادک وکیل   کلدی اول آنجه‌یی آلدی آیله بیل
اولدخی انکار ایدرسه بیدیلر بن   کیم وکیل قیلادم انی آکله سن
کرطنق دن عدوریسه الله اول   بورجی اوده‌مکلکه بس بولدی یول
لیک لمانوتبولمزسه اولسه اکر   اول الملو کیشیه هم اندر دوش
آنده بحرسه کیم وکیل قیلادی هم   برجلو بردا خی اوده بورجی غم
بن وکیلم دیبن آلنده اکر   عینیله ویردکی بورجلو مکر
بولریسه اولدخی اندن آنی   کیم رجوع ایدنه آلور اکله بونی
لیک الذی هلاک اولسه همان   اول رجوع ایتمز آکا اولمز ضمان
کر تعدی ایلیب اولسه هلاک   اوده‌یسه در همان بونی بیباک
دکله برداخی بو بورجلو کیشی کر   اول وکیلم دیبینه دیسه مکر
ویرین اول برجم آنجه‌یی سکا   ضامن اولغلده بیدیسنداخی بکا
تبندن الملو کلب آلسه آنی   سن کفیل اولغلده دی آکله بونی
یعنی اول الملو تبندن ای آخی   آلوریسه آنجه‌یی هم اولدخی
بینه سندن تبندخی انی همان   آلسارم دیدی سندن بیکمان
اولدخی راضی اولب آلسه بوکن   صکره اوده‌مکلی اولن کلن

یعنی الملویه برجلو بیرد سخی   برجینی اوده‌رسه هم بردخی
اول وکیلم دیبینه اولداخی هم   ویردکینی اوده‌یسن بیش کم
چونکه ضامن اولدی اکا اولهمن   بس اکا لازم اولیسردر ضمان
باطل اولور هم وکالت عزلیله   هر نجنکیم اول وکیل عزلی بیله
یا موکل یا وکیل اولسه همان   دایما مجنون اولورسه همچنان
یاخود ارالحرب مرتد اولسن   لاحق اولسه عزل اولور ایکی بن

کتاب الدعوی

دکله امدی بیجرد دعوی آخی   مدعی مدعی علیه دخی
مدعی اولدر که دعوایی تجان   ترک ایدنجه ترک اولینه اولهمن
مدعی علیه اولدرای آخی   کیم بنک عکسیجه اولا اول دخی
یعنی دعوایی بو ترک ایتسه اکر   ترک اولنمز بس اکا جبر ایدرلر
مدعی برکسنه کیم دعوی ایده   انی تعیین ایلیه یا بس بیده
شیئه اجنسیله قدرین بیان   ایلیه ذمتده اولسه عیان
یعنی کومش یاخود آلتون دیبسه   صاغین هم یاخوقدن ای پسر
عین اولورسه خصم الندن اولا اکر   آله احضارین تکلیف ایدرلر

شیله کم قلدقاداوش ات حمار ... صوف ایلمجا بو بخلاوین نالله وار
اولدخی کم ممکن اولمزسه نوکر ... قیمتین ذکر ایلمك اولور گلن
یا خو بیکلك یا خو یوز لکدیو بر ... قیمتی مقداری نی ذکر ایلیه
لر عقار اولسه حدودن داخی هم ... اول حدودك صاحبن داخی هم
خصم الینده دردی بوهم ذکر ایده ... تا که دعواسی صحیح اوله دده
مدعی کم بنلری ذکر اتمیه ... قاضی دعواسن انوك اشتمیه
پس قچان دعوا صحیح اولا تمام ... مدعا علیهدن صوره امام
اولدخی اقرار یا انکار ایده ... قاضی حکم ایلیه چون اقرار ایده
یا خود انکار ایلسه بو کندنده ... مدعی دعواسینی اثبات ایدر
یعنی طانقلر بوله بولمزسه پس ... خصمنه اندویرکی قلسه هوس
اندا بجرسه اول خصومت کیتدهم ... لر نکول ایلدرسه اول محترم
قاضی حکم ایده علیه ای دده ... حکم شرعی ایلدر یا پس نده
ایکی درلودر نکول ای تمره داخی ... یا حقیقی یا خو حکمی ای اخی
اول حقیقی اولدر شیله صریح ... یعنی بن اندا چمزم دیه صحیح
حکمی اولدر کم اکا اولسه خطاب ... اول سکوت ایلیه ورمیه جواب

شیله کم هیچ عذر اولماسه اگر ... پس اولور انوك سکوتی معتبر
ایکی سنده داخی قاضی کوهمان ... حکم ایدرسه جایز اولور بیکمان
بر کتی بر یا نه بیری ای اخی ... یا خود اولسه یادکان هم داخی
بر کتی الینده بیکن اول ممکن ... بو بنم ملکم دیو دعوی ایدر
اولدخی انکار ایدر ایدر اکا ... بو سنك ملکك دکلدر ای اغا
مدعی طانق بولسه بیکمان ... قاضی حکم ایدر انی اکا همان
بو براتی داخی اول بیری ممکن ... بر کتیدن طانقن المش اولسه کر
اولمیاندن وردکی انجاسینی ... کم رجوع ایلدینه الوردانی
طانقیله چقدیبرك اتی وش ... اولدخی وردوکی اندن الدخوش
لیك طانق بولمزا اولسه اکر ... اول بر الینده اولانه اندروشر
اولدخی اندا بجرا اولسه تمام ... پس انوك النده قالور والسلام
لیك اول اندا جمزا اولسه اکر ... مدعینك اولور اول یای پس
یعنی قاضی حکم ایدر اکا تمام ... مدعینك اولور اول یای والسلام
چونکه اول اندا جمدی قلدی نکول ... مدعی وردی پس بیرین اول
ایله اولسه وردکی انجاسینی ... اولمسندن المز اکله انی

دكله بو پاستی بوكا ای پسر　　　بو صتان كمسیه آیدرسه اگر
اولدی دعوی ایدب بنده الآن　　　آنوك اول ملكیدر دكل یلان
آلدغوكی وردیكا هم سن دخی　　　صتدغیچون ملكك اولمادی اخی
بوندك اوته ایكی طانق بولسه گر　　　مدعینك ملكیدر دیسه بولر
معتبر اولمز بو طانقلر همان　　　مشتری وردوكی آلمز بیكمان
لیك بویله دعوی قلسه اول اگر　　　كم سن اقرار ایلدك دیسه مگر
مدعینك ملكیدر دیدك اوپر　　　ایله اولسه آلدغك سن داخی ویر
هم بوكا طانق بولنسه ای آغا　　　اول طانقلر معتبر اولور روا
كه طانق بولمز الورسه ای اخی　　　آندن اوشتر بوندن صتانه هم دخی
شویله اندا چسه كرك یعنی ویر　　　مدعینك ملكدر اكلدی اودر
پس نكول ایلا یبا اندا جمسه كر　　　اولدخی الدوغنی بیته اودر
مشتری یعنی اله با یعدن بو كز　　　ثم رجوع ایلر ثمن اولن كلز
دار له دكان دخی هم ای اخی　　　بونجلا ینددركم واردر دخی
شویله كم مال قماش آت حمار　　　حكم بردر تا مو بونك بل ای یار
بو حنیفه قولی ولدر بیكمان　　　بزك الوردیدی نكولا اتمك همان

پس امامین بویله قایلر اولدیلر　　　ثم نكول اقرار اولوردیدی بولر
اونكیچون بونجه یرده امام　　　منكره اندا ولمادیدی تمام
پس امامین قولی اولدی ای اخی　　　منكره آند ویررلر انلر هم دخی
بیر بیسی انوك نكاح اولدی اخی　　　رجعت اولمشدر بیری هم دخی
برده خی ایلا ده فی اولدی تمام　　　هم دخی دردنجی رق اولدی بنام
هم بشنجی اولدی استیلاد دخی　　　پس ولا آلتنجی اولدی هم دخی
پس یدنجیسی دخی اولدی نسب　　　منكره آند ویرمك اولمز بونده هب
بو حنیفه قولی بودر بیكمان　　　پس امامین قولی اولدی آند همان
عورتیله دعوی ایلدی بر ار　　　بن نكاح كتدم سنی دیدی مگر
عورت انكار ایلیوب دیدی یلان　　　پس كرك كیم ار طانق بوله همان
ار طانق بولمز الورسه ای اخی　　　عورته آند ویرمیالر هم دخی
بو كتی عورتینی رجعی طلاق　　　بو شدی هم شویله دشدی اتفاق
عدتی داخی بتنك كجدی مگر　　　شویله دعوی ایلدی بوكز بو ار
دیدیكم عدتا چنده پس همان　　　كم سكا بن رجعت ایتدم اول زمان
عورت انكار ایلیوب دیدی یلان　　　پس كرك كیم ار طانق بوله همان

ارطنوق بولمز الورسه ای آخی / عورته آندیقدر بونده دخی

بر دخی برکیشی آندا چسه بنام / عورتینه شیله کم دردا ای غلام

کم جماع ایتمیه هرکز اولا کا / کر ادرسه حانث اوله ای آغا

لیک کفارت ویره آنجق همان / یعنی ساقط اولدا ایلا بیکمان

کیجماع ایتمیه بیر درد ای کجه / بابن اولنا اول عورتدن کجه

لیک بو درد ای اچنده اولا کر / فی ادرسه بابن اولمز ای پسر

هر قچنکم کچسه بو درد ای تمام / شکره بوارد دعوی قلسه ای امام

دیسه بو درد ای اچنده پس همان / بن سکا فی ایتدمیدی بیکمان

عورت انکار ایلیوب دیدی یلان / پس کرکدر ارطنق بوله همان

ارطنق بولمز الورسه ای آخی / عورته آندیقدر بونده دخی

هم دخی برکیشی برکمسیه کر / هم او مجهول النسب اولسه مکر

سن قلمسون دیو دعوی ایتسه هم / اولدخی انکار ادرسه ای دم

مدعی طانوق بوله بولمزسه کر / منکره آندویرمک اولمز معتبر

بر دخی برجاریه هم ای آخی / یعنی دعوی ایلسه کر او دخی

دیسه مولاسینه ای صاحبکرم / سندن اوغلم اولدی بانم محترم

یعنی بن ام الولد اولدم سکا / اوغلم اولدی دعوت ایتدک سن بکا

چونکه انکار ایتدی مولا بیکمان / اول طنوق بولسه کرکدر پس همان

ارطنوق بولمز الورسه اولدخی / بقدر مولاسنه آندای آخی

برکیشی هم اوله مجهول النسب / دعوی قلدی یعنی اولا ولدی سبب

برکیشیه هم دیدی کم ای همام / سن آتامسن بن سنک اوغلک تمام

اولکیشی انکار ادر دیرکم اکا / کم سن اوغلم اولمدک هرکز بکا

مدعی طانوق بوله بونده دخی / منکره آندیقدر اکله آخی

هم یدنجی صورت اولدی ولا / بونده داخی کله کم نیجه اولا

اولدر اول برکیشیه داخی همان / برکمسنیه دیا کم ای فلان

بن سکا مولای اعلایم دیه / بویله دعوی ایلیه قیدن بیه

یعنی ازاد ایلدم سانی ای جان / کم بنم دیدی سکا مولا همان

مدعی طانوق بوله بولمزسه کر / منکره آندیقدر هم ای پسر

داخی مولای موالات ای آخی / بونجلاینده همان نسل ولد دخی

لیک عورت شیله کم بالاتفاق / کم ارندن دعوی قلسه اول طلاق

آندویره لر آنه آندا جمزسه ار / بوشلغینه قاضی اوک حکم ادر

اوغريه اندوير لرا جمرسه كر   قطع يديوق الدغى آنجق اودر

قاضى اوچكن عرض قلوق اندرهم   مستحبدر انى اتمك اى ددم

ليك بركن عرض قلمقده تمام   كرنكول ايدرسه حكم ايدر امام

بر كيشى عورتنه ديدى مكر   بن بكون قاضى يه وارمزسم اگر

باين اول بندن ديوب انداچر   دكله بوندن صكره كم اولدى جر

بس يارنداسى كلوب عورت همان   دعوى ايدر انره دير بيكمان

قاضيه سن وارمدك اولكن تمام   باين اولدم بن دخى وش لو السلام

يعنى شرط بولندى بوش اولدم ددى   چونكه بوش اولدى انوك قيدندن برى

آنى انكار ايدر ايدركم اى جوان   قاضيه واردم ديدى اولكن همان

يعنى شرط بولمدى بوش اولمدك   قاضيه واردوغى سن بيلمدك

مدعى عورتدر اولدبونده اى يار   كرچه صورتده بو نفى اولسه نه وار

زيره بو دعوى ايدر شرط طلاق   ار آكا انكار ايدر فكرا يله باق

كر طنقل بولسه عورت اى اخى   نفيه اولمز بو شهادت هم دخى

هر نكم بو بحثلين اولسه همان   نفيه اولمز بو شهادت بيكمان

شيله كم بر كيشى اخى اى پسر   شرط ايدر قولينه ايدركه اى ار

كر بكون ذكلمز اولورسم بن سنى   بندن آزاد اولدى ديى اكله بونى

چونكه مولادا خى بيله انداچر   دكله بوندن صكره كم اولدى جر

كلدى قول عتقين دعوى آيلدى   دولمدك سن بانى هم اول كجه

شرط بولندى يعنى آزاد اولدى اوش   مدعى اولدى حقيقتده بو خوش

يعنى بو دعوى ايدر شرط عتاق   شيله كم بولمايدى شرط طلاق

منكر اولدى بونده مولا بيكمان   شرط بلنمادى ديدى يعنى همان

بس حقيقت معنى اولدى معتبر   نفى اثبات اولسون الفاظى اى پسر

باب ما يدعيه الرجلان

بر كيشى بر كيشيدن دعوى آيلدى   بو الدكى بنم ملكم ديدى

اول دخى سنك دكل بنم ديسه   يعنى انك قولنى رد ايلسه

شيله كم قول اولسه يا آت و طوار   بيله دعوى قلسلر بونده اى يار

ايكيسى داخى طتوب بولسه اگر   خارجك طانوغى اولور معتبر

كر نتاجيله اولورسه دعوى هم   ذى اليدك طانوغى اولور محترم

شيله كم بوندم طغردى ديسلر   بيله دعوى قلسلر يعنى بولر

خارجك طانوغى لغو اولور منكر   ذى اليدك طانوغى اولور معتبر

یعنی شونک کیم الینده طوتار | پس انوک طانوغ بلکلدر ای یار

بلکسی بلکیسندن داخی مکن | کیم بیلاتی صاتون آلدی ای پسر

یعنی چونکیم صاتون آلدی اول آلی | بلکسی داخی مکرر کله بونی

کلدی بوندن دعوی ایلدی همان | قاضیه ایلتدی انی اول زمان

دیدیکی بولکدکی آتی ای امام | کیم بنم ملکمدر اول والسلام

اولدخی انکار ایدر دیدکی آکا | وار میدر طانقلرک کاتور بکا

قاضی قاتنده او داخی کوندرر | کیم طنقلر کاتور اثبات ایدر

قاضی حکم ایتدی هم آلدی اتی اول | مستحق اولدوغنه پس بولدی یول

بوده خی انی صتندن پس همان | ویردوکی آقچاسن استر اول زمان

یعنی اول آتک بهاسن هم دخی | اولصتن کیستدن استر ای آخی

اولصتن داخی مکرر دعوی ایدر | پس آکا اولصتدغم آتی ای پسر

اول بنم یوننم دلیدیسه هم | آله طانقلر کتورسه ای ددم

یعنی طانقلر طنقلق ویرسه لر | اول انی بیلدکده اقال کوردیلر

ویروایتده بودر کله آنی | دکلمز قاضی انوک دعواسنی

یعنی آنده مستحق حاضر کرک | حاضر اولمزسه روا اولمز نتک

بیروایتده ولیکن ای آخی | مستحق هم حاضر اولمزسه دخی

قاضی طانقلرن انوک ایشیده | یوندید ولیدید بو هم حکم ایده

چونکه قاضی اله حکم ایتدی همان | مستحق آلدوغ آتی بیکمان

مشتریه بینه انی رد ایده | چونکه انوک اولمدی یانیسنده

مستحق حاضر اولورسه بوکلن | لیک حاضر اولمزن اولورسه بوکن

مشتری واره آکا دعوی ایده | شول الندن آلدوغی آتی یده

شول بکا صاتن کیشینک هم دخی | آنوک اول یوننی دلیدی ای آخی

مشتری پس اول طنقلری همان | کم طنقلق ویردیلر اول زمان

کاتوره آنلری اثبات ایده هم | کم طنقلق ویرلر آنلر هم

مستحقدن بینه ایتبوده خی | قاضی حکم ایلیه اله ای آخی

آنده خی آنده بله حاضر کرک | بونی فهم ایتماله کی خاطر کرک

لیک مکر مشتری عاجز اوله | یعنی اول طانقلری حاضر قله

شویله کیم بر غیریره اوله اول | طانوق ایلتمکلکه بولماسه یول

پس کتاب حکم اله ویلیه | واره آنوکیله اثبات ایلیه

یعنی شول قاضی کیم اول بیکمان | کم طنقلر دکلدی اول زمان

یعنی شونلرکم اولاتی کوردیلر … کم بنا جیله طنقلوق وردیلر

بن کرك نقل شهادت ایلیه … مستحق حاضرده کلجون نیلیه

شونلکه مطلوب الیه قاضی هم … مستحق حاضر ایلایه بهم

مستحقدن آله آتی رد اده … بیعی جایز کورسه ای دده

یعنی آتی عینیله رد ایدن … مشتری هم آتی آلورکیدن

لیك عینی باقی قلمزسه اکر … مستحق آلنده یعنی اولمه کر

کر هلاك اولمش اولورسه اول زمان … مستحقدن قیمتین آلور همان

مستحق چون عینی رد ایدن تن … قیمتین ویرسه کلندن اول بکن

ذیره اولانوك آلدوغی تمام … هم اکا حکم ایتدکی قاضی امام

ثمنی ظاهر اولدی کم اول دخی … باطل اولدی یکلش اولمش هم دخی

مستحقك آلدوغی بس غصب اوله … حکم غصبك اوده ملك بس نوله

مشتری بر داخی صورتده مکر … شیله دعوی قلسه یعنی اول اکر

دیسه کیم اول بو آتی ای لاخی … شول بن آلدوغم کیشی بن سندخی

صندوك اکا اولانی بیکمان … ثمنی بانم دیرك اکاسن بلان

بونی هم اثبات درسه اول اکر … قاضی بینه آتی اکا حکم ایدر

عینیله باقی قلسه رد اده … کر هلاك اولمش اولورسه اوده ده

بوده دخی انجیلیندر ای امام … ایکسینك حکم بردر والسلام

لیك اکله مستحق کم اول زمان … مشتریدن آتی آلدی همان

هم صندن آت بهاسن اول دخی … آنی آندن آلمز اولسه ای اخی

مستحقدن دعوی ایدرسه بوکن … ایستدلمز دعوسی اولمز کلن

مستحق چون آتی بوندن آلدی اوش … بوده دخی آتك بهاسن آلدی خوش

آیله اولسه مشترینك قوتی … قاضی دکلاما یسر هر کن آتی

نیره کم بو آتحین آلدی تمام … بوآرادن ثمن چقدی والسلام

ثمنیدن صکره مکر صاتن کیشی … دعوی ایدرسه اول اید بو ایشی

کم بکا صندوك دیه دعوی اده … یا خود ثمن دولیدر دیسه نده

مستحقدن دعوی ایدرسه روا … یعنی دعواسی بونك اولمز خطا

کم طنقلوری اولورسه کاتره … بوغصه بس مستحقه آنده وره

مستحق آندن بجه یعنی ای اخی … کم آنی صتمادی اکا هم دخی

کم آنوك یونی دلی دا کلدر اول … آنی بس المغا بولمادی یول

مدعی دعوی ایدجك هم دخی … مدعی علیه دیدی ای اخی

بو اما تتدد بتم الملة خوش
اجرتة الدم یا عار تیددا وش

یا فلان غایب نکار هن آیلدی
یا خو غصب ایتدم دیو بونی سیلدی

بیله طانقل کتوردی اول همان
مندفع اولدی خصومت بیکمان

یعنی قاضی مدعینك قوسنی
دکلتمدن کیروا کله آسنی

ملك مطلق دعوادیجلد بو هب
مدعی ذکر اتمیه یعنی سبب

مدعی لیکن دیر اولسه اکر
سن بونی بندن اوغرلادك مکر

یا خو غصب ایتدك دیو دعوا ایلدی
یا خو بندن بو اغرلندی دیدی

مندفع اولمز خصومت بونده اکی
قاضی انوك دعویسن دکلایه خوش

مدعی یعنی طنوق بولسه اکر
دی الیدا نره دعوی اولی معتبر

لیك بندن غصب اولندی دیسه کر
بونده هم دعواسی اولمز معتبر

بر کشی بر کیسدن دعوی ایلدی
ساکه قل صدع بیك اقچم وار دیدی

اول دخی انکار ایدر ایدر همان
نه قل الدم نه خو بورجم وار ای جان

مدعیدن قاضی طانوق استسه
اول دخی کل طانغم یقدر دیسه

قاضی انوك خصمنه اندورسه هم
قطع اولنسه اول خصومت ای ددم

صکره بو مدعی طانوق بولسه کر
بو حنیفه بر روایتده مکر

قاضی طانقلرن دیمش ایشده
یعنی بینه طانغیله حکم ایده

نیره اول مدعی صنمش اولا
اکا طانقلرن اوتمش اولا

انکیچون طانغم یقدر دیمش
صکره وارن اکلمش قیدن ایمش

هم محمد قولی بودر ای اخی
نیجلرن دیدی یعنی اول دخی

بر روایتده دخی دیمش امام
ایشدیلر اول طنوق یعنی تمام

نیره طانوق یوقدر دیجون اولهم
پس طنقل بینه دیمشدر بلان

آیله اولسه اول طنقلری پس
رد اولینور هم کذا اولمز معتبر

هم طنوق دخی بنك ایکی اکر
بن بوکا طانوق دکل دیسه کر

صکره طانقلق ویرسه هم دخی
بو دخی جایزدر اولمای ای اخی

نیره طانقلق یعنی بو داخی هم
کم اوتمش صکره الدی ای ددم

ایکی کیشی کر طنقلق ویرسلر
بر کشینك قوللیجون کم مکر

دیدیلر بو کشی اشبو قولنی
کم آزاد ایلدی کی اکله بونی

حال بودر اول قول دخی مولاهم
شیله کم انکار ایدرلر ای ددم

بو حنیفه قولی بودر بیکمان
اول طنقلق معتبر اولمز همان

دعوی ایتمز یعنی قول چونکه تمام
پس قبول ایتمز طنقلقلری امام

لیك ایتدیكم امامین قولی اوش / گرچه قلدی دعوی دخی اتمزسه خوش
اولدی طنقلی معتبردر دیدیلر / بونده بونلر دعوی شرط اتمادیلر
لیك قاتواش الورسه ای پسر / ایكی كیشی كه طنقلق ویرسه‌لر
شول كیشی شولدی قاتواشینه تمام / كم آزاد ایتدی دیدیلر والسلام
گرچه انكار ایتسه بونلر ای اخی / اتفاق ایلدیلر اما بونلر هم دخی
كم طنقلی بونده اولدی معتبر / قاتواش دعوی دخی قلمزسه گر
لیك آنجق قلدی اولدی اختلاف / هر برینك قولنی بلمك گزاف
بر كیشی بر بانه بیری بر زمان / كم تصرف ایتدی انی بیكمان
یا خود باغ و باغچه یا دار اولسه گر / بو دخی اول بر كیشیدر ای پسر
بر كیشی داخی گوردی انی تمام / كم تصرف ایلدی انی صبح شام
لیك دعوی ایتمدی هرگز اخی / اولدی كیتدی اول گورن كیشی دخی
صكره گلدی اوغلی آنونك ای پسر / بر آتا ملكیدر بو دعوی ایدر
بس آنونك سوزینی ایشتمایلر / سوزینه هم اعتبار اتمایلر
چونكه آتاسی دیریكن همان / انی دعوی ایلمادی اول زمان
ظاهرا ولكن بر آنونك دكل مگر / یا آكا باغشلمشدر ای پسر

بو سببدن سوزین ایشتمایلر / سوزینه گوره هم ایش اتمایلر
بنجلاین بر كیشی داخی مگر / اولین بر كمسیه داخی اگر
بر كمسنه‌یه انی صتسه همان / عورتی یا اوغلی انونك اول زمان
اقرباسندن انونك بعضی دخی / حاضر اولسه بونكا اندن ای اخی
ساكت اولسالر بولردن غایت‌لر / هیچ تعرض كمسیه قلماسلر
بونلرك هر بیریسی صكره دخی / دعوی ایدرسه كه آكا ای اخی
یعنی درلر ساله بو بیر یا خود ار / ملكمدر دیدی ویر بونی ای یار
بونلرك دعواسن ایشتمایلر / سوزینه گوره هم ایش اتمایلر
چونكه بیع اولدغی وقتده بس همان / دعوی ایلمادی بونلر اول زمان
بو سببدن سوزین ایشتمایلر / یعنی آكا اعتبار اتمایلر
ظاهرا ولكم بونلرك دا گلدی ول / ساكتا قلدی قلدارینه بوا ولدی بول
بر كیشیدن بر كیشی هم ای اخی / بر خلابی صاتون آلدی هم دخی
بو خلابی صاتنده عورت گر / بو خلابی بیعی گلوب دعوی ایدر
مشتریه دیرلر بونی بر همان / صاتون آلدم سندن اولدی بیكمان
بولده اطانون بولیسه ای اخی / اول خلابی آنونك اولا هم دخی

ليك بو نزاع طاني اولمزسه كر   مشتري بلمدكينه انده بجد
دينله بندن اولديني اندوغي سن   انده جاين بلمزم هيچ اني بن
بر كيشي بر كيشيه دعوي ايدر   سن بنم يعني قولمسن ديسه كر
اولدخي انكار ايدر تا ايدن اكا   دينله بن قول اولمدم هركز سكا
بلله حر الاصلم اولدن بن اوش   اولدخي بوده اخي طانق بولمامش
حر الاصلم ديبنك طانغي هم   معتبر اولدي اكله اي ددم
ليك دافع اولدي قول المقلعا   مدعي بوكن بوا ولدي اي اغا
پس بنزاع طانقلرن ايشيده كر   حر الاصل اولدوغنه حكم ايدر
بر كيشي بر قول صتون السه مكر   بايعندن صكره دعوي قلسه كر
درسكم بو قولي سن بالله اخي   كم هنوز صتمزدن اولدين هم داخي
اني ازاد ايلمشسن اول زمان   پس بكا ازادلو صتدك بيكمان
بوله طانق بولميسه اول اكر   اول طنقلرده اخي اولور معتبر
يعني بيعي بنلرك فسخ اولسه   مشتري ورد ويكي هم السه
هم قول ازاد اولسه در بيكمان   حكم اولينور عتقنه انوك همان
بر كيشي بر جاريه صتسه مكر   مشتريدن صكره دعوي قلسه كر

بو خلاف كم سكا صتدم بن اوش   ديسه كم صتمزدن اولكدين داخي
اني ازاد ايلمشم اي اخي   كم نكاح ايتمشم اكا هم داخي
يعني اول منكوحه اولمشدر بكا   پس بو بيعم بزم اولمز روا
لكن چه بيله دعوي قلدي اول همان   ليك بو جاينده كلدي بيكمان
يعني انوك قولي ايشدلمايكر   قولنه كوره هم ايش ايتمايكر
ليك عتقن دعوي قلسه يا اكوز   دكلدر دعواسي بوكن اولماوز
يعني بايع دعوي قلسه ديسه كر   كم سكا صتمزدن اولدين اي پسر
اني ازاد ايتمشم بن اي اخي   پس سكا ازادلو صتدم هم داخي
بوله طانقلر بولنسه اول مكر   هم طنقلرده اخي اولور معتبر
يعني بيع بنلرك فسخ اولسه   مشتري ورد ويكي هم السه
هم خلافي ازاد اولا بيكمان   حكم اولينه عتقنه انوك همان
ايكي كيشي بر كيشيدن كم مكر   يعني كم بر نسنني دعوي ايدر
يعني بالمفرد دي ايكسي داخي   اولدخي انكار ايدرسه اي اخي
ايكسي داخي طنق بولسه همان   ايكسينه حكم اولينور بيكمان
هر قنقيكم بايعله مشتري   اختلاف ايتسه ثمنده هر بري

مشتری بیشیوزن بایع بیکه دیسه
مدعی سن بایع اثبات ایلسه

یعنی طانقلق طنقلق ویرسه کر
کم ثمن بیکدر دیسه آل ای پسر

پس کرک بایع بیکه آقچه‌ی تمام
مشتری یمین ایسردر والسلام

یا مبیع قدرنده اولسه اختلاف
مشتری اثبات ایدرسه ای خلاف

مشتری در یعنی بیشیوز آقچیه
اشبو ایکی آتوکی آلدم دیه

بایع انکار ایدرسه ای اخی
مشتری اثبات ایدرسه هم دخی

یعنی طانقلق طنقلق ویرسکز
ایکی آت آلدوغنه بیشیوزه کز

مشتری آلدیسی آندن ایکی آت
بیشیوز آقچه‌ی ویرر اکا او کات

شول زیاده مثبت اولن قلخوش
هر بری حقین آرتوق الده اوش

اول ثمنده اول مبیعده آرتوغی
اکله بایع مشتری‌نه آلدغی

ایکیسی بر حالده دعوی قلسه کر
هم ثمنده هم مبیعده ای پسر

بایع ایدر بو آتی بیکه آقچیه
سالمه صتدم سن دخی آلدک دیه

مشتری ایدر سکز یوزه تمام
اشبو ایکی آتوکی آلدم ای همام

ایکیسی داخی طنقلق درغسه کر
هر برینک طانقی اولمعتبر

مشتری ویره بیکه آقچه‌ی ای جان
هم ایکی آت آله بایعدن همان

چون زیاده مثبتا ولدی هر بری
پس زیاده آله بایع مشتری

بندکی مانک ممکن یکم نصفینی
بر کشی دعوی ایدر ایستدانی

یعنی بر کمسه آیدی ای اخی
شول الکدکی دکومانک دخی

نصفی ملکمدر دیدی مطلق همان
باقی نصفی آکمدی هم بیکمان

صکره دنسه اول دکومانک تمام
قاموسن دعوی ایدرسه ای امام

یعنی ملکمدر دیرسه قامسی
مسموع اولمز ایمدی انوک دعوسی

زیرا اول نصفی آلور اول زمان
نصف سانلدر مثل ولدی همان

بوتنا قضدندر مشکل بعضدل
انکچون مسموع اولمزدر دیدی کز

برکشی بر قول صتون آلسه اخی
انی بر کمسه صتسه ای اخی

بو آلان آلندن بیکن اولمکن
کم اجل ارسه هلاک اولسه اکر

آلدوغندن صکره اول قولک همان
عیب ظاهر ولدیا انوک اول زمان

تسلیه کم دشلری انوک یوغ اولا
یا خود مقلاری ایکن جوغ اولا

پس رجوع ایده انوک نقصانینی
بایعندن آلسه یعنی انی

بو دخی آلدوغی کمسه‌دن همان
کم رجوع ایتمزکی آکله بیکمان

بو حنیفه قولیدر بو ای اخی
هم امامینک ندر کله دخی

بایعندن مشتری چون ای امام — ثم رجوع ایلادی نقصانن تمام
بوده خی هم بایعندن بیکمان — ثم رجوع ایلایه نقصانن همان
یعنی الدوغی کشیدن بوده خی — بس رجوع ایلایه نقصانن دخی

باب دعوی النسب

بر کشی بر جاریه صتدی مکر — الت ایدن کم اقلیدن مکر
مشتری الندن کتورسه ولد — بایع انی دعوی ایدرسه اوقد
اوغلی اولور ولدا نوک اغا — جاریه ام الولد اولدی اکا
مشتری ورده ویا کی اله بینه — فسخ الینه یعنی کیم بیعی دونه
دعوی قلسه مشتری کرچه هم — معتبر اولمز انوک دعواسی هم
الت ایلدن اکثرندن اولسه کر — بایعک دعواسی اولمز معتبر
الت ایدن داخی اولورسه همان — بوندن داخی اوغلی اولمز بیکمان
مشتری تصدیق ایده مکر داخی — ثابت اوله هم نسب بوندن داخی
لیک تصدیق ایتمه اولسه اکر — بایعک دعواسی اولمز معتبر
مشترینک ملکده اوغلان دخی — چونکه تصدیق ایتمدی اولدی ای اخی
دعوی قلسه مشتری لیکن اکر — بس انوک دعواسی اولور معتبر
یعنی اوغلدر بنم دیسه همان — مشترینک اوغلی اولور اول زمان

کرچه بایع دعوی ایدرسه بهم — مشتریدن صکره داخی ای ددم
مشتریدن اولدین ایتسه هم دخی — جاین اولمز قامو بنکلر ای اخی
ایکی اوغلانک که مولا بیرسن — دعوت ایتسه اوغلی اولور بیلسن
چونکه ثابت اولدی بیرندن نسب — ایکنسندن داخی بیله اوله هب
بر کشی بر عورته قلسه زنا — بکلو اولسه عورت اندن ای اغا
صکره اول عورتی جفتلنسه الور — هم نکاحی جاین اولور معتبر
الت ایدن یا داخی ارتقده هم — ثم نکاحدن صکره یعنی ای ددم
حملنی وضع ایتسه اول عورت همان — یعنی بر اوغلان طغرسه اول زمان
اوغلی اولور اول کشینک اول ولد — وارث اولور اکا هم داخی اوقد
الت ایدن اکسک اولورسه همان — اوغلی اولمز وارث اولمز همچنان

باب اختلاف الزوجین فی متاع البیت

ار و عورت اوقماسنده مکر — هر برسی اختلاف ایتسه اکر
شول که اره لایق اوله نسنده — شول که کم اوق یا قلیج یا بورک دده
قول انلردر انده بلکل ای امام — عورته طانون کرک انجق همان
عورته لایق اوله نسنده هم — قول بونده عورتک اولدر ای ددم

مقدمه آلتون کوپه مرکب کبی / هر نکم بنلو ن بکند یا آبی
ایکیسنه داخی لایق اولسه گر / بینه آرتق قولی اولور معتبر
شویله کم آرتودوشرك برغان خامی / اوا چینده قبجق یاغ و بالی
هم مواشی یا عقار اولسه همان / بونده داخی قولی آنلرك بیکمان
شویله کم قول قاروشی آتو حمار / هر نکم بخیلین اولسه ای یار
یا خو باغ بغچه اولسه ای اخی / یا خود آرولا یا اقیا یرده خی
ایکیسندن بیریسی اولسه نوکن / مشکلنده قول حیلدر کلکن
یعنی عورت یا خو ار اولسه همان / بیریسی بری تلورسه بیکمان
ایکیسنه لایق اولولنسه ده / دیرلدر بونده هم قول ای دده
غیر مشکلده شو کم قلدق بیان / حی کبیدر آنده وارثلر همان
بیرنه لایق اولنده یعنی هم / وارثیله دیریدر ای ددم
آرتوك یتبوغی کتابنی / شویله کم بر عورت اکسه آنی
آرتوك اذنیله اولسه گر / اکرکی ایلك آرلدر ای پسر
اجرمثل الور همان عورت دخی / ارتك اولدی چو ایلك ای اخی
اول قدر یتبوغ کتان یعنی گر / بنجه اکلسه انی ویر کز

آرتوك دستوری اولمزسه نوکن / عورتك اولیسر ایلك بو کلن
یعنی کم یتبوغلله کتانك / قیمتین ویره ارینه هم آنوك
شویله کم اکردکی وقتده همان / قیمتین اودرا رینه بیکمان
ایلدك آرتك اذنی اولدوغی اخی / یا خود اذنی اولمدوغی ای اخی
ظاهر اولماسه بنلره هیچ بیرکز / یعنی مجهول اولسه بنلر ای پسر
ایلکی تنصیف ایدرلر پس همان / هر بری هم نصفن الور بیکمان
لیك بنلر اختلاف ایتسه اکر / عورت آیدرسه ارینه کم مکر
سن بنی اکمکدن منع ایلدك / یتبوغم کتانم اکمه دیدك
ار اکا انکار ایدر آیدر ای جان / بن سنی منع ایلمادم بیکمان
اکرلی ایلك بنم اولدی تمام / سالله اجر مثل الوردر والسلام
عورته طانق کرك بونده اخی / اول طانق بولنمز اولسه هم دخی
ارینه آندیورلر اندا بجه ار / آیله اولسه ایلك آنوك اولسر

کتاب الاقرار

دکله بونداخی کم اولا اقراردر / اول حقیقتده همان اخباردر
حر بالغ عاقل اولسه بر کشی / معتبر اولور آنوك هر ایشی

پس نوادر اولسه‌جق اقرارده معلوم اوله اول یا مجهول ایدی ده

بیلک مجهولی بیان ایدم تمام بن مفهوم نسنه بیله ای امام

شیله کم یعنی فلانک بنده هم مالی واردر دیسه کوپیش کم

بنده نسنه‌سی یا حقی وار دیسه نیدوکینی هم بیان ایلامسه

جبر ایله اکا نی اول ایده بیان هر بینی نیدوکی تیله عیان

دیسکم اول نسنه‌یه حق دیدکم بو قدر انجادر دن سیلادکم

پس خبر ویرمش اولور با یقبولوش معتبردر بو جمله اقرار ایدی خوش

بر کشی اقرار ادر ایدر همان هر نکم واردر بکا منسوب اولان

یا اوم ایچنده کی قاموغ تمام شول فلانکدر دیسه ای امام

هر نکم واردر اونده ای اخی یا اکا منسوب اولنلر هم داخی

ملکی اولور اول فلانک بیکمان نیته اقرار ایتدی انلر همان

بیلک مکر شویله اقرار ایلسه هر نکم بنم اوملکمدر دیسه

شول ایله بانم واردر داخی همان پس بو تخشش اوله اندن بیکمان

تسلیم اولنسه همان اوله روا تسلیم ایتمکلیکا هم جبر اولمیا

چون حقیقت بو هبه اولدی تمام قبض ایله تسلیم ایله اولور تمام

زین بو تملیک مجهول اولدی هم پس روا اولمز بو تملیک ای ددم

بیلک بو اقرار ایله اولسه اکر کرچه مجهول اولسه اولور معتبر

یعنی اولکی صورتده بیکمان چونکه اقرار ایتدی ملکا ولدی همان

بیلک ایکنجی صورتده ای امام چون هبه اولدی او ملکا اولمز تمام

بذل ایله تسلیم ایله ملک اولور اخی تسلیم اولمقلق کرکدر ای اخی

تسلیم ایدرسه اکر تعیین ادر پس جهالت قلمز اندن هب کدر

بر کشی ایدر بنم سنده ای جان کم بیک اقچم واردر بللو عیان

ویرن ایتانی یا خود نقد ایلسک یا اوداوم انی دیو سویلسک

سندن اولور اقرار اولور بیکمان برج اولور استوله بیک اقچه همان

صوکنه اقرارک استثنا داخی متصل اولسه جایزدر ای اخی

شیله کم بیک دیسه الا یوز دکل پس طقوزیوز اولسر یا وزنده کل

انشا الله دیسه هم داخی ای جان باطل اولور انک اقراری همان

بر کشی خسته اولوب اقرارده وارثندن غیر جایزدر بیلک

وارثی اولسه اولمایه روا چون وصیتدر بو جایز اولمیا

داخی وارثلر مکر جایز ویره ایله اولسه جایز اولمیا تا

مالنڭ مجموعن اقرار ایدر كن — اجنبی اولسه اولور معتبر
ایكی وارث كیشی اقرار ایتسه كر — كم بو اولندر فلانڭ ای پسر
شبله كم بیك آقچه وار دیلر — میتڭ برجنده تیدن بیلر
میتڭ وارثلری اولسه دخی — بونجه انكار ایتسه آنلر ای اخی
بو ایكی وارث كشینڭ اندر كن — قاضی حكم ایتسه بولور بونجه اودر
یعنی بونلرڭ نصیبندن همان — میتڭ بورجی ویدا اونور بیكمان
صڭكره اول برجه بولورداخی كر — كم طنقلق ویرسه اولور معتبر
چونكه بونلر اوداك دشری همان — متهم اولدی بولیسن بیكمان
لیك قاضی بونلرداخی تمام — كم اوداك حكم ایتمش اولسه تمام
هم اودن ایتی طلب قلسه اكر — اولاكی اقراردن شیمدی مكر
میتا اندن كو طنقلق ویرسه كر — شیمدی اولا طانقلو اولور معتبر
میتڭ سن جمله مالندن بو كز — بورج هب ولدتلر اودرلو كلز

فصل فی الاقرار بالنسب

باشی اجنده كو آزا اولسه بر غلام — هم او مجهول النسب اولسه تمام
باشدر آندن آرتوغ اول كیشی كر — بو بنم اوغلم دیمش اولسه مكر

هم غلامی انی اكر تصدیق ایده — اول ایكی اوغلی اولور بیل ای دده
كر صغیر اولسه تصدیق ایلمك — شرط دكل اجنبی بیل اوغلم دیمك
باقی وارثلر كبی اول همان — وارث اولدی اولدخی بیس بیكمان
شول قدر اولمق كرك هم بو غلام — اوغلی اولمق ممكن اوله والسلام
اوغلی ولمق ممكن اولمزسه اكر — هم آنوك اقراری اولمز معتبر
اون سكز یاشنده شیله كم بولا — اون یاشنده بر غلامیچون مكر
بو بنم اوغلم دیو اقرار ایده — كرچه مجهول النسب اولسه دده
اوغلی اولمز ولا آنوك اكله تمام — زیره بو ممكن دكلدر ای امام
كر معمر اولسه اوتز یاشنده هم — بو كبی اقراری رواد ای ددم
اون یاشنده غلامی زیره اكا — اوغلی اولمق ممكن اولمز ای آغا
كر معمرك قولی اولسه بو اخی — اوغلی ولمق ممكن اولمزسه دخی
چونكه اوغلم دیدی آزاد اولدی هب — كرچه ثابت داخی اولمزسه نسب

كتاب الصلح

ذكله بر داخی بجاد صلح سن — صلح قیلسك غوغادن اولدك امن
شیله كم بر كمسه اقرار ایلدی — بنده سنڭ بش یوز آقچه ك وار دیدی

سندخی تصدیق ایدب قیلدک طلب
صلح قیلمقلغا پس اولدی نسبب

ویردی یوز آقچه سکا چون صلح ایدن
سن قبول ایتدک همان غوغا کیدن

یعنی دردیوزین اکا باغشلدک
یوزنی آلدک اکا لطف ایلدک

صلح ایدیجک هم بدل معلوم گرک
مجهول اولسه روا اولمز نتک

هم دخی اول حالده قبض ایتسه روا
ویرمیسه صلح جایز اولمیا

شیله کم صلح آلدک بیک آقچه کا
کم دنانیر ویره بر ایده سکا

یا مؤجل اولسه اول آقچه سنک
نصفنی شمدی ویره اولسه انوک

صلح بونده جایز اولمز ای آخی
دکله صلحک حلنی هم بر دخی

بو همان شیله که بیع اولمیار
جایز اولور بونده شفعه هم خیار

عیب ظاهر اولسه داخی رد ایده
چونکه بیع اولدی بو پس آیرقونده

کیم منافع اوزره صلح اولسه ایجان
هم اجارت کبی اولور بو همان

پس کرکدر مدتی معلوم قیله
هم محل منفعت معلوم اوله

صلحک اقراردن اولورسه حکم بو
باقیسندن داخی دکله ای عمو

دعوی قیلسا الور بو کز سندن اگر
سندخی مطلق سکوت ایدر ایسک

یا خود انکار ایلدکدن صکره هم
تنسه ویردک صلح قیلدک ای ددم

یعنی کیم اندا جمله قیلدک فدا
مدعی الدی عوض اولدی ادا

شیله کیم بر دارکی سندن ای یار
بر کشی دعوی ایدب آیدر بو دار

کیم بنم ملکیدر ویردکله بکا
سنده صلح ایتدک بدل ویردک اکا

بونده شفعه دعوی اولمز پس روا
زیره سن قطع نزاع ایتدک آغا

صلح ایدب کوستر ویراسن اکا دار
شفعه دعوقلو بو کز بل آنده لی

یعنی صلح چون بدل دار اولسه کر
شفعه دعوی بونده اولور معتبر

کتاب المضاربة

دکله بر داخی مضارب قالنی
داخی رب المال اولن احوالنی

بر کشی بر کمسیه کر مالنی
ویرسه وار ایشله دیسه اکله انی

اصیبی یارینه اولسون دیسه هم
اولدخی آلسه آنی کر بیش کم

اوله النده امانتدر او مال
دکله بوندن صکره نادر وصف حال

چون او ویردی مالنی بلا ای آغا
بو عمل بیله شریک اولدی اکا

بیری سندن مال بریسندن عمل
شرکت ایتدیلر بو کز پس بی خلل

یعنی اصیده شریک اولور همان
شرکت اولمقدن مراد اولدر ای جان

مال اولور شونده کی مال اوله هم
شرکت انده جایز اوله ای ددم

چونكه بو رسمه بولر قلسه نظام
بونلرك عقدي باطل اولور تمام

پس مضارب اولسه اولور امين
هم تصرفله وكيل اولور يقين

ربح ايدنجك اولور شريك اولور همان
فاسد اولسه اجير اولور اي جان

كر خلاف اتسه اوغاصب بو كز
جمله ماله ضامن اولدي اول كز

كه مضارب كل ربح كندويه
بانم اولسون ديوبن شرط ايليه

ايله اولسه پس بو مستقرض اولا
يا خود رب المال شرط اتسه تولا

يعني اول مالي اودنج المش اولور
ليك و نقصان اكا اولمش اولور

يا خود رب المال شرط اتدي مكر
ليك قاموا نوزك اولا اي پسر

ايله اولسه اول بضاعت اتدي هم
اچي رب المالك اوله پيشي كم

پس مضارب نقد هم ويراسيه
جاير اولور هر قچن بيع ايليه

هم بضاعت هم وديعت هم سفر
بو دخي اكا روادر اي پسر

ليك اولا وقته مضارب دتميه
چونكه اذن اولمايه اني اتميه

پس اكر اذن اولسه اني اشليه
يا مكر اعمل برايك ديه

ايله اولسه اولا اني اتمك روا
زيره رب المال اكا وردي رضا

هم مضارب بيره قلسه سفر
بيدوكي اجدوكي بندوكي مكر

١٧٤

كيدكي داخي اوماليدن اولسه هم
اله اول جايز در اي محترم

كتاب الوديعة

ذكله برداخي وديعت عقدني
ذكر ادالم نجه در اكله اني

بر كشي بر كمسيه كوندا سيني
ويرسه حفظ ايت ديسه مطلق اوزر

اول دخي آلسه وديعتدر همان
اني اول حفظ ايليه پس بي كمان

كندو نفسيله يعني صقليا
هم عياليله اولسه روا

كه بوكردن غيريله حفظ ايده
اودرر اني كه هلاك اولسه دده

مودع ذكله عيالي اي اخي
كمدر هم ديلم اني دخي

هر كيم انوكيله اول هر دم بدم
ساكن اولور ايسه اولدر اي صنم

عورتي قولي قرواشي كبي
اوغلي قيزي هم اجيري يا اخي

يعني شولكم اول اجير خاص اولا
عبد مأذوني دخي اولسه تولا

پس روا اولدي وديعت مالني
كم بولاره صقلده مودع اني

بنلرك الندن بيكي يعني كه
ضايع اولسه اداتر اي پسر

كيم مكر اوله تعدي پس اوده ك
واجب اولور ايله اولسه شيك

ليك مكر نوقه حرق اوله ديه
يا كميده صويه غرق اوله ديه

تنسوبینه صقلاغه ویرسه کر / یا دخی بر املیه ویرسه مکر
پس هلاك اولسه اکا یوقدر ضمان / چون ضرورتدر امین اولور همان
مالنی مالك اسی کر قلسه طلب / ویرمسه مودع انی هم بی سبب
قادر اولسه یعنی ویرماکه همان / کر هلاك اولسه بایوب اولور ضمان
یا خود قارشدرسه کندو مالنه / فرق اولنمز هر برینك حالنه
شیله کم اقچه‌یی قودی اقچه‌یه / بغدیی بغدایه اربه اربه‌یه
بربرندن تمییز اولنمز همان / بوندن داخی ولجه اولدی پس ضمان
کندو قارشدرمدن قارشسه کر / مشترك مال اولور اول مال ای پسر
شیله کم بر کیسه اقچه یارلسه / مودعك اول اقچه‌سنه قارشسه
کر تعدی قلسه مودع ای ددم / صکره انی یرینه زایل قلسه هم
ساقط اولور پس ینه آندن ضمان / چون تعدی کیدی امیندر همان
شیله کم بر اتله قلسه سفر / ینه دونسه یرینه کلسه مکر
کوفرد اولماسه ینه حفظ ایده / چون امانتدر اکا یا پس نره
تیمیدن صکره هلاك اولسه کر / پس ضمان اولمایه اکا ای پسر
لیك مستأجر یا خود مستعیر / بنك ایتسه اول تعدی ای امیر

بنده مطلق اوده لرد ای اخی / کر تعدی زایل اولسه دخی
بر کیشی بر کیشیدن بر ات کر / یعنی انی اجرته آلسه مکر
یا خود انی عاریت آلسه ای جان / بر معین یره وارمغه همان
اول یره وارسه اوتا کچسه داخی / پس تعدی اولدی بو اکله اخی
پس هلاك اولسه اولور اکا ضمان / کرچه اول یره ینه کلسه همان
مودعك مودعنه یقدر ضمان / غاصبك مودعنه اولور همان
شیله کم مودع ودیعت حاملی / بر کیشی‌یه هم ودیعت قلدی انی
انوك الینده هلاك اولسه همان / چون تعدی یوق بوکا اولمز ضمان
لیك اول اولکی مودع ای پسر / چون تعدی ایتدی اول مالی ویرر
غاصبك مودع اولسه اکر / بو دخی ضامن اولور هم ای پسر
شیله کم بر کیشی بر اتی مکر / بر کیشیدن انی غصب ایتسه اکر
صکره اول غاصب اول اتی ای اخی / کم ودیعت قلسه انی هم دخی
مودع الینده هلاك اولسه همان / الله هم غاصبکی اولور ضمان
لیك بو غاصبدن استرجاع ایدر / هر قچن مالك اسنه مالی اودر
یعنی اتی بوله اودرسه هم / بو دخی غاصبدن الور ای ددم

ایکی کیشی بر یرده سه مکر — کم بیرك آقچه‌یی ودیعت ایتسه‌لر
بیری صکره نصیبین قامو هب — بیر حاضر اولمیوب قیلسه طلب
ویرمیه اکا نصیبین ای ددم — تا که اول حاضر اوله انکله هم
هر ایکیسی متفق اولا یاخود وکیل — اول دخی آقچه کبیدر ایله بیل
ناگهان حمامه ینه کیتسه‌لر — کلدیلر حمامجی حاضر کی مکر
طونلرین شیله که عادتدر همان — چیقروب حمامه کیردیلر ای جان
بیری یوندی ینه چقدی اودم — انی حمامجی کوردکی ای ددم
کندونك طونین قودکم ییلدی — بر کیشینك طونی کیوب کیتدی
چقدی حمامدن او طونی ایستدی — صوردی حمامجیه طونی ای اخی
دیدی حمامجی انی بر کیشی اوش — بن انوك صندم چو کیندی کیتدی خوش
ایله اولسه انی حمامجی اودر — چون امانت صقلادی یا بیلدر

كتاب العارية

عقد عاریت دریند دخی خوش — ذکر ایدالوم انی دخی دکله اوش
بر کیشی بر کمسنه‌نك آتینی — الدی بیله جمله وار الا آتینی
عاریت قیلدی انی بندی اکا — دیلدی واره معین بر یکا

آندن اوته کچمیوب اولسه هلاك — اول اماننده ضمان اولمز نباك
اول معین یردن اوته کچسه کر — اول تعدیدر هلاك اولسه اودر
اجرته ویرمك دخی رهن ایلمك — جایز اولمز بنلری اول ایشلمك
ایشلسه داخی هلاك اولسه همان — بو دخی اول تعدی همچنان
مستعیر اول الدیغی آتی مکر — اتینك اصطبلینه رد ایتسه کر
یا قلا اولسه ایسی آوینه دخی — رد ایدرسه تسلیم اولا ول دخی
لیك مغصوب ودیعت اولسه کر — اول تعدیدر هلاك اولسه اودر
اجرته ویرمك دخی رد ایلمك — جایز اولمز بنلری اول ایشلمك
ایشلسه داخی هلاك اولسه همان — بو دخی اول تعدی هم چنان
مستعیر اول الدیغی آتی مکر — اتینك اصطبلینه رد ایتسه کر
یا قلا اولسه ایسی آوینه اخی — رد ایدرسه تسلیم اولا ول دخی
لیك مغصوب ودیعت اولسه کر — بنلر کله تسلیم اولمز معتبر
بلکه البته انی ایسینه هم — تسلیم ایتملك کرك کر بیش کم
بر کیشی بر یاره بیر بینی اکر — بر کیشی‌یه ویرسه انی اول مکر
کم اویرده اوینا هم اول دخی — یاخود اغج دیکه آنده ای اخی

اولدخی و یا بیری یاد کبی آغاج ... چونکه آنده آکا اولدی احتیاج
صکره بویله سی بو کون ناکهان ... بیرمی یا که کرك دیدی همان
یعنی اولك بو کیسنده بیری آکا ... یا قبا آغجلرك دیدی روا
بیقه اون کیسه هم اولدخی ... هم آغجلرین قبا اولدخی
کچه آنلره دخی اولسه زیان ... هم براسینه دخی اولمز ضمان
لیك عاریت موقت اولسه کر ... یعنی مطلق اولمسه اولدی پدر
مطلق اولانك بودر حکمی کلن ... ثم موقت اولسه عاریت بو کون
شیله کم بیله تمام اولنجه تن ... عاریت قلدم بو بیری سالکه سن
آنده اویت یا آغاج دکهای آخی ... وعده سینه هم ایشدی اولدخی
آنده اویا بیری یاخود دکدی آغاج ... چونکه آنده آکا اولدی احتیاج
بیله تمام اولمزدن اولدن اولمکر ... کیم رجوع اتمك روادر ای پسر
مکروه اولور کچه اولنسه روا ... زیره اول عهدینه قلمادی وفا
هم یقلمقده اولك نقصانینی ... یا آغاج قیمتده کی اکله انی
اول براسی انی اوده امك کرك ... چونکه اولدی آیلدی آنلره امك
معروف اولدی سوزنه انوك بولك ... دکدی آغاج یاخود اوبیدك

بیر یا براسی چونکه قلع اتدی انی ... اوده بیلسن هم انوك نقصانینی
یاخود اولا اولك آغاجلری ای اخی ... قیمتین ویره الا انی دخی
مالك اولا آنلرا دخی تمام ... لیك اولاسی آغج اسی بنام
بیقه کیدا ره و یاخود قلع ایده ... هم براسینه زیانن اوده ده
لیك براسینه اولسه زیان ... بعضیکه بونده دیمشلردر همان
اولدر مخیر اولسه دیر ای آخی ... یعنی براسی دلرسه هم دخی
قیمتین ویره الا آنلری هم ... یاخو نقصانن اوده ایتش کم
یعنی قلع ایده ویره نقصانینی ... یاخود ویره قیمتن اله آنی
لیك قیمت ویره اولنسه اکر ... اولا اوی یاخود آغاجی ای پسر
مستحق قلعکن قیمتینی ... ویره براسی آکا اکله انی
اولا اولك یا اولا آغاجلری ای اخی ... قیمتن بیلمك دلرسك هم دخی
آنلر اولمادن او بیری پس همان ... قیمته دوتولانی بیکمان
شیله کم اویا آغاج اولماسه کر ... قیمتی بیرك بیلك اولسه کم مکر
آنلرکله بیله دوتلسه بو کون ... بیلك بونا اولسه قیمتی بیرك کلن
بونا اولور قیمتی آنلرك تمام ... یعنی اولا اولك آغاجلرك والسلام

بر كشي بر ملكسنه كوز بيني — مزرعه قلمقلغا ويردي اني
اكن اكدي اولسه خي انده همان — بچمنجه اليمز بيرين اي جان
اكر بنا وغرس ايچون اولسه مكان — يا بدعندن دكلكين صكره هم
يعني ويردي بيرني آو يمغا — يا خوذ اغج دكمكيچون اي آغا
بيرني آلمق ينه قلع ايلمك — جايز اولور كرچه اولسه امك
ليك اني اول موقت قلسه كر — وقت كلمنجه انوك اي پسر
بيرني آلمق ينه قلع ايلمك — مكروه اولور اني اكا اشلمك
شويله كم ايله يا خوذ بيلله — كم موقت قلسه ايله اوله
يا مكيل يا خوذ موزون اولسه هم — عاريت قلد قلدي اي محترم
يعني شويلكم عين قلمايه لكن — منفعت آندن چون انكله اده
قبض اولنا ولو عاريت اولمز بنام — مثليني ويرمك كرك آنجق تمام
زيرا عين باقي قلمزچون لكن — منفعت انكله اولور يا ايندي
شويله كم بغداي آرپا ياغ و بال — آت آلمك بونلرده دخي مثال

كتاب الهبة

بجد عقد هبه اني دخي — ذكر ايدالوم دكله بر اي اخي

بر كشي بر اوني يا داريني — بر كمسنه يه بغشلاسه آني
يا قماش اولسه مواشي اولسه هم — يا خوقلي يا تاوش اولسه هم
يعني تمليك ايتسه اكا اي امام — اني قبض ايتمكله اولور تمام
ويردكي يرده اكر قبض ايتسه اول — عقد تمام اولمقلغا بو اولدي يول
اولمازاده قبض اولنمزسه اكر — شرط بولنمز بخشش اولمز معتبر
مجلس اخرده قبض ايتسه صحيح — ليك شرط اولدي اكا اذن صريح
يعني قبض ايت ساله ويردوكم ديه — جايز اولور اول دخي قبض ايليه
مجلس ثانيده اذن اولماسه كر — قبض ايدرسه داخي اولمز معتبر
تخليه بر له اولور قبض عقار — نقل اولنلرده چو نقل اولدي اي يار
يعني واهب ويردكي اوده تمام — تنسني قلمايه انوك والسلام
نقل اولنيور نسنه ده پس بكمان — كم بريندن اله نقل ايده همان
حاصلي اولنسله هر بر نسنه كه — اله لايق قبض نابيسه ايده
بر كشي ايكي كشيه اي آخي — قسمت اولنسلرده هم دخي
آنلره باغشلسه بر نسنه هم — كم قبول ايتسلر آنلر اي ددم
شويله كم دار اوله يا بغچه يا باغ — يا خوذ بغداي آرپه يا خوذ بال و ياغ

بوحنيفه كورمدي لكن روا / بس امامين كوردي جايز مطلقا
قسمته قابل دكلدر بولر تمام / يعني قسمت اولسه بولر اي امام
بونده هيچ قسمتيه اولمز ضرر / زيره هر بيري نصيبنده مكر
ممكن اولمز منفعتلنمك اكا / چون خراب اولور بولر اكله اغا
ايله اولسه بولري بر كيشي كر / ايكي كيشي يه بغشلسه اكر
بخششي جايز دكلدر بيكمان / قابل قسمت دكلدر اول همان
شويله كم بر كوچك او اولسه دخي / كم اني قسمت ايدرسك اي اخي
هر كيشي كندو نصيبنده همان / منفعت دوتمز همان اولور زيان
قابلي قسمت دكلدر بو دخي / بونده بخششي روادر اي اخي
ليك كيشي بر كيشي يه بس تمام / هم دخي باغشليسه اي امام
يعني بخشش بونده هم اولدر روا / قابلي قسمت اولا يا اولميا
دكله بر عورت ارينه اوني / كم بغشلاسه اكا اكله اني
ارله عورت اولا اوده اي اخي / ساكن اولدي بيله الثبي دخي
اندخي الدي قبول اتدي همان / ملك اولدي اولا ازك او بيكمان
عورتك اولا اوانچنده كرچه هم / كم قماشي واردي كر بيتي وكم

عورتك قماشي ارا اي اخي / اولا اوا بچندن چقرمادن دخي
تخليه بولنمدي يعني تمام / قبض اتكله اولدي والسلام
عورتك چونكه قماشي اي اخي / ارالندن همان عورتده دخي
ارالني قبض اتمشي اولور بس تمام / تخليه اولمزسه داخي اي امام
ليك بونك عكس اولسه مكر / يعني ار عورتنه اوقورسه كر
بونده تخليه كركدر بيكمان / چونكه قبض انكله اولور همان
ويردوكندن صكره واهب بينه هم / كر رجوع اتسه روادر اي ددم
قاضيه وارسه طلب قلسه اكر / كم رجوع اولمز انكله معتبر
مانع اولنلر رجوع اتماكه بس / بر برني بلمكا قلسك هوس
حرفله اولدي اشارتله بتق / جامع اولمشدر اني هم دمع خزق
هپ ودال ميم خي وزي وقاف / بر دخي عين اولدي اكله بي خلاف
بنلرك بيريسي اولسه همان / بس رجوع اولمايه جايز بيكمان
شويله كم بخشش هلاك اولسه اخي / يا زياده اولسه اول بخشش دخي
يعني ايتدي هلاك اولدي همان / يا خود او غيره تمريدي اي جان
يا بغشلاين ويا بخشش الان / ايكسندن بيري اولسه بيكمان

بخشش الآن داخی بخشش تمام　　یعنی ملکیندن چقرسا ای امام

یا آریله عورت اوزتاسنده هم　　یعنی بخشش اولیسه ای ددم

یا قریبین اوزنسنده ای آخی　　یعنی بخشش اولیسه هم دخی

یعنی کیم ذی رحم محرم اولسه گر　　پس توابتانده اول معتبر

یا عواض اولورسه واهب همان　　بو یدی صورتده یاینت بیکمان

واهبه یقدر رجوع ایتمک دخی　　فهم قیل بنلری بیرای آخی

بر کشی مدیونینه دیدی مگر　　شرط قیلدی ارته کالورسه اگر

سن بری اول یاتسنک اولسون دده　　یعنی بو شرطیله تعلیق ایلدی

نصفنی گر بالله ویرسک بودم　　نصفی باقی سنوک اولسون دیسه هم

قامو باطلدبو کلا اولور روا　　ساقط اولمزدین باقیدا غا

حامله بر جاریه ویرسه اگر　　حملن استثنا ایدرا ولسه مگر

یا خود آزاد ایله دیو شرط ایده　　باطل اولور شرط استثنا دده

یعنی ویردوکی تواد ربیکمان　　باطل اولور شرط استثنا همان

هم هبه کبی تصدق ای امام　　بو دخی پس قبضله اولور تمام

لیک بوندن کیم رجوع اولمز صواب　　زیره حاصلدر غرض اولدی ثواب

بونده خی عمری صحیح اولدی همان　　یعنی رقبی جایز اولمادی ای جان

شویله کیم بر کیشی بوده این مگر　　بر کیشی‌یه ویرسه شرط ایتسه اگر

سا که ویردم دیسه عمرکجه تمام　　سن اولجک بینه صنکره ای امام

بینم اولسون دیسه بینه اول همان　　صورتی عمری بو اولدی بیکمان

چونکه تملیک ایتدی اول اولدی تمام　　یعنی شرط باطل اولدی والسلام

صورتی رقبی دخی بودر ای جان　　بر کشی کیم داری یعنی همان

بر کشی‌یه شرطله ویردی مگر　　دیدی سندن بن اوک اولرسم اگر

ملکک اولسون سا که ویردم ای اخی　　بندن اول دین سن اولرسک ای اخی

بینم اولسون دیدی بینه اول همان　　پس بو جایز اولمیسر بیکمان

کتاب الاجارة

بو دخی عقد اجارت ای اخی　　ای اخی عقد اجارت بونده خی

بیلکل دکله ایدی ده اخی بیان　　بو همان بیع منافعدر ای جان

بر کشی دکانینی یا دارینی　　بر کشی‌یه اجرته ویردی آنی

منفعت هم نیدوکن تعیین ایده　　مدتن هم اجرتن تبیین ایده

شویله کیم سکنی یه برای تمام　　اجرتی یا اون دیه یا بش بنام

آیدن آرتوق اکسک اولسه دخی ‌ ‌ نقد نچوق اولسه اولا ای اخی

لیک اوچ یلدن زیاده اولسه هم ‌ ‌ وقف اولورسه جایز اولمز ای ددم

اوچ یلادک ویرلسه وقف همان ‌ ‌ اوچدن آرتق دکل روا اولمز ای جان

مالک اولمز اجرته ملکی اسی هم ‌ ‌ کیم مکر مستأجر آندن ای ددم

منفعت ینوکی استیفا ایده ‌ ‌ واجب اولدی اجرتی ویرمکده

یا خود شرط اولسه تعجیل ای اخ ‌ ‌ واجب اولور اجرتی اولدم دخی

بر آیا یا بر ییله بر داری کر ‌ ‌ کیم یوز آقچایه اجارت قلسه‌لر

کلدکنجه هر کنک اجرن تمام ‌ ‌ استملک دار اسنه واردر بنام

نه دوشرسه هر کنک حصه‌سی ‌ ‌ یعنی موجر اله استرسه آنی

لیک خیاطیله قصار ای امام ‌ ‌ استملک یوق اجرتی قبل التمام

بو کتبی صباغ یا قصار حرت ‌ ‌ بر بزی بویادی یا قصار یودی

کلدی اسی اولا بزی المقدر کر ‌ ‌ ویرمشدر اجرتی دا اخی مکر

حبس ایدرسه اولا بزی صابغ تو ‌ ‌ هم هلاک اولسه ضمان اولمز اکا

چونکه ثنده اولدی صابغدن اثر ‌ ‌ ویرمینجه اجرتی تا ای پسر

المز آندن آنی اول حبس ایدر ‌ ‌ اجرتین ویرسه مکر آلور کیدر

ایکی درلودر اجارت ای اخی ‌ ‌ بر اجیری خاص در بر هم بر دخی

پس اکنجیسی اجیری عام اوله ‌ ‌ هر برینه مختلف احکام اوله

هم اجیری خاص کیم درلر اکا ‌ ‌ قللغی یا ناشه بر چاغ ای سکا

آله لازم اولور اولدر ای دده ‌ ‌ نفسینی سکا همان تسلیم ایده

اجرتی واجب اولور سکا اخی ‌ ‌ کرانی قللس یا قلمیا دخی

هم اجیری عام اکا درلر کیم او ‌ ‌ بر معین ایشی آیلایه قبول

پس آنی ایشلرسه آجرین آله ‌ ‌ ایشلمزسه نسنه یوق شیله قله

شیله کیم درزی یا قصار ای اخی ‌ ‌ هر نکیم بجیلین اولسه دخی

هم امانتدر الینده کی متاع ‌ ‌ پس هلاک اولسه اودک یوق نزاع

کر عمل قلسه تلف اولسه اکر ‌ ‌ بو اتوک کیبی کلور بونده اودر

شیله کیم قصار دیدی یار لیبیز ‌ ‌ یا خو بر حمال ایدی لطا ییندی تیز

یا انی اوفنلدی شدی یکلری ‌ ‌ پس اودک اولدی همان اولمز بری

کر اجیری خاص اولورسه ای امام ‌ ‌ مطلقا بوندن اودک یوق والسلام

شول صغیرده ملح کیم دوکر کوکودر ‌ ‌ الور اوقلمغا سورکیدر اول

اول اجیر مشترکدر ای پسر ‌ ‌ کندیکی کویدر یا شاندادر مکر

عادت اولندی اوله طوقندیکم کده / کاتدن شهرک اوجنده قورلکده
کوینده داخی بخلافینده ای جان / کوی اوجینه کاتور انجق همان
یعنی هر بیرینک اثباتنه دخی / وارب اوینه ایلتمک ای اخی
بنلرک عرفنده بو اولماسه کر / شهره کاتدوکی بو انجق ییتر
بر کشینک بر دواری ناکهان / اوینه کلمدی بو کیجه ای جان
صکره یابانده بولندی اولمش او / اولکیشی آیدر یابانده قالمش اول
اول صغیر عالج دیکله بر کیجه آنی / شهره کاتدوم یلاون بلمه بنی
شهره کاتدوکنه اول انده بیجه / اولکیشی اخیده وارردن هم کیجه
کده وانلاری سوندرکی هم اخی / شیله سرهاکه دوتشه ای اخ
یا خو بیری بیرنی بصسه همان / کر هلاک اولسه اولور اکا ضمان
سوندرن صوییه الستسه داخی کر / بیر بیری صوییه دوشب اولسه مکر
بونده داخی پس اولور اکا ضمان / چون اجیری مشترکدر بو همان
دکله امدی بو اجیری مشترک / نیجه اولمجق اکا اودک کرک
شولکه انوک صنعله اوله هلاک / اندن اکا اودک اولسه نباک
شویلکم قصار حمال ای اخ / نیجه دیکر یلدک انی دخی

لیک صنعیله اولماسه اکر / بو حنیفه قولی بودر ای پسر
اوله امانتدن اکا اولمز ضمان / کم تعدی ایلیه مکر همان
شیلکم یعنی ودیعت اولسه هم / بودخی انجیلیندر ای ددم
پس امامین قولی بودر ای پسر / کم هلاک اولورسه مطلق اوقدر
بعض عالملر بونی چون کوردیلر / صلح ایله قلیغه فتوی ویردیلر
یعنی نصفی اودیه انجق همان / کندو صنعندن چون اولمادی زیان
کیم اجیری خاص اولورسه ای امام / مطلقا اندن اودک یوق والسلام
شرط فاسدله اجارت ای اخی / فاسد اولور اکله هم انی دخی
اندن اجر مثل الور واجب همان / هم مسمادن زیاده اولمز ای جان
شیله کم بر چولحیه ایلیکی / ویردی بن طوقوی ویره بزی انی
یارسی اوله بزک سنک اولسون دیدی / چولحه داخی الدی انی دوقیدی
یارسی کمز اوله بزک اکا ای جان / اجر مثل اوله اکا واجب همان
یعنی عادتده اورسمه بیزی کر / کم نیه دوقنسه انی ویره کر
لیک نصفندن زیاده اولسه هم / اندن ارتق ویرمیه اول ای دم
یا خو بونت بغدی ویرکیشی کر / وار قلان بیره الت دیدی مکر

بیله بی سوزك اولسون دیسه‌هم / سن دخی آلسك آلسك ای دمر

بوده‌خی فاسددر اولمز روا / بونده داخی اجر مثل اولسه گا

هر نکیم بخیلین اولسه همان / اول دخی بونك کبیدر بیگمان

بر کشی‌یه باغ بونی بیرین مکر / بر کشی‌یه ویردی انی ای پسر

کم اوله انده باغ دلّه یا خود آغاج / الدی چونکیم اله اولدی احتیاج

یعنی اولی یا اوله کیلی داخی هم / ایکیسینك ارسنده بیش کمز

مشترك اوله بو اولدقده اخی / بیله اولسه الدیکی اولدخی

بوده‌خی فاسددر اولمز روا / بونده داخی اجر مثل اولمزا گا

اوله کیلی تمام نسنه هب تمام / اول بر اسنیك اولوا اولی والسلام

لیك دیکی کیشیه اجرت کرك / چونکه فاسد اولدی اولندی نیکرك

منفسخ اولدی اجارت هم دخی / عیبله هم عذرله بلا ای اخی

شیله کیم بودایدی اولدی خراب / یاد کرمن آرغدی کلمدی آب

یا دشن جلدرملك اسنادی کتی / آغرسی ذکری همان بتردی اتی

پس اجارت منفسخ اولدی همان / بونده اجرت لازم اولمز بیگمان

بر کشی اوغلینی یا خود قولنی / بر کشی‌یه ویردی دکله حالنی

یعنی خدمت ایلیه تا آن اوقدر / یا خود خط اوکرده آله ای دده

یا خود انی ایلیه انی تمام / بوله بکنز هر نکیم واردر تمام

اجرتك مقدارینی قلدی بیان / شیله کیم بیش یوز بیلك دیه همان

لیك مدت الكدیلر ای امام / یعنی بر ییل یا خود بیش آلتی ای تمام

بو اجارت فاسد اولور بیگمان / الدرسه اجر مثل اولور همان

لیك اوکرنمسه هیچ نسنه اکر / اله اجرت لازم اولمز ای پسر

مدتی داخی بوکن قلسه بیان / داخی هم اجرتنی قلسه عیان

یعنی کم بیش یوز دی یا بیك اخی / مدتی بر ییل یه الت ای دخی

بو اجارت پس صحیح اولور بوکز / معلوم اولدی چون بوکا اولدیکن

الا تعلیم ایتدی استاذ ای اخی / کم تمام اولنجه مدت هم دخی

اجرتی لازم اولور اکا تمام / نسنه اوکرنمسه داخی اول غلام

اکی اکمله یا الدی بر کشی / الدی ویجدی چون اول اولدی اتی

اوداقودی اکرنی یغمقلعا / اکری اود یقدی یجدی ای اغا

وار ایدی بر یرده داخی قلدی یارن / یقدی هم بر ملکنك مالن همان

مطلقا اکا اودك بونی بیلدکز / بعضکز انی مقید قیلدکز

چونکه استاد اکر تقصیر ایتدی [illegible] تغییر ایتدی تعلیم ایتدی یا اول تمام مدتنجه تعلیم [illegible] لیکن اوکرنمدی [illegible] اول غلام

اگر اوده قودوغ دمده مگر — يعني اول ياله بيلا اولسه اودر
يوغ اگر بيلور يوغسه اولدمده هم — صكره چقسه بيش اوده يقدين نعم
اوچه اولدمده بيلا اولسه دخي — اولر يكا آسمزا اولورسه اي اخي
صكره دوبنا اولر يكا آسه اگر — آنده داخي هم اوده بوني ديدلر
بوكيني بربانه اوده كوزين مگر — بيولا قسنده بوقسه اي بشر
صكره اوله كوزه لمسيه قلسه زيان — اولر براغن كيشيه اوله ضمان
ليك اوله كوزي يل السه ناگهان — بونده داخي بوقسه بيگمان
بونده الله لا انه اولمز بس ضمان — بيلدن اوله آنده كا اولسه زيان
بوده داخي عقدا جائزت اي اخ — اوله معا انده اولسه هم دخي
شيله كم بر چالغيچي اولسه اگر — كم اوشتا يا قيون چلسا مگر
چنك قانوني چلا اولسه همان — هر نكم بو تخيلين وار هجنان
بيرين كنبلك بر كيشي هم — يعني اجرت ويرسه الله بيش كم
باكه چلغوجا لويند يسه اگر — اوده داخي اجرت الوب چلسا مگر
بو اجارت باطلا اولنا اي امام — الده اجرت الديغ اوله حرام
ساغو سغنق انده داخي اولسه هم — بوده داخي انوك كبيدر اي ددم

ليك بر چالغيچي نسنه چالسه گر — صكره الله نسنه ويرسا اول مگر
اول حرام اولمزدي مشلدر اكا — زيرا اولا اجرته كلدي اي آغا
بنجلاين بدر عبادت انزه گر — شيله كم عقد اجارت قلسلر
يعني فقه اوكرتمكيچون اي اخي — يا خو قرآن تعليم ايتمكلك دخي
يا امامت يا خو حج ايتمك مگر — يا مؤذن اوله بكليه اگر
بو عبادت انزه اجرت بيگمان — عقد ايله اولسه حرام اولور همان
ليك عالملر بو كارا اي آيلمش — مفتيلر يعني كه فتوي سويلمش
نيمديكي دخي زمانه اجر مگر — بو عبادت انزه اجرت ويرسلر
اولر حلال اوليدي بو فتوي ويرلر — چون زمان اهلنده سوستلق گورديلر
اجرت المز اولسلر يعني بولر — شيلدر كم هيچ بيرين قلمايالر
بر كيشينك بيري ايچنده سكر — ناگهان بر قوش بيمورتلاسه اگر
يا خود انده ياوري چيقرسه دخي — اول بيرا ايشينك دگلدر اي اخي
يعني انوك ملكي اولمز بيگمان — كيم الورسه انوك اولور بس همان
گر كيك بوزا لرسه داخي هم — بوده خي بخيليندر اي ددم
شيله كم بر كيشي قورمقلغا — دوزغين كونده قودي اي آغا

تا کهان بر اوده قلدی آنده هم   بر المسنه آلدی آنی ای ددم
اوله الا آنك ملکی وله اوله همان   اوله دونق اصیسنك اولمز بیکمان
لیك آنی آوه اجون قوسا اکر   بیع تولنان آنوك اولنای یسر
شبله کم انی بالانسه هم دخی   بر کنیزك بیری ایجنده اخی
اوله بالاوده براصیسنك اوله همان   جونکه بردن اولدیا وله بالاوله
هم دخی وله یرده اغج بتسه کر   یا خود اولسه بیری صو باصه مکر
آنده جوق طراق بغلسه ای اخی   اوله براصیسنك اولمز بونلر دخی
بوله یکنده هر نکم وار همچنان   بس بولداقی کبی اولمادی همان

کتاب المکاتبة

دکله هم عقد کتابت نیجه در   بر کیشی کم قللری جوق خواجه در
بر قلینه دیدیکم سن ای غلام   کم بکا بیك آقجه بر ییلده تمام
ویره سن سینی مکاتب قلدم اوتن   اول دخی قلدی قبول عقد اولدی خوش
اول مکاتب اولدی آندن صکره کر   بیل اولنجه اول بیك آقجای مگر
اوده دی مولاسنه ویردی همان   بو درجه اوده ندی آزاد اولدی آن
اوده دنده تلسه بر آقجه اکر   عاجز اولسه انی ویرمکده مکر

قللغه دوندی ینه قلدر تمام   جون بتدلس عاجز اولدی والسلام
جون مکاتب اولدی بر قل نیدی   کندو جون بیع وشرا عقد ایدیشر
هم سفر ایدرسه اولور ای اخی   کیجه عکس شرط ایدرلرسه دخی
لر موجل اولمش اولسه بدل   صلح ایدوب نصفینی ویرسه اول
هم انی مولا قبول ایتسه همان   صلح جایزدر انوك بس بیکمان
شبله کم بیك اقجیه بر ییل اجل   کر مکاتب قلمش اولسه نی محل
بش یوزین ویرسه الا صلح ایتسه هم   صلح جایز اولمز انوك ای ددم
کر مکاتب جاریه اولسه اخی   جایز اولمز اله وطی ایتمك دخی
وطی ایدنجك عقر لازم اولسر   اوده مك کرك انی بس بولسر
عقر بلمکلك دلرسك ای اخی   نیجه در هم دیلوم انی اخی
اجرتیله کر حلال اولسه زنا   اجرت وطی اوله درلر عقر آکا
مهر مثل اولور دمشلر بعضلر   بیله تفسیر ایلمش عقری بولر
یا خو مولا مالنی قلسه تلف   واجب اولور اوده مك ویرمك خلف
اول دخی قولنی مکاتب قلسه کر   هم خلاف ایتمز دخی ای معتبر
لمسه جفتلکدر ب ویرسه روا   هم مکاتب قلدوغی اولمز خطا

غیر بالغ اوغلنك قولنده هم　　كم اتا بیله وصی ای محترم

اولدی مكاتب كبی مثلی همان　　ایكیسنك حكمی بردر بیكمان

یعنی بنلركی بیعنك قوسنی　　كم مكاتب قلسه اكله انی

یا خلاف جنسی تزویج ایتسه اول　　پس مكاتب كبی جایزدر بو كز

خدمت اندی هم كتابت ای اخی　　كم بدل خدمت اولا انجق دخی

بوده وارد شویله كم مولا اكر　　بر قلینه دیسه كم سنی مكر

ثم مكاتب ایلدم اوندن بیل تمام　　بالاسن قللق اداسن ای غلام

صكره ازاد اولسن دیدی اكا　　اول دخی عقدی قبول ایتسه اغا

بو كتابت جایز اولور بیكمان　　هم بدل خدمت اولور انجق همان

یعنی خدمت ایلسه اون بیل تمام　　اول قول ازاد اوله اندن والسلام

خدمت اون یلدن هم ارتق اولسه كر　　یا خود اكسك اولسه اولور معتبر

بو خلافیندر فتاوانی اولسه هم　　گرچه انجا داخی اولمزسه بهم

كتاب الولاء

كلدك امدی ذكره هم داخی ولا　　مستحق اولور اكا مولا اولا

بر كیشی كم قولنی ازاد ایده　　یا قراواشینی استیلاد ایده

یا مكاتب یا مدبر قلسه هم　　صكره ازاد اولسه بیل ای محترم

پس ولا مولانك اولور بیكمان　　بوندن ارتق اولمسه یوقدر همان

بو مقدمدر ذوی الارحامدن　　وارث اولور كرا ولا اسلامدن

كر نسبدن وارث اولسه اكر　　اول مقدمدر بو اولور معتبر

شویلكم بر معتق اولدی ای دم　　قودیسن قودی و مولاسن هم

قودشی وارث اولور مولا یمز　　اول سببدن بو نسبدندر قومز

عورته یقدر ولا الا مكر　　كندو ازاد ایتمش اولسه اكر

یا ازاد ایتدوكی ازاد ایده هم　　پس ولالق بونده اولور ای دم

بوندن ارتق یرده اكا یوق ولا　　یا خود جر ایده ولا لق كم اولا

هم مدبرده مكاتبده دخی　　بو خلافیندر ولا واردر اخی

یعنی عورت كر مدبر قلسه هم　　یا دخی قلسه مكاتب ای دم

هر قچن بنلر ازاد اولسه اكر　　پس اول عورت بونده مولا اولسر

هم مدبر ایتدوكی قل ای اخی　　بر قلی قلسه مدبر اول دخی

هم مكاتب قلدوغی داخی همان　　اول دخی قلسه مكاتب هم چنان

پس قچن بنلر اولورسه ای دم　　اندن ارتق وارثی قلماسه هم

بلدك مولاسي عورتا ولسه … پس بلادرك مالني اولا السر

العياذ بالله اگر نا كهان … ارتداد ايله چوب عورت همان

وارسه دار الحرب لاحق اولسه هم … قاضي حكم ايلسه اكا ايچ دمر

هم مدبر تدبيري اونك همان … پس كركدر آزاد اولا اول بيكمان

صكره او عورت مسلمان اولسه گر … بينه كندو يرينه كلسه مكر

اولا آزاد اولكى مدبر اي آخي … بونلردن اولدي اولميسه هم دخي

اولا اونك مولاسي اول بيكمان … پس مدبر صورتي بودر همان

هم دخي جر ولا ايتسه اگر … شويله كم بر قولينه عورت مكر

بر آزادلو قرواشي اول همان … اول قولينه تزويج ايتسه بيكمان

يعني جفتكندرسه آني قولنه … دكله بوندن صكره اونك حالنه

اول قرواشدن آخي كارنسه ولد … اول ولدك مولاسي اولدر بلا رد

انيسي آزاد ايدلندكدن ولا … چونكه آناسي هنوز قلدر آغا

صكره اول عورتك اول قوني … اولد دخي يعني آزاد ايتسه آني

چونكه بو قول داخي آزاد اولدي اوش … جر ادر اوغلى ولاسن شيمدي خوش

يعني كندوي آزاد ايدن همان … اوغلنك مولاسي اولدي بيكمان

عورته هم اشبو صورتده دخي … كم ولالق اولدي اكله اي آخي

كتاب الاكراه

دكله بوندن صكره اكراه ندر … حكم اونك داخي بر بر نجه در

بر كشيي اكراه ايله آيدن سكا … اولدرورم پس مطيع اول سن بكا

يا سكا بن ايدرم ضرب شديد … يا سكا كوستررم حبس مديد

ديدكي كلسه الندن هم دخي … قورقا اولسه ديدكندن شي دخي

آلمغا صتمقلغا امر ايلسه … يا اجارت يا خود اقرار ايتديرسه

وارد رزا كا بولاري ايده اول … چونكه كوجه اغردي پس بيلك اول

يعني صتسه يا خود آلسه اي دده … هم اجارت هم دخي اقرار ايده

چونكه زايل اوله اكراه اي آخي … پس مخير اولسه هم اول دخي

يعني بو اندكلرني اي ددم … نيجه ديلر ايسه آني ايده هم

شويله كم جايزدر او اولسه اكر … يا خود فسخ ايدرسه اول معتبر

هم مبيع تسليم ايدرسه دخي … يا ثمن قبض ايلرسه اي آخي

اوله دليل اولدي اجازته معنا … بيع نافذ در تمام اولدي آغا

مشتري هم قبض ايدنجك آني آخي … ملكنه كيرر مبيع اونك دخي

چونکه بیع فاسد اولور بو همان / حکم بونک داخی اولدی هم چنان

طوکز آتی بیمکا خمر ایچمکا / یا خود دار اولمش آتی بیمکا

یا دخی قان ییمک اولسه ای اخی / هر بکم بو بجیلکی اوله همان

قتل الله اولسه اکراه ای اخی / یا خود قطع عضو اوله اولسه دخی

جان اولور قامو بنلری ایده / اثم اولور صبر ایدرسه ای دده

لیک یوکن کفره اکراه اولسه کر / یا خود مال تلف قیلمق دیرکر

اولور مرخص اولدی کفره دیه / مال مسلم داخی اتلافه ایلیه

لیک بوندن صبر ایدرسه اولور همان / اولور مثاب اولور حقیقت بی کمان

مکره بنلرده هم اولور ضمان / نه اولورسه مکره اولور همان

فصل

کر طلاق ایندره اوله اکراه اکر / یا عتاق ایندره دخی اولسه مکر

واقع اولور انلر ایسه ای دده م / بوش اوله عورت قول آزاد اولور هم

قولنک قیمتنی اولور هم تمام / کوج ایدندن الیسر دنو والسلام

هم طلاق قبل الدخول اولسه اخی / نصفنی مهرک اولور اولور هم دخی

لیک اولور بعد الدخول اولسه همان / کوج ایدانه بوندن هم اولور ضمان

چونکه اولور آیلامدی مهرین تلف / واجب اولور بش اکا داخی خلف

لیک اولور قبل الدخول اولورسه هم / نصف مهری اولور تلف قیلدی نعم

هم دخی مهرین آلماسه بوکز / متعه واجب اولسه یعنی کیم مکر

آنی داخی کوج ایدن اوده یسر / چون تلف قیلدی آنی داخی نیدر

کوج اولانه بونده یوق اولور خیار / شیله کیم بیع و شرا اولدی ای یار

یعنی بنلرده مخیردر همان / انده لازم اولدی یوق بحث ضمان

اوجله مرتد اولور کیشی اخی / بائن اولور عورتی اکله اخی

طوعله مرتد اولسه یعنی کر / بائن اولور بونده عورتی ای پسر

كتاب الحجر

کل ایشده هم اکله حجری ای اخی / ذکر ایدرم بحجر آنی دخی

بر کیشی قول اولسه یا مجنون اکر / یا صغیر اوغلان اولورسه مکر

بونلرک قولنه یوقدر اعتبار / معتبردر بونلرک فعلی ای یار

کر بولر بر نسنه اتلاف ایده / بس ضمان اولور بولار ای دده

زیره بنلر قولنه محجوردر / حجر یوقدر فعلنه مقدوردر

هم تصرفده صغیرک ای دده / جائز اولور کوکلیسی اذن ایده

هم تلك داخي تصرفني روا / اذن قلمش اوله كيم مولا اكا
ليلك مجنونك تصرفي همان / جايز اولمز مطلقا بلكيل اي جان
داخي مجنون هم صبي اقرارهم / معتبردر كندو حقنده نعم
سيدي حقنده بس كچمز همان / كندو زاده اولجق اوله اي جان
معتبردر شمدي اقراري اوقد / لر اوله اقراري اوله حد يا قود
هم طبيب جاهل اوله اي اخي / حجر اولنه مفتي ماجن دخي
مفتي ماجن اكا ديرلر كم اوله / خلقه درلو حيله لر اوكرده بوله
عاقل و بالغ سفيه اولسه كه / حجر اولنمز آني بلكيل اي پسر
كنجه مالن بوش يره ايدر تلف / يعني اونك يرينه قلمز خلف
مفلس و مديون و فاسق داخي هم / حجر يوقدر بلكه كي بيش كم

فصل

اركك اوغلان بالغ اولماسه دخي / هم قز اوغلانك بلادر اي اخي
ايكيسنده داخي اولسه احتلام / بالغ اوله مطلقا بلكل تمام
اركك اوغلان بكلوا يلسه دخي / يا خوانزال مني اولسه دخي
آيله اولسه بالغ اوله اول همان / بلك اولمزسه يا بوق بل بيكمان

اون سكز ياشن تمام ايتسه اكر / بونده داخي بالغ اوله ديرلر
هم قز اوغلان داخي كر بكلوا اولا / يا خود حيض اوله طونندن قان بوله
آيله اولسه بالغه اولور دخي / بلك اولمزسا اشته ديدكله اخي
اون يدي ياشنه كيرسه تمام / بونده داخي بالغه اوله تمام
بعضلر ديمش اكيسنده دخي / ياشي اون بشنده اولسه اي اخي
بالغ اولورلر ايكيسي داخي تمام / هم دخي فتوي بوكا اولمش تمام
هر قچن بن كم اهق اولسه لر / بالغ اولدق ديو اقرار ايتسه لر
بالغ اوله بس بوده حكمه تمام / بالغ اولمشلر ديكيندر والسلام
اون ايكي ياشنده بر اوغلان اكر / بالغ اولدم ديو ويرسه خبر
هم دخي بيع و شرا قلسه روا / جون مراهقدر سوزي اولمز خطا
صكره انكار ايدر اولسه داخي / معتبر اولمز اوله انكار اي اخي
يعني بن بالغ دكلدم ديسه كر / صكره انكاري اولمز معتبر
اون ايكي ياشنده اكنده اولسه هم / اولور مراهق اولميا بل اي دم
يعني بالغ اولمشم ديرسه دخي / معتبر اولمز اوله اقرار اي اخي
قيزده طوقوز ياشنه ايرسه تمام / اول دخي اولور مراهق والسلام

یا شیء معلوم اولمزا اولورسه اگر — بالغ اولنلان بکریه مکر
بوی یکبیه هم علامتلر دخی — آنده ظاهرا اولورسه ای اخی
اولدخی اولمز اولا حق پس هماه — قولی انک داخی جایزدر ای جان

کتاب المأذون

چونکه کیدی حجر ماذون کلدی اوت — حجر کیدنده که چون ماذون اوله خوش
نکه حجر اسقاط حق اولدی عام — تخصص توقیت بکا یقدر بنام
قولنه مولا ادرسه اذن تمام — نکه حجر اسقاط حق اولدی تمام
اولدخی تمدن که وقصاته الا — غیبی فاحشدر اخی اولورسه نولا
تخصیص توقیتا اولورسه هم دخی — عام اولور او مخصوص اولمز ای اخی
شیله کم بر نیله قماش آل صاتدی — یعنی عام ایتدی تخصیص ایلدی
المغ وضمنی نوادرتا ابد — هرنه نوع اولسه اولور داخی اوقد
بنعیتن تنسه امرانسه اگر — غیرنه اذن اولمزا انک ای پسر
شیلکم بیمکچون آتی آلدی — یا بکا آل یا خود باشی آلدی
یا خود قفتان آلدی کیمکله هم — ماذون اولمز بویله اولسه ای ددم
قولنه مقصود ینی اعلام ادر — ولدنه ماذون کندو نفسنی ادر

پس حقیقتده بو استخدام ادر — کم اجارت ایلیه اکله نیدر
المغا صتمغه توکیلدر و ا — ارتهان رهن ادرسه ای آغا
دینله غصب و ودیعت هم دخی — بنلره اقرار جایز ای اخی
شیله کم مالا اولسه الینده مکر — بونی غصب ایتدم فلاندن دیه
یا ودیعتدر اولا آنی بکا — معتبردر قولی انک ای آغا
واردر موالی انی حجر ایلیه — اهل سوقک اکثرینه سیلته
یعنی اعلام ایده آنلاره همان — تا که معروف اولمیا آنلره جان
حجر اولنمزدن دخی صکره اگر — بینه اقرار اتسه اولمز معتبر
شیلکم دینی ودیعت غصبله — کم الینده مالنه اقرار ایلیه
غیر بالغ هم تصرف اتسه کر — نفع محض اولورسه اولمز معتبر
شیله کم اولسه مسلمان یا خود — تنسه یا غسلا سکر تلسه قبول
لکن ضرر اولسه شیله کم طلاق — معتبر اولمزا اولمز هیچ عتاق
نفع اولسه هم دخی ولسه ضرر — یعنی ایکیسی بیله اولسه مکر
هم ولی اذن ایلمش اولسه اکا — اول تصرف پس بوکن اولور روا
کر ولینک اذنی اولمزسه اگر — جایز اولمز اول تصرف ای پسر

تسلیکم بیع وشرا بابی عقود / کیدا اولانده ضرر هم تعهد
هم ولیسی غیر بالغ اوغلنک / اولا تابی دیریلیکله انوک
اته اولیجک وصی قلسه اگر / اوغلنه هم اوله ولید ای پسر
بلدی اولمایبده ده اولسه هم / اوله اولدر انوک ولیسی ای همدم
هم دده داخی اولرسه ناگهان / پس بونک داخی وصیسی همچنان
بولنمیوب اولمزسه قاضی اوله هم / قاضی قلدوغی وصی داخی هم
یعنی قاضی کوروصی قلسه بنام / اوله ولیسی صغیرک والسلام

كتاب الغصب

برکشی برکیسنک که مالنی / کوچله الدی چو غصب ایتدی انی
تسلیکم بر ایتدی آلدی مکان / ایسنه ویرسه انی ممکن مکان
غصب زایل اولدی چون یقدر ضمان / الدغی کبی انی ویرسه همان
باقی اولسه آلسه قللنسه دخی / بو دخی تحلیلندرای آخی
نقد جوغ اولسه قللندوغی هم / قللغنی اودمک یقدر نعم
چون منافع ضایع ایتدی اول ضمان / پس انک کیجون اکا اولمز ضمان
قیمتن ویرر هلاک اولسه اگر / واجب اولدی پس همان انی اودر

الدغی مثلی الوب اولسه هلاک / بینه هم مثلن اودر اکا نباک
تسلیکم نعدایی یا اربا اولا / قدر کی بینه هم اولا اولسه نولا
هم دخی موزون اولانک خالی بو / داخی شولکم عدا ولینور ای عمو
تسلیم بالغ وبکمز ای آخی / عدا اولنه یومرده قوز کبی دخی
گر عقار اولسه مغصوب ای دده / هم هلاک اولسه الندن ینه
تسلیکم بر یاره بیر اولا یادان / منهدم اولسه یا سیل آلسه ای یار
غاصبه بونده اودک یقدر ای جان / ایثم اولا ایتدکی اشده همان
لیک شکنی یا زراعتیله هم / تنه نقصان ولمش اولورسه ای حدم
بونده قیمتدن نه نقصان اولسه قدر / چونکه نقصان ایلدی یا پس نه در
برکشی برینی غصب ایتسه اگر / آنده اوبسه یا اغاج دکسه گر
صکره بر ایتسی یر ینی آلسه هم / اوله هم اولا اغاجی ای حدم
یقدر قوپرده انلری تمام / یرینی فارغ قله اول والسلام
گرچه آندن غاصبه اولسه زیان / آندن اول یر ایسنه اولمز ضمان
لیک یر ایسنه اولسه ضرر / یعنی اوبیقلدغندن داخی گر
یا خود اغاج قپدغندن داخی هم / کم یره اولسه زیان گر بیش وکم

دیرلیسه بنده بیراسی همان ‎ ‎ راضی اوله کندویه اوله زیان

یقدده قوبنده بیرندن آنی ‎ ‎ یا خوذ اولدیلار ایسه اکله بونی

یعنی آوی اولدیگی ایسه ای اخی ‎ ‎ مستحق تلف اولدیکن هم داخی

قیمته دوتدلر آنلاری همان ‎ ‎ آله اول یراسی آنی اول زمان

یعنی ویره قیمتین الله تمام ‎ ‎ ملك اولا آنلرك اول والسلام

اولدوك یا اولد آغاجك ای اخی ‎ ‎ قیمتین بلمك دلرسك هم داخی

آنلر اولمادن اویری یس همان ‎ ‎ قیمته دوتدلر آنی اول زمان

آنلر کله بیله اولسه هم داخی ‎ ‎ قیمته دوتدلر آنی ای آخی

تبلکم اویا آغاج اولماسه گر ‎ ‎ قیمتی بیرك بیك اولسه کم مکر

آنلر کله بیله دوتلسه بو کز ‎ ‎ بیك بوذ اولسه قیمتی بیرك کلكن

بوذ الوذ قیمتی آنلرك تمام ‎ ‎ یعنی اولدوك آغاجك والسلام

تلع اچون اجرت بله ضم اولسهم ‎ ‎ قیمتی اولدك آغاجك ای ددم

بونده ن اکثرك اولسه در ای اخی ‎ ‎ تبله کم بیتی اقچه اولسه اولد اخی

بش بتی کسك ویره بونده ن اولدنکی ‎ ‎ دیلریسه آنلری آلموغ کلكن

بعضیلر لیکن دیمشلر ای اخی ‎ ‎ اولدوك یا خوذ آغاجك هم داخی

قیمتی اولدیرندن ارتوق اولسه گر ‎ ‎ اولدواسی یا آغاج ایسی مکر

اولدیرك قیمتی ویره تمام ‎ ‎ ملك اوله اولدیرنوك والسلام

یعنی یقماغه قوپماغا آنی ‎ ‎ امر اولنمز بونده کی اکله بونی

تبلکم بر کیشینك انجوسنی ‎ ‎ برکیشینك تاوغی یتدی آنی

انجونك قیمتی ارتوق اولسه هم ‎ ‎ یعنی تاوق قیمتندن ای ددم

انجو اسی بس توغك ای اخی ‎ ‎ قیمتین ویره آله آنی داخی

تاوغك قیمتی ارتوق اولسه گر ‎ ‎ تاوق اسی انجو اسینه مکر

ویره انجو قیمتین اول بیکمان ‎ ‎ انجو تاوق اسنك اوله همان

بوداخی انجیلندن اکله سن ‎ ‎ چونکه اصلین بلمیاسن تملکه تن

غاصب اولی هر نجی مغصوبه گر ‎ ‎ آنی تغییر ایلمش اولسه مکر

تبلکم قیون قوبان آیلدی ‎ ‎ هم بشردی آنی بریان آیلدی

یا خوذ بغدا بیدی اون ایتدی آنی ‎ ‎ یا داخی بونك گبی اکله بونی

مالك اوله غاصب آنلره تمام ‎ ‎ اوده ماینجه ولیکن ای ددم

آنی یمکلك اکا اولمز حلال ‎ ‎ بیرسه اوده همان اوله بال

برکیشی لهوا الین صیصه همان ‎ ‎ آله داخی هم باتق اوله ضمان

شیلکم طنبور یا مزمار اوله ‌ ‌ هم بوکا بکزر دخی کیم وار اوله

لهو ایچون اولمقلغی نیت همان ‌ ‌ اعتباری یقدر انوک بیکمان

بلکه انسون فهمی نیه ایره ‌ ‌ اوده بیجک پس همان انی ویره

چونکه اودک اولدی بوندن ای آغا ‌ ‌ پس انی ضمّوددخی اوله روا

شیلکم چنکی خلاوق کبی اوله ‌ ‌ هم انی ضمّ قلمغا بو اولدی یوله

هم مدبّر عصب یا امّ الولد ‌ ‌ ایکیسی داخی هلاک اولسه اوده

پس مدبّر قیمتی اوده همان ‌ ‌ یقدر امّ الولد ایچون ضمان

بر کشی کندو قلینه اوله اکر ‌ ‌ شیله کیم آمر اتسه اکا ای پسر

الینه بارزدق ویر بو یسه اکا ‌ ‌ وار شولاره مقدن صوکا تور بکا

اول دخی بارزداغ الدی اول زمان ‌ ‌ کیم صوکا ترماله کیتدی اول زمان

بولدی بر کشی مکر کیم ای اخی ‌ ‌ کندو بارزداغی ویر اکا دخی

دیله ارمقدن بکاش ای غلام ‌ ‌ صوکتور دیسه اکا هم والسلام

اولدخی السه انوک برداغنی ‌ ‌ کیم اکا صوکا تره اکله بونی

بولدی کیدنکن مکر کیم ناکهان ‌ ‌ بر سبله قولی هلاک اولسه همان

پس انی اوله دبیر اول زمان ‌ ‌ چون تعدّی ایلدی اول ضمان

یعنی قللندی چون انی ای اخی ‌ ‌ پس انی غصب ایتمش اوله هم دخی

بوندن اکلندی که بر کشی مکر ‌ ‌ بر کشینک قویونی قللنسه کر

آله مولا اذنی اولمزسه بهم ‌ ‌ انی اول غصب ایتمش اوله ای ددم

غاصب اولور کیشیه اوده دوشر ‌ ‌ پس خراسی کوره چون اشلادیشر

بر کشی بر کشی یانینده مکر ‌ ‌ قفتنی اوسنده اوترسه اکر

نیچه بلمادی انی اوله ای اخی ‌ ‌ قفتان اوسنده اوترمش هم دخی

قفتانی اسی دوردی کلدی ناکهان ‌ ‌ قفتنی بر تلدی انوک اول زمان

اوله نوندن کیشیه اوده دوشر ‌ ‌ قفتانی اسینه چون آندن ایردیشر

یعنی اوله ولدی سبب اکله انی ‌ ‌ پس ادا یه قفتنک نقصانینی

هر نکیم بونجیلین اولسه همان ‌ ‌ اولدخی بونک کبیدر بیکمان

شیله کیم بر کشی لخی ای ددم ‌ ‌ بر کشی یاقاسنه یاپشسه هم

یاقیسن چکسه الندن پس همان ‌ ‌ یاقیسی بر تلسه انوک اول زمان

یاپتن کیشیه هم اوده دوشر ‌ ‌ چونکه اکا داخی آندن ایردیشر

اولدخی اوده ایسه نقصانینی ‌ ‌ زیره اوله ولدی سبب اکله انی

بر کشی برماغنی هم بر کشی ‌ ‌ ناکهان ایردی اوله ولدی انی

اولسه يخ برماغنی چلدی همان   اول كيشينك ديتي چقدي اولمزان
اودمك بو ديتني هم اي پسر   كندو نفسندن او دفع ايتدي ضرر
ليك برماغی كيلسه بيكمان   اول اسيرك كيشيه اولور ضمان
يا قيش چكملك دري كملك دخی   برمغن چكملك كيبدي اي اخي
بنلرك بو اشلرنده يعني هم   كم ضرر نقصان اولورسه اي دم
بنلره آندن اودك دشمن تمام   چون سبب اولمز بولر هم والسلام
قفتن ايسه دوكملك اي اخي   يا قيش چكملك يه برماغن دخی
بنلر اشلامك الور اني روا   پس تعدي ايتمز اندر اي آغا
چون تعدي بنلر اتمادي همان   بونلره هيچ نسندن اولمز زيان
قفتن اوستينه اوتورن يعني هم   يا قيسنه يا پش داخي هم
با رمغ اسيرن دخی پس بيكمان   كم تعدي بنلر اشلدي همان
ايله اولسه بنلره اودك دشن   نيره بنلر اشلدي آنلار شر

كتاب الشفعة

شفعه دوتلق روادر بن دخی   كم بوله متصل ييري اخي
صاتلر چونكه اني ايشيدهسن   شفعه دوتملق همان ايشر ايرسن

وارثين ييرا استرانجه داخی
شفعه دوتملق استرسه گر ايلاه داخی
يا خود بايع اوستنه طانوق دوتا
ييرا انوك النده اولسه اي آتا
نسخه

شفعه دوتدم ديسن في الحال اوقم   بوله طانوق تدغلدن صكره هم
وارثن يير اوستنه طانوق دوتنه   يير انوك النده اولسه اي آتا
مشتريه ييري اسمرلنسه گر   مشتري اوستينه دوته اي پسر
گر طنوق دونسك بوكا داخی همان   پس مقرر اولدی شفعك بيكمان
نيمه دن كرو خصومت قلديسن   قاضيه وارمغه قلسه هوس
بو خصومت تأخير اولنسه اگر   ساقط اولمز اول خصومت تا ابد
يعني كچسه بونجه مدت زمان   كم شفيع صكره طلب قلسه همان
قاضي انوك ايشدد دعواسيني   مشتريله قطع ادر غوغاسيني
بعضلر ديمش خصومت اي امام   ساقط اولور كم براي كچسه تمام
تأخير اولنسه براي يعني اگر   قاضي ايشتمز خصومت اتسه گر
بو محمد قولدر كله بوني   بو حنيفه قولدر كله اني
مشتري راضي اولوب ويرسه اگر   كتدي غوغاسي شفيعك اي پسر

كتاب القسمة

دكله بن داخی كتاب قسمت اوش   هم دخی قسامك احوالني خوش
ايكي كيشي ارسنده مشترك   مالي اولنجق قسمتن ايتمك گرك

یعنی بیر بیری طلب قلسه اگر　　کم نصیبن قبض ایده اول ای پسر

مالنی اگر موزون اولا یا خود مکیل　　قسمته جبر ایتمکه واردر سبیل

نیره کم بونده همان افراز اولنور　　هیچ بیرینه هم ضرر اولماز اولور

گر عروض اولا یا حیوانات ای جوان　　جنسی واحددن اولورسه پس همان

شیلکم صوف اوله یا الجا اخی　　یا الکونلقون وات اولسه دخی

انده داخی جبر ایدر قاضی مکر　　مختلف اجناس اولورسه ای پسر

قسمته جبر ایتمیه بونده همان　　کم شریکلر راضی اوله هم ای جوان

شیله کم صوفیله الجا اکسی هم　　مختلف جنس اوله یعنی ای ددم

ایکی کیشی کم شریکیدی مکر　　بیر بیری قسمت طلب ایتسه اگر

منتفع اولسه نصیبندن بو هم　　بیرینه اولسه ضرر ای محترم

یعنی آز اولا نصیبی ای پسر　　منتفع اولمایه پس اوله ضرر

قسمت ایتمکلک روادر بونده پس　　لیک اول صاحب قلیل ایتسه هوس

بونده قسمت ایتمیالر ای دده　　گرچه کندو نفسنه اضرار ایده

بعضلر عکسنجه دیمشلر بونی　　بعضلر مطلق دیمش اکله انی

کرا کیسینه دخی اولسه ضرر　　بونده داخی جبر اولنماز ای پسر

کم مکر راضی اولا انسی دخی　　قسمت ایتمکلک روادر هم دخی

آیله کورک قاضی اولی لمسه هم　　نصب ایده بر قاسمی اول ای ددم

قسمت ایدن خلق آراسنده تمام　　رزقی بیت المالدن اوله ای ددم

یعنی اجرت المیا قسمت ایده　　الله اجرتچون وریلدی ای دده

هم بونک بیکی بولنمزسه اگر　　اجرتیله قسمت ایده ای پسر

هر بیریسی هم وره اجرت تمام　　پس نصیبلرنجه اولمز ای امام

ایکی کیشینک نصیبی یعنی گر　　کم برابر داخی اولمزسه مکر

پس برابر ویرلر اجرت تمام　　چون برابر ویردی هر بیری بتام

قسمتیچون اجرت المور قاضی هم　　قسمته اولدی شریکلر راضی هم

بو دخی جایزدر اولور معتبر　　نیره قسمت ایتمک آکا ای پسر

چونکه فرض اولمادی ایدرسه همان　　اجرتا المثل آکا اولمز بیان

مستحب اولدی ولیکن ای اخی　　قسمت ایده اجرت المیا داخی

هم مؤنتی اله بیت المال اولا　　یقدر انده دخی اجرت آلا

جمله مالی شریکلر پس اگر　　قسمت ایتمکلک طلب ایتمسهلر

جبرله قسمت ایدرسه پس همان　　اجرت المثل حلالدر بیکمان

هم دخی مثل اجرتك مقدارینی / ربع عشر آلمق كرك اكله آنی

بیلدە پس بیكرمی بیش اولە تمام / بیله تعیین ایلمش بعضی امام

هم بیكی یارماغچون قاضی مكك / ایكیچون اجرت الورسە اكر

اول دخی جائز دیمشلر بیكمان / هم دخی قدرینی قلمشلر بیان

شویلەكم بیك آقچەلق نسنە مكر / اولبیكی اولوكچون یازلسە كر

بش كرك كم آندە بیش آقچە الا / ایك بیكلك اولیسە اون الا

ایك بیكدن داخی ارتق اولسە هم / یعنی هر بیكدە بیش اولور ای دم

شویلەكم اون بیكلك اولسە تمام / اللی آقچە الە آندن والسلام

لیك اون بیكلك اولسە اكر / بوندە بش اللی بر آقچە الستر

تیمدن صكرە زیرا بیلدە هم / اجرت بر آقچە اولور بیكمان

ربیكی كم بیكلك قلمسە اكر / شویلەكم بیش یوزلك اولسە مكر

بوندە بیش بیك نصفی الورهان / آرتق آلسە آنجلاین بیكمان

هم نكاحدن داخی نسنە ایی اخی / قاضی الورسە روادر اول دخی

لیك ایتامیچون الورسە اكر / اول نكاحدن قاضی پس الماز

زیرە اكا فرض الوراغەك آنی / چون یتیمك حقدر اكله بونی

مفتی فتوی ویرمكچون داخی هم / اجرت آلمقلق روادر ای ددم

كتاب المزارعة

نیجه دیكله زراعت بر دخی / اورتغا یعنی اكمك ای اخی

مطلقا اولور فاسد اولور ای پسر / كمسە انی ایشلمش اولسە اكر

حاصل اولور اربا و بعد ای همان / تخمی كیمك اولسە انوكدر ای جان

ایشلینه اجر مثل اولور نسنەك / زیرە كم اول ایشلدی اولدی املك

لیك جائزدر دیمش بعض الامام / عادت اولمش خلق ایچندە بو نظام

اوچ صورتدە جائز اولمشدر همان / باقیسندە فاسد اولور بیكمان

بو صورت اولدیلە بیریندن عمل / باقیسی بیریندن اولە نی خلل

یعنی اوكندە اخی تخم بیر اكر / كم بریندن اولسە اولور معتبر

هم ایكنجی صورتدر ای امام / بر اولا آنجق بریندن والسلام

باقیسی بیریندن اولە بیندە هم / كم عملدر اول كه تخم ای ددم

داخی اوچنجی صورت اولدر ای جان / بر اولە تخم اولە بیریندن همان

باقیسی كم اولور اولدر هم عمل / یعنی بیریندن اولە اولور نی خلل

كتاب المساقاة

بر دخي دكله مساقات اي اخي
هم زراعت كبي فاسد بو دخي

بر كشينك كم بيمش اغجلري وار
بر كشيه اوندتغا ويردي اي يار

ثم اني سقي ايليه بيمار اده
تا اله بيمش حاصلا اولا اي دده

مشترك اولا آرالرده تمام
فاسد اولور بو دخي بلا اي امام

اشليه اجر مثلا اوله همان
داخي نسنه لازم اولمز بيكمان

بونده ده جايزدر مش بعض الامام
بس زراعت كبي اولدي والسلام

كتاب الذبائح

بر دخي دكله ذبايحدر اي جان
نيجدر اني دخي كله عيان

آت بيز جانورلر ذبح هم
ثم حلال اولا انكله اي ددم

اوله نده بش كتلر تسميه
قصدله ذابح اني هيچ كسميه

قصدله ترك ايدر اولسه اي جان
مردار اولمش كبي اولنا اوله همان

يعني ييمكلك اولور آني حرام
سهوله ترك اتسه جايزدر تمام

هم بوكلابن دخي مسلم اوله
كركتابي داخي اولسه نولا

اخرص آتلف يا عورت يا صبي
بونلرك ذبحي روادر يا اخي

يعني دلسوز يا سنتسز اولسه هم
عورت اولسه يا خوذ اوغلان اي ددم

محرم مرتد مجوسي اولسه كر
بونلرك ذبحي بس اولمز معتبر

جانورلردن اني بينرلرك
داخي اني يميانلرك هر بيرك

اني داخي ذكر ايدالم اكله هم
زيرا اني داخي بلملدا هم

جانورلردن شوكم يرتار اولا
انوك اني يمسيه مردار اولا

يعني شول حيوانله اولذ وناب اولا
دندغيني دشليله آلا

بنجي تسلارك اني يا انبي
يعني شولكم انوك اولا مخلبي

قنغيله صيد ادالور دوتكر
ييمكيچون البدالور بيتكر

شيليم اسلان قبلان قورد دخي
دلكو وكلب كبي هم اي اخي

قوش اولنلر داخي اغما جا طغان
داخي ده ولنجه شاهين بلبان

هر بنكم بخيلين اوله همان
قوش وحيوان اني مرداردر اي جان

شول كه اني يمين ذبح اوله كر
طاهر اولور لحم جلدي اي پسر

يعني اني ارسي ياغي دخي
طاهر اولدي چون بغرلتدي اي اخي

شيليم صو ايچنه دوشسه اكر
اول صو مردار اولمز اكله اي پسر

ليك ييمكلك روا اولمز اي جان
منفعتدر غيري روا اولور همان

شيليم ياغين چراغا يقمغا
هم دريسن داخي دوشمكه روا

صودە اولن جانوردن يمك / جاينا اولمز كيم مكر اولا سمك
بركشي بر قوشني بوغزلاسه / اولمي يا دري بيلمسه
ذبح اولنورسه يا قني چيقسا كر / اول حلال اولدي ذبحي اولمعتبر
ايكسندن بيريسي اولمزسه هم / اول حرام اولدي ذبحي اولمز محترم
ذبحكي اولمكر معلوم اولا / هيچ بريسي داخي اولمزسه نولا
يعني ذبح اولمزسه چقمزسه تني / جمله اولدي بيلدك آني
بركشي بوتاوقوغي يا قوتني / عادت اولمشدر بوغزلرلر آني
بوكني يا بوكي بولماغچون / قويني يارمزدن اولدي داخي چون
آني ايتي صويه قويدلر اي جان / كيم يولدلر يوكني كيدر همان
بعضلر ديمش يمك اولمز روا / ليك بعضيلر ديمشلر اي آغا
كيم يمكلك آني جايزدر تمام / نيرەكيم اولمز نجس ولدي امام
هم اصح بودر ديمشلر بيكمان / يا تلقيني بويالي پس همان

كتاب الاضحيه

دكله بيدا داخي كيم اول اضحيه دن / واجب اولدوغي داخي هم كيمه دن
حر مسلم بالغ اولورسه هم مقيم / واجب اولدي اكا اضحيه سليم

كيجه بيرام كوني طوغنجق تمام / واجب اولور كندوسيچون اي امام
شيلكم اولور بيقون قربان ايده / آخر ايام نحره تا كيده
يعني نحرك كوني بيرام كون دخي / بعده آنجق ايكي كندر آخي
كر صغيرك مالي اولورسه همان / يا اتاسي يا وصيسي بيكمان
كيم آتوك مالندن آنلر اي دده / آنكيچون يعني اضحيه ايده
كر نمازدن اولكين اهل مصراكر / يعني قربان ايتسه اولمز معتبر
پس نمازدن صكره واجبدر همان / كيم بنه قربان ايده اول بيكمان
مصري اولميانلر قربان ايده / صكره اول فقير نقدلي دده
يعني كويي اهلي اداريسه روا / كيم نمازه آنلره واجب اولميا
بايي درويش كندوهم آندن يمك / كيم روادر داخي آنلرك
مستحب اولدر تصدق ايده هم / كيم ثلثدن اشغا اولمايه هم
هم تصدق ايليه جلدن دخي / يا جلب ايده يا غربال آخي
كندو ايليه بغرلامق همان / بودخي مندوب اولدر بيكمان
بركشي بر قويني غصب ايتسه كر / تضحيه ايتسه آني واررسه مكر
انكيله اولور اضحيه همان / هم قيون ايتسه اولمشدر ضمان

لیك قویون كر ودیعت اولسه كر … انوك اصحابی اولمز معتبر

كتاب الكراهیة

كل بوكه مكروه اولن ندر اشیت … بلدكلدن صكره انكله ایت ایت

بو حنیفه هم ابو یوسف دخی … بنلرك قولی بودر كما ای آخی

مطلقا مكروه در بنلر ای جان … یم حرام اولمز الور اقرب همان

هم محمد قولی بودر ای امام … اول حرامدر دیدی مطلق والسلام

بیمك ایچمك ادهان ایتمك دخی … هم تطیب عورته اره دخی

یعنی آلتوندن كمشدن كیرانا … آندن اولسه اكر بنلر اغا

مكروه اولور ایشلمك انی یقین … چون حرام اولماغه اولدی یقین

كر قلاوی اولسه یا سرجه یا عقیق … یا خو بلور اولیسه ای رفیق

انوك استعمالی جائزدر روا … چون تفاخر یوق بولردن ای اغا

هم روادر بیمك ایچمك دخی … شول انادن كیم مفضضدر ای آخی

اغزیرنده اولمسه آلتون كمش … بو حنیفه انی جائز دیمش

شیلكم بر مشربه اولسه اكر … یا كمشدن یا خو آلتون ای پسر

صولجاجه بنده باقو یا تلاوی … اولیسه ایچمكا اولور قلاوی

یعنی صو ایچسك اكر اولمز حرام … اردن آلتون كمش اغزوكا عام

هم ارنلاره دخی كیمك حریر … اول حلال اولماد بلكل ای امیر

لیك عورتلر كیر اولسه روا … بو بله بیورمش رسول مجتبی

ارشی بیزلر حریر اولسه مكر … ارغجی كتان یه پنبوق اولسه كر

پس ارنلاره دخی كیمك همان … كم حلال اولمشدر انكله بیكمان

لیك بونك عكسی اولسه آخی … كم حرام اولور حقیقتا ولدخی

حل حرمدن حریر طوتك ای یار … ارغجدن اولدی انجق اعتبار

یعنی ارغاجی حریر اولسه حرام … پنبوق اولسه حلالدر ای امام

زیرا بنلر انوكله اولدی تمام … معتبر بزده اول اولدی والسلام

اجنبیه عورته بارر اكر … دیلسه آندن یكا ایتمك نظر

یوزینه ایاسنه بقمق روا … باقی اعضاسینه بقمقلق خطا

آرارك عورتنه هم ای پسر … كم حرامدر قلمیا هركز نظر

اوكیكندن یعنی زینه دكن … عورتی اولدر ارنلرك یقین

باقی اعضاسینه قیلسك نظر … اول خطادر كل روادر ای پسر

عورتك عورته بقماسی همان … آرا ارا بقمق كبیدر بیكمان

هم ارکك اعضاسنه عورت دخی … ارککدن بقمسنده ای آخی

یعنی آنجق عورتینه بقمیه … باقی اعضاسنه باقسه روا

محرمندن هم کیشی قلمق نظر … اولدخی جائزدر اولنیجه ضرر

یوزینه باشینه کوکسینه دخی … قولینه بالدرینه هم ای آخی

قوینه آیقاسنه پس بقمیا … ایلوغینه داخی دکلدر روا

فصل فی الاستبراء

مالك اولسه بر خلاییغه اگر … قاتینه وارمازدن انوك ای پسر

یعنی یاتشمه جماع اتمه لاخی … شهوتیله قوچنه بقمه دخی

تا بلوری اتمکه قلسه هوس … تا که استبرا کرك البته پس

یعنی اول حیض کورمینجه ای امام … بلوری اتمك شکا اولور حرام

لیك استبرای اسقاط اتمك … شرعله جائزدر انی اشتمك

شویلکیم بر جاریه آلسه اگر … یعنی سانك ملکه اولسه اوکر

دیلسه وطی ایده پس اکا همان … شمدی وطی اتمك حرامدر بیکمان

لیك بوندن حیله اولور ای امام … انی ایدن کیشیه اولمز حرام

شویلکیم بر کیشی ارکن اولدیکه … بر کیشیدن جاریه آلمق دیلر

اولمسین اول انی بیله ای دده … اولالن کیمسیه پس تزویج ایده

چون نکاح ایتدی اکا اول ای آخی … صکره آندن صاتون اله بر دخی

عورتینه مالك اولدی بو همان … پس نکاح بوزلدیکی اول زمان

تیمیدن صکره اکا وطی اده … حیلیسی بوددر کی اکله ای دده

مشتری اول اولورسه بکن … حیلیسی انوك دخی اولدی گلن

تسلیم صاتان انی اوله تمام … مشتری المزدن اولدین والسلام

بن دخی کیمسیه انی ای دده … ویره عورتلیغه پس تزویج اده

مشتری صکره صتون الا آخی … بوله اول عورتلغه الوردخی

بوشیا انی همان پس ای دده … مشتری بوکا اکا هم وطی اده

بوکی صورتده اکله ای آغا … حیله اتمکلك درر اولور روا

حیله اتمك شرع اشیدر بیکمان … بن حرامدن قچمق اوله بلا همان

بر مکاتب کندو قیز قرداشنی … بر کیشیدن صاتون آلسه کرانی

هم انوك قاتنده بیکن بیکمان … حیض کورسه اول قرداشی اول زمان

اول مکاتب صکره عاجز اولسه گر … رد اولنسه قللغا بینه مکر

هم مکاتب هم قرداشی ای ددم … ملکنه مولانك اکیسی داخی هم

اولدقوا واشی داخی نمیدی ای امام
ملك اولدی یعنی مولانك تمام

آیله اولسه الده استبرا کرك
بوحنیفه قولی بودر بیکرك

چون کتابتده او داخل اولدی
کندو حقنده کتابت بولدی

کندو حقنده کتابت اولسه گر
الده استبرا کرکلمز ای پسر

شیله کم کندو قواواشی کیتسه
کیم مکاتب قلمق اولسه ایتی

عجزله قللیغه رد اولسه اگر
الده استبرا کرکلمز ای پسر

هم مکاتب قرین آلسه ای اخی
یا انا سن صاتون آلسه هم دخی

حیض کوردسا اول بولده داخی مکر
کیم انوك قاننده بیکی پس بو گر

عجزله قللیغه رد اولسه تمام
بونده استبرا کرکلمز والسلام

داخل اولدی چون کتابتده بو گر
هم مکاتب عاجز اولدی ای پسر

پس بو گر قللیغه رد اولدی همان
بونده استبرا کرکمز بیکمان

بر کیشیدن بر کیشی کله اگر
بر قواواشی صاتون الدی اول مگر

اول الن قبض اتمدن انی ذخی
صاتدی الندن بیکی اول ای اخی

حیض کورسه شیله کم یعنی تمام
اول الن قبض اتسه صکره ای امام

واجب اولور اکا استبرا کرك
بوحنیفه قولی بودر بیکرك

شیله کم قاراوشی بکر اولسه هم
یاخو عورتدن الورسه ای دم

یعنی بونده داخی استبرا کرك
بوحنیفه قولی بودر بیکرك

هم دخی بر قاروا شی آلسه اگر
انی قبض ایلامدین داخی مکر

بایعیله بینه هم داخی انی
کیم اقاله ایلسه اکله بونی

بونده داخی بایع استبرا ادر
چون قواواشی مالك اولدی یاندر

کتاب احیاء الموات

دکله اوشیمدی داخی احیاء موات
انی داخی دیبیلم اکله اوکات

یر معطل اولسه بر یر ای دده م
لنسه آندن انتفاع اتمسه هم

شیلکم صو وارمسه هرکز اکا
یا اکا صو غالب اولسه ای آغا

یاخو اولم اول زراعت منع ادر
هم دخی مالك اولمزسه اگر

قریه دن داخی ایراغ اولسه همان
شیلکم اقصای عامردن ای جان

بر کیشی ویرب چاغرسه ای امام
آنده صوتی ایشدلماسه تمام

اول بایق ارض موات اولدی اخی
کیم انی احیا ادرسه هم دخی

ملك اولور اول انوك مطلق تمام
گر اله اولسه بله اذن ای امام

لیك عامردن ایراغ اولمزسه گر
یعنی اکا باقی اولسه مگر

شهر اوجندن یعنی کم چاغرسه کر / صوتی آندن ایشیدلسه ای پسر
ایی احیا ایلمك کمسه آخی / کر امامك اذنی اولسه دخی
بو دوادر کلدی چونکیم همان / اهل شهرك حقیدر اول بیکمان
بس بولاندك بیرسی تخصیصله / کیم دوا اولمز آنی احیا قیله

کتاب الشرب

حق شربی دیکله ایشیدبو دخی / کیم نصیبك اوله بر صودن آخی
ایچمکیچون یا ایرك سیوار هم غنا / یا دخی بونك کبی اولسه آغا
صولرك انواعی ایشیت ای یار / کیم انوك برنوعی ماء البحار
هر کشی آندن روادر ای دده / نیجه دلو انتفاع اولسه اده
ییلن سقی ایده ارمقلر قنه / داخی بونك کبی دوزنر دونه
منع ادب کمسه تعرض قلمیا / هر فجی آنده ضرر عام اولمیا
کضرر عام اولسه آندن ای پسر / انی منع اتمك روادر بی شر
داخی انهار عظام اکله اوکات / دجله و جیحون و سیحون و فرات
هم بولردن داخی اتمك انتفاع / بو دخی انوك کبیدر بی نزاع
بر دخی انهار انهار و صغار / دن کر حوضکر دخی ای اختیار

هر کشینك داخی بونده حقی وار / ایچمکه صیوارلر حیوان طوار
بوندن آرتق نسنه اتمك هم دخی / جایز اولمز منع ادرلر ای آخی
داخی کلدك شول صوکیم محرز اوله / یعنی دستی مشربه سکلك طوله
ملك اولور اول انوك آنجق همان / داخی غیرك حقی یوق آنده ای جوان
دعوی قلمق حق شرب ای آخی / المسیه موروث اولمق هم دخی
بو روادر لیك ضمنقلق آنی / یا دخی باغشلمق اکله بونی
جایز اولمز بس آنی اتمامکن / یعنی کیم المایکن ضمنا یکن

کتاب الاشربه

حل و حرمتدن شرابك حالنی / بنجه دن ذکر ایدم اول احوالنی
بیرسی انوك چو خمر اولدی بنام / نصله اول مطلقا اولدی حرام
بشمدك اوزم صویدر اول همان / قینسه کوپکلن آتسه روان
بر دخی در کلك لالدر ای آخی / خمر کبی چون حرامدر اول دخی
هم بر پیسنه دخی در کل سکر / بشمدك ماء رطبدر اول مکر
هم بو کلده داخی شرط اولدی اوقدر / قینیه تا کم اده قذف زبد
بوشرابلر حرمتی ون اولدی هم / یعنی خمرك حرمتندن ای ددم

شیله کم بونلره درلسه حلال
کافر اولمز دیرکه بودر مثال

هم دخی جائزدر بیع ایلمک
متلفینه واجب اولور اودمک

بوندن ارتق هم نکم واردر شراب
مسکر اولمزسه باقی اولدی صواب

بعضیسندن دیدیلر احمر حلال
بعضیسندن ایکی اولدی قیل قال

باب الصيد

بر دخی بن حلال اولدی بو صید
اینده قلمق بیان اولدی چو قید

برنجی قپلانو هم ایتلر دخی
گر معلم اوله بونلر ای اخی

یعنی بونلر کله آو اولدی حلال
چون حلال ایتدی چلب یقدر وبال

صیدیچون بونلره تعلیم ایدن گر
کوزتلر الده یاخود ییده گر

ایت معلم اولدیغی اولدر تمام
ییمیه آولادیغی اوچکز تمام

قوش معلم اولدیغی اولدرکم اولا
اوقیجق دعوتک ایده قبول

هم دخی ارسال ایدنجه تسمیه
شرط اولوبدر مرسل انی کسمیه

هم نه یرندن اولورسه جرح ده
بوده شرط اولدی کرکدر ای دده

عاقل و بالغ کرک مسلم دخی
بتر اولمقلق کرک مرتد دخی

کر مجوسی یاخود اولسه هم
غیر بالغ اوغلن و مجنون هم

بنده کی صیدی حلال اولمز ای یار
چونکه شایع بیله قلدی اختیار

هم طغان اولادغندن ییسه گر
چون معلمدر اودر ای پسر

لیک اوندن ییسه بلکل کلاب
اول حلال اولمز چون ایتدی انقلاب

دیریکن صیده صیاد ارسه هم
بس انی بوغزلیا اولای ددم

گر انی بوغزلمایه ترک ایده
تسمیه انده همان اله کیده

رمیله آو اولمق داخی همان
یعنی اولدی دخی روادر بی گمان

رمی ایدنجک تسمیه هم جرح اده
بو دخی شرط اولدی بونده ای دده

یعنی قوقلسه یا اوق کبی هم
تسمیله اولمق کرک داخی بهم

ثم انی مجروح ایده تا نیجقه
کرچه بوغزلنمدن جانی چقه

کوردی ایدرسه صیده ای اخی
انجلاینندن همان بونده دخی

یعنی بوغزلاسه کانلدن تمام
چونکه قادر اولدی اکا والسلام

كتاب الرهن

بر دخی مقصود رهن اولدخش
ذکر اولدی الوم انی دخی کله اوش

رکنی ایجاب قبول اولدی تمام
هم تمام قبضله اولور ای امام

بکتینک بر جی وار بر مسئله
اندن اولمسه انی کر استیه

اني ايتندمعا رهن ايدسر	چون وثيقه ايتمكا يانيدسر
بونجيچون يعني اورهن ابتداون	كم مميز هم مفرغ هم محوز
يعني مقسوم اوله اولمايه مشاع	دار ترهوندن اولمايه متالح
غيريله متصلا اولمايه هم	دكله بولوج صورتيله اي ددم
شيلكم بر پاره بيرك نصفني	مطلقا رهن ايدرا ولسه اني
يا خود دار يدايچنده مكر	راهنك وارد رمتاعي اي بسر
يا خوبيمسندا اغجه رهن ادر	نيم آغاجي بيله رهن ايتمز مكر
بيله اولسه رهن جايز اولمدي	زيرا انوك شرطلري بولمدي
اولدخي آلسه اني قبض ايتسه هم	عقد رهن اولدي تمام اي محترم
مرتهن قبض ايتمدن اني دخي	راهن آنده پس مخيردر اخي
ديكريسه اني تسليم ايده هم	ديلرسه هم رجوع ايدر نعم
هر قچن كيم بيله عقد اولدي همان	كر هلاك اولسه رهن اولور ضمان
قيمتي دينه ايرشسه كر تمام	دين اودنمش اولديس اي امام
ليك قيمتي آرتوق اولسه هم دخي	آرتوغينه هم اودك يقدر اخي
شيلكم دين اولسه بيك آقچه اي جان	رهن ايكي بيكلك اولسه پس همان

مرتهن يعني بيك استيفا ادر	بيكليكي آنجق امانتدر كده
قيمتي كر آرتوق اولسه اي دده	هم انوك قدرنجه استيفا ايده
باقيين هم بينه راهندن آله	باقيسنده زيرا اولمديون قله
مرتهن رهني تصرف ايتميه	يعني اندن منفعت كوتميه
كر تصرف ايليوب اولسه هلاك	چون تعدي ايتدي هب اودر تباك
مرتهن رهني وديعت اتسه كر	ضايع اولسه انوك كلن اودر
مرتهن هم دين راهندن دخي	طالب اولسه روادر اي اخي
ويرمزيسه بلكه حبس ايتمك اني	بو دخي اولور روا كله بوني
مرتهن اوله كرك هم دخي	راهنه تسليم ايده رهني دخي
اولدخي البته بورجيني همان	ويرسه كا رك مرتهنه بيكمان
مرتهن الندن بيكن رهن هم	راهن اني صنمغ اولمزيتش كم
هم مشاع نسنايي ايتمك ارتهان	بو دخي جايز دكلدر بيكمان
داخي اغجدن تميشني اي پسر	اني داخي رهن قلمق بي تجر
داخي يردن آغجلرين همان	رهن ايده بيرين بله داكلا ايجان
هم اكيني داخي يرسوز اي دده	جايز اولمز بيلري كر رهن ايده

بونلرك عكسي دخي اولمز روا / نيجه دنلري اكله اي آغا

بخلاينده مدبرده اوقد / هم مكاتب هم دخي ام الولد

هم امانت اولنيجون اي دده / جاير اولمز انكيجون رهن ايده

يعني كم اولسه عواري اي اخي / يا ودايع يا مبيع اولسه دخي

شبلكيم بركيشي بر غيره مكر / كم وديعت قيلسه سن اي پسر

انكيجون سندن اولر رهن آلسه هم / يعني بو جايزدر كلدي اي ددم

كم عواري داخي اولسه همان / بو دخي انجيلندر بيكمان

شبلكيم بركيشيه اونكي كر / بر بره بنا كيچون وير ايسه مكر

سن دخي اونكيچون رهن ايتمك / بو دخي جايزدر كلدي جمله املاك

يا خود ثمني صتدك اي اخ / مشتري قبض ايلي ثمني اني دخي

مشتري سندن اونكيچون اكر / رهن آلورسه جايز اولمز اي پسر

اته كندو طفلنك قولي مكر / كندنك بو نجه چون رهن ايتسه كر

بوروا اولر هلاك اولسه همان / ليك اتايه دخي اولر ضمان

آلتنو كومشه دخي موزون مكيل / بونلري رهن ايتمكه واردر سبيل

جنس جنسه رهن اوليرسه اكر / مرتهنده اولر هلاك اولسه مكر

اول قدر مثلندن استيفا ايدر / بيكي اسكي فرق يوقدر اي پسر

شبلكيم آلتونيچون آلتون قدي / كومشيچون كومشي رهن ايلدي

بغديچون داخي بغدايي قوسه هم / آرپه يچون داخي آرپايي ددم

بركيشي ايكي قولي رهن ايلدي / بندكي بيك آقچه يچون وردي ديي

اول بيك آقچه بر جنك نصف تمام / شبلكيم اول بر ئيوزا اولور اي امام

ويرسه اول ايكي قلك بيرين مكر / مرتهندن آلمغ استرسه اكر

المز اول آني اكله اي امام / ويرمينجه اول بيك آقچايي تمام

راهن اول بيك آقچه برجي ويرسه كر / ايكيسندا خي قلك الور كيدر

كتاب الجنايات

بيلنور انواع جنايات اي اخي / بيلمدن انلري اكثرك اولمايه دخي

قتل عمد و شبه عمددر اي آغا / هم خطادر جاري مجراي خطا

هم بتسبب اولدي قتل بالتسبب / ذكر ايدلم ذكله بر بر تمام هب

عمدده واجبدر قصاص هم اثم اد / شبه عمد داخي بيله كم بوله

آنده داخي اثم اوله بس بيكماه / داخي كفارت ديت اوله همان

هم خطا اولسه ديتدر اي اخي / واجب اولور بيله كفارت دخي

جای مجرای خطا اولسه همان
کم دیت کفارت اوله همچنان

لیك قتل بالتسبب اولسه اگر
یا لکن بونده دیتدر معتبر

بر کشی بر کشیی قصد ایله گر
آلت قتلیله اولدرسه ای پسر

یاخود بر نسنا یلاکم اوله تمام
کم ایدر تفریق اجزا ای امام

شویله کم تیغ بچاق گبی کسر
یا دخی بونلر گبی اولسه مگر

یعنی طاش اولسه یا آغج دخی
یا قمش اولسه کسکی ای اخی

شویلکم تفریق اده اجزایی هم
آلت قتل اولا اول دا اخی هم

اولیسه اول کشی آندن همان
پس قصاص آلمق گرکدر بیگمان

آلتی قتلیله اولمزسه اگر
یعنی کسکی نسنه اولمزسه مگر

شویلکم تفریق اجزا اتمیه
بوغزه اجزاسنی طاغتمیه

یعنی کتوك آغاج یا طاش اوله
کم آنکله اولدیغی آندن اوله

واجب اولور اکا کفارت اخی
هم دیت ورمك گرکدر بر دخی

عاقله چکمك گرکدر انی هم
آنی اودامك گرکدر ای ددم

قصد ایله اولمادی بر کشی اگر
کم خطا ایلدی اوصاندی مگر

آتدی بر کشیی اوردی ناگهان
طاشیله یا اوقله اولدی همان

بونده کفارت دیتدر هم دخی
عاقله ورمك گرکدر ای اخی

یاخود بر یرده اویوکن ای ددم
یووالنسه بر کشی اوستینه هم

یعنی اولدرسه انی دا اخی همان
کم دیت کفارت اوله همچنان

غیر ملکنده دخی هم بر کشی
قویی قازمقلق اولورسه هم ایشی

یاخود طاش وضع ایلسه آنده همان
بر کشی اوغراسه اولده ناگهان

دوشوبن آنده اولورسه اول دخی
بر دیت ورمك گرکدر ای اخی

بونده داخی عاقله اودر همان
واجب اولمز داخی کفارت بیگمان

قتلك اوشبو بیش درلو انواعی تمام
شویلکم ذکر ایلدك هم والسلام

مانع اولور ارثه درت تنده همان
مانع اولمز لیك بشنجی ای جان

اولدر اخر نوع قتل بالتسبب
یعنی بوندن غیر مانع دردر هب

بر کشی ناگهان اولدرسه اگر
شویلکم وارثدر مال آلسه گر

لیك دیت اولسه یعنی کم او مال
یا قصاصدن صلح ایله اولسه حال

ار یا عورت اولسه مقتول ای اخی
ایکسندن بیر قلسه ای اخی

چونکه بونلر داخی وارثدر همان
هر بری الور نصیبن بیگمان

یعنی شول مالدن که ذکر اولندی اوش
هر بری آندن نصیبن بیله خوش

هم وصيت قلسه اول مقتول اگر
اول دخي اول مالدن اول معتبر

بوندن اكلندي ايله اول مال اي اخي
مالندن اولا اولنور هم اول دخي

باب ما يوجب القتل وما لا يوجب

بر كيشي بر حري يا عبدي اي اخي
اولدرسه قصدله اني دخي

يعني انوك بيرينه قتل ايدلر
حر اوله يا عبد اوله مقتول اگر

ذمي مسلم دخي قتل اتسه هم
قتل ادلر اول مسلماني هم

ليك مستأمن اولا مقتول اگر
اولدرلني يعني اولدرلمايلر

ناگهان بر كيشي اولدرسه گر
آلتي قتليله اولسه اول مكر

آله ايكي كيشي هم اولسه ولي
انلره واردر قصاص اتمك بلي

بيري بيوك بري كوچك صغير
كم قصاص اتمك دگل اكا كبير

اول اولن بيرينه اولدرمك دل
هم دخي اولدرسه اول معتبر

ايكيسنك حقدر كوچه قصاص
ليك جايزدر اكا بالاختصاص

كم قصاص ايده اكا يعني كبير
زيره عفو اتمك روا اولمز صغير

ايكيسي داخي كبيردن اولسه گر
بيري غايب بيري حاضر اي پسر

حاضري ديرسه كم ايده قصاص
اول روا اولمز اكا بالاختصاص

بلكه اول غايب دخي حاضر گرك
چون كبيردن اوليا اولدن بيكرك

زيره غايب اني عفو اتمك روا
بو صغير اولن كبي بيش اولميا

بر كيشي كندو قولني اولدرسه هم
يا خود اوغلي قولي اولسه اي ددم

بونده داخي هم قصاص اولمز اي جان
يا مكاتب يا مدبر هم جنان

بر كيشي ديكر كم اشليه قصاص
سيفله اولمق گرك بالاختصاص

بر كيمسنه گر قليج چكسه سكا
دفع ادامزسك سن اني بن سكا

يا انوك مثلي سلاح اولسه اخي
حكم قليج كبيدر انوك دخي

سن اني اولدرمكيله اي آغا
دفع ادرسك گندلكدن اول روا

شهر اچنده يا خود شاردن طشره هم
كيجه كندز داخي بردر اي ددم

يعني اولدرسه روادر مطلقا
بونده كتسه لازم اولمز اي آغا

قليج اولميوب عصا چكسه اگر
شهر اچنده كيجه اولسه مكر

يا خود شهردن طشره كندزده اده
اولدرسك هم روادر اي دده

شهر اچنده كندزين چكسه اود
بونده اولدرمكده واجبدر قود

گر بر اوغلان يا خود مجنون اي دده
كم سلاحيله سكا حمله اده

اولدرسك قصدله سن اني هم
ماله واجبدر ديت اوده اي ددم

حمله قلسه داخي بر حیوان همان
اولدن سیك ساله هم اولمز ضمان

باب القصاص في ما دون النفس

بر کشینك الني قطع اتسه کر
منفصلدن قطع اولنسه اولسه کر

منفصلدن هم انوك الن داخي
قطع ادارکم قصاص اولور داخي

ایغن قطع ایلسه داخي همان
حکم انوك داخي اولدر بیکمان

کوزني چیقرسه یا دیشن داخي
بو داخي انجیلیندر اي اخي

کوزني دورسه نوريني کیدرسه کر
بونده داخي انجلاين ایدر کر

زیرا بونده مثل ممکندر تمام
اصل بودر بو قصاصده والسلام

ممکن اولمزا اولورسه مثل کر
پس قصاص اولمز دیتدر معتبر

دکله کفارت دیت هم اي اخي
ذکر ادالم بیلیا نلاري داخي

یعني کفارت قتلا زاد ایدر هم
مؤمن اولمقلق کرك قتلا اي دم

قوله کوچي یتمزسه اي اتا
بر ایکي اي متصل اوروج دوتا

بونده وادر هم دیتده داخي تمام
کم مغلظ شبه عمدده اي امام

هم داخي ولد یوزني ارباع ایدر کر
یعني بیکي بشردن کیدر کر

شولکم بنت مخاض بنت لبون
حقه وجذعه داخي اي ذو فنون

یعني کم بنت مخاض یکرم بیش
اولقدر بنت لبون هم الله ایش

اولقدر هم حقه وجذعه داخي
یوز اولور بیکده بیشر اي اخي

کر خطا اولسه داخي یوزدر همان
لیك اخماس اوله بونده بیکمان

هم بوندن یعني کم بیکرم شر
پس بو یوزدندن همان تکثر شر

هم داخي ابن مخاض ویره تمام
اولدخي بیکرمي اوله اي امام

ایله اولسه یوز ابن بودر اخ
جونله اخماس بلدك اکله اخي

بو واناره کدمونا شیني هم
ثم تکالیده انشدك اي ددم

یا خود التون اولسه بیك دینار اولا
یا کموش اولسه ایشت کم نولا

ویرلر اندن همان اون بیك درم
اکله فکر ایله سکا کم ندرتم

بونلرك نصفي اولور عورتده هم
ار کبي اولمزدیتده اي ددم

لیك مسلم اولسه یا ذمي اخ
حکم بردر ایکسنك بونده داخي

باب القصاص فيما دون النفس ٢

جناية المملوك والجناية عليه

کر جنایت ایلر اولسه بر غلام
اني مولاسي ویرسه اي امام

ارشيني ویرسون فدا قلسون انکا
دیلمزسه اوله قلي ویرسون اکا

کر مدبر اولسه یا ام الولد
کندوي فدا ایدر بونده او قد

قیمتندن داخي ارشندن همان
کم اقلن ایدر اولا انجق ضمان

بونك تتمه سي امانة بابنك طقوزنجیسندن
اشغا سدر الى اخره استفاده
طلب اولنه

اوچه اركانى يرينه كلدى خوش | ليك ترتيب واجبيدى قالديلاوش
باقى اركاننده بو ترتيب همان | واجب اولمشدر حقيقت بيكمان
واجب اولمشدر بولق قامو تمام | آخرنده هم دخى لفظ السلام
واجب اولدى تعديل اركان دخى | اولنده تعيين قرآن دخى
تعديل اركان ندر كوبيله سن | دايم البته انى اشلايه سن
درت دردر تعديل اركان اى اخى | دكله بر بر ديم انى دخى
بيرسى اولدر ركوعنده تمام | هم ايكنجى سجده سنده اى امام
يعنى بر كره طوما ينه كرك | هم تمام انكله اوله بيكرك
بس ركوعنده سجودنده همان | اكلنه تسبيحه قدرنجه زمان
بو ايكيسى بسل ماميش اى اخى | يعنى واجبدر مشكر هم دخى
هم ركوعك سجده نك داخى تمام | آره يرلرنده اوله بس قيام
ايكى سجده نك آراسنده دخى | هم اوتورمقلق كركدر اى اخى
بو ايكيسى داخى سنتدر بو كز | دكله ايكنجى امام اى اختيار
تعديل اركان يعنى اولا امام | نيلكم دردن دخى هم والسلام
فرض قلمشدر نمازده بنرت | يعنى فرض اولدى بلازك هر برت

هر له بلاورك بين ترك ايتسه كر | بس روا اولمز نمازى اى بشر
ليك اوكلكى ايكسى بيكمان | كم امام ايش واجب ايتمشدر همان
صكرغى ايكسى دخى هم اى پسر | كم اكا سنت ديمشلردر مكر
يعنى ترك ايدرسه انى بر كشى | جايز اولور باطل اولمز هم ايشى
بو روايتدر امامى كرخيدن | نيلكم اول ايكسى واجبدن
هم روايت قلدى جرجانى آخى | كم اوشندر دى دردى دخى
ايرته آخشامده يتسوده اى يار | واجب اولدى اوقمق اشكار
هم دخى جمعه نمازنده اخى | انجلاين ايكى بيرامده دخى
اويليله ايكندوده اخفا كرك | كه امام اولسه بو دورتنده كرك
منفرد اولسه دخى بونده همان | واجب اخفادر حقيقت بيكمان
جهرله اوقيجق يرده امام | منفرد اولسه مخيردر تمام
يعنى ايرته يه آخشامده دخى | هم دخى يتسو نمازنده دخى
جهرله اخفا آراسنده همان | منفرد اولدى مخير بيكمان
ليك البته امام اى اختيار | واجب اولمشدر اوقويا آشكار
بو ادا ادرسه اولور بيكمان | هم قضا يا داخى قلسه همچنان

یعنی بونلری قضا ایتسه امام ‏— کر جماعتله بیله قلسه تمام
کندی اولسون یا کیجه اولسون همان ‏— جهریله اوقوا امام هم بیکمان
یعنی جهریله اوقوق بونده هم ‏— کیم امامه واجب اولور ای ددم
یا کلوب اخفا ایله اوقورسه کر ‏— سجدهٔ سهو واجب اولور ای پسر
منفرد لیکن قضا ایتسه همان ‏— آله اخفا واجب اولور بیکمان
یا کلوب جهریله اوقورسه اکر ‏— سجدهٔ سهو واجب اولور ای پسر
جهرک ادناسی اودر هم ای اخی ‏— کیم سنک غیرک ایشیده هم دخی
هم دخی اخفانک ادناسی تمام ‏— کیم سن ایشیدهسن آنجق والسلام
هر نکیم نطقه تعلق ایدر همان ‏— بو دخی آنجلیندر بیکمان
شیلکم عتق طلاق کبی ای اخی ‏— تسمیه تعلیق استثنا ای اخی
برکیشی عورتنه ورسه طلاق ‏— آنجلاین قولنه ورسه عتاق
هم دخی قیون بغزلرکن همان ‏— تسمیه قلدی یایق اولمجنان
هم دخی نذر ایدوب اولسه اکر ‏— صکره استثنا ادرسه اولمکر
بونده پس جهریله اخفا هم دخی ‏— معتبردر شیلکم بلدک ای اخی
اشبو قامو واجب اولنلاری کر ‏— قصدیله برکیشی ترک ایتسه اکر

کر

کرچه جائزدر نمازی بیکمان ‏— لیک نقصانیله جائزدر همان
سهویله ترک اولورسه اولا اکر ‏— سجدهٔ سهو واجب اولور ای پسر
پس کتورلدر سجدهٔ سهون قیلسن ‏— تجدهانی برنده بیلسن
ابتدا اتمزا اولورسک ای امام ‏— بونده ه نقصانیله اولور تمام
اشبو ذکر اولندن ارتقدر تمام ‏— مستحب یا سنت اولمش والسلام

باب ~~صفة الصلوة~~ الامامة

سنت اولمشدر مؤکد پس تمام ‏— هم جماعتله نمازی قلمق امام
کرچه اولور باشنه قلمق روا ‏— پس اکا فضل جماعت اولمیا
هم امام حنبلک قولی ایشید ‏— احتیاطدر آله کوره سن انی ایت
باشنه قلمق نمازی هر کیشی ‏— اولور روا دکلدر مشدد بو ایشی
فرض اولور یعنی جماعت ای پسر ‏— بودر اودر نمز آنسز اولورسه اکر
یکرک اولدر کیم امام اولسه کیشی ‏— علم و تفسیر و حدیثا اولا ایشی
قرآن اوقیمقده هم کامل اوله ‏— هم ورع اهلی اولوب عامل اوله
تا اولوب یا فاسق اولورسه امام ‏— مبتدع یا کوزسز اولسه ای همام
یا انون قلسه نمازن ای عمو ‏— مکروه اولور بو امام ملفکدر تمو

عا ٥
بونک تتمه سی بو فادوده
صفة صلوتنده اوننجی
بیتدن اشغاسدر الی اخ

بر کیشی بیلمسه قولی ای ددم ... ثم خطا ایله انی اولدرسه هم
واجب اولدر قیمتی انوك اودر ... چون هلاك ایتدی انی یا پس نه در
قیمتی اون بیك درهم اولسه اگر ... یا دخی ارتق اولورسه ای پسر
واجبی اون بیك درمدن بیگمان ... لیك اکسك ویره اون درهم همان
جاریه اولورسه اولکن بیگن ... بونده بیش بیکدن اون اکسکدر گکن
نیه عورتدن اولدر نصف دیت ... شیلگم قلدق بیان اکله اوکت
لیك غصب ایتسه هلاك اولسه بوگر ... هم نه ایدرسه قیمتان اودر

باب جنایة المملوك والجنایة علیه

القسامة

بر کیشی بر محله ایچره گر ... ثم انی مجروح اولمش بولسه‌لر
انی کیم اولدردی کی بیلمسه ... شیله کیم هیچ اولدرن بیلمسه
هم اکا قاتل دخی بولمسه ... هم ولیسی انه دعوی ایلسه
اللی کیشی اول محله‌دن تمام ... اختیار ایده ولیسی ای امام
آنداچالر انی اولدرمادق ... داخی هم اولدرنی بلمادق
بعده بنلر یتورسه گرك ... قامسی بولاشده اولور مشترك
یعنی بو اهل محله قاموهب ... کیم دیت ویرمك گرك اولدر سبب

لیك مجنون یا صبی عورت یا قول ... بو قسامه حلفنه داخل دگل
ثم بولودن غیرینه دعوی ایده ... بونلره یقدر قسامه ای دده
مجروح اولمش بر کیشی بولنسه گر ... ایکی کویك ارسنده ای پسر
ثم کویه اول یقین اولورسه هم ... اول کویك اولور قسامه ای ددم
هم دخی بر کیشی چاغرسه ای جان ... اول الو بولندیغی یرده همان
صوت اول کوینه ایشیدلسه اگر ... پس قسامه آنده اولور معتبر
هیچ برینه صوت ایرشماسه اگر ... پس قسامه اولمیا هیچ ای پسر

کتاب القسامة

الوصایا

بر دخی دکله وصایا حکمنی ... ثم مستحبدر وصیت بلانی
اکسك ایتمك ثلث مالندن دخی ... اولدخی هم مستحبدر ای آخی
درویش اولورسه وارثلر اگر ... افضل اولور کیم انی ترك ایده گر
ثلث مالندن زیاده اولسه هم ... یاخو وارثلر ایتسه ای ددم
بودخی جایز دکلدر کیم مگر ... باقی وارثلر مسلم دوتسلر
اجنبی لمسیه اولورسه دخی ... کیم ثلثدن آرتق اولسه ای آخی
ثلث انوك معتبردر ای آتا ... وارثی گر آرتوغی جایز دوتا

یعنی وارثلر مسلم دوتسه گر — نه قدر چوق اولسه اولور معتبر
گر رجوع ایلدسه موصی هم روا — فعلیله قولیله ای آغا
قولیله شیله کیم دیسه همان — ثم رجوع ایتدم وصیتدن ای جان
فعلیله شیله ثم بیعین گر — ثم وصیت ایتمش اولسه اولور مگر
صنکره صتسه آنی بغشلاسه هم — فعلیله بو رجوع اولور نعم

فصل

گر وصی صتسه صغیرک مالنی — پنجدر دکله هم انوک حالنی
مال اگر منقول اولا یا خود عقار — کیم وصینک صتدغی یعنی ای یار
بونی جائز ندمش مطلق سلف — لیک شرط ایتمش عقارنده خلف
یعنی شیخین میتا ولسه روا — مالی هم ایتمیه اولدینه وفا
هم ایکنجی شرط اولدر کیم مگر — حاجتی اولدی صغیرک ای پسر
پس عقارینی وصی انوک صتر — اول صغیرک حاجتینه صرف ایدر
هم اوچنجی شرط اولدر کیم عقار — ضعف قیمتده بهاسینه چقار
یعنی ضعف قیمتا ولدی چون بها — پس بو اوچ شرطیله صاترسه روا
گر بو اوچ شرطک بری بولنمیه — پس وصی بیعی روا اولمیه

لیک شرط ایتمز سلف بونده ای جان — قیمتندن اکسک اولمایه همان
قیمتندن اکسکله صتسه اخی — ثم روا کورمز همان انلر دخی
پس تمام قیمتده اولسه بیع اگر — انلرک قاتنده اولور معتبر
گر وصی داخی یتیمک مالنی — کندو ایچون هم صتون السه انی
هم یتیمه منفعت اولسه اگر — قیمتندن ارتغا السه مگر
یعنی الدوغی عقار اولسا دخی — ضعف قیمتده الورسه ای اخی
یا عروض اولورسه داخی ای پسر — بر بچوق قیمتجه الورسه اگر
بوحنیفه بونی جائز دردی — پس امامین دیرلر جائز کورمدی
هم وصی گر کندو مالینی دخی — کیم یتیمه یعنی صتسه ای اخی
بو دخی انخیلینده بیکمان — قیمتندن اکسکله صتسه همان
بوندن اکلندی وصی پس ای اخی — کیم یتیمک مالنی هم اولدخی
کندو ایچون صاتون المق کندو هم — منفعت اولسه روا در ای ددم
کندو مالینه داخی صتمقلق تمام — بو دخی انوک کبیدر والسلام

باب الخنثی

شول که خنثی در انکا دکله هم — فرج اولا هم ذکر داخی نهم
یعنی بولنسه هم ایکیسیله — کیم ذکر اوله داخی فرج اوله

تنفسندن ایشرا اولسه اگر ... آندن اولور حکم اونك معتبر

گر ذکردن ایسه آردرهمان ... دینیلور قجندن ایشرسه ای جان

ایکسندن بیله ایشرسه اگر ... آندن اولور حکم اونك معتبر

لیك مشكل اولدی اکسندن دخی ... کم برابر ایشه اکله آخی

آزا اوجق فرقی یقدر پس همان ... بودرر خنثی مشکل بیکمان

بالغ اولسه یا سقالی بتسه گر ... یا جماع ایدنا ولسه ای بشر

آیله اولسه ارکك اولور اول تمام ... کر بولورا ولمزسه بوکر ای امام

یعنی سدلو ممه‌لی اولسه اخی ... بکلو اولسه یا خو حیض گورسه دخی

عورت اولور بو دخی بیل کله همان ... جمع اولورسه بو علامتلر ای جان

شیله کم بتسه سقالی هم دخی ... سدلو ممه‌لی اولورسه ای اخی

مشکل اولدی بو دخی بیلمك گرك ... انی ایشلیه کم اولدی بیلرك

کنتنان قیلاغه بو قیلسه هوش ... ایکی صفك ارسنده دورسه پس

یعنی عورتکله ارنك صفینك ... ارسنده دورسه کارك آنرك

هم قرداشی الور مالینی یله ... سنت ایدن انی اول حالیله

حالا قالماز ایسه البته گرك ... ان بیت المالدن الموب بیکرك

چونکه سنت بیرینه کاله تمام ... بینه صاتالر انی هم والسلام

قوبلور بیرینه بیت المالی ... دکله بو دخی بونك احوالنی

اتسی اولسه بونك هم بر دخی ... قرداشی قلسه بونکله ای اخی

مالینی اوچ بخش ادرلر ای آغا ... ایکسی قرداشنه بیرین آکا

لیك عورت اولسه آری قلسه هم ... اتا انا برده قرنداشی هم

اته بر خنثای مشکل بر دخی ... بوله میراث یقدر بونده دخی

نصفی ارا اولور دخی نصفی تمام ... اول قلان قرنداشی الور والسلام

قلدی اول خنثای مشکل بیمز ... بالله بوندن تنسه ویرك دیمز

بو صورتده قیزلیغی اولدی بیری ... بو صورتده ارکلیغی اولدی بیمدی

بوحنیفه قولی بودر اکله سن ... چونکه اصلین بلمیاسن کلکه سن

مجتهدلر مقتداسی اول امام ... رأیی کامل اصلی محکم والسلام

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة
في اواخر جمادي الاخر من يد عبد الضعيف
المذنب المحتاج الى رحمة الله تعالى درويش عيسى
في جامع ايا صوفيه في التاريخ سنة ثلث وتسعين وتسعمائة

لهم دار السلام عند ربهم وهو سميع العليم